Honor Tracy

Vannak még csodák

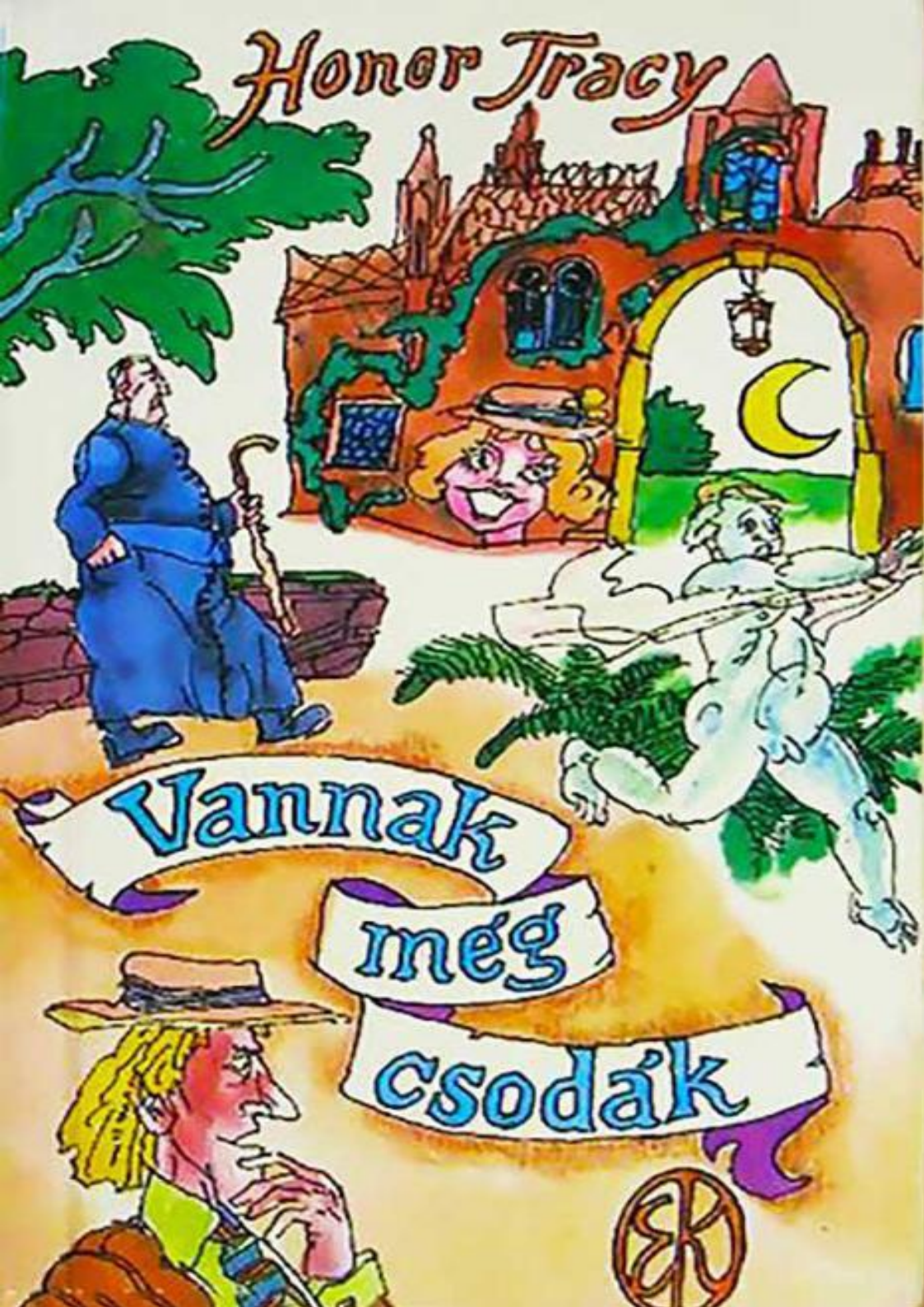

Honor Tracy
VANNAK MÉG CSODÁK

Honor Tracy: The Straight and Narrow Path
© Honor Tracy 1956

Fordította: Sárközi Elga

1

– De hát mi a fenéről írjak? – kérdezte dr. Andrew Butler. A kiváló tudós Mrs. Mangan fogadójának söntéspultján könyökölt, Patrickstown községben, mely oly kicsiny és jelentéktelen, hogy Írország térképén még keresni is hasztalan. Dr. Butler az elmúlt órát, vagy tán még többet is, szobájában töltötte, ahol kényelmetlenül, nyugtalanul üldögélve bámulta a pápát ábrázoló olajnyomatot, miközben az esti harangszóra várt; elveivel ellenkezett ugyanis, hogy hat óra előtt szeszesitalt fogyasszon, márpedig az elveihez dr. Butler módfölött ragaszkodott. Az első édes kondulásra viszont boldogan loholt a söntésbe, ahol már ott állt Mrs. Mangan, tenyerestalpasán, anyaian, bizalmatlanul és ravaszul, készen, hogy a vérbeli fogadósnak kellemével osztani kezdhessen felvilágosítást, tanácsot és italt.

Az első esti pohár az ő társaságában Andrew napjainak egyik legkellemesebb mozzanata volt, de ezúttal, miután üdvözölték egymást, Mrs. Mangan meglepő kérelemmel hozakodott elő. Mr. Pearl, a 6-os szobában lakó angol újságíró, rendkívül gyatra állapotban érkezett vissza a szállodába. Egy rakás semmirekellő – Mrs. Mangan elnéző kifejezése szerint „a fiúk” – elvitte ugyanis valami vásárra, ahonnan egy ajtószárnyon tért meg, amelyet két másik részeg cipelt tiszteletteljesen. Szolgálatkész kezek gondosan ágyba fektették, ám mielőtt végső eszméletlenségbe hullott, utolsó szavaival azon csengett, hogy Andrew írja meg helyette a színes riportot, amelyet este tízre ígért a szerkesztőjének. Mrs. Mangan úgy

továbbította a kérést, mintha mi sem lenne ennél egyszerűbb és természetesebb.

– Mért, hát mit körmölhetne össze Mr. Pearl, amit maga ne kanyarítana oda jobban? – kérdezte.

– De hát Patrickstownban semmi sincs, amiről cikket lehetne írni! Pontosan ez a leggyönyörűbb benne, hogy itt soha nem történik semmi.

Kinézett az ablakon. A júniusi alkonyat arányló párájában álmatagon szunyókált a kicsiny település. Lat ói büszkén városnak titulálták, de valójában falu volt, vagy még inkább, mint annyi más ír község, csupán egy hosszú utca. Összesen öt olyan épülete volt, amelyiknek a tetején nem csörgött be az eső; a templom, az apácazárda, a plébánia, a kultúrház meg az iskola. A kultúrházzal szemben, az utca alsó végén díszelgett Corney O'Malley, a helybeli hazafi és mártír emlékműve, aki, miközben futárszolgálatot teljesített a Nemzet ügyében, motorbiciklijének kormányát máig érthetetlen okból félrerántotta, minek következtében szerencsétlen feje szétloccsant egy kőfalon. A szobron kívül volt még az utcában egy csomó repedezett vagy hámló cégtáblákkal ékeskedő üzlet, köztük Bridget Foley „Elegancia Divatszalon"-ja és Mary Broderic hölgyfodrászata, melyeknek párizsi színvonalú szabó-, illetőleg hajfodorító művészetét a hétnapos nyitvatartási engedély is igazolta. Bár, ami ez utóbbit illeti, csupán egy volt a harmincöt közül. A környéken szétszórtan a protestáns dzsentrik kúriái omladoztak, másutt borostyán-lépte romok vicsorogtak csorba fogazatukkal az égre. És végül ott sorakoztak a kívül takarosán sárgára, rózsaszínűre festett, belül sötét és szutykos házikók, amelyekben a helybeliek

éltek. A falucska oly nyugodalmasan pihent a lila ormokba nyúló rőtbarna hegyek koszorújában, hogy csendjét csupán a járókelők halk köszönése és a folyócska suttogása törte meg.

Mrs. Mangan szó nélkül lenyelte Andrew megjegyzését. Patrickstownban ezen a merőben átlagos hétköznapon csak a következő események zajlottak le dióhéjba foglalva: egy eltűnt kerékpár nyomozása során a rendőrség házkutatást tartott Tömő Lynch vityillójában, ahol nemcsak a keresett tárgyat találta meg, hanem egy rakás ezüsttányért is, amelynek ellopásáért már valaki egészen más töltötte le a rá szabott börtönbüntetést; ámde némi tanácskozás után, valamint az ír igazságszolgáltatás-jó hírneve érdekében megegyeztek, hogy erről inkább hallgatnak. A fiatal orvos olyan gyógyszert rendelt a Knock-kastélybéli Miss Browne-nak, amitől a patikus szavai szerint még egy ló is felfordulna, Miss Browne pedig a hír hallatára azonmód kipattant a betegágyból, elhajtott az orvos kapujáig, ahol megállította a lovakat és a bricska bakjáról jó harsányan, az ősi tekintély messze zengő, nyomatékos hanghordozásával a sárga földig leteremtette a döbbent fiatalembert. Lord Patrickstownt már megint látták anyaszült pucéran táncolni az erdejében. Florence, a disznók disznaja, gazdájának szíve büszkesége, súlyosan megbetegedett; a szóbeszéd szerint egy rivális sertéstenyésztő mérgezte meg. A Mangan-fogadó tulajdonosnője a fenti eseményekről persze hiánytalanul, sőt részletekbe menően tájékozva volt.

– Mi tagadás, csöndes kis porfészek a miénk – helyeselt mélabús fejcsóválással.

– Kénytelen leszek az Ősi Ír Szokásokhoz folyamodni –

határozta el magát Andrew.

Tudta jól, hogy a londoni lapszerkesztőknek édes mindegy, hányszor fújják el ugyanazt a nótát. Másik előnye volt a témának, hogy jóformán semmi vesződséget nem okozott neki. mert mióta megérkezett Írországba, tömérdek jegyzetet készített, lévén ez számára, aki az edinburgh-i egyetem antropológiaprofesszora volt, olyan természetes, mint a lélegzés. Andrew egy évig Kongóban dolgozott, ahol a terepmunka nehézségei, kimerítő megpróbáltatásai az idegösszeomlás szélére sodorták, és most egy londoni specialista tanácsára három hónapot szándékozott tölteni ebben az országban, amelynek jámbor üdesége, bájos nemtörődömsége – esett vissza egy pillanatra az ír kiejtésbe a neves tanácsadó – minden bizonnyal visszaadja majd lelki békéjét. Horgászfelszereléssel, sétabotokkal, szöges bakancsokkal felszerelve érkezett meg, de jószerint még el sem fészkelődött igazán, máris észrevette, mennyire hasonlítanak a helyi szokások meg az észjárás ahhoz, amit nemrég Afrikában tanulmányozott, s ezért sürgősen tollat-papirost ragadott. Fenn a szobájában már három vaskos jegyzetfüzet hevert, telis-teli apró betűs, szép kézírásával, világosan tagolt, fő- és alcímekre osztott anyaggal.

Mrs. Mangan kijelentette, hogy az ötlet egyszerűen zseniális.

A söntésben aznap este egy harmadik személy is üldögélt: egy cingár kis ember, akinek testéhez képest túlságosan nagy feje és gyerekesen gödröcskés keze volt. De a legmeghökkentőbb mégis a szeme volt, a nagyon tág, sötétszürke, sűrű pillákkal keretezett távol ülő szempár, amely a tiszta, széles homlok alól sajátosan ártatlan

kedvességgel nézett a világba, akár egy szent vagy egy költő szeme. Miközben megfontoltan kortyolgatta sörét, némán hallgatta Mrs. Mangan helyzetjelentését, valamint az azt követő beszélgetést, s amikor Andrew ismertette, miről szándékozik írni, csodálatos szeme elfátyolozódott, mintha titkos tárgyalást folytatott volna önmagával, de csak egy pillanatig, mert rögtön megszólalt:

– Csakugyan remek az ötlet, és nagyszerű cikket lehet írni róla. De én ajánlanék még valamit, ami egyenesen újságba kívánkozik. Ma van Szent Iván éjszakája, és az apácák a zárdában arra készülnek, hogy megünnepeljék. Ezzel a kis napi szenzációval ragyogóan kiegészíthetné az írást.

– Mire készülnek az apácák?

– Épp ezt szeretném megmutatni magának – felelte a kis ember. – Írja meg most a cikk első részét, a végét meg hagyja későbbre. Naplemente után eljövök magáért, és együtt elmegyünk a zárdába. Aztán megtoldhatja a cikket még pár sorral, és mire a londoni pasas felhívja, beolvashatja neki a kész mesterművet.

Mosolyogva elhárította Andrew hálálkodását, kiitta sörét, esetlenül lecsússzam székéről, és kurta lábacskáin kibandukolt a söntésből.

– Micsoda elbűvölő kis alak! – kiáltott fel Andrew. – Tudja, Mrs. Mangan, felőlem beszélhetnek, amit akarnak, de ilyesfajta embereket a földkerekségen sehol másutt nem találni.

– Olyat, mint Patsy? Azt meghiszem – bólintott Mrs. Mangan.

– Még ilyen készséges együttérzést! – örvendezett Andrew tovább. – Szinte röptében felfogni mások

nehézségeit, ilyen gyorsan segítséget nyújtani! Mit mondott, Patsy a neve? Ki ez az ember?

Mrs. Mangan felkapta Patsy üres poharát, és mielőtt válaszolt volna, gondosan letörölgetett néhány vízcseppet a pultról. Viselkedése egyszeriben furcsán tartózkodóvá vált, mintha azon iparkodott volna, hogy már eleve elhárítsa magáról a felelősséget mindazért, ami esetleg bekövetkezik.

– Nemigen férne bele egy újságcikkbe, ha elmondanám – bökte ki végül.

– A beszédéből ítélve tanult embernek hat.

– Ó, istenkém, hát tanultnak eléggé kitanult. – Andrew érezte, hogy a fogadósné valahogy idegenkedik a kis ismeretlentől, és ennek magyarázatát is tudni vélte.

– Gondolja, hogy nem jön el értem? – kérdezte aggódva.

– Hajaj, de mennyire, hogy eljön – nyugtatta meg Mrs. Mangan. – Visszajön ez magáért, ha kisbalták potyognak is az égből. – Gyorsan felkapott egy törlőruhát, és olyan formán kezdte fényesítgetni a poharakat, mint akkor szokta, amikor egy-egy témát befejezettnek tekintett.

Andrew tanácstalan volt, de nem szólt egy kukkot sem. Már tudta, hogy minden apró ír rejtély előbb-utóbb megoldódik valami bájosan girbegurba módon, és ha a szülőházájára jellemző egyenességgel csökönyösködni próbál, nem csupán neveletlennek tekintik, hanem elmebeli épségét is kétségbe vonják, így hát inkább felment a szobájába és munkához látott. Egy papírlapra felírta szépen: ESME PEARL: Az Idő peremén. Majd a maga tiszta, világos és ragyogó stílusában ismertetett néhány ír babonát, hiedelmet és népszokást, amelynek eredete még az ősi pogány kelták világába nyúlik vissza.

A kész írást újra meg újra átolvasta, és addig változtatta, pontosította, dúsította, míg végül még a tulajdon kifinomult, kényes ízlésének is megfelelt, és úgy érezte, hogy Mr. Pearlnek nem kell majd szégyenkeznie miatta. Miközben írt, odakinn lassan nyúltak az árnyékok, s végül a napsütésből csupán a narancsszín izzás maradt a látóhatáron; Andrew ekkor abbahagyta a munkát, lement a földszintre, és azon tűnődött, vajon milyen befejező ötletről gondoskodhat számára Patsy.

A kis ember megtartotta ígéretét. Lenn várakozott a hallban, és szerfölött rejtélyesen, fontoskodóan viselkedett. Kinn az utcán szótlanul poroszkált Andrew mellett, s mikor az beszélgetni próbált vele, úgy emelte szájához az ujját, mintha a szóban forgó ügy tökéletes némaságot követelne.

A zárda a falu felső végén épült; a kertje Lord Patrickstown birtokával volt határos. De ahelyett, hogy a zárda kertjébe mentek volna, Patsy a nemes lord ősparkjába vezető hatalmas kovácsoltvas-kapun fordult be, és a bükkfaligetben a két birtokot elválasztó falhoz vezette társát. Itt új és még meglepőbb oldaláról mutatkozott be, ugyanis egy besurranó tolvaj gyorsaságával és biztonságával kúszott fel egy fára, majd végighussant egy ágon, leszökkent a fal tetejére, s onnan intett Andrew-nak, hogy kövesse.

A falról, ahol a hatalmas fa sűrű lombjának jótékony rejtekében egymás mellett üldögéltek, nagyszerű kilátásuk nyílt az egész zárdára, ál-gótikus kápolnájával, börtönszerű épületeivel, ocsmányul összeválogatott növényekkel ékeskedő, terebélyes virágágyásaival egyetemben. Az egyik kavicsos sétányon, egymástól

mintegy hat-hat méteres távolságban, három örömtűz lobogott. A középső máglyával szemközt a gyepen faragott karosszék állt, amelyben egy tekintélyes termetű, határozott hölgy trónolt, Andrew feltevése szerint a zárda főnökasszonya. Az apácák a sétány végén álltak egy kupacban, karattyoltak, kuncogtak, göcögtek, akár egy csapat gyöngytyúk, és köntösüket magasba kapva, hogy napvilágra kerültek a fekete gyapjúharisnyák, sőt, hébe-hóba egy-egy hosszú fekete bundabugyi is, sorban futottak átugrani a tüzeket. A főtisztelendő anya pedig vígan buzdította őket; mély hangját, nagyharangra emlékeztető férfias zengéséért, nem egy nyolcevezős kormányosa is megirigyelte volna.

– Nocsak, nocsak Immaculata nővér! Lehetnél ügyesebb is! – zúgta-zengte a főtisztelendő anya, mikor egy piszkafa lábú apáca egyenesen az izzó parázsban kötött ki. A kedvesnővérek valóságos nevetőgörcsöt kaptak. – Ágnes nővér, te bezzeg úgy ugrasz, akár a nyuszi! Gyere, mutasd meg Immaculatának, hogyan kell ezt csinálni! – Gömbölyded kis alak szökött át a lángok fölött, akár a gumilabda. – Lám, ez a derék kislány! Úgy bizony, büszke vagyok rád, Ágnes nővér! Az Orsolyák rendjében egy apáca sincs, aki jobban ugrana nálad! – Ez, úgy látszik, közismert tréfa lehetett a zárdában, mert a derültség újabb, még harsányabb rohamát váltotta ki.

Andrew-t csak úgy rázta a röhögés, egyedül ő tudta, miért. De mert képtelen volt magában tartani, végül Patsy füléhez hajolt.

– Ez az egyik legősibb termékenységi rítus a világon! – mormolta elfúló hangon.

Patsy komoran bólogatott.

– Ezek meg Krisztus menyasszonyai! – suttogta vissza.

Andrew erőszakkal visszafojtott jókedve hirtelen falrengető röhejben robbant ki. A lenti gyülekezetre úgy is hatott, minta bomba. Az apácák sóbálvánnyá dermedtek rémületükben, fejük a magasba fordult, a szentségtörő zaj forrása felé. A főtisztelendő anya lassan, fenségesen felemelkedett trónusáról, és felcsattanó, éles kiáltással a zárda menedékébe parancsolta nyáját. Jómaga tiszteletre méltó elszántsággal a menet végén haladt, hátvédként, sőt, lépten-nyomon megállt, és hátranézett a fal fölött rázkódó ágakra, szótlan átkokra torzult arccal.

– Hű, édes istenkém, ezt aztán megcsináltuk! Iszkoljunk mielőbb! – sürgette társát Patsy. Lemásztak őrhelyükről, és visszafelé száguldottak a fák között. – Ne arra, ne arra! – kiabált Patsy, amikor Andrew a kocsiútra akart térni, ahol bejött. – Jobb, ha nem lát meg minket senki.

Lelki egyensúlya csak akkor állt helyre, amikor már megjárták a hosszú kerülőt, tüskés bokrok közt, mocsaras réteken át, ahol minden lépésnél bokáig merültek a bugyborékoló, apró tócsákba, omladozó, ingatag falakon keresztül, s végül ismét az országúton találták magukat, két-három kilométerre a falutól. Patsy ekkor Andrew-hoz fordult édesen bizalomteljes kifejezéssel a képén.

– Nos, meg van elégedve velem? – kérdezte félénken.

– Jaj, de még mennyire, nagyon lekötelezett, végtelenül hálás vagyok magának! – jelentette ki Andrew, és szeretettel nézett le rá.

Úgy érezte, ez az estéli kaland a legpazarabb dolog, amivel csak találkozott eddig Írországban. Volt benne valami befejezett tökéletesség, ami mélységesen kielégítette. Nem csak Mr. Pearl cikkéhez jelentett hatásos

befejezést, hanem olyan anyagot is, amelyet a jövőben egyszer majd ragyogóan felhasználhat egy csípősen szellemes glosszához. Élvezte a hasfájdító röhögést a fal tetején, a tisztelendő nővérek méltóságteljes iszkolását és Patsy meg a maga menekülésének gyönyörűséges ijedelmét. El volt ragadtatva a vakszerencsétől, amelynek mindezt köszönhette, s meleg rokonszenvet érzett a fura kis manó iránt, aki nyélbe ütötte az egészet.

A sűrűsödő sötétségből tagbaszakadt alak bontakozott ki, aki magában dünnyögve, sétabotját forgatva jött szemközt velük. Peart esperes úr volt, a helybeli plébános, aki szokásos esti őrjáratát végezte a sövények és árkok mentén, ahol szerelmespárok után szimatolt. Ezen a héten mindössze négyet sikerült nyakon csípnie, s mi több, az egyikről kiderült, hogy nászutas pár Angliából, az ifjú férj pedig élénken zokon vette az esperes úrtól az ülepére mért, szelíden korholó legyintést, és olyan kifejezésekkel élt, amelyekből látszott, fütyül rá, mi micsoda, és ki kicsoda, s ezáltal valósággal tőrt vert az érdemes lelkipásztor érző kebelébe. Az esperes úr most éppen azt gyakorolgatta hangosan és hosszan, amit mondani szándékozott, ha az est folyamán netán újabb hasonló balszerencse érné.

– Ugye, megbocsát, de most már rohannom kell haza – fordult Andrew Patsyhez, miután az esperes tovahaladt. De a meglepetéstől torkán akadt a szó, mert senki sem volt mellette. Még a sövény zizzenése sem jelezte, merre vette útját a kis ember, mintha maga az éjszaka nyelte volna el, s Andrew-nak úgy rémlett, Patsy eltűnésében szinte a kelta varázslat éledt fel, valami különös, vad költőiség, méltó Szent Iván éjjeléhez. Legszívesebben nekivágott volna a

sötétbe merült ösvényeknek, barangolni, újabb, még fantasztikusabb kalandokat keresni, de mint mindig, most is tudta, mi a kötelessége; hazatért tehát a fogadóba, ahol befejezte a cikket, és várta a telefonhívást.

Amikor a szerkesztő végre jelentkezett, Andrew úgy érezte, hogy a színtelen angol kiejtéssel beszélő hang egy másik világhoz tartozik.

– Nyilván megint leszopta magát – jegyezte meg a szerkesztő fáradtan, miután Andrew finoman enyhített formában megmagyarázta Mr. Pearl távollétét.

– Dehogy, dehogy, csak náthás egy kicsit, semmi komolyabb baja nincs. A cikket azonban megírta, és engem kért meg, hogy olvassam be helyette.

– No, jó. De tizenhét nap alatt ez már a harmadik nátha. Önt hogy hívják?

– Andrew Butler vagyok.

– Rendben van, Mr. Butler. Rögtön küldöm a gyorsírót, máris zengheti a szöveget. Ha akad valami kérdéses pont benne, visszahívnám, engedelmével. Helyes?

– Helyes – mondta Andrew. Lediktálta a cikket, bámulattal adózott a gyorsírónő szédületes szakértelmének, aki hibátlanul visszaolvasta, vesszőstül-mindenestül, és a jól végzett munka kellemes tudatával letette a kagylót. Félóra múlva azonban ismét csörgött a telefon. London kérte Mr. Butlert.

– Ide figyeljen – szólalt meg.ugyanaz a hang –, velem ne akarja elhitetni, hogy ezt a cikket Pearl írta.

– Miért? – tért ki a válasz elől Andrew.

– Mert tőle nem telik ki, ha megszakad sem. Ezt angolul írták – jelentette ki a hang.

– Aha.

– Ilyen jellegű cikket nem is közölhetünk az Esmé Pearlféle sorozatban. Tudja, őt már túlságosan jól ismerik. Maga írta?

– Igen.

– Gondoltam. Kicsoda maga? – Andrew közölte.

– Nos, Mr. Butler, elmondanám, mi a tervünk, ha hozzájárul. Leadunk pár sort, hogy az „Írország szívében” sorozatot a szerző akadályoztatása következtében átmenetileg megszakítjuk. És lehozzuk a riportot a maga neve alatt. Megemlíthetjük Edinburgh-t is?

– Azt talán inkább ne.

– Sebaj, úgy is jó. Andrew Butler, antropológus, rendicsek. És fizetünk magának harminc fontot.

– Harmincat?! – kiáltott fel Andrew, aki a tudományos időszaki folyóiratok mértékletes tiszteletdíjaihoz szokott.

– Egye fene, legyen ötven. És fogadja hálánkat is. Csuda cikis az anyag. Ha akad még néhány ilyen ötlete, csak tudassa velünk. Warner vagyok, az irodalmi szerkesztő. Oké? Na, pá-pá.

– Pá-pá – motyogta Andrew.

Miközben elfogyasztotta megkésett vacsoráját (szalonnás rántottat, lekváros kalácsot, süteményt, jó erős teát meg barna sört), korunk társadalmának szerkezetén elmélkedett, és azt tervezgette, milyen könyveket vesz majd a Hajnali Hírkürt tiszteletdíjából, végül jól megérdemelt nyugovóra tért.

2

Hubert Vcre Lingfield de BoHeyn, Patrickstown őrgrófja, hatalmas, kopott szalonjában ült, és az imént kézbesített levél miatt emésztette magát.

A helyiség jellegzetesen egyszerű és rideg berendezése arra vallott, hogy a falai között élő család évszázadokon át vezéri szerepet töltött be. A hatalmas kandalló felett egy csomó, hegyével égnek fordított, rozsdás szablya pompázott, a legkülönbözőbb korokból. A kandalló mellett, üvegfedelű tárlóban, rendjelgyűjtemény sorakozott, melynek minden darabját őlordsága ősei nyerték el mindenféle csatatereken, mióta csak rendjelt osztogatnak e földön. Az említett férfiak képmásai szintén itt lógtak, volt, aki marconán tekintett alá, mások züllött képpel, de valamennyiük arcáról a parancsoláshoz szokott ember kifejezése sugárzott. A falon itt-ott viharvert lobogók kornyadoztak, egy állványon fegyverek búsultak tétlenül, s az egyik sarkot horgászfelszerelések tömege változtatta vadonná. Nem takarítottak el innen semmit, itt maradt minden, mint megannyi néma vád, mivel a kis lordnak halvány sejtelme sem volt, hová lehetne elraktározni ezt a holmit, noha jómaga immár egyszer s mindenkorra szakított a családi tradíciókkal.

Az ősi családfa valóban közel állt ahhoz, hogy kidőljön, „nem bumm-mal, csak nyüszítéssel”. Az utolsó Lord Patrickstown – mert egyértelműen kiderült, hogy többre nem lehet számítani – amolyan csúfságból összekalapált korcsszülött volt elődeihez képest. Alacsony volt, erőtlen és gömbölyded, holott ősei szálegyenesek és

keménykötésűek voltak; meghátrált, ahol ők keresztülvitték akaratukat; töprengett és latolgatott, mikor ők maguk szabták meg a törvényt. Vakmerősége csak az öltözködésben nyilvánult meg. Írországban, vidéken, sőt annak is a kellős közepén olyan lila árnyalatú tisztaselyem öltönyt viselni, mint amilyen aznap reggel rajta volt, nem csekély lelki bátorságra, valamint a közvélemény semmibevételére vallott, kivált, mert mindehhez hozzájárult még egy jókora ametisztgyűrű is, őlordsága bal kezének középső ujján. Arca kerek volt, és fennkölt csecsemőszerűségét még az érett férfikor rávéste apró ráncok, szarkalábak sem tüntették el; dús képzelőerőre valló, nagy, dülledt szeme örökké olyan kifejezéssel nézett a világba, mint akit vérig sértettek ugyan, de eszében sincs másokat megbántani. S amilyen gyenge, tétova, szórakozott volt, nem is ártott emberfiának soha életében.

– Iszonyatos – csipogta most fuvolahangján. – Ki sem tudom fejezni, milyen iszonyatos!

A levél a zárda főnökasszonyától érkezett, és szólott a következőképpen:

Kedves Lord Patrickstown!

Tekintettel tegnap esti viselkedésére, utasítottam a kedvesnővéreket, hogy a jövőben ne éljenek az Öntől kapott kedvezményekkel. A megfelelő iparosokat is értesítettem, hogy bontsák le a berendezéseket, melyek eddig a kedvesnővérek visszavonultságát biztosították, mialatt az Ön birtokán tartózkodtak. Semmi kétségem, hogy a költségeket Ön óhajtja viselni.

Szívélyes üdvözlettel
Theresa Hooley
a Szeplőtelen Fogantatás Kolostorának
főnökasszonya

Patrickstown

– De hát nem is tegnap este, hanem tegnap reggel történt! – nyögött fel őlordsága, bodor üstökét vakargatva.

Valóban délelőtt tizenegy óra tájt történt, hogy ismét csak engedett az ellenállhatatlan gerjedelemnek, ledobált magáról minden szál ruhát, s úgy ugrándozott ide-oda a páfrányosban, mint egy riadt őzike. Ez a visszatérő, leküzdhetetlen kísértés őszinte, sajgó bánat forrása volt számára. Minden ilyen roham után szigorú büntetést mért magára, már számtalanszor fosztotta meg magát reggelinél a lekvártól, s ki tudja, hány rózsafüzért imádkozott el hálószobájának szálkás padlóján térdepelve. Sőt, egyszer odáig ment, hogy beszerzett egy szerzetesi szőrcsuhát, és könyörtelenül dundi vállára kanyarította, de ki tudja mért, ez olyan kéjes gyönyörűséggel töltötte el, hogy nem tekinthette megfelelő vezeklésnek. Miután keserves önsanyargatás és buzgó imádkozás árán valahogy megnyugtatta, lecsillapította, megvigasztalta magát, mindig sikerült egy darabig feddhetetlen életmódot folytatnia. De aztán ismét megrohanta a vágy, és megint azon kapta magát, hogy vadul és pucéron rohangál a szabadban. Nem talált erre semmiféle magyarázatot, hacsak azt nem, hogy valami gonosz szellem, afféle féktelenül háborgó, pogány szellem kerítette hatalmába, legnagyobb szégyenére,

társadalmi helyzetéhez méltatlanul.

A főtisztelendő anya levele csupán azt jelentheti, gondolta őlordsága, hogy egy vagy több apáca valamiképpen megpillantotta előző nap. Ami igazán könnyen lehetséges, hála a zárdával kötött megállapodásainak. Míg protestáns volt, hosszú esztendőkig élt a kedvesnővérek tőszomszédságában, és úgyszólván észre sem vette jelenlétüket, legfeljebb a kápolna harangjának finom csengéséről. De mihelyt megtért az Egyház kebelébe, a főtisztelendő anya rögtön kéréssel folyamodott hozzá.

A zárda kertjében nincsenek fák, írta, következésképpen árnyék sem, ahol az apácák elüldögélhetnének egy kicsit napsütéses időben. Túlságosan vérmes óhajnak tekintené-e őlordsága, ha a kedvesnővérek alkalomadtán egy-két órát töltenének az ő birtokán, azon a kellemesen fás részen, amely az övékkel határos?

Lord Patrickstown azonnal beleegyezett, sőt, írta, már intézkedett is, hogy napszámosai kerüljék el a parknak azt az oldalát, amikor az apácák kiváltságukat élvezik. A főtisztelendő anya válaszában köszönetet mondott őlordsága nagylelkűségéért, megígérte, hogy imáiba foglalja a nevét, s befejezésül javasolta, hogy a meglévő falba vágjanak ajtót, mert ez véleménye szerint rendkívül ésszerű dolog lenne. Az ajtót kivágták, sőt, ki is fizették, és lefátyolozott apácafigurák kezdtek ide-oda surranni az ősi birtokon. Kisvártatva újabb iparosok jelentek meg, és nekiláttak egy magas deszkapalánk ácsolásának, amely jó ötven méter szélességben elkerítette a bükköst.

„Sajnos, elfelejtettem közölni Lordságoddal” – írta a főtisztelendő anya a lord hüledező érdeklődésére –, de

rendünk szigorú klauzúrában él és a kedvesnővéreknek aligha volna ínyére, ha mindenki szeme láttára kellene közlekedniük. Lordságod azonban ne féljen, hogy az iparos túlságosan borsos árat számít. Személyesen fogom ellenőrizni."

A palánk elkészült, a számla megérkezett, és közvetlenül utána a főtisztelendő anya újabb levele.

„Azon törtem a fejem – írta a maga lekötelező, csevegő stílusában-, hogy egyáltalán nem volna nehéz megoldani, hogy a nővérek hébe-hóba egy-egy pillantást vethessenek a folyóra! Igazán nem volna sok tennivaló, csupán a palánk egyik részét kellene lebontani a másikat pedig megnyújtani egészen a folyópartig, hogy afféle kis folyosót alkosson. A munka megszervezésével egy csöppet sem kell fáradoznia Lordságodnak. A Mindenható áldása száll majd fejére, mi pedig imádkozni fogunk boldogságos Szent Mártonhoz, hogy részesítse külön jóindulatában..."

Lord Patrickstown, az újsütetű, jámbor, hívő katolikus nem tehetett mást, csak nézhette, ölbe tett kézzel, hogyan tűnik el értékes birtoka szeletenként az Anyaszentegyház feneketlen bendőjében. A protestáns köznemesek az oldalukat fogták a röhögéstől, és sóváran lesték a napot, amikor a lordnak ki kell költöznie majd a kastélyából is. De bármenynyire aggasztónak látszott is számos vonatkozásban a helyzet, mégiscsak jobb volt, mint ez az új és szörnyű fejlemény. Hiszen őlordságát valamennyi gyermekkori barátja faképnél hagyta, amikor megtagadta korábbi tévelygéseit, így hát akár tetszett, akár nem, kénytelen volt ragaszkodni új szövetségeseihez.

Lord Patrickstown megtörten papírt-tollat ragadott, és íráshoz látott.

„Főtisztelendő Anyám – kezdte –, levele mélységesen elszomorított. De azt hiszem, valami kis tévedés...” S a mentegetőzés, magyarázkodás, könyörgés csak úgy ömlött belőle, amint ott üldögélt a családi portrék fagyos tekinteteinek keresztüzében.

Odalenn a Mangan-fogadóban Andrew cikke, ha lehet, még nagyobb boldogtalanságot fakasztott.

– Azt hittem magáról, hogy úriember – kesergett Mr. Pearl. Szeme véreres volt, arca zöldesen sápadt, homokszín szempillái le-lecsukódtak, mintha elviselhetetlenül bántaná a fény, vagy Andrew arcátlanságának gondolata.

– Esküszöm, pajtás...

– Én nem vagyok a maga pajtása. Én azt hittem magáról, hogy úriember. Megbíztam magában. Nem mondom, még ha újságíró lenne, akkor más volna a helyzet.

– De hát Pearl...

– Mr. Pearl – helyesbített a riporter éles hangon. – Én ezzel keresem a kenyerem. És mi ez magának? Mikor ott az egyeteme, meg minden. Mit szélhámoskodik itt?

– Hadd magyarázzam meg...

– Maga egész könyveket írt már össze! – háborgott Mr. Pearl. – Én csak egy szegény, nyavalyás kis firkász vagyok. Erre jön maga, és kifúr a helyemből. Tisztára, mint az a micsoda az izét a Paradicsomból! Zöld arca elfintorodott.

– Igazán nem én tehetek róla...

– Tessék, csak tessék, csinálja maga az egész sorozatomat, fütyülök rá!

– A szerkesztőjének gyanús volt...

– Na persze, én sose éltem olyan előnyös körülmények

közt, mint maga. Nem jártam Etonba, meg efféle helyekre. A magam erejéből tornásztam fel magam, írni se tudok tisztességesen. Maga meg direkt azért írta meg ilyen jól azt a vacakot, hogy hadd lássák. Gőzöm sincs, maga minek nevezi ezt, de én piszokságnak.

Arcát a fájdalom görcse torzította el.

– Ilyen rohadt fejfájással ki se tudom osztani magát rendesen – nyögte, valamivel nyájasabban. – Mi a véleménye egy kis szőrről a kutyaharapáshoz? Ennél pocsékabbul már úgyse lehetek.

Andrew gyorsan rendelt két jókora szőrszálat a kutyaharapáshoz.

3

Néhány nap múlva Peart esperes úr a kertjében üldögélt az eperfa zöld árnyékában. Mellette az asztalon csinos palackban jóféle ír whisky állt. Szájában kiváló szivar füstölgött, abból a küldeményből, amelyet egy jámbor mullingari hölgytől kapott rendszeresen. A szétterülő ágak védte, hűvös zugocska kivételével mindent édesen sárga, meleg fénybe burkolt a tűző napsütés. A levegő méhzümmögéstől volt hangos, színes lepkeszárnyak rebbentek vidáman mindenütt. Ám az esperes úr széles, bíborszín ábrázatának kifejezése minden volt, csak nem elégedett.

Abban az esztendőben Írország időjárását csupán a „szokatlan” szóval lehetett jellemezni. Húsvét vasárnapja valósággal gyöngyszem volt a napok füzérén, olyan tündöklő, felhőtlen éggel, amilyet még a legöregebbek se igen láttak. Az esperes úr a nagymisén erről tartotta prédikációját, összekapcsolta a jelenséget a Feltámadással, és kifejtette, hogy a Mindenható ily módon jutalmazza meg a kötelességük teljesítésében engedelmes, áhítatos és készséges hívek közösségét. Ámde az elemek nem hagyták ennyiben a dolgot. Egyik meseszép nap, egyik csodás hét követte a másikat; és most, Szent Ivánkor az emberek már megjegyzést sem tettek rá, már azt sem kérdezgették, tartós marad-e az idő, egyszerűen csak élvezték a sokkal inkább mediterrán partokhoz illő állapotokat.

Minek következményei a legkevésbé sem szolgáltak az esperes úr tetszésére. A napsütés kedvező hatására

veszedelmes hangulat ébredezett nyájában. Korántsem volt véletlen, hogy az esperes úr olyan eltökélt és csúfos büntetéseket mért ki esti razziái során az ösvényeken és dűlőutakon. A fiatalok azonban továbbra is összebújtak kinn a földeken, elrejtőztek szénaboglyák tövében, zsombékos patakmedrekben, illatozó rekettyebokrok mögött a dombtetőkön, ahol ő nem férhetett hozzájuk, és különben is, mint gyászosan megállapította magában, nem lehetett egyszerre mindenütt jelen. Most pedig bekövetkezett az elkerülhetetlen – a kis Bridget MacCarthy úgy maradt. Ez már egymagában is borzalmas szégyent hozott az esperes úrra meg az egész egyházközségre, de nem ez volt a legrosszabb benne. Az esperes úr szokásos eljárása az efféle esetekben bámulatosán egyszerű volt. Kinyomozta a legényt, akit a felelősség terhelt, megfenyegette a poklok füzével, az örökkévalóságig tartó kínokkal, valamint evilági munkájának elvesztésével, s miután reszkető kocsonyává silányította a bűnöst, szaporán áttért a menyegző részleteinek megtárgyalására. Csakhogy Bridget, amikor maga elé citálta dolgozószobájába, semmi áron nem volt hajlandó elárulni, ki az apa. A kis Biddy MacCarthy! akit ő maga keresztelt meg, készített elő az első áldozásra, akinek fejlődését olyan gondosan figyelte Mária-leány korában! És ugyanez a Biddy ott állt vele szemben, szelíd, kék szemét nem sütötte le alázatosan és illedelmesen, hanem vakmerőén, sőt, valami sátáni derű lappangó szikrájával farkasszemet nézett vele, és odáig vetemedett, hogy kijelentette:

– Hát bizony, főtisztelendő úr, azt én meg nem mondhatom!

A főtisztelendő úr összes dörgedelme eredménytelen maradt. Lehetséges volna, tűnődött az esperes, hogy a kis Biddy kommunista lett? A főtisztelendő úrnak úgyszólván sejtelme sem volt, mi az a kommunizmus, de világéletében résen állt, hogy lecsapjon a leghalványabb jelére is. Ráadásul, ami a legszörnyűbb, a családtól sem kapott semmiféle elégtételt. A szülők elismerték, hogy Biddy csakugyan nagyon pimasz teremtés, és ronda dolog, ha egy lány így viselkedik, de hiába tanácsolta nekik, hogy most rajtuk a sor, tegyék meg, ami illik, és kergessék el a háztól, süket fülekre talált. Meg kell hagyni, amikor elmagyarázta nekik a kétszerkettőt, bőgtek, mint a záporeső, hogy igaza van, igaza van, itt mást nem lehet csinálni, de a napok csak teltek-múltak, és Biddy még mindig otthon vesztegelt, fejte a tehenet, végignótázta a falut, mintha semmi gondja nem volna a világgal. Ekkora kudarc után az esperes úr már azzal a gondolattal játszott, hogy az oltárnál prédikálja ki a lányt, hogy lángoló, nyilvános megszégyenítéssel örök gyalázatot zúdít rá, de miután átgondolta, hogy amennyiben ez sem jár sikerrel, fájdalmasan és véglegesen vereséget szenved, úgy döntött, inkább kivárja az alkalmas időt.

Nagy cuppanással egy érett eper hullott a feje búbjára, pontosan azzal egyező színárnyalatban. Az esperes úr idegesen lesöpörte, és ivott egy korty whiskyt.

Mert bizony a derék embernek nem Bridget volt az egyetlen, vagy éppenséggel a legnagyobb gondja ezen a gyönyörű nyári napon. Anyagi helyzete szintén súlyos aggodalomra adott okot. Még az év elején eladta roncsnak az öreg tragacsot, amellyel addig járta egyházközségét, és egy új Fordot vásárolt. Úgy gondolta, a gyorsabb kocsival hamarabb eljuthat híveihez, ha szükségük támad rá, a

nagyobb kényelem hozzásegíti, hogy megérkezése után jobban be tudja tölteni hivatását, az emberek pedig örvendeznek majd, ha látják, hogy pásztoruknak tisztességes járműve van, ahogy ez rendjén való. Ilyen megfontolásból vette a járgányt, ámde a beszerzés jócskán megcsapolta az erszényét, és alig valamicskével később az is kiderült, hogy újabb tekintélyes érvágással kell megbirkóznia.

A szomszédos Maryvilie plébánosa nemrég azzal a kéréssel folyamodott a bostoni ír katolikusokhoz (akikhez jó összeköttetései voltak), hogy adakozzanak kápolna építésére. Oly gyors és bőkezű választ kapott, hogy nem csupán a kápolnára telt, hanem egy új limuzin beszerzésére is, és, ami a legfőbb, zuhanyozóval ellátott, második fürdőszoba létesítésére a paplakban. Míg ez a füléhez nem jutott, Peart esperes úr tökéletesen beérte a háza földszintjén berendezett aprócska fürdőszobával, amelyet, őszintén megvallva, eléggé gyéren vett igénybe. De hát szép kis állapotok, vélte, hogy Maryville-nek két fürdőszobája is lehet, Patrickstownnak meg csak egy; hiszen ez a körülmény rút árnyékot vet mind az ő pozíciójára, mind a plébánia jó hírére, következésképpen végső soron az Egyház ügyének árt.

Ennek megfelelően vízvezeték szerelőt hívott a városból, és utasította, hogy alakítsa át az emeleti lomtárt. Hívei iránti tiszteletből pedig nem csupán a legújabb és legdrágább fürdőkád-, és zuhanyozómodellt rendelte meg, hanem spanyol csempével csempéztette ki a padlót, és félmagasságban a falat, ami némán jelképezte, hogy

Maryville-t végre lepipálták. A munka elkészült, és a vízvezeték szerelő elküldte a számlát, amely háromszáz fontot tett ki, hetvennel többet a vártnál. Az esperes úr tajtékzott, a vízvezeték szerelő udvariaskodott, sőt, ömlengett, de hajthatatlan maradt. És mindennek a koronájaként amikor az esperes úr kinyitotta az elegáns új fürdőszoba csapját, csupán döglött fülbemászók özöne áradt belőle. A vízvezeték szerelőnek erre is volt válasza: a megrendelés csupán fürdőszoba elkészítésére vonatkozott, nem pedig a folyóvízre. Neki ugyan egy másodpercig sem jutott eszébe, hogy ott a víz folyni fog. Patrickstowni tapasztalatai szerint a víz rendszerint csak a földszinten folyik, ott is inkább csupán szivárog, nyomorúságosán, és feltételezte, hogy az esperes úr szintén tisztában van ezzel. Ha a véleményét kérték volna, bizonyára közli is, de hát csak úgy magától igazán nem akart tanácsokat osztogatni.

Mindazonáltal elő kellett teremteni a háromszáz fontot, a használhatatlan fürdőszoba kifizetésére, s ennek hogyanja és mikéntje volt a másik probléma, amely mázsás súllyal nehezedett az eperfa árnyékában hűsölő esperes lelkére. Sorra kipróbálta már az összes régi fortélyt, a szószékről elhangzó felszólításokat, a perselyezést a templom kapujában, kártyaversenyeket, tombolát, mindent, mindent, de az eredmény csüggesztő volt. Először is, mert nem lehetett szemet hunyni a tény fölött, hogy a híveket valamilyen rejtélyes okból sem az új kocsi, sem a fürdőszoba nem örvendeztette meg úgy, nem töltötte el olyan büszkeséggel, amilyenre az esperes úr számított. Sőt, odáig süllyedtek, hogy a kártyaversenyek elől is kitértek, a túlságosan meleg esték ürügyén. Ilyen

neveletlenségre eddig nem volt még példa, ami ismét csak egyik jele annak a szilaj, féktelenkedő szellemnek, amelyet az esperes úr már korábban is észlelt náluk, s amelyet nem habozott ördöginek bélyegezni.

De a látszólagos istentelenségnek akadt egy másik, sokkal józanabb oka is. Akármilyen tüneményes volt is az időjárás, egy sereg falubeli megélhetését siralmas veszélybe döntötte. Patrickstown írország-szerte arról volt hírneves, hogy valóságos horgászparadicsom, és az évnek ebben a szakában a helybeli férfiak és legények rendszerint bőséges jövedelmet vághattak zsebre, mint kisegítők és kísérők. Ebben az évben azonban a pisztrángok ne adj' isten, hogy haraptak volna. Kényelmesen henyéltek a naptól meleg sekély vízben, még csak oda sem, hunyorítottak a legyekre, mintha őket is ugyanaz a zabolátlan könnyelműség fertőzte volna meg, mint mindenki mást. Mrs. Mangan fogadója, amely egyébkor rogyásig tömve volt ellentengernagyokkal, őrnagyokkal, ezredesekkel, ezúttal szinte üresen tátongott. A férfiak zsebre dugott kézzel lézengtek. Igaz, hogy Macskaszemű O'Keefe, az orvhalász változatlanul elhordta heti adóját az esperes úr konyhaajtajához, de hát ő világéletében hálót használt.

Az esperes úr tudatában volt mindezeknek, s ezért, ha bánkódva is, úgy határozott, hogy nem volna bölcs dolog éppen most megkettőzni az évi egyházi adót. A püspökhöz sem mert folyamodni kölcsönért ez ügyben, minthogy a kérges-zsémbes öregúr amúgy is nagy ellensége volt minden fürdőzésnek. Az ilyesmi homlokegyenest ellenkezik a szentek gyakorlatával, hajtogatta mindig, és még felszólította volna az embert, hogy nevezzen meg akár

csak egyetlen valamire való szentet, aki valaha is megmerítkezett fürdővízben. A püspök véleményét – miszerint ami megfelelt egy szentnek (legalábbis fürdőzés tekintetében), megfelel egy ír püspöknek is – Peart esperes úr egyébként mélyen csodálta, mert a keresztényi alázatosság illatos virágát látta benne, ám jelenlegi szorultságában nemigen vehette hasznát. A vízvezeték szerelő mind hangosabban követeli a pénzét, s ezt a pénzt valahonnan elő kell teremteni. De honnan? Az új kocsit nem adhatja el, hiszen ország-világ kiröhögné. Amerikában egy megveszekedett rokona sincs. Szegény ember hangosan nyögdécselt bújában, és lázasan összekulcsolta kezét.

– Boldogságos Szűz Mária, Istennek Szent Anyja – fohászkodott –, segíts nekem pénzt szerezni a fürdőszobámra. Ha Te nem segítesz, senki sem segít. Nem magamért könyörgök Hozzád, hanem Áldott Fiad dicsősége, jó híre érdekében. És mert ott fenn vagy a mennyekben, Te talán azt is elérheted, hogy működjenek azok a nyavalyás csapok. Ha közbenjársz értem, fogadom, hogy én is megteszek mindent érted, ó, Titkos Értelmű Rózsa, Ájtatosság Jeles Edénye, Elefántcsonttorony, Szomorúak Vigasztalója.

Az esperes úr mindig azt hangoztatta nyájának, hogy aki alázatos, őszinte kérelemmel fordul Miasszonyunkhoz, soha nem csalatkozik; és ezúttal gyönyörteljes elképedéssel kellett értesülnie arról, hogy csakugyan igazat mondott. Mert alig rebbent el ajkáról a fohász, amikor házvezetőnője kilépett a házból, és tudatta, hogy La Trobe ügyvéd úr keresi, igen fontos ügyben. Peart esperes úr nem is gyanította, hogy a segítség ilyen gyorsan és ilyen

hozzá nem illő alakban is megérkezhet, következésképp idegesen fészkelődött és morgott. Mr. La Trobe messze környéken közismert volt zseniálisan éles elméjéről, míg az esperes úr – aki ezt nem is titkolta –, aligha volt intellektüelnek nevezhető. Szellemi fegyvertárában mindössze néhány egyszerű, soha nem ellenőrzött, ám annál szívósabb állhatatossággal vallott gondolat talált helyet, és mert soha senki nem merészelt kételyeket támasztani sem vele, sem e gondolatokkal szemben, többre nem is volt szüksége. La Trobe viszont, bár látszólag csaknem hajbókoló tiszteletet tanúsított a főtisztelendő úr iránt, titokban nemegyszer vetett gáncsot neki.

– Nem akarom fogadni – morogta az esperes úr a hír hallatán. – Nincs elég bajunk nélküle is?

– Jaj, esperes úr, rémesen erőszakoskodik – felelte az asszony. Alázatos, szomorkás teremtés volt, középen elválasztott ezüstös hajjal és egy filmen látott papi házvezetőnőről lemásolt édeskés, reszketeg mosollyal, amely hajszál híján az őrületbe kergette az esperes urat. – Fogadni mernék, hogy jó híreket hozott. Olyan vidám, mint a kutya, ha kétszer vacsorázott.

– La Trobe két vacsorájától nekünk még felkopik az állunk – dörmögte az esperes úr a maga nyers, paraszti eszével.

– No, jól van, küldje ki ide, mindegy. És hozzon neki egy széket, meg egy üveg sört. Jobb dolgom is van, mint rápazarolni a whiskyt.

Amikor Mr. La Trobe megjelent, fojtottan ujjongó viselkedéséről azonnal látszott, hogy valóban nagy események történhettek. Hóna alatt a Hajnali Hírkürt egy összesodort példányát szorongatta, és alig végzett

illendően a köteles üdvözléssel, nagy sebbel-lobbal kinyitotta.

– Látott már főtisztelendő úr ehhez foghatót? – kérdezte diadalmasan.

– „Szőke Szexbomba tutajon kel át az Atlanti-óceánon” – olvasta az esperes úr, és szeme a fotóra tapadt. – Erről beszél?

– Dehogyis, főtisztelendő úr. A másik cikkre, fenn a bal sarokban.

– „Híres antropológus állítása szerint Írország mindmáig pogány” – betűzte ki az esperes úr. – No hallja!

– Olvassa csak el az egészet, főtisztelendő úr. Az esperes úr nekiveselkedett.

Mr. Warner igazán becsületesen bánt Andrew cikkével. Egyetlen szót, egyeden vesszőt sem változtatott rajta. Nem tett mást, csupán kellemetes kis bekezdésekre tördeltette, nehogy fárasztani találja az olvasót, és mindegyiket egy-egy magyarázó alcímmel fejelte meg, nehogy bárki is félre találjon érteni valamit. Az esperes úr széles ábrázata elfelhősödött, amikor a „Furcsa Régi Babonák” címmel ellátott bevezetést olvasta. A felhő elsötétült, amint az „Átkok Ereje” című bekezdéshez érkezett, amelyben a szerző érdekes párhuzamokat sorolt fel Kongóból. És határozottan viharral fenyegetett, mihelyt a „Boszorkányság” feliratú részt olvasta. Ám amikor eljutott a „Pogány Termékenységi Rítusok?!” jelzést viselő utolsó passzushoz, arca csaknem teljesen elfeketült, és az esperes úr úgy kapkodott levegő után, mintha valaki alaposan gyomorszájon vágta volna.

– Az Ég szerelmére, hiszen ez színtiszta istenkáromlás! – hörögte. – Ki követte el ezt a gyalázatosságot?

– Az angol vendég a Mangan-fogadóból. Tudja, az a hórihorgas pasas, az oxfordi kiejtésével.

– Akinek olyan a haja, mint egy hervadt szénacsomó?

– Pontosan.

– Azonnal ki kell rúgni! – csattant fel az esperes úr. – Intézkedjen, hogy az az alak még ma kotródjon községünkből. Nem vagyok hajlandó megtűrni itt holmi angol ateistákat, akik sértegetik az apácáimat!

– Álljon meg a menet, főtisztelendő úr – emelte fel az ujját Mr. La Trobe. – Sértésnek ne vegye, de volna itt egy sokkal jobb megoldás. Nézze csak meg még egyszer, mit ír az a fickó. „Patrickstownban Szent Iván éjszakáján megfigyeltem, amint az apácák nem éppen hozzájuk illő, de annál elragadóbb módon ünnepelték meg a napot: tűzugratást rendeztek a zárda kertjében. Mint az Aranyág olvasói bizonnyal tudják, ez az ősi termékenységi rítus szinte évezredek óta ismeretes a világ számos pontján. A derék kedvesnővéreknek kétségkívül sejtelmük sincs ártatlan dévajságuk jelentőségéről, de ez is csak azt példázza, milyen szívósan élnek tovább a pogány hagyományok még korunkban, és olyan helyeken is, ahol a legkevésbé várnánk.” Nos, főtisztelendő úr, ez bizony kimeríti a becsületsértés fogalmát!

– Becsületsértés?! Ez istenkáromlás! Szeméremsértés! Vallásgyalázás!

– Én most jogtanácsosi minőségemben beszélek, főtisztelendő úr – figyelmeztette szelíden Mr. La Trobe. – Tudomására szeretném hozni, hogy ezt a bekezdést éppen, mert a főtisztelendő anyát és a nővéreket sérti, felfoghatjuk rágalmazásnak is, amely elsősorban lelkiatyjuk, vagyis ön ellen irányul. Megtörténhetik ugyanis, hogy az emberek

elolvassák a cikket, és azt mondják, nocsak, nocsak, és mit csinált a plébános úr egész idő alatt? Alkalmasint úgy elfoglalta az új fürdőszobája, hogy a hívek erkölcsi boldogulásának fittyet hányt. Ó, nem én, ne gondolja, én soha nem ejtenék ki ilyesmit a számon – folytatta sebesen Mr. La Trobe az esperes úr halántékán veszedelmesen kiduzzadó erek láttán. – Csupán érzékeltetni szeretném, mi mindent hangoztathatnak holmi elvetemült gondolkodású egyének. Éppen ezért úgy vélem, a leghelyesebb, sőt, a legdicséretesebb, amit tehet, ha pert indít sajtó útján elkövetett rágalmazás miatt.

Az ügyvéd összefont karral hátradőlt a széken, az esperes úr pedig hirtelen támadt érdeklődéssel, szemében a remény első halvány felvillanásával meredt rá.

– Természetes, hogy azt teszem, amit a becsület kíván – jelentette ki. – Kapnék valami kártérítést is?

– Nézetem szerint igen, mégpedig elég tekintélyeset, ha mesteri módon építjük fel az ügyet, és amennyiben bíróság elé kerül. De nem hinném, hogy ön ezt óhajtja. Nem hinném, hogy ezt a dolgot nagydobra akarja verni, ország-világ előtt akarja megtárgyalni, a lelkek megbotránkoztatására és félrevezetésére. Szerintem békésen ki kell egyeznünk.

Az újságtól meg a firkásztól teljes és megfelelően illendő bocsánatkérő nyilatkozatot kapunk, valamint elfogadható kártérítési összeget, az ön számára.

– Mennyit?

– Hát lássuk csak. Gondolom, nem kívánja, hogy kalmárszellemmel vádolják. Mondjuk, kétszázötvenet. Megfelel?

Az esperes úr eltöprengett.

– Nem lehetne háromszáz?

– Mért ne lehetne? Bocsánatkérő nyilatkozat és háromszáz font. Továbbá a költségek.

– Továbbá a költségeim, természetesen – helyeselt az esperes úr. Már korábbról jól ismerte Mr. La Trobe honoráriumigényeit. Hirtelen iszonyú gondolata támadt. – Na, és ha mégis pereskedni akarnak?

– Jaj, főtisztelendő úr, az Ég szerelmére! Dehogyis fognak! Egy ilyen nagy angol napilap nem vesződik azzal, hogy itt nálunk pereskedjék. Azt a pár garast meg a mellényzsebükből is kifizetik. Ráadásul tudjuk, hogy ír bíróság előtt semmi esélyük nincs önnel szemben. Nyilván rásózzák majd az ügyet valami dublini ügyvédre, és megbízzák, járjon el helyettük. Fogadni mernék, hogy Mickey Behant szedik elő, ki sem látszik az efféle esetekből. Igen tevékeny, hithű katolikus, Szent Columba lovagja. Szerét ejtem majd, hogy négyszemközt beszéljek vele.

Félrehajtott fejjel rámosolygott főtisztelendő kliensére. Mr. La Trobe mosolyában mindig volt valami édes kellem, de most, amikor látta, hogy a nagy hal mohón ráharap a csalira, a mosoly szinte földöntúlivá vált.

– Természetesen meg kell tanácskoznom a dolgot őeminenciájával – sóhajtott mély ét az esperes úr De fáradt, aggódó lelkébe immár új békesség költözött. „Szeplőtlen Szűzanyám, Keresztények Segítsége, Jótanács Anyja, Bűnösök Menedéke, ezt nem felejtem el Neked egyhamar”, zsolozsmázta titokban.

– Ott sem lesz semmi probléma, főtisztelendő úr. A püspök úr szerfölött nagylelkű, ha a tisztelendő urak tekintélye forog kockán, ezt ön is tudja. Emlékezzék csak

Mahoney atyára. Kerek hatszázba került, plusz a költségek. Meg Walsh apátplébános úrra. Négyszázötven, plusz a költségek. És Lynch atyára. Kétszáz, plusz költség. És ha jól belegondol, mindig mindent az első füttyre.

– Szó, ami szó, remek fickó maga, La Trobe – jelentette ki az esperes úr, szokatlan melegséggel. – Rémesen hálás vagyok az egész ötletért. De mondja, mi legyen azzal a firkásszal? Belőle nem kéne kivasalni valamit?

– Á, nincs annak egy lyukas garasa sem. De persze, őt is megfenyegetjük, hogy pert akasztunk a nyakába. Tőle is követelünk egy bocsánatkérő nyilatkozatot, amiben elismeri, hogy színtiszta hazugság volt minden szava, így aztán soha életében nem kap majd munkát. Gondolom, ön is beéri annyival, hogy a pasas éhen hal. Legalább megtanulja, mit jelent sajtó útján megrágalmazni egy ír papot. Nos, főtisztelendő úr, menjen csak el őeminenciájához, és beszélje meg vele az ügyet. Felhatalmaz tehát, hogy írjak az újságnak?

– Felhatalmazom! – vágta rá boldogan az esperes úr. Kiürítette poharát, feltápászkodott, és melegen búcsút vett az ügyvédtől. Aztán bement a házba, és több havi szivarhamutól porzó, elnyűtt reverendáját térdig érő, méltóságteljes, fekete gyapjúszövet kabátra cserélte fel. Fejébe csapta fényes, fekete kalapját, és kiment a garázsba, ahol hűvös tökéletességében csillogva várta a Ford. Az utóbbi időben, amikor rányitotta az ajtót, ha tehette, inkább elkerülte, hogy szembenézzen két csillogó reflektorával, mert úgy érezte, valami kötekedő gúny villan meg bennük. Ezúttal azonban gyengéden megpaskolta a hűtősapkát, mintha kedvenc lova nyakát simogatta volna meg. Amikor kipöfögött kovácsoltvas

kapuján, két parasztlegény ugrott félre az útjából, és mindketten tisztelettel kapták le sapkájukat. Az esperes úr leereszkedően biccentett. Hamarosan megint minden visszatér a régi kerékvágásba, érezte bizakodó biztonsággal.

– Mennyország Ajtaja, Frigynek Szent Szekrénye, Kegyes Jótevőnk – mormolta, miközben könnyedén rálépett a gázra.

4

Andrew nagyon sokszor dolgozott isten háta mögötti vidékeken, olyan emberek közt, akiknek lelkivilága, gondolkodásmódja gyökeresen különbözött az övétől, s ennek következtében roppant gyorsan érzékelte a helyi hangulat legkisebb változásait is. Szüksége is volt rá, hogy mindig résen álljon, hogy kifejlessze magában ezt a figyelmes éberséget. Feltétlenül tudnia kellett például, hogy a bennszülött teherhordók mikor akarják megtagadni a munkát, mikor szándékozzák otthagyni, egyedül, gyámoltalanul, minden segítség nélkül, kilométerekre a bázistól, vagy mikor jut váratlanul egy eleinte jóindulatot tanúsító törzs arra a következtetésre, hogy ő a felelős a rossz időért, meg a gyenge termésért, és mikor készül emiatt mérget szórni az ételébe, így azután tüstént megérezte, hogy a helybeliek magatartása megmagyarázhatatlanul és voltaképpen egyik napról a másikra teljesen megváltozott. Mindeddig még parádézott is azzal, hogy milyen ragyogó viszonyt sikerült kialakítania velük. Látszólag ugyanis a szívükbe zárták valamennyien, hízelegtek neki, és a leghihetetlenebb históriákkal traktálták, abban a reményben, hogy komolyan veszi, és leírja őket. Bárhová ment, biztosra vehette, hogy szívélyes mosolyban és osztályon felüli szórakoztatásban lesz része. Igaz, ami igaz, rettentően jól mulattak rajta. Az angoloknak egy új fajtáját ismerték meg benne, hiszen eddig csak a jó kedélyű halász-vadász-úrlovas típussal találkoztak, amely nem sokban különbözött a saját nemeseiktől. Andrew-nak már a megjelenése is nevetésre

ingerelte őket: a magas, csontos termet, a kócos, parókaszerű, hirtelenszőke haj, meg a nagy, kék, ünnepélyes szempár, amelynek huncut villanásait észre sem vették. Hangsúlyozottan cambridge-i kiejtése éppolyan nevetőgörcsöket keltett, mint az a szokása, hogy igazat beszélt, és ami a szívén feküdt, azt nyíltan, kendőzetlenül kimondta, a nekik oly kedves csűrés-csavarás, kertelgetés nélkül. Jóravaló, elég szerencsétlen ürge, hangzott a helybeliek ítélete, ütődöttnek nem éppen ütődött, de olyan jámborán együgyű, hogy az már ön- és közveszélyes.

Most azonban mintha gondosan iparkodtak volna kitérni előle. A kis embercsoportok, amelyek se vége, se hossza beszélgetésekbe merültek az utcán, egyszeriben szétoszlottak a közeledtére, Mr. Lynch a postahivatalban egészen sajátosan lökte elé a bélyegeket, nem kacsintott rá, nem invitálta egy biccentéssel a pult söntésnek szolgáló végéhez megszokott, barátságos modorában. Ugyanakkor Andrew világosan érezte azt is, hogy erősen figyelik. Mindenünnen szemek lesték, ablakokból, kerítések mögül kukucskáló szemek szegeződtek rá, fúródtak a hátába utcahosszat, és valamennyit sebtében lesütötték, mihelyt megpróbálta elkapni tekintetüket. De pontosan érzékelte azt is, hogy nincs a levegőben semmiféle rosszindulat vagy ellenségesség. Inkább valami lopott vidámsággal párosuló izgalom, amilyen az iskolában szokott lenni, amikor a kiszemelt áldozaton kívül mindenki tudja, hogy a diri kezében viszket a pálca.

Andrew egy-két napig békésen tűrte a dolgot, aztán Mrs. Manganhoz fordult tanácsért.

– Valami történik itt. Micsoda? – kérdezte a maga

megszokott nyíltságával, amely szinte úgy hatott a helybeliekre, mint a fejbe verés.

Mrs. Mangan többé-kevésbé hiánytalanul értesült már az ügy minden részletéről. Mindössze arról nem volt még pontos tudomása, hogy mi zajlott le az esperes úr és a püspök között, de számított rá, hogy hamarosan ezt is kihámozza, mihelyt alkalma lesz összedugni egy kicsit a fejét az esperes úr házvezetőnőjével. A főtisztelendő urak között, valamint az esperes úr és ügyvédje között lefolyt telefonbeszélgetések tartalmát már ismerte, Mr. Lynch szíves jóvoltából. És ő tárolta a fogadások dús termőtalajára hullajtott letétösszegeket is, amelyek ugrásszerűen megnőttek, ha a jó szerencse áldásából valamilyen esemény feldúlta a falucska nyugalmát. Mrs. Mangan egy kis ideig némán tűnődött, hogy mit és mennyit áruljon el vendégének, aki hamarosan amúgy is kénytelen lesz megtudni mindent.

– Azon gondolkozom, nincs-e valami köze az egésznek a maga cikkéhez?

– A cikkemhez?! – hüledezett Andrew. – De hát mi a fenét találtak abban a cikkben?

– Nem mintha szóltak volna nekem erről akár egy szót is – folytatta óvatosan Mrs. Mangan –, de nem képzelhető el, hogy talán úgy vélik, mégiscsak sértő azokhoz a fekete afrikai pogányokhoz hasonlítani bennünket?

– Eszembe sem jutott a pogányokhoz hasonlítani magukat! – méltatlankodott Andrew. – Mindössze arról van szó, hogy elképesztő azonosságot vettem észre, vagy véltem észrevenni két gondolkodásmód között. Borzasztóan sajnálom, de én csupán tudományos szempontból vizsgáltam a dolgot. Igazán nem állt

szándékomban bármivel is megsérteni az érzékenységüket.

– Persze, persze, az ilyen nagy tudósoknak, amilyen maga is, egészen más az eszük járása – helyeselt melegen Mrs. Mangan.

– Eszerint a faluban mindenki elolvasta a cikket?

– Ó, Istenkém, hát hogyne. Kívülről fújták már alig egy órával az újság megérkezése után.

– És csak ez a bajuk velem? Az, hogy Kongóra hivatkoztam?

Mrs. Mangan tétovázott.

– Meg aztán elég sajnálatos az is – bökte ki végül –, hogy amikor az apácákról meg miegymásról írt, muszáj volt megemlítenie Patrickstown nevét.

– Miért ne lett volna szabad megemlítenem Patrickstown nevét?

– Tudja, az a baj, hogy megnevezett minket – magyarázta Mrs. Mangan türelmesen, mint egy kisgyereknek. – Elárulta azoknak az angoloknak, hogy Írországban hol művelnek az apácák mindenféle pogányságot.

– De hát ártottak vele valakinek? És különben is, az apácák csakugyan így ünnepeltek, maga is tudja! Én csak a tiszta igazat írtam le.

– Hogy igaz-e valami, vagy sem, nemigen érdekli ezeket itt – jegyezte meg Mrs. Mangan őszinte szánakozással a hangjában. – De hogy meg is nevezte a községet, a végtelenségig felháborítja őket.

Andrew lassacskán szédülni kezdett.

– Mrs. Mangan – rimánkodott szelíd unszolással –, bocsássa meg a csökönyösségemet, de meg akarom kísérelni, hogy tisztázzam az ügyet. Először is, ha

szavamat adom, elhiszi nekem, hogy az apácák tényleg tüzet ugrottak?

– Persze, hogy elhiszem. Elvégre mindenki tudja, hogy minden Szent Ivánkor tüzet ugranak.

– És személy szerint maga lát valami rosszat ebben?

– Dehogyis látok! Én magam is ugrottam tüzet, amikor hozzájuk jártam iskolába.

– És amikor elolvasta a cikkemet, maga személy szerint úgy érezte, hogy holmi sértő vagy ártalmas dolgot írtam az apácákról?

– Jézusmáriám, Mr. Butler, szó sincs róla! Sőt, úgy gondoltam, nagyon is nagyszerű a cikke, mindenestül!

– Akkor hát miért gondolkodna másként a többi helybeli?

– A többi helybeli? – meredt rá megrökönyödve Mrs. Mangan. – Ki beszél itt a többi helybeliről?

Andrew előkapta zsebkendőjét, és megtörölgette a homlokát.

– Hát nem róluk beszéltünk egészen eddig? – nyögte. – Nem maga mondta az előbb, hogy Patrickstown megemlítésével minden helybelit felbosszantottam?

– Még hogy én! Egy szóval sem állítottam ilyesmit! És hála a Jóistennek, a helybelieknek több eszük van annál, semhogy ezen mérgelődjenek!

Andrew kínjában fészkelődni kezdett a széken. Hol keresztbe vetette, hol kinyújtotta a lábát. Aztán előredőlt, fél karjával a söntéspultra könyökölt, és eltakarta a szemét.

– Mrs. Mangan... – lehelte szinte sírósan. – Az imént, ha jól emlékszem, szóról szóra ezt mondta: „Hogy igaz-e valami, vagy sem, nemigen érdekli itt ezeket. De hogy meg

is nevezte a községet, a végtelenségig felháborítja őket."

– És talán bizony nem volt igazam? – firtatta Mrs. Mangan.

Andrew ránézett, tekintetében szinte már tébolyult riadalommal.

– Nem az idevalósi népekről van szó – magyarázta Mrs. Mangan. – Azok legfeljebb attól gurulnak dühbe egy kicsit, ha egy idegen pénzt kap azért, mert irkál róluk, nekik meg egy fitying sem jut belőle. De úgy istenigazából még ez sem izgatja őket. Nem is róluk beszéltem.

– De hát akkor kiről, drága asszonyom, kik azok az ŐK, akiket emlegetett?

– Jaj, Istenkém – sóhajtotta Mrs. Mangan határozatlanul, és felkapta a sokat jelentő törlőruhát. – Éljen velünk egy kis ideig itt Írországban, Mr. Butler – mondta végül, bujkáló mosollyal az arcán –, akkor talán majd magától is kitalálja.

És olyan hévvel kezdte fényesíteni a poharakat, mintha valami feledékenység folytán legalább egy esztendeje nem törölgette volna el őket.

Aznap éjjel Andrew sokáig nem tudott elaludni, s a rejtélyes eseményeken meg Mrs. Mangan még annál is titokzatosabb célzásain törte a fejét. Kétségtelen, látta be, hogy a maga részéről valami baklövést követett el, és ez a baklövés felháborította ŐKET. De hát kik azok, kérdezte újra meg újra a sötétségtől, kik azok az ŐK? Az emberi viszonylatokban, kapcsolatokban úgyszólván mindig felbukkannak valamiféle ŐK. A gyerekeknél a felnőttek az ŐK, az alkalmazottaknál a főnök, háborúban az ellenség, békében a kormány. Az egyszerű személyes névmás mögött egy árnyszerű jelen valóság lapul meg, amely néha

ellenséges, legtöbbször gátló, mindig hatalmas, és ajánlatos vigyázni vele. Lehetséges, hogy ebben az esetben az apácák lennének az ŐK? Kizárt dolog. Elképzelhető volna, tűnődött, hogy az ír Köztársasági Hadsereg? És ha igen, nem forog veszélyben az élete? Megtörténhet, hogy egy kis csapat torzonborz férfi levonul a hegyekből, megölik, aztán kereket oldanak? A falusiak talán erre számítanak?

Andrew nemigen tudta elképzelni ezt. Barátnője, Mrs. Mangan bizonyára rég figyelmeztette volna már. Aztán meg az az aranyos kis Patsy is benne volt a dologban. Patsy ír, vagyis nyilván ismeri a saját hazáját, mégis ő javasolta, sőt, ő szervezte meg a kalandot. Mi tagadás, őszintén megrémült, amikor Andrew váratlanul felcsattanó nevetése elárulta, hogy ott gubbasztanak a falon. És az a váratlan eltűnés az országúton szintén elég fura volt, enyhén szólva. Igen, Patsy magatartásában is volt valami talányos árnyalat; könnyen lehet, hogy éppen Patsy a rejtvény kulcsa. Andrew elhatározta, hogy reggel első dolga lesz felkutatni Patsyt és ezzel végre elaludt.

Másnap reggel hatkor, mint minden áldott hajnalban, a harangszóra ébredt. Máskor legalább annyira felbőszítette a korai harangszó, mint amennyire örült estéli húgának, mert voltaképpen Róma fennhéjázó arcátlanságának jelképét látta benne. Hiszen nem csupán a saját híveit riasztotta fel legszebb álmukból, nem, a többieket is, a protestánsokat, szabadgondolkodókat, ateistákat, zsidókat, bárkit, aki csak hallótávolságba került. Rendben van, rendben van, morogta néha türelmetlenül, az Úr angyala köszönté Szűz Máriát – na és aztán? Ezen a napon azonban vidáman pattant ki az ágyból, és tüstént felöltözött. Jó

érzés volt tudni, hogy dolga van, és nem lustálkodhat párnák közt. Először fogta el ez az érzés idegösszeomlása óta, amelynek egyik utóhatása éppen az volt, hogy minden reggel halálos fáradtan ébredt, mindent értelmetlennek, hiábavalónak látott, s ettől a legkisebb napi tennivaló is hatalmas, kínos erőfeszítéssé vált. Most sebtében megborotválkozott, és dudorászva sietett ki az üde napsütésre.

De amint végigsétált a folyóparton, gondolatai egészen más irányba terelődtek. Írország szépsége minden egyebet kivert a fejéből. A táj olyan nyugalmas bájt sugárzott, amilyennel, úgy vélte, még soha nem találkozott, mintha csak békét, biztonságot ígért volna minden. A dombok csodálatos, lágy és mégis tündöklő fényben fürödtek, mint talán sehol másutt a világon. A folyó sebesen csörgedezett tova, önmagával fecserészett, fénylő hullámvonalakat rajzolt a fatörzsekre, és göndör, fehér tajtékot vetett a medrében pihenő sziklák-kövek köré, partján vidám, sárga nőszirmok lobogója lengett, fodros felszíne fölött szitakötők kék-arany szárnya villózott. A fák-bokrok lombja is őrizte még ifjonti ragyogását. Messze fenn az égbolt párás magasában pacsirták csattogtak derűs szívvel. Bízzál bennem, sugallta szinte a táj, hisz lehet-e egyáltalán gonosz vagy hamis bármi is ilyen helyen? Andrew lassan, mintegy álomba merülten lépkedett a ruganyos tőzegen, és tökéletesen behódolt a reggel igézetének.

Váratlanul ocsmány ordítás harsant fel, félelem, düh és vágy zavaros kiáradása. MacCarthyék szamara a felső réten úgy érezte, hogy most már túlságosan sokáig hallgatott, és lelkiismeretesen igyekezett helyrehozni

mulasztását. Andrew lassan, kelletlenül visszafordult, és hazament reggelizni a fogadóba.

Az asztalon a terítéke mellett hosszúkás boríték feküdt, a következő címzéssel: *dr. Andreas Buttler, Helyben, Expressz Ajánlott Saját Kezébe!* Kibontotta, szórakozottan átfutotta, majd felkiáltott, és újra elolvasta elölről, ezúttal figyelmesen, hol megdöbbenés, hol derültség kifejezésével az arcán. A borítékban két levél volt; az első így szólt:

Ignatius Peart esperesplébános contra Hírkürt Lapkiadó Részvénytárs, valamint Dr. Andreas Buttler ügyében

Tisztelt Uram!

Ignatius Peart esperesplébános patrickstowni lakos meghatalmazása alapján van szerencsém mellékelni a Hírkürt Lapkiadó Rt. Igazgatóságához intézett levelünk másolatát, amelyből megállapíthatja, hogy ügyfelem megbízásából peres eljárást szándékozom indítani nevezettek ellen, sajtó útján elkövetett rágalmazásért.
Minthogy ügyfelem kívánságára a vádkeresetet Ön ellen is beterjesztem, kérem, szíveskedjék megnevezni ügyvédjét, hogy a keresetet az Ön nevében átvegye.

Tisztelettel:
James Patrick La Trobe
köz- és váltóügyvéd.

De Mr. La Trobe inkább a második levélben tett amúgy istenigazából tanúságot közismerten kiváló stílusérzékéről.

Ignatius Peart esperesplébános
contra
Hírkürt Lapkiadó Rt. valamint Dr. Andreas Buttler ügyében

Igen tisztelt Uraim!

Az Önök kiadásában megjelenő Hajnali Hírkürt június 24-1 számában (példány csatolva) bizonyos Andreas Buttler szerzőségével egy cikk jelent meg „Írország mindmáig pogány" főcímmel. E cikk egész irányvonala tendenciózus, vallásellenes, félrevezető, műveletlenségre valló, továbbá meggyalázza Írország becsületes nevét.
Utolsó bekezdése főként a Szeplőtelen Fogantatásról elnevezett patrickstowni apácakolostorra vonatkozik, és a következőképpen szól:

> *„Patrickstownban Szent Iván éjszakáján megfigyeltem, amint az apácák nem éppen hozzájuk illő, de annál elragadóbb módon ünnepelték meg a napot: tüzugratást rendeztek a zárda kertjében. Mint az Aranyág olvasói*

bizonnyal tudják, ez az ősi termékenységi rítus szinte évezredek óta ismeretes a világ számos pontján. A derék kedvesnővéreknek kétségkívül sejtelmük sincs ártatlan dévajságuk jelentőségéről, de ez is csak azt példázza, milyen szívósan élnek tovább a pogány hagyományok még korunkban, és olyan helyeken is, ahol a legkevésbé várnánk."

Fölösleges hangsúlyozni, milyen kártékony, rosszindulatú, szeméremsértő rágalmazást tartalmaz ez a részlet a tisztelendő nővérekkel kapcsolatban, akiknek hivatásuk és rendtartásuk természetéből következően nem áll módjukban még védekezni sem. Ám az ügynek még egy vonatkozása van. A Szeplőtelen Fogantatásról elnevezett apácakolostor ügyfelem, főtisztelendő Ignatius Peart megbízott esperesplébános lelki vezetése alatt áll. Ügyfelem felelőssége teljes tudatában kijelenti, miszerint a cikkben foglalt cselekmények egyrészt soha nem történtek meg, másrészt soha nem is engedélyezné végrehajtásukat, az idézett bekezdésben foglaltak viszont súlyos csorbát ejtenek jó hírén, mint katolikus lelkipásztornak általában, a rendháznál betöltött funkciója tekintetében pedig különösen, minthogy súlyos kötelességmulasztással, valamint elítélendőén laza erkölcsi és világszemlélettel vádolják őt, s ezáltal nevetségessé, megvetésre méltóvá, visszataszítóvá teszik.

Ügyfelem az ír katolikus lelkiatyák mintaképe,

alázatos, buzgó és könyörületes szívű férfiú, egyházközségében, sőt, annak határain messze túl is közszeretet tárgya. Ezenkívül a püspök úr őeminenciájának is feltétlen bizalmát élvezi. Az Anyaszentegyház szolgálatában eltöltött hosszú évei alatt soha senki nem merészelte rágalommal illetni. Minek következtében meghatalmazott, hogy haladéktalanul pert indítsak nevében, sajtó útján elkövetett rágalmazás címén.

De bár az esperes úr, mint Isten szolgája, hajthatatlan, ugyanakkor irgalmas is. Megértően feltételezi, hogy az idézett, rendkívül felháborító rágalom megjelenése esetleg inkább tudatlanságból és meggondolatlanságból, semmint rosszhiszeműségből és ártó szándékból fakadt. Amennyiben Önök készek a bírói eljárást megelőzően azonnali helyesbítésre, ügyfelemnél bizonnyal méltánylásra találnak. Egyezkedési feltételei az alábbiak:

Alázatos és őszinte bocsánatkérő nyilatkozat, mely kiterjed a cikkben foglalt valótlanságok visszavonására.

A bocsánatkérő nyilatkozatot és visszavonást nemcsak Önöktől, de a cikk szerzőjétől is külön megköveteli, aki ellen szintén eljárást szándékozik indítani.

A bocsánatkérő nyilatkozat és visszavonás mindkét esetben pontosan annyi szót tartalmazzon, mint a sérelmes cikk.

A bocsánatkérő nyilatkozat és visszavonás nagy betűs főcímmel szedve a lap címoldalának bal felső

sarkában jelenjen meg.
2.300 (azaz Háromszáz) font kártérítés, amelyet ügyfelem az általa kiválasztott és meghatározott katolikus intézmény avagy kegyes alapítvány jótékony céljaira fordít, következésképpen az ő nevére szóló csekken kíván megkapni.
Az eljárás törvényes költségeinek, valamint mindama külön kiadásoknak megtérítése, amelyek ügyfelemet érik az eljárás megindításától befejezéséig.
Kötelességem közölni, hogy amennyiben az ügy bíróság elé kerül, ügyfelem 2000 (Kétezer) font kártérítést jog követelni. E levél másolatát megkapta Mr. Andreas Buttler, a kérdéses cikk szerzője.

Tisztelettel:
James Patrick La Trobe
köz- és váltóügyvéd

Andrew soha nem tapasztalta még saját bőrén a törvény fenséges nemtörődömségét; és úgy általában is sokkal inkább az átlagember módján viszonyult hozzá, mintsem kimagasló intelligenciájától várható lett volna. Úgy vélekedett, hogy az ügyvédek ugyan mindenütt válogatott latrok és szélhámosok, ám ha a kezükbe kerül is valami ügy, az igazság így vagy amúgy, de elkerülhetetlenül győzedelmeskedik. Ugyanakkor vakrémület fogta el már a gondolattól is, hogy maga is pereskedésbe bonyolódhat. Még a legártatlanabb jogi okmány láttán is menten elöntötte a mélabú.

Az előtte fekvő fantasztikus irromány tehát az első pillanatban határtalan és értelmetlen ijedelembe döntötte. Aztán, amikor tüzetesen áttanulmányozta annak a bizonyos Mr. La Trobe-nak a követeléseit, boldog röhögésbe tört ki. De amikor eszébe jutott, hogy micsoda kellemetlenségbe sodorta vigyázatlanságával a Hajnali Hírkürt-öt, ismét elborult az arca. Kisvártatva azonban, mihelyt agya ismét működni kezdett, rájött, hogy az esperesplébánosnak semmi esélye nincs; a bíróságon egyszerűen kinevetik majd a panaszai miatt. Ezzel a biztonságérzettel olvasta át újra az egészet, és jóízűen élvezte az elmezavar jellemzőbb tüneteit, meg az öntelt elfogultság még annál is groteszkebb túlzásait.

– Még hogy kétezer font! – dünnyögte elégedetten, miközben jókedvűen rávetette magát a rántottára. – Meghiszem, hogy kéne!

És Mrs. Mangan, aki félve figyelte egy ajtórepedésen, gondtalan arckifejezése láttán azt hitte, hogy vendége megháborodott.

Amikor Andrew végzett a reggelivel, azonnal felkereste Mr. Pearlt. A tivornyák dicső hősét még az ágyban találta, mellette a hokedlin egy érintetlen csésze erős teával. Szokásos reggeli émelygése ellenére barátságos mosollyal üdvözölte Andrew-t. Minapi perpatvarukról már tökéletesen megfeledkezett, mivelhogy a Hajnali Hírkürt azóta közölte egy hölgyolvasó levelét, aki Pearlt, Mark Twainhez hasonlította.

– Nem szívesen zavarom meg hajnali elmélkedésében – ült le Andrew az ágy szélére –, de szeretném, ha belekukkantana ebbe.

Pearl lassan, kínlódva végigböngészte a levelet, ajka

egyenként küldte fel a szavakat makrancoskodó agyának, s végül nagyot sóhajtott.

– Az áldóját! Rémesen sajnálom, öregem, ez az én hibám. Ha nem lettem volna olyan pilledt aznap este, biztosan figyelmeztetem magát, hogy a, vallást ne birizgálja.

– De hát egy szót sem írtam a vallásról.

– Hát tudja, itt vallásnak nevezik az ilyesmit. De ne izguljon, apafej – vigasztalta gyengéden Mr. Pearl –, úgyse hall egy büdös szót se többé az egész nyavalyáról. Nekem elhiheti, legalább ötször átestem már effélén. Nincs itt semmi gáz.

– Miért, mi fog történni?

– Á, az egész kórságot a jogászok nyakába sózzák. Először kikérik a jogtanácsosunk véleményét, de tudja, csak hogy legyen valami pofája a dolognak. Aztán kiguberálják a dohányt, leközölnek valami hantát, és kész, passz, el van boronálva.

Andrew alig akart hinni a fülének.

– Csak nem akarja azt mondani, hogy a lapjuk elfogadja ezeket a szégyentelen követeléseket? – hüledezett.

Mr. Pearl alig látszott valamivel kevésbé meglepettnek, mint Andrew.

– Naná, majd kántor. Mi a fenét csinálhatnának? Csak nem képzeli, hogy Lord Pulvermacher vitatkozni fog minden kis szirszaron, ami az útjába kerül?

– Ki az a Lord Pulvermacher?

– *Ki az a Lord Pulvermacher?!* – visszhangozta Mr. Pearl, ezúttal istenigazából megrökönyödve. – Hogy kicsoda báró Pulvermacher, a Hírkürt Lapkiadó Részvénytársaság elnökigazgatója? Hát hol él maga, bébi?

– Lehet, hogy sose hallottam Lord Pulvermacherről – jelentette ki Andrew –, és az is lehet, hogy nem tudom meggátolni, ha mindenáron olyan nyilatkozatokat akar kinyomtatni, amelyek szerint a saját lapja csupa hazugságot tálal fel; ám tegye, ha ez a meggyőződése. De talán maga is észrevette, hogy ebben a perben én szintén vádlott vagyok.

– Hiszen épp ezt rágom a fejébe, aranyapám – magyarázta Mr. Pearl olyan nyájasan türelmes hangon, hogy Andrew-nak rögtön a fogadósné jutott eszébe. – Magának tök fölösleges izgulnia. Az egész csak formaság. Annyiból áll mindössze, hogy a nyilatkozatot kétszer szedik ki, egyszer a mi nevünkben, egyszer a maga neve alatt. Hozzá sem kell szagolnia, míg ki nem jön. A szerkesztőség még csak nem is értesíti. És senki nem cikizik magával a dolog miatt.

– Nahát, nahát! Ez igazán megható. – Andrew szórakozottan elmosolyodott, mint aki mulat valamin, amit egyedül ő ért.

– Ez a helyes, öregem! Mosolyogj szépen apucira! – örvendezett Mr. Pearl, és megpróbálkozott egy korty teával, de megborzongott, és gyorsan visszatette a csészét. – Rohadt egy érzés az ilyesmi, ugye? Én csak úgy citeráztam, amikor először megesett velem. Alig mertem bedugni az orrom a laphoz. Valahányszor behívatott a szerkesztő, azt hittem, most teszik ki a szűrömet. Se nem ettem, se nem aludtam. Aztán egy szép napon kinyitom az újságot, és látom, ott egy rövidke közlemény, hogy az egész csak afféle gyermeteg mókabóka volt tőlem, és a szerkesztőség odavan a sajnálkozástól. Semmi harag, semmi megtorlás. Sőt, egy kis fizetésemelés, háborgó

lelkem megnyugtatására.

– És a következő négy alkalommal is megemelték a fizetését? – firtatta Andrew érdeklődő ábrázattal.

– Frászt, csak először. Aztán látták, hogy eszemben sincs rúgkapálni, így hát nincs rá szükség. De az ilyesmi prímán alkalmas arra, hogy az ember nyájas érzelmeket keltsen a szerkesztőségnél – magyarázta Pearl.

– Valóban kellemetes megoldás – jegyezte meg Andrew elégedetten. – Csak az a bökkenő...

– Micsoda?

– Hogy nálam, sajnos, nem válik be! – És e szavakkal Andrew távozott a szobából, Mr. Pearl pedig leesett állal meredt utána.

A Lord Pulvermacher személyéről, szemléletéről és szokásairól kapott információkat Andrew félretette agya egyik hátsó rekeszébe, hogy később, alkalmas időben, ráérősen kiélvezhesse. Csak úgy kutyafuttában villant át a fején az is, hogy milyen haszontalan fáradság volt megtenni azt a hosszú utat Kongóba, amikor a Ludgate Circustól alig egy kőhajításnyira még sokkal-sokkal hóbortosabb viselkedési formákat is tanulmányozhat az ember. Az adott pillanatban azonban lényegesen fontosabb tennivalói akadtak. A Hajnali Hírkürt-nek szóló levélen három nappal korábbi dátum szerepelt, mint az övén. Most már alighanem Lord Pulvermacher jogtanácsosainak kezében van, ijedt meg, azok pedig bármelyik pillanatban megfújhatják a takarodót. Andrew azonmód visszarohant a szobájába, ahol elég kényelmetlen helyzetben, a térdére fektetett papíron megfogalmazta a következő választ:

Peart esperesplébános contra

jómagam ügyében

Tisztelt uram!

Ezennel nyugtázom levelének vételét. Miután a pert feltehetőleg Dublinban folytatják le, én pedig csak nemrég érkeztem ide, egyelőre nem áll módomban, mint kérte, megnevezni ügyvédemet. Mindazonáltal mihelyt lehetőségem nyílik rá, megteszem, addig is magam látom el védelmemet. Tájékoztatására közlöm, hogy védekezésem kiindulópontja a vitatott szövegrész tartalmában igaz, formájában korrekt és tárgyilagos volta lesz. A rend kedvéért megjegyzem, hogy ajánlatos lenne, ha a keresetben és egyéb hivatalos okmányokon helyesen szerepelne a nevem.

Kiváló tisztelettel:
Dr. Andrew Butler

Megnyalta a borítékot, erőteljes mozdulattal leragasztotta, és egy percig sem késlekedve személyesen vitte el a postára. Már majdnem az ajtóhoz ért, amikor az a személy lépett ki rajta, akinél jobban senkit a világon nem kívánt látni. Ezen a júniusi reggelen Patsy angyalarcán olyan álma tag mosoly lebegett, mintha valamely mennyei kórus édes zengzeteit hallgatta volna a végtelen messzeségekből. A fény, az öröm gyermekének látszott, egy vérből valónak e reggellel s a nyári világ pajzán édességével. De amikor Andrew, aki már alig várta, hogy előadhassa neki szörnyű históriáját, rárikkantott örömében, hevesen megrázkódott, és amilyen sebesen csak

vitték kurtácska lábai, eliramodott az ellenkező irányba. Andrew kővé meredve bámult utána, a már korábban felébredt halvány gyanakvással; hiszen végzetesen függött egyetlen tanújától és fontolóra sem merte venni, milyen következményei lehetnek, ha Patsy cserbenhagyja. Lassan belépett a postára, és átnyújtotta a levelet Mr. Lynchnek, aki csak állt, álldogált vele, és behatóan tanulmányozta a címzést.

– Ejnye, de kár – jegyezte meg végül udvariasan, bár változatlanul kerülte Andrew tekintetét –, igazán kár, hogy pénzt kell pocsékolnia a bélyegre.

– Ugyan, miért, Mr. Lynch?

– Mert a címzett, akinek a levelet küldi – tájékoztatta ünnepélyesen a postamester –, alig egy perce ment ki innen!

5

Lord Patrickstown nem kapott választ a főtisztelendő anyához intézett levelére. Ami azt illeti, elég nehéz is lett volna válaszolni rá, mert ez volt a legzagyvább elmeszülemény, amit a főtisztelendő anya valaha is kézhez kapott, írója egyrészt bűnbánóan elismerte, hogy Szent Iván napjának délelőttjén valóban elkövetett egy förtelmes vétket, bár ennek természetéről nem nyilatkozott határozottan. Másfelől elszántan tagadta, hogy bármit is tudna az esti incidensről, amelyre vonatkozóan egyébként a főtisztelendő anya sem közölt részleteket, noha az élmény kitörölhetetlenül lelkébe égett. Ahányszor csak lépések hallatszottak a kocsifeljáró felől, őlordsága reménykedve az ablakhoz szökkent, nem a zárda púpos kifutólánya jön-e végre. De a púpos lány nem jött és nem jött, és amint teltek-múltak a napok, s az iparosok egyre buzgóbban bontották a deszkapalánkot a bükkösben, őlordsága szívében ködös, de ijesztő balsejtelem támadt.

Őlordsága ugyanis semmit sem tudott az eseményekről, amelyek faluszerte a főhelyet foglalták el minden beszélgetésben. A protestáns egyház szőlőtőkéjéről jóvátehetetlenül lemetszette, a sokkal dúsabban termő katolikusra pedig soha nem oltotta át magát. A szakadékot, amely a helybeliektől eleve elválasztotta, ha lehet, még növelte azzal, hogy az ő hitükre tért át. Úgy vélekedtek ugyanis, hogy úriember ne viselkedjen ilyen dilinósan. Mindamellett süketnek és vaknak kellett volna lennie, ha nem veszi észre, hogy valami készül körülötte, s mivel szentül abban a hiszemben élt, hogy az csak ellene

irányulhat, remegve rostokolt hatalmas, düledező házában, és jóformán a lábát sem merte kitenni.

Végül mégsem bírta tovább, parancsot adott, hogy nyergeljenek neki és a nyolc-kilenc mérföldnyi kacskaringós dűlőúton ellovagolt a Knock-kastélyba. Miss Amanda Browne egyike volt a néhány környékbeli földbirtokosnak, aki még most is változatlan örömmel fogadta a kis lordot, sőt, valójában szoros barátság fűzte össze őket. Látszatra vajmi fura és érthetetlen volt ez a kapcsolat. A hetvenhárom éves Miss Browne még részt vett minden falkavadászaton, lövöldözött, horgászott, és nézeteinek kifejtése során meglepő szókincsről tett tanúságot a férfias szitkok tekintetében – csupa olyan dolog, amit Lord Patrickstown soha életében nem művelt. Komolyabb megfontolásra még az az érv sem volt érdemes, hogy a művészet köti össze őket, noha mindketten írók voltak. A kis lord csak minden öt-hat évben állt elő egy-egy vékonyka verseskötettel, amelyet többnyire a saját költségén adott ki, s amelyből kétszáz példánynál több soha nem kelt el. Hajdanában a szenvedélyt énekelte, bizonyos, nem éppen szerencsésnek tekinthető vonzalmakra tett utalásokkal; de mióta megtért az üdvözítő hithez, csupán a természet szépségeinek lelkiismeretes ecsetelésére szorítkozott. Miss Browne viszont a maga részéről évente legalább két vastag párbajokban, tőrviadalokban, lovagi tornákban, adta-teringettékben és fűzfán fütyülő rézangyalokban bővelkedő történelmi regénnyel rukkolt ki. A rá jellemző erőteljes, keresetlen egyszerűséggel azonnal az irodalom felé fordult, mihelyt derengeni kezdett előtte, hogy eljő majd a nap, amikor kihasználható munkaerő hiányában sem angol

fizetővendégeket nem fogadhat, sem az Egyháznak nem adhatja bérbe kastélyát. Első irodalmi kísérletét úgyszólván postafordultával visszautasították, de a sérelem következtében kerekedő, epés levelezés során olyan stiláris tehetségről, fantáziáról és leleményességről tett tanúságot, hogy a kiadó visszakérte a kéziratot újabb átnézésre. Azóta Miss Browne hírneves író lett, aki lovakat, lovászokat, kertészeket és hajtókat tarthatott munkásságából, s ezért büszke is volt rá. Mindössze egy valami lopta a szégyen pírját orcájára, s a harag villámait szemébe: ha összetévesztették Miss Joanna Brownnal, Wexford megyéből, akinek az elmekórokkal kapcsolatos érzékeny tanulmányai egy ideig London irodalmi köreinek kedvenc csemegéi, voltak.

Bármilyen okból is, őlordságát és Miss Browne-t odaadó, gyengéd barátság fűzte össze. Senki, akinek csak volt egy kis magához való esze nem becsmérelte Miss Browne jelenlétében a kis lordot, az pedig mindent, de mindent elkövetett, hogy Miss Browne-nak segítségére és kedvére legyen, elannyira, hogy még a regényeit is elolvasta.

Amikor belovagolt a gazdasági udvarra, elsőnek rögtön a kastély úrnőjét pillantotta meg, akit sarokba szorított egy vén pulykakakas, mely ellen oly rátermetten hadakozott egy bottal, akárcsak tulajdon, kardforgatásban jártas hősei.

– Jaj, Bertie! Kergesd már el innen, légy szíves! – harsogta, s amikor Lord Patrickstown teljesítette lovagi feladatát, tovább bömbölt. – Derék kölyök vagy! A fene ezt a ronda vén dögöt! Folyton az esperest juttatja eszembe!... Ne haragudj, fiacskám – fűzte hozzá gyorsan, és a hangját is úgy lehalkította, hogy többé-kevésbé

hasonlított egy normális baritonhoz. – Mindig elfelejtem. No, gyere be a konyhába. Éppen karamellt akarok főzni.

– Karamellt! – ragyogott fel a kis lord képe. – Karamellt mondott, ugye, nem kávét? – kérdezte félénken. Fölöttébb lényeges pont volt ez, mivel Amanda kávéja még az ír szabványhoz képest is gyalázatosnak minősült. Nem olyan régen történt, hogy a vendégeknek figyelmetlenségből a káposzta főzőlevét szolgálták fel ebéd után, és senki nem gyanakodott tévedésre, míg a szakács be nem rontott a szobába a kávéskancsót lengetve.

– Karamellt mondtam. A személyzet kiszökött a. lóversenyre, hál' istennek. Miénk a ház.

A lovat kikötötték, és beporoszkáltak a konyhába. Amanda köténytakasztott Bertie nyakába, és leültette az asztalhoz diót törni, a kis lord pedig, aki barátnőjének megnyerően gyakorlatias társaságában kis időre megfeledkezett minden bújáról-bajáról, a babusgatástól és önnön hasznosságától boldogan veselkedett neki a munkának.

– Én úgy szeretem a diót, ha egészben van, te nem? Vigyázz, ne törd apróra – figyelmeztette Amanda. – Mit gondolsz, tegyünk bele egy kis citromot? Vagy inkább egy rúd vaníliát?

– Citromot! Citromot! – lelkesedett Bertie.

– Jó, legyen citrom.

Amanda leszedte az egyik nagy serpenyőt, bíráló szemmel megtekintette a belsejét, aztán az éléskamrába ment citromot, vajat meg cukrot előkeríteni. Katonás káromkodások egész füzérei hagyták el ajkát, amint sorra felfedezte a személyzet különböző rémtetteit. Az egyik tál alján, a gyümölcssaláta maradékában egy ott fulladt egér

teteme úszkált. Amott egy szürke, ásatag hajkefe osztozott a tányéron a hideg birkasülttel. Az ecetes hagyma üvegéből egyik elegáns, György-korabeli ezüst merőkanalának nyele meredezett ki, deréktól lefelé feketén, mint az éjfél. Egyik-másik felfedezése a szagok és a szutyok iránti, már-már távol-keleti közönyre vallott, így például az a moslékos dézsa, amely a tűzhely mellett állt fedetlenül, és csaknem felforrt a jótékony melegben. Mások ismét roppant találékonyság tanújelét adták, többek közt a hurokjátékra emlékeztető madzag és csigasor, amellyel a kukta megtakarította magának azt a néhány másodperces erőfeszítést, hogy a tőzeges kosarat a tőzegrakástól a tűzhelyig emelje.

– Nahát, micsoda piszokfészek! Teremtuccse, kivágnám az egész rohadt bagázst, ha nem tudnám, hogy úgysem kapok jobbat helyettük! – mennydörgött úrnőjük. – Nézze meg az ember! Hiszen te felfalod a diót!

– Csak egyet ettem, igazán – védekezett a kis lord, aki kéjesen lubickolt a bölcsőde-légkörben.

– Eggyel többet a kelleténél, fiacskám! Igyekezz már, mozgás! Az óntányérokat is be kell még vajaznod.

A konyhában ínycsiklandozó illatok kezdtek terjengeni, miközben Miss Browne, akár egy boszorka, a serpenyő fölé hajolt, és magában dünnyögve kevergette a cukrot. Végül a cukor kezdett a kanálhoz ragadni, és apró kék füstgomolyokat eregetett. Ennél az állapotánál Bertie ragaszkodott ahhoz, hogy csöppentsenek belőle valamicskét egy csésze vízbe.

– Kész! – rikkantotta aztán, lázasan belezúdította a diót a keverékbe, azt pedig-egy éhes kiskutya apró nyüszítéseivel – az előkészített óntányérokba. Érzelmileg

tökéletesen elcsigázva rogytak le mindketten a székre, és várták, hogy kihűljön a karamell.

– Mondd csak, azért jöttél át, hogy belenézz abba a két gyönyörű szemembe? – kérdezte Amanda, miközben letörölgette arcáról a verítéket. – Vagy a saját ügyeidben?

– Ez is, az is – mondta Bertie. – Jaj, Istenem, Amanda, iszonyú slamasztikában vagyok.

Meg-megbicsakló hangon elsírta históriáját, és átadta a főtisztelendő anya levelét. Amanda arcán megjelentek a jól ismert, sötét fellegek, és mint várható volt, teljesen a maga módján értékelte a probléma lényegét.

– Mondhatom, szép kis állapotok uralkodnak Írországban – horkant fel –, mikor egy úriember már pucérra se vetkőzhet a saját tulajdon birtokán, ha éppenséggel ahhoz van hangulata! És amikor éppen kedve van hozzá! Nem lett volna szabad válaszolnod erre a vacakra, fiacskám. Imádom ezt a pokoli pofátlanságot! Először befondorkodják magukat, és akkor még minden csupa napfény, csupa ragyogás, csöpögnek a nyájasságtól. De mihelyt megvetik a lábukat az ajtóban, zutty! ők be, te ki! Ó, ismerem én a fajtájukat. Láttam én, miben fő a fejük. Ilyen cetliket küldözgetni neked, meg a számlákat, a teremtésit! És persze, mindent a Vallás szent ügyéért meg hogy megemlékezünk majd rólad imáinkban! Egy pillanatra sem lepődnék meg, ha ez is csak amolyan mesterkedés volna tőlük. Ne félj, mihelyt kellőképpen péppé zúztak – nem olyan nehéz! –, azonmód a nyakadon lesznek, és béketárgyalásokat javasolnak. A feltételeket meg ők diktálják. És még örülhetsz majd, ha az ingedet-gatyádat nem húzzák le rólad. Ejnye, Bertie, ejnye, sose hittem volna, hogy a te apád fia idáig jusson!

– Drága Amanda – nyögdécselt siralmasan a kis lord –, ha magát hallgatom, minden olyan csodálatosan egyszerűnek látszik!

– És olyan csodálatosan egyszerű is, fiacskám! Közönséges rablás, fényes nappal!

Miss Browne állásfoglalása az Anyaszentegyházat illetően nyílt és becsületes volt. Minden rosszat, amit valaha is hallott róla, válogatás nélkül elhitt, kiváltképpen pedig azt, hogy itt, Írországban sátáni összeesküvést sző a magafajta emberek ellen. Amanda tökéletesen felkészült arra, hogy drágán adja az életét, amilyen drágán csak tudja, mégpedig bármely pillanatban, de attól félt, az ármányos támadás annyira alattomosan és körmönfontan érkezik majd, hogy tisztességes ember ésszel fel sem éri. Ez a mérhetetlenül szilárd meggyőződés bizonyos fajta vaksághoz vagy legalábbis megfigyelőképessége fogyatékosságához vezetett, ami igencsak feltűnő volt ilyen éles elméjű hölgy esetében. Teljesen elkerülte a figyelmét például az, hogy soha életében nem történt vele semmi, ami bármilyen módon igazolta volna felfogását. Továbbá ugyanolyan ördögi ravaszságot tulajdonított az esperesnek, amilyet a többi csuhásnak, holott az esperes léptennyomon meggyőző bizonyítékát adta annak, hogy hivatásbeli feladatainak és anyagi ügyleteinek ellátását leszámítva annyi esze sincs, mint egy bivalynak. Miss Browne nem vette észre Lord Patrickstown lelkitusáját, szörnyű félelmeit, magányosságát sem annak idején, az áttérését megelőző években, s a szerencsétlenség hírére egyszerűen csak annyit jegyzett meg: Őt is a karmukba kaparintották! Másfelől elmondhatni, hogy ebből az előítéletből több valódi öröme származott, mint bármi

másból életében (kivéve egy – egy kellemes falkavadászatot), és az az érzés, hogy állandóan a gátlástalan ellenség gyűrűjében él, volt az egyik legfőbb tényező csodálatos, korát meghazudtolóan virgonc egészségének megőrzésében.

– Ja persze, tudod, valami pletyka kering mostanában az apácákról. Valószínűleg azt próbálják a te nyakadba varrni – folytatta homlokát ráncolva.

– Miféle pletyka? És mi közöm nekem hozzá?

– Azt beszélik, hogy az esperes olvasott róluk valamit egy angol újságban, és – éljen! – úgy viszketett tőle az a vörös orra, mintha hurkapálcikával csiklandozták volna. Én csak annyit tudok az egészről – mondta Amanda, aki addig be nem eresztett volna holmi angol úriembert a faluba, míg tökéletesen nem tájékozódott az illető körülményei felől –, hogy azt a cikket egy angol professzor írta, valami dr. Andrew Butler, az edinburgh-i egyetemről, aki pillanatnyilag Manganéknál lakik, hogy kilábaljon az idegösszeroppanásából, amit Kongóban szerzett a túl sok munkától!

– Egy Andrew Butler nevű fiúval együtt voltam a kollégiumban-sóhajtott fel Bertie, mint mindig, ha eszébe jutott Cambridge, ahol két esztendeig, mielőtt eltanácsolták volna, eszméletlenül boldog volt.

– Akarod, hogy utánanézzek az ügynek?

– Drága, drága Amanda! Ha megtenné...

– Rendben van. Egy-két nap múlva átlovagolok hozzád, és mindenről beszámolok. Ez nem telefontéma.

– Akkor jöjjön át csütörtökön ebédre – mondta őlordsága, újabb sóhajjal az ajkán. – Akkor lesz a születésnapom.

– Aha! És hány pici gyertya ég majd a tortán?

Bertie megint felsóhajtott, ha lehet, még bánatosabban.

– Negyven! – susogta tragikusan. Valójában a negyvenkettőt töltötte be, de mostanság legalább két évet kellett letagadnia, hogy hozzászoktassa magát az új évtizedhez.

– Taknyos – vágta rá Miss Browne. – Azt hiszem, most már igazán megkezdhetnénk a karamellt, mit gondolsz? Elég keménynek látszik.

Egy darabig méla csend uralkodott, melyet csupán a fogak közt ropogó karamell zaja tört meg, és hébe-hóba Bertie elismerő felkiáltásai. Végül őlordsága kijelentette, hogy lassan haza kell térnie. Amanda bőkezű adagot csomagolt be neki otthonra – „Semmi sem tesz olyan jót az idegeknek, mint egy kis karamell!” – és kikísérte az istállóhoz. Amikor a kis lord már az országúton ügetett, Miss Amanda még egy utolsó intelmet kiabált utána. Egyik jó szokása volt ugyanis, hogy nyíltan és a falkavadászatokon használt hangerővel tett közzé olyasmit, amit Írországban az emberek zöme legfeljebb zárt ajtók mögött, legközelibb barátai jelenlétében suttogna el, akkor is azzal a kikötéssel, hogy nem szóltak egy szót sem.

– Hé, Bertie! Fiacskám! Aztán vigyázz, mit eszel! – süvöltötte. – Nehogy megmérgezzenek nekem! Az a doktor! Az is közéjük tartozik. A föld alá akar juttatni valamennyiünket, még ha száz évébe telik is!

Bertie meglengette ostorát, és tovább ügetett, némileg maszatos kézzel és arccal, de sokkalta nyugodtabb szívvel, mint az elmúlt napokban bármikor.

6

– De hát hányszor magyarázzam el még, főtisztelendő úr, hogy az egész csak blöff? – győzködte kliensét Patsy, a maga lágy, behízelgő hangján. – Hiszen a firkásznak semmi reménye nincs. Egyeden tanút sem tud állítani. És egyáltalán, mit tehetne ön ellen, tisztességes bíróság előtt?

Szemközt ültek Peart esperes úr dolgozószobájában az asztalnál, közöttük Andrew felbontott levele.

Patsy egy lelke mélyéig megrendült embert agitált. Az ő írásműveinek hatása Andrew-ra elenyésző volt ahhoz képest, amilyet Andrew válasza gyakorolt az esperesre: mintha valaki aknát robbantott volna fel a plébánosi szék alatt. Olyasmi történt vele, amit még soha életében nem ért meg. A patrickstowni egyházközség körülbelül tizennégy mérföldre terjedt ki kelet-nyugati és tizenegy mérföldre északdéli irányban. Határain belül az esperesplébános kizárólagos előjoga volt kinyilatkoztatni, mi igaz, mi nem igaz. E téren nem lehetett itt szava senki más emberfiának. Az apácák ügyében is élt ezzel a privilégiumával, és egyértelműen, világosan, mintegy ex cathedra kijelentette, miszerint a tűzugratás históriája az első szótól az utolsóig koholmány. A kérdésben tehát állást foglalt egyszer s mindenkorra, határozottan és véglegesen, olyasformán, mint a Szentatya egy-egy új dogma kérdésében. És tessék, annak az angol firkásznak van bőr a képén betelepedni a Mangan-fogadóba, és hazugsággal vádolni őt!

Az esperes úr szédülten kavargó gondolatait főként ez a hittudományi és hitelvi szempontból betegesen aljas mozzanat foglalkoztatta. Az egész szócséplés, holmi

tanúkról, bíróságról, bizonyítékokról meg blöffölésről, ami Mr. La Trobe-ot annyira érdekelte, számára teljesen mellékes jelentőségű volt. Hiszen itt olyan provokáció történt, amely, ha nem áll a sarkára, feltétlenül a legkülönbözőbb ördögi eretnekségek, a szakadárság és az anarchia útját egyengeti. De mialatt a közelgő ütközeten elmélkedett, az esperes urat szokatlan félelem kerítette hatalmába, lévén olyan ember, aki ott verekszik a legkeményebben és legderekasabban, ahol nem üthetnek vissza. Egyszerűen nem szokta meg, hogy bárki is ellentmondjon neki. Elgyámoltalanodott és megijedt, mint aki ismeretlen közegbe pottyant.

– Nos, mit tanácsol, La Trobe, mit csináljunk? – kérdezte végül és vörös hurkaujjaival idegesen pörgette a nyakában függő feszületet. – Mit kéne tennünk?

– Azt ajánlom, adjuk be a vádkeresetet. Mi sem téríti jobban észhez a hepciáskodókat, mint egy picurka kereset – vágta rá Mr. La Trobe könnyedén. – Az a firkász azt képzeli, hogy ettől az arcátlan levéltől ön majd rögtön elejti az ügyet. De mihelyt megindítjuk az eljárást és a kerekek mozgásba jönnek, nincs, más útja, mint beadni a derekát, vagy a végsőkig harcolni.

Az esperes úr akaratlanul is felnyögött az utóbbi lehetőség gondolatától.

– Na és az újság? Ott nem látják el alaposan a fickó baját? Mit ír a szerkesztőség? – kapaszkodott az esperes kétségbeesetten a vékonyka szalmaszálba.

– Onnan még nem érkezett válasz. De tenni amúgy sem igen tehetnek semmit, ha a firkász köti az ebet a karóhoz. De mint mondtam, meggyőződésem, hogy csel az egész, és az ipse hamarosan térden csúszva könyörög majd

irgalomért. Az eljárást, persze, ellene is megindítjuk, de ha mindenáron védekezni akar, semmilyen jogszabály nem kötelezi, hogy engedelmeskedjen a lapkiadónak.

– Jól van, jól van, de hát mi még nem indítottunk ellene eljárást. Nem lehetne őt valahogy kihagyni a dologból?

Patsy a maga jellegzetes módján oldalt hajtotta fejét és simogató tekintettel mustrálgatta az esperes urat.

– Tudja, főtisztelendő úr, nem hiszem, hogy okosan cselekednénk. Sajnos, az egyházközség tagjai túlságosan is jól szórakoznának az ebből levonható következtetéseken. Nem, főtisztelendő úr, engedje meg, hogy ellene is pert indítsak. Nyugodt lehet, hamarosan már más húrokat fog pengetni az ürge.

– Jól van, La Trobe, ez a maga mestersége, nyilván ért hozzá – tört meg a szerencsétlen esperesplébános. – De fogalmam sincs, mit szól majd az ügyhöz őeminenciája. Amikor engedélyt adott a per megindításához, aligha sejtette, hogy engem bíróság elé hurcolnak!

– Nem is hurcolják, főtisztelendő úr – csucsujgatta egy bába kedvességével Patsy. – Bízzon csak mindent rám, meglátja, egykettőre kiderül az ég!

S ezzel, mint máskor is annyiszor, sebtében elpárolgott, mielőtt az esperes úr meggondolhatta volna magát.

A faképnél hagyott esperes fejében tovább kergetőztek a gyászos gondolatok. Mint mindig, valahányszor rosszul állt a szénája, keservesen bánkódott elszigeteltségén. Az egész faluban senki sem akadt, akinek ki merte volna önteni a lelkét, túl magasan lebegett mindenki fölött, semhogy együttérzést igényelhetett volna bárkitől is. Még Patsy La Trobe is legfeljebb csak a feléről értesült annak, ami a szívét nyomta, mert az esperes úr még annyira sem

bízott benne, amennyire a paplak a templomtól esett. De hát kiben is bízhatna meg egyáltalán egy plébános? Másra sem áll a szája senkinek, mint „igenis, főtisztelendő úr”, „ahogy kívánja, főtisztelendő úr”, „istókuccse, igaza van, főtisztelendő úr”, no persze, csak szemtől szembe, mert amúgy a háta mögött meg panaszkodik, zúgolódik, kigúnyolja, megszólja mindenki.

Amint kibámult az ablakon, tekintete a kert aljában púposodó homokrakásra esett, amelyet azzal a tervvel hozatott, hogy a fürdőszoba kifizetése után elvégeztet még egykét apróbb csinosítást a házon. A buckát egy csapat gyerek szállta meg, akár a legyek, és hallatlan buzgalommal várat építettek belőle. Az esperes úr mint sebzett bika robogott ki a házból, végig a kerti ösvényen, rájuk vetette magát, és olyan gyorsan, igazságosan osztogatta a fülrángatásokat meg a nyakleveseket, hogy azon rögtön meglátszott a hosszú gyakorlat. A lurkók bőgve szaladtak szét, az esperes úr pedig mérgében hangosan zsörtölődve, de a testgyakorlástól kissé felüdülten ballagott vissza a házba.

Úgyszólván idő sem telt bele, és Patsy ismét beállított. Valójában három nap múlt el közben, de az esperes úr már eljutott a pereskedők közös lelkiállapotába, amikor szakadatlanul az ügyvédjük hangját vélik hallani lelki füleikkel. Ám ezúttal egy kicserélt, egy tündökletes Patsy állt előtte, fekete zsakettban, csíkos nadrágban, fehér szegfűvel a gomblyukában, hóna alatt vaskos aktatáskával, egy patyolat-tisztára súrolt, frissen borotvált Patsy, akinek a hajából erős pomádéillat áradt.

– Nem óhajtom sokáig feltartani – nyugtatta meg ügyfelét. – Csak arra kérem, legyen szíves belekukkantani

az iratokba, és írja alá a meghatalmazást.

A lelkiatya óvatosan vette kézbe a hosszú, gépelt okmányt. Az ellene elkövetett sérelmek meséje még színesebb részletezésben került benne tálalásra, és kibővült azzal a kijelentéssel, miszerint mindezt csupán kétezer font kártérítés kifizetésével lehet jóvátenni és orvosolni. Az esperes úr a koncentráció erőfeszítésétől mozgó ajakkal végigolvasta a hosszú írásművet, majd nagy, cikornyás betűkkel odakanyarintotta nevét egy rövidebb alá, amelyben meghatalmazta Patrick La Trobe köz- és váltóügyvédet, hogy haladéktalanul indítson peres eljárást Mr. Andrew Butler ellen.

– Nagyszerű! Most elutazom Dublinba, és elintézem a dolgot – mondta Patsy, és sürgősen elsüllyesztette az iratokat aktatáskájába. Aztán köhintett egyet, mintha zavarban lett volna, és nála ez mindig veszélyt jelzett, mivel természetétől mi sem volt idegenebb, mint zavarba esni bármi okból. – Azt szeretném megkérdezni, főtisztelendő úr, nem szíveskednék-e valami csekély előleget adni, készpénzben? Úgy értem, az esetlegesen felmerülő költségek fedezésére.

Valahányszor pénzért fordultak hozzá, Peart esperes úr beleborzongott a méltatlankodásba.

– Készpénzt, La Trobe? – fortyant fel és arcára kiült a dölyf. – Hogy a fenébe jut eszébe ilyesmit kérni? A pénz bőven ráér majd akkor is, ha elintéződött az ügy.

– Ej, ej, főtisztelendő uram. Vannak bizonyos előzetes kiadások is. Például jogtanácsost kell fogadnom, és ki kell kérnem írásba foglalt véleményét.

– És mit akar kezdeni a jogtanácsos írásba foglalt véleményével, amikor az enyémet már úgyis tudja?

– Ez a dolgok rendje-módja – magyarázta Patsy. – Az ilyen pereknek megvannak a maguk meghatározott szabályai. Arról nem is beszélve, hogy úgyis visszakap mindent, sőt, még többet is. Tekintse egyszerűen befektetésnek.

– És maga szerint mennyit kéne befektetnem ez alkalommal?

– No, nézzük csak. Mondjuk ötven fontot.

Az esperes úr úgy ugrott fel, mint akit bolha csípett meg.

– Mért nem mond mindjárt ötszázat, ha már itt tartunk? Ne törje magát, La Trobe. Kész lehetetlenség. Egy büdös vasam sincs, és nem is tudok előkaparni sehonnan.

Patsyből csak úgy áradt a rokonszenv és a megértés.

– Miért nem perselyeztet, főtisztelendő úr? A fejemet teszem rá, hogy a hívek boldogan és büszkén sietnek a segítségére, ha értesülnek, micsoda sérelem érte szent hitünket. Sose tűrnék el, hogy szeretett lelkipásztorukat megalázzák, egy-két nyomorúságos font hiányában.

Az esperes úr keserű kacajt hallatott.

– Azt hiszi? – A múlt vasárnapi perselyezés eredménye jutott eszébe: tizenhét shilling, négy penny.

– Természetesen. Szerintem feltétlenül számíthat a támogatásukra. Hát nem öntől várják valamennyien, hogy a mennyek országába segítse őket? Ne feledje, *hors de l'église...*

– Hordd el... micsodát?

– *De l'église.* Egyedül az egyház üdvözít, hiszen tudja.

Az esperes úr nem tudta, de rátartibb volt, semhogy bevallotta volna. Csupán sóhajtott egy mélyet.

– Tíz fontot esetleg adhatok, de már azt is a plébánia

pénzéből kell kölcsönvennem.

– Adjon legalább húszat! – alkudozott Patsy.

– Tízet adok és punktum!

– Tizenötöt!

– Tizenkettő, de ez az utolsó szavam! – recsegte az esperes úr, és az asztalra csapott.

Patsy a tőle megszokott könnyed eleganciával engedett.

– Nyugtát is adhatok róla, főtisztelendő úr!

– Remélem is, hogy ad!

Kinyitotta a kicsike páncéldobozt és lassan, kelletlenül kiszámolta a pénzt a zsíros, gyűrött bankjegycsomóból.

– Megmondhatja annak a jogász kollégájának, elvárom tőle, hogy ezek után kedvező véleményt adjon!

– Meg is kapja, főtisztelendő úr! Bízza csak ránk.

Következő vasárnap az esperes úr prédikációjának témája az üldözött egyház volt. Könyörtelen hőség uralkodott aznap is, és a szentelt falak között rövid idő alatt elviselhetetlenül fülledtté vált a levegő. A hívek többségének csupán egy rend ünneplő ruhája volt, amelyet úgy vásároltak, hogy megfeleljen télire is, meg a hűvös, esős nyári vasárnapokon is. A vastag posztó-, meg szövetruhákban lekutyagolt hosszú mérföldek után lihegve üldögéltek a misén, rákvörös képükről csak úgy dőlt a veríték. Mindazonáltal figyelmesen hegyezték a fülüket, mert a templom bejáratánál bizonyos alkalmatosság fogadta őket, melynek rendeltetését azonnal felismerték.

Az esperes úr könnyektől fojtott hangon a kommunista igában sínylődő országok katolikus népének szenvedéseiről beszélt nekik. Ezúttal kivételesen nem egészen fejből prédikált, hanem időnként a kezében szorongatott jegyzetcsomóhoz folyamodott. Beszélt a

Lengyelországban bebörtönzött kegyes életű püspökökről, beszélt a kínai apácák szörnyű megkínzatásáról, megemlítette a szerencsétlen szerzeteseket, akiket Budapesten a feketézés hazug vádjával illettek. Szórakozottságból felolvasott egy dublini protestáns újsághoz intézett hosszú, felháborodott levelet is a szerb ortodoxok erőszakos katolizálásáról a háború alatt. Már a végére ért, amikor észrevette tévedését, de zseniálisan helyreütötte.

– Ennyit Titóról! – tért át sürgősen másra. – De az az igazság, szeretett testvéreim az Úrban – folytatta –, hogy az nevet legjobban, aki utoljára nevet, és a végén úgyis mi nevetünk majd ezeken a galádokon. Mert valamennyiüket előbb viszi el a halál, mintsem belátnák botlásukat. A püspökök, a szerzetesek és az apácák már mind-mind az angyali karokban énekelnek majd, mialatt ők odalenn a pokolban könyörögnek, rimánkodnak egy kortyocskáért. Egy kortyocska vízért, testvéreim. De még annyit sem kapnak! Mert mint ti is tudjátok, testvéreim, egyedül az Egyház üdvözít. Ne feledjétek, milyen sorsra jutott a kétes erkölcsű Hordd-el Lizi is!

– Hogy szavam ne feledjem, el akarok mondani nektek még valamit – folytatta szaporán, és hallgatósága megborzongott a balsejtelemtől. – Amiért a végén úgyis mi kerekedünk felül, az még korántsem jelenti, hogy karba tett kézzel, nyugodtan ülhetünk idelenn. Egyáltalán nem! És ha azt képzelitek, hogy mindez jó messzire van tőlünk, és amúgy sincs semmi közünk hozzá, szörnyűségesen tévedtek! A kártékony elemek már mindenhová befurakodtak, Dublinba, Maryville-be, sőt, még ide, Patrickstownba is. Mennyei Atyám, mesélhetnék nektek

erről egyet-mást, rögtön nem kételkednétek a szavaimban. Nyilván láttátok a perselyt az asztalon ott a templom kapujában. Én raktam ki oda, és bizony mondom nektek, .nem élvezetből. Ma különleges gyűjtést kell tartanunk, az üldözött egyház javára. Ti is nyúljatok a zsebetekbe, amikor kimentek Isten házából, és ha olyan pénzt dobtok a perselybe, amelyik nem csap nagy zajt az alján, annál dicséretesebb, és a Mindenható is menten megjutalmaz érte. Úgyis visszakaptok mindent, kamatostul. Tekintsétek úgy, mintha az egész csak befektetés volna egy biztos üzletbe, és ne féljetek, mert efelől nyugodtan alhattok.

E szavakkal hirtelen visszafordult az oltár felé, és folytatta a misézést.

Mise után, miközben megreggelizett, nem tudott elfojtani magában némi vétkes hivalkodást. Elvégre igazán remek prédikációt vágott ki, hosszú ideje a legjobbat, a legtartalmasabbat, teli őszinte szóval, s még az az árnyalatnyi tudományosság sem hiányzott belőle, ami felébreszti a hívek tiszteletét. Márpedig ezek igazán derék emberek, lelkesedett magában; talán bizony nem szenvedtek eleget a hitért az utóbbi évszázadokban, nem tennének meg mindent ma is érte? Ezek soha nem hagynák, hogy a lelkipásztoruk elhulljon az útszélen. Úgy gondolta, hogy a mai mestermű révén bőségesen megtérül a Patsynek adott előleg, sőt, egy csinos kis összeget eltehet még boldogabb időkre is. De amikor O'hOgain atya belépett, kezében a persellyel, már a káplán halszemének állásából is kiolvasta, hogy rossz híreket hozott.

– Két font, tizenegy shilling, négy penny, főtisztelendő úr! – szólalt meg fakó hangon a káplán. – És valaki egy gombot dobott be.

A két pap egymásra meredt.

– Ebbe az egyházközségbe a Sátán fészkelte be magát – nyögte ki végül az esperes úr. – Látta, ki dobta be a gombot?

– Épp elhívtak – mentegetőzött O'hOgain atya. – De Lynch azt állítja, hogy vagy Macskaszemű O'Keefe, vagy Bridget MacCarthy. És Lord Patrickstown egy egész fontot áldozott. Vagyis a többiektől mindössze harmincegy shilling és négy penny jött be.

– Hagyja itt a perselyt – rendelkezett az esperes úr. – És nyomozza ki, Paddy, kitől származik a gomb, aztán hozza ide a nyomorultat. Egyébként, miféle gomb az a gomb?

– Szerintem sliccgomb – közölte vonakodva a káplán, mintha irtózna feltárni a bűnténytt a maga teljes nagyságában és rémületességében.

– Adja csak ide.

Az esperes úr tüzetesen szemügyre vette a gombot, és a zsebébe csúsztatta.

– Méltatlan hozzánk, hogy vesződjünk vele, és egyébként is, jobb ötletem van – jelentette ki. – A második misén hirdesse ki, hogy aki ezt a szentségtörést elkövette, gyónja meg. Utóvégre az én perselyem mégsem szemétkosár.

– Igenis, főtisztelendő úr.

– És ha netán magának gyónják meg, dorgálja meg az illetőt irgalmatlanul.

– Igenis, főtisztelendő úr, megdorgálom.

– Erős a gyanúm, hogy az utóbbi időkben túlságosan is szőrmentén kezeltük itt a dolgokat.

Az esperes úr nekilátott, hogy befejezze reggelijét, de rájött, hogy közben elment az étvágya. Ezen a gyönyörű

reggelen mindössze három tükörtojást és ugyanennyi sonkaszeletet tudott legyűrni a torkán. Azt a nyavalyás gombot csakis Bridget MacCarthy dobhatta a perselybe, döntötte el végül. Nem elég, hogy szégyent hozott az egyházközség meg a saját fejére, nyilvánosan megcsúfolja a plébánosát is! Hiába, hányszor, de hányszor megállapította már, hogy azok az emberek, akik engednek a bujaság bűnének, hajlamosak egyre lejjebb és lejjebb zülleni, egészen odáig, mígnem végül a klérust sem kímélik.

Ám hadd járja Bridget a könnyelműség kárhozatba vezető útját, ha mindenáron úgy akarja, de mi lesz, vajh mi lesz a többiekkel? Lám, plébánosuk majd megfeszül, hogy az agyukba vésse az Anyaszentegyház gyötrelmes helyzetét ebben a mai világban, ők meg összevissza harminc shillinggel válaszolnak. Ami még fél pennyt sem jelent fejenként. S mindezt azok után, hogy lelkiatyjuk gyakorlatilag garantálta nekik az üdvösséget. Úgy látszik, tényleg elvesztette náluk minden befolyását. Az esperes úr méla nosztalgiával idézte fel, hogyan építették fel a kultúrházat, alig öt évvel ezelőtt. A vasárnapi nagymisén egyszerűen és határozottan bejelentette erre vonatkozó szándékát. A módosabb híveket bizalmasan tájékoztatták, hogy kitől milyen összegű felajánlást várnak el. Senki sem berzenkedett. Megrendezték a szokásos tombolákat, táncestélyeket, kártyaversenyeket, bazárokat, és a részvétel, a látogatottság minden esetben fölöttébb kielégítőnek bizonyult. Nem egészen két év leforgása alatt felépítették, kifizették a kultúrházat, neki pedig használati díjat fizetnek érte máig is.

A hajdani sikerek emléke kissé elsimította az esperes úr

homlokán a ráncokat. Ami egyszer sikerült, sikerülhet másodszorra is, őt pedig nem olyan fából faragták, hogy az első kis nehézség jelére meghátráljon. Maradt még egy sereg kiaknázható lehetőség, megcsapolható forrás. Egy-két korosabb híve például már nagyon is távozófélben van e siralomvölgyéből, ők alkalmasint szívesen adakoznak majd egy kis extra-búcsúztatás fejében, gondolta, de persze eszébe sem jutott, hogy ezt ilyen kendőzetlenül tálalja eléjük. S ekkor váratlanul még szédületesebb ötlete támadt. Csakazértis helyreállítja a fegyelmet ebben az elkanászodott egyházközségben! Azt a firkászt alapos leckében kell részesíteni, Bridget MacCarthynak útilaput kell kötni a talpára, és mindjárt helyreáll a rend meg a béke Patrickstownban. Ám a vaskezet bársonykesztyűbe kell bújtatni. Az esperes úr roppant engedményre szánta el magát: hozzájárul, hogy táncmulatságot rendezzenek a plébánia kultúrházában. Táncmulatság rendezését máskor csak hosszú, elkeseredett viaskodás után szokta engedélyezni, s az, hogy most épp ő maga javasolja majd, nyilván az újdonság ellenállhatatlan varázsával hat.

– Hát nem óriási ötlet? – kurjantott fel hangosan csodálatában. Felpattant, fürgén besietett dolgozószobájába, leült az íróasztalhoz és papírt-tollat ragadott.

A jegyek nem lehetnek drágábbak három shilling hat pennynél darabonként, hogy minél nagyobb tömeg jöjjön el, de amilyen meleg az idő, a büféből egészen takaros kis nyereséget lehet majd kicsiholni. Paddy MacGuire zenekara alighanem ingyen is kijön a városból, ha már annyira be akarja suszterolni Paddy a fiát a papneveldébe. És megint csak az időjárásra való tekintettel még egy

engedményt tesz, határozta el, beleegyezik, hogy a mulatság este tízkor kezdődjék és hajnalig tartson, így aztán nem bújhatnak a mögé a kifogás mögé sem, hogy túl nagy a hőség. Elhatározta, hogy a rendezéssel Jim Foley t bízza meg és utasítja, tegyen meg mindent, de mindent a sikerért. Az elvadult rángatózást meg a túlzott összesimulást leszámítva akár a fejükre is állhatnak. Az esperes úr, buzgó körmöléssel kiszámította, hogy körülbelül ötven fontot szedhet be, tisztán.

Mindenesetre szívből remélte, hogy az esemény híre nem jut a püspök úr fülébe. Őeminenciájának a leghőbb álma ugyanis az volt, hogy fokozatosan száműzze a táncot és egyáltalán, a földi örömök minden válfaját egyházmegyéjének egész területéről. Egy nemrég kiadott pásztorlevelében legalább tíz oldalon keresztül élvezetes aprólékossággal foglalkozott a modern táncok veszedelmeivel és romlottságával. A pásztorlevél azzal a kijelentéssel zárult, hogy bár az ügynek ez a része teljes mértékben a plébánosok hatáskörébe tartozik, őeminenciája „reméli", miszerint a táncmulatságok – ha már mindenképpen elkerülhetetlenek – legfeljebb éjfélig tartanak. Az esperes úr szempontjából egy csöppet sem volt kívánatos, kivált a jelen körülmények közt, hogy összeütközésbe kerüljön felettesével, de miközben vadul rótta a krikszkrakszokat, már látta, hogy kénytelen lesz megkockáztatni ezt is. A hierarchia csúcsán könnyű fennkölt általánosságokat hangoztatni, de bezzeg a plébánosok mindennapi gondjairól, szükségleteiről mindig megfeledkeznek. A püspök úr őeminenciája melegen helyeselte, hogy pert indítsanak a firkász ellen, de az ügy anyagi vonatkozásait illetően semmiféle ajánlatot nem tett.

Azt képzeli talán, hogy a mennyekből potyog le a dohány? És ha mégsem, mért nem ad szabad kezet esperesének, hogy megtehessen minden tőle telhetőt a maga és a vallás ügyének érdekében? Megint csak a régi história a célról, amely szentesíti az eszközt – és ami azt illeti, őeminenciája a múltban szerfölött híven tartotta magát ehhez az elvhez. Ha tehát valamelyik alattomos kígyó a faluból megírja a szokásos névtelen levelet a palotába, és az esperes urat kihallgatásra rendelik, nincs más megoldás, mint őszintén és becsületesen feltárni a való helyzetet.

Az esperes urat hirtelen heves megdöbbenés rázta meg. Szinte iszonyodó rémülettel meredt az előtte fekvő papírra, amelyre eddig firkáit. Ceruzája ugyanis híven kísérte csapongó gondolatait, s csak most fedezte fel, hogy elmerültségében, tudtán kívül rendkívül pontos, vétkesen komisz arcképet rajzolt, mégpedig magáról a püspök úrról. Úgy bizony, semmi nem maradt le: a kerek, nem túlságosan mély gondolkodásra valló kobak, a krumpliorr (amelyen gondos satírozás utalt a színre), a zsémbesen lefittyedő száj, s az arckifejezés, amely leginkább egy méltatlankodó embrióra emlékeztetett. A szerencsétlen Peart esperes a vádlón botrányos karikatúra láttán hangosan felnyögött. Hogyan is fojthatná el híveiben az engedetlenség ébredező szellemét, amikor ő maga, elöljárójuk és lelkiatyjuk ennyire megfeledkezik magáról? És ha valóban a Sátán jár közöttük, miként remélheti, hogy megmenti a nyáját tőle, mikor jómaga is áldozatul esik agyafúrt cselvetéseinek? Hatalmas kezét ökölbe szorítva verni kezdte a mellét.

– Gyónom a Mindenható Istennek... szánom és bánom...

– rebegte lecsüggedt fejjel.

A kert aljából csengő, édes gyerekkacagás tört be az ablakon. A srácok megint összeverődtek, és két marékkal, nagy vígan szórták a homokot szanaszéjjel meg egymás szemébe. De az önnön vétkének súlya alatt roskadozó lelkipásztor ezúttal békén hagyta őket. Befejezte a töredelem szertartását, és lassan, búskomoran átvánszorgott imazsámolyához. Térdre hullott, és mély sóhajtással elővette a rózsafüzért.

7

Andrew nagyjából olyan érzelmekkel vette át az idézést, amilyet Mr. La Trobe csak kívánhatott neki. Amikor lement a hallba, egy fura egyén szólította meg, aki az izzó napsütés ellenére koszos viharkabátot viselt, s a nyaka körül szorosan feltekert, vastag sálat. Továbbá erősen bandzsított a fél szemére, és hosszú, görbe orra örökösen elcsöppenéssel fenyegetett.

– Lakik ebben a fogadóban valami Andrew Butler nevezetű illető? – kérdezte orrpoliptól vastag hangon, mire Andrew szíve majd kiugrott a melléből, gyomra pedig, akár egy csapat madár, a magasba szállt, és egy kört írt le, mielőtt visszatelepedett volna a helyére. Míg kezében az okmánnyal felbandukolt a szobájába, úgy érezte, hogy a térde vattából van; amikor leroskadt nyitott ablaka elé, ráeszmélt, hogy a tenyere meg a haja töve nyirkos a verítéktől, mire pedig befejezte az olvasást, szeme előtt vörös fátylak libbentek át a szobán, a füle meg úgy zúgott, akár a sürgönydrótok. Egyszóval – normálisan reagált.

Ennyiben tehát az ügyvéd úr számítása tökéletesen bevált, igazán nem lehet a szemére vetni, hogy további elképzeléseiben tévedett. Utóvégre a legélénkebb fantázia sem boldogulhat olyasmivel, ami végképp meghaladja befogadóképességét. A világ dolgaiban Andrew félénk volt és határozatlan, mint a magafajta emberek általában, a saját életét illetően azonban szilárd elvi meggyőződés fűtötte, márpedig ez a fogalom hiányzott Mr. La Trobe szótárából. Az adott esetben Andrew éppen olyan

egyszerű és világos álláspontot foglalt el, akár az esperes úr: még a rettegéstől bénultan is a végsőkig fog harcolni azért a jogáért, hogy higgyen abban, amit a tulajdon két szemével látott. Szakasztott, mint Luther Márton – ott állt, és nem tehetett mást.

A törvény szolgája fajtájának szokása szerint igencsak kora reggel állított be az idézéssel, és Andrew rájött, hogy némi sietség árán elérheti még a déli vonatot Dublinba. Lelki feszültségét kissé enyhítette a kilátás, hogy azonnal a tettek mezejére léphet, és csak úgy repült a telefonhoz taxit rendelni. Legnagyobb megrökönyödésére a telefont éppen a konyhalány használta, noha a készülék fölött függő felirat ezt szigorúan tiltotta neki, s hosszú, céltalan csevegést folytatott valamelyik hódolójával. Andrew állt-álldogált, dúltfúlt magában, időnként feltűnően az óráját nézegette, mérgesen köhécselt, ám a szemtelen fehérnép tudomást sem vett róla, csak sipákolt-ficánkolt gyönyörűségében.

– Ne mongyál már illyet!

– Jujj, te szégyentelen!

– Miket nem beszélsz!

Végül azonban – éppen, amikor Andrew gondolatban már kéjesen fojtogatta – nagy kelletlenül letette a kagylót, megfordult, és rámeredt a vendégre.

– Jesszuskám, Mr. Butler, csak nem várakoztattam meg? Jaj, mit fog gondolni most rólam! – fuvolázta a legmélyebb lelkifurdalás hangnemében. Andrew egy lesújtó pillantással, vagy éppenséggel holmi éles rendreutasítással szándékozta porig alázni a lányt, de megdöbbenésére azon kapta magát, hogy hasonlóképpen őszinte és szíves hangon, sőt, enyhe ír kiejtéssel így válaszol:

– Ó, édes Istenkém, hiszen van elég időnk! Jóformán ki sem ejtette még e szavakat, amikor azon kezdett morfondírozni, hogy úgy látszik, simán megőrült. Megrendelte a taxit, összecsomagolt, aztán megkereste háziasszonyát.

Mrs. Mangan természetesen előre tudta, hogy a bírósági kézbesítő előbb-utóbb beállít, s amikor bizalmasan értesítették, hogy már megérkezett a faluba, visszavonult szalonjába.

– Egy-két napra Dublinba utazom – jelentette be neki Andrew. – De ha nincs ellenére, a szobámat szeretném megtartani. Nem hiszem, hogy hosszú ideig maradok.

– Azon gondolkozom – mondta erre Mrs. Mangan –, hogy egy ilyen magafajta jómódú úriembernek, akinek az egészségére is ügyelnie kéne, érdemes-e efféle porfészekben pocsékolnia az idejét. Miért nem néz körül egy kicsit az országban, ha végzett Dublinban?

Andrew kezdte apránként kapiskálni a helybeliek nyelvjárását.

– Jobban szeretné, ha nem jönnék vissza? – kérdezte. Mi tagadás, Mrs. Mangan valóban kapott egy bizalmas figyelmeztetést O'hOgain atyától, hogy bajkeverő vendégének további jelenléte kellemetlen a plébánia számára, de mint mindig, ezúttal is meghátrálásra kényszerítette Andrew sajnálatos egyenessége.

– Juj, Istenkém, hogy juthat ilyesmi az eszébe! – tiltakozott méltatlankodva. – Az olyan úriembert, mint maga, mindenütt szívesen látják! Én csak arra gondoltam, hogy nem kellene-e megnéznie Killarney vidékét? Vagy talán az Óriások Útját fenn, északon? Hiszen nemsokára hazautazik, és még semmit sem látott Írországból.

– Épp ellenkezőleg, azt hiszem, nagyon is sokat láttam belőle – jelen tette ki Andrew komoran. – Egy országot sokkal jobban megismerhetünk, ha ahelyett, hogy csavarognánk, mint afféle turista, egy kis részletét vesszük szemügyre... de azt tüzetesen.

– Ó, Istenkém, Mr. Butler! És érdemes a mi falunk arra, hogy egyáltalán szemügyre vegyék?

– Legalább annyira érdemes rá, mint bármelyik másik. De ha nem kívánja, hogy visszajöjjek, elég, ha egy szót szól.

Mrs. Mangan a kerek világon semmit nem óhajtott ennél erősebben, de Andrew kedves, szelíd kérdésére szokatlan tűz lángolt fel a szemében.

– Ebben a házban tanyázott már jó néhány csudabogár – vágta rá –, de a mai szent napig senkinek sem tették ki a szűrét! Egyszer három hétig lakott itt egy illető, egy falka tacskóval a szobájában, és egy árva megjegyzést sem tett rá senki. Jöjjön csak vissza, Mr. Butler, ha kedve tartja, hízott tulokkal fogjuk várni.

Ebben a pillanatban mintha hózápor indult volna odakint: valaki az emeletről az utcára ürített ki egy papírkosarat. Mrs. Mangan az ablakhoz száguldott, ahonnan metsző hangú üzeneteket küldözgetett a bűntettben ludas szobalánynak, Andrew pedig kiment a kapu elé a taxit várni.

Ez a furcsa ügy Patsyvel meg La Trobe-bal – mert bármennyire erőlködött Andrew, gondolatban még most is különválasztotta a kettőt – mélységesen felkavarta. Ilyesmivel még életében nem találkozott. Sőt a hasonlatosságok dús tárháza, Kongó sem szolgált párhuzammal. Nem utolsó sorban épp az eset jócskán

meghökkentő volta okozta, hogy a legcsekélyebb haragot sem érezte a bűnös iránt. A sajátos kis ember egyéniségének vonzó kedvessége semmit sem csökkent emlékezetében, bár most már némi komikus szánalmasság is vegyült hozzá. De azért nem szeretett volna újabb hibát elkövetni az előtte álló, veszélyes vállalkozásban, mert jól látta, hogy a maga részéről könnyűszerrel bedőlne Mr. La Trobe esetleges harmadik megjelenési formájának is, s a végén gyermeteg bizalommal helyezné minden ügyét-baját túlságosan ügyes kis kezébe. A lehető legsürgősebben tisztáznia kell a helyzetet, s el is határozta, hogy ha törik, ha szakad, végére jár mindennek.

Amikor megérkezett Dublinba, holmiját egy szállodában hagyta, és rögtön elindult megkeresni dr. Henry Muldoont. Ezzel az atomfizikussal két éve találkozott Oxfordban, nagyon megkedvelték egymást, és megígérte neki, hogy ha valaha is Dublinba téved, feltétlenül megkeresi. Úgy vélte, Muldoon szakasztott olyan ember, amilyennek tőről metszett írnek lennie kell: vidám, jóindulatú, emberszerető, kellemetesen forradalmi, és ami persze a legfőbb, mentes az angol középosztály minden előítéletétől. Azt tervezte, hogy meghívja vacsorára a tudóst, elmeséli neki, micsoda bonyodalmakba csöppent, és tanácsot kér tőle, ki a legjobb ügyvéd, akihez fordulhat.

A fogadtatás öröme minden várakozását és elképzelését felülmúlta. Noha még az ötöt sem ütötte el, amikor betoppant Muldoon laboratóriumába, a tudós azonmód lecsapott mindent, ami a kezében volt, és ragaszkodott hozzá, hogy máris kezdődjék az estéli program. Hallani sem akart Andrew vacsorameghívásáról, azonnal vendégének nyilvánította, megjegyezvén azonban, hogy

táplálkozásra gondolni még igencsak korai lenne, előbb sokkal fontosabb dolgokat kell elintézni. Menten el is hurcolta a klubjába, gondosan elhelyezte egy sarokban, és mindkettőjüknek jókora adag ír whiskyt rendelt.

– Már csak, hogy megmozgassuk egy kicsit a vérkeringésünket – magyarázta. – Ez az egyetlen megfelelő szer e célra.

Alig töltöttek együtt némi időt, amikor Andrew észrevette, hogy régi barátja sok tekintetben alaposan megváltozott. Muldoon elsősorban is valahogy sokkal öregebbnek, sokkal megviseltebbnek látszott, mint amikor utoljára találkoztak, ráadásul elhízott, mint a rendszeres ivók általában. Bal szeme alatt állandóan rángatózott egy ideg, finom tudóskeze egy percig sem maradt veszteg, hol a gallérját birizgálta, hol egy láthatatlan morzsát pöckölt le zakójáról, hol a haját fésülgette. Még szembetűnőbb volt nézeteinek megváltozása. Amikor Andrew udvariasan megemlítette, milyen élvezetes és szórakoztató írországi tartózkodása, milyen öröme telik az írek mindennapi életében, Muldoon keserű tekintetet vetett rá, s elhúzta a száját.

– Írország egy csöppet sem szórakoztató – jelentette ki nagyon határozottan. – Írország nevetséges, és ez nem ugyanaz.

Andrew alig hitt a fülének. Régebben, ha volt egyáltalán téma a földön, amelynél Muldoon jelenlétében nem ártott vigyázni egy kicsit, akkor az Írország volt, Írország nagysága, becsülete, szépsége, kedvessége. Valahányszor csak beszélt róla, hangjába valami sajátos árnyalat lopózott, amely elmondhatatlan nagyszerűségekre utalt. Akkortájt már öt esztendeje oxfordi kutatóintézetben

dolgozott, mégpedig, mint értésére adta mindenkinek, elgyötört szívvel. Amikor Andrew megismerkedett vele, már minden szálat megmozgatott, hogy elnyerje ezt a jelenlegi állását Dublinban, mert, mint hajtogatta, ha nem sikerül, már említett szíve egyszerűen megszakad. A tudós a továbbiakban még inkább megdöbbentette Andrew-t.

– Jártál azóta Oxfordban? – kérdezte váratlanul. – Kíváncsi vagyok, milyen lehet most a Christ Church liget...

A következő egy-két órában egyfolytában és kizárólag Oxfordról esett szó. Nem volt olyan apróság, ami Muldoont ne érdekelte volna. A Bodley-könyvtár munkatársai körében történt változások híre a személyes veszteség erejével sújtotta. Szeretettel kérdezősködött a Mindenszentek Kollégiumának minden egyes gyagyásabb tanára felől. Tudni akarta, hogy a Cadenában a kávé ugyanolyan ízű-e, mint hajdanában volt, és hogy egy bizonyos kollégium portásának megvan-e még az a rémséges kutyája. Különféle kollégiumi ebédlők és társalgók berendezését idézte fel aprólékosan, amelyekről Andrew már réges-rég elfeledkezett, és szigorúan elítélte az egyetemi oktatási reformot, amelyről a közelmúltban nagy vita folyt a Times hasábjain. Végül teljesen elnémult, arcán a boldogság és a mélabú fura vegyülékével, s a társalgás hosszú időre szünetelt.

– Kénytelen vagyok bevallani neked valamit – szólalt meg végül Andrew. – Volna itt egy kis problémám, ahhoz kérném a segítségedet.

Sorjában előadta a patrickstowni eseményeket, és elmagyarázta álláspontját az ügyben. Minél tovább beszélt, annál feltűnőbben rángott Muldoon szeme alatt az

ideg, s keze úgy röpdösött a levegőben, akár a vetélő. Folyton ide-oda sandított, hátralesett, nincs-e valaki hallótávolságban, sőt, egyszer még a szavába is vágott Andrew-nak, és könyörgött, hogy beszéljen halkabban.

– Sosem tudhatod, ki ül a szomszéd asztalnál – suttogta. – Hát most ez a helyzet – fejezte be Andrew a históriát.

– És mondd, te igazán elszántad magad a perre? – kérdezte hitetlenül Muldoon.

– Természetesen.

Muldoon szemében szikra villant, vadul fellobogott, majd kihunyt.

– Őrült vagy – mondta mereven. – Hallgass rám, Andy, te nem ismered ezt az országot. Hiába terül el Anglia tőszomszédságában, hiába beszél itt mindenki angolul, ezer meg ezer mérföldre vagyunk tőle. Tönkre fognak tenni. Annyi esélyed sincs, mint hógolyónak a kemencében. Ráadásul semmi értelme az egésznek, hiszen itt a kutya sem érti, sőt, nem is törődik vele, hogy mi az, amivel megpróbálkozol. De nézd, tegyük fel, pusztán az okoskodás kedvéért – mert gyakorlatilag úgyis lehetetlen –, hogy valami csoda folytán megnyered a pert. Azzal sem jutottál semmire. Csapj agyon egy ilyen csirkefogót, száz másik ugrik a helyébe. Annyit érsz el mindössze, hogy azok a szerencsétlen falubeliek kénytelenek lesznek a saját zsebükből kiguberálni a perköltségeket. De persze, erre úgysem kerülhet sor. Olyan ügyre fecsérelnéd az erődet, ami ebben az országban az égvilágon semmit sem jelent senkinek. Kérlek, ne csináld, írd meg a nyilatkozatot, amit kívánnak tőled. Itt lépten-nyomon megesik az ilyesmi, mindenki tudja, hogy üres formaság az egész.

– Sajnos, ez nem megy – mondta szomorúan Andrew.

Muldoon egy darabig tűnődve, figyelmesen tanulmányozta, s a szeméből őszinte sajnálkozás sugárzott, amely mintha legalább annyira vonatkozott volna a saját helyzetére, mint Andrew-éra. Mintha bocsánatot kért volna mindazért, amit az imént mondott, mintha könyörgött volna Anrew-nak, értse meg, hogyan juttathat el egy embert az állandó külső nyomás, vágy talán tulajdon belső gyengesége, zavarodottsága odáig, hogy az ellenkezőjét állítsa mindannak, amiről meg van győződve. Legalábbis így vélte Andrew, mert akkor még sejtelme sem volt az ír lélek fenekeden nihilizmusáról, s azt képzelte, hogy csupán egy csalódott, kudarcot vallott középkorú férfi ül előtte, aki rohamléptekkel halad a vénülés felé. Muldoon arca már úgy rángott, mintha szakadatlanul kacsintgatott volna. De egyszerre csak ismét fellángolt a szeme.

– Uramisten! – kiáltott fel hirtelen. – Ha neked sikerülne! Ha sikerülne valakinek! Csak egyetlenegyszer! – De rögtön ezután ismét körülnézett, lopva és félénken, s halkan, gyanakvó hangon folytatta: – De voltaképpen mit akarsz tőlem?

– Csak annyit, hogy ajánlj egy megbízható ügyvédet.

– És ez minden? – röhögött fel keserűen Muldoon. – Nem akarod, hogy mindjárt a Szent Grált is hozzácsapjam, ha már éppen kéznél vagyok? Egy megbízható ügyvédet, azt mondja! Ilyen ügyben! Lehet, hogy kiváló antropológus vagy, Andy Butler, de abban már egy csöppet sem vagyok biztos, hogy egyedül is ki lehet téged engedni az utcára.

– Miért, ennyire nehéz volna? – döbbent meg Andrew.

– Egyetlen egy pasas van csak, aki alkalmas rá – susogta drámai hangon Muldoon. – Úgy értem, aki neked is megfelelne. Az pedig Felim Plunkett. Ő maga is

közismerten hívő katolikus, és neked pont erre van szükséged. Ráadásul nagy harcosa a szólásszabadságnak, meg hogy le a cenzúrával, és így tovább. Tucatjával nyerte meg a legnyakatekertebb pereket. Beszélik ugyan, hogy szörnyű zsivány, persze, de szerintem ez most kész nyereség.

– Elég elszánt ember?

– De még mennyire. Bátor, mint az oroszlán! És szüksége is lesz rá – dörzsölte a kezét jókedvűen Muldoon. – No hallod, hisz ez az ügy az egész prakszisát tönkreteheti!

– De hát én igazán nem szeretnék tönkretenni senkit – esett Andrew újabb riadalomba.

– Ujjé, tönkreteszel te egy hadseregre valót közülünk, mire befejezed a dolgot! – Ígérte Muldoon nagyvonalúan. – Ha rántottát akarsz csinálni, fel kell ütnöd a tojást!

Andrew-t öröm, sőt, megindultság fogta el, abban a hiszemben, hogy a tudóst sikerült a maga pártjára térítenie, és úgy vélte, igazán szerencsés, hogy ilyen kis fáradsággal rálelt az igaz tanácsadóra. Előkotorta noteszét, és megkérdezte Felim Plunkett címét, de amikor Muldoon megadta, ábrázatára enyhe meghökkenés ült ki.

– Te, mondd, az a Merrion tér nem valami nagyon előkelő hely?

– A legelőkelőbb egész Dublinban!

– Akkor ez a Plunkett hogyan kerülhetett oda? – hüledezett Andrew, és kétségbeesetten próbálta tisztázni a dolgokat a maga módszeres angol agyával. – Úgy értem, ha annyi veszedelmes ügyet vállal a saját rovására, hogy élhet meg egyáltalán?

– Felim fölötte áll a pénznek! – jelentette ki a tudós egy

vérbeli ír homályosságával, akit valaki, hebehurgya módon, pontos és szabatos válaszra próbál kényszeríteni. – Igyunk még egy pohárral.

Ittak még egy pohárral, aztán még eggyel, és aztán még néhánnyal. Lassan elmúlt kilenc óra is, de holmi vacsora gondolata már rég fel sem merült. Muldoont minden kiürült pohár látványa kis híján az őrületbe kergette. Haja, amely kora este még szőrmekucsmaként simult a fejére, dühödten tekergő kígyókhoz hasonlóan koszorúzta a homlokát. Mesélte-mesélte a rémségesnél rémségesebb történeteket az ír papságról, olyan harsány színekben pompázó freskót kerekítve róluk, amely mellett sápkóros vízfestménynek rémlett maga az Inkvizíció is. Egyszer-másszor visszatért Andrew perére is, amely immár egy szent és dicső keresztesháború fényében tündökölt.

– És ha Felim meg te csakugyan nekimentek annak a bitangnak – recsegte –, hagyjátok a fenébe azt az angol hülyeséget, hogy korrekt játék meg ilyesmi! Zutty, kiverni a fogát, és míg elgondolkozik rajta, gyorsan behúzni neki még egyet!

Ezzel a kis taktikai jó tanáccsal véget is ért az összejövetel, mert a pincér határozottan jelezte, hogy zárni szándékoznak.

– Szamarak voltunk, hogy idejöttünk – kesergett odakinn a járdán Muldoon. – Ez a hülye záróra-mánia! Az ember azt hinné, hogy a britek máig sem mentek ki az országból. Találkozzunk holnap a Merrylea kocsmában, ott éjfélig mindenképpen békén hagynak, és legalább elmeséled, mit végeztél Felimmel.

Hirtelen sarkon fordult, és tovaimbolygott a Leeson híd irányába. Egyszer még hátrafordult, és torkaszakadtából

elbődült:

– *L'audace! et encore l'audace! ét toujours l'audace!* – majd folytatta útját hazafelé. Amikor Andrew aznap este utoljára látta, éppen egy lámpaoszlopot ölelgetett nagy szeretettel, amelyet a jelek szerint táncra kért. Ami az antropológia professzorát illeti, a maga részéről vidám nótaszóval poroszkált szállodája felé a Kildar Streeten. Útközben elhaladt egy csupasz téglafal mellett, amelyre valamely elgyötört lélek nagy betűkkel felírta: Franc az írekbe!, itt harsányan röhögve megállt, és ujjával alája mázolta: Ámen! Amint bebotladozott a szállodába, a portás felpillantott, és nyájas mosolya a rokonszenv és helyeslés vigyorává szélesült, mihelyt észrevette a vendég állapotát. Andrew bambán vissza vigyorgott, négykézláb felmászott a lépcsőn, ruhástól az ágyra zuhant, szeme előtt szikrák és virágok táncoltak a sötétben, s mielőtt magával ragadta volna az álom, utolsó gondolatával megállapította, hogy Dublin a világ legvarázslatosabb városa.

Másnap reggel korántsem érezte ilyen fényesen magát, s amikor telefonált Mr. Plunkett irodájába, és megtudta, hogy az ügyvéd úr egész nap a bíróságon lesz, és legkorábban délután öt órakor keresheti fel, úgy döntött, hogy életét semmi más nem mentheti meg, csupán az üde tengeri szellő. Autóbuszra ült, és kiutazott Howth-ba, ahol elnyúlt a napsütötte dombon, s míg fejében gyötrelmes visszhangot vert az alanti parton megtörő hullámok csobogása, mélabúsan elmélkedett helyzetén, amelybe oly méltánytalanul csöppent, akár Pilátus a Krédóba.

Pontosan öt órakor felballagott a Plunkett ügyvéd úr irodájának pompázatos ajtajához vezető hófehér lépcsőn, megnyomta az elegánsan csiszolt réztábla fölött a ragyogó

csengőgombot, és miután néhány percig várakozott a várószobában, egy drága cigarettákkal teli, nyitott ládikó, valamint az összes valamirevaló képeslap legújabb száma mellett, az igazság rettenthetetlen bajnokának színe elé járulhatott.

– Már vártam – állt fel Felim Plunkett, kivillantva fehér fogsorát. – Harry Muldoon reggel telefonált.

Felim Plunkett olyan fajta férfi volt, akit a legtöbb ember első pillantásra megkedvel, és történjék bármi, ettől a rokonszenvtől soha nem szabadulhat meg teljesen. Magas volt és jóképű, mosolya készséges és vonzó, arca férfiasan nyílt és becsületes, lényéből csak úgy sugárzott a megértés és az emberszeretet. A bíróságon töltött hosszú, fáradságos nap végén is olyan üde volt, akár egy százszorszép, s valamilyen úton-módon sikerült azt a benyomást keltenie Andrew-ban, hogy egész elméjét, minden erejét és tapasztalatát fenntartás nélkül az ő rendelkezésére bocsátja. Sőt, olyan áthatóan mély, baráti érdeklődést tükröző tekintettel méregette szorongó ügyfelét, amellyel szinte teljesen meggyőzte, hogy részletesen értesült esetéről, és immár fontolóra is vette.

– Gondolom, Muldoon elmondta, mi a helyzet – ült le Andrew a szemközti székre azzal a boldogító érzéssel, hogy végre révbe ért.

– Persze, természetesen – vágta rá könnyedén Felim. – De szeretném, ha most maga is tájékoztatna saját szavaival, én pedig készítek néhány jegyzetet.

Valójában a leghalványabb sejtelme sem volt, mi vezette Andrew-t éppen hozzá. Reggel kilenc körül dr. Henry Muldoon felhívta a lakásán, és kásás, bizonytalan hangon közölte, hogy Dublinban egy Andrew Butler

nevezetű elmebeteg mászkál szabadlábon, akitől Felimnek feltétlenül őrizkednie kell. A mondott őrült alig a minap szabadult ki az elmegyógyintézetből, de máig is hallucinációk üldözik. Most éppen valami vidéki plébánossal kapcsolatos dilije támadt, és mindenáron egy ügyvéd nevét követelte. Ő, Muldoon, megadta Felim címét, pusztán a dühöngő megnyugtatására, de hangsúlyozni kívánja, világosan és egyértelműen, hogy semmiféle felelősséget nem vállal ebben az ügyben, tette hozzá, szinte már rikácsolva, és ha az az eszelős bármiben is hivatkozni próbálna rá, akármit mond, szemenszedett hazugság az egész.

– Sajnos, mi ügyvédek borzalmasan pedáns alakok vagyunk – jegyezte meg Felim. – Nem kaphatnám meg először néhány személyi adatát?

– Nevem Andrew Gladstone Butler. Az edinburgh-i egyetem és a cambridge-i King's College antropológiaprofesszora vagyok, ezenkívül tiszteletbeli egyetemi tanári címet kaptam Oxfordban és Párizsban – kezdte Andrew.

– Ó, no látja, Harry ezt például elfelejtette megemlíteni – vetette közbe Felim. – Köszönöm. És most halljuk a históriát.

Andrew válaszképpen átnyújtotta neki Mr. La Trobe nyitó levelét, a saját válaszát, az esperes úr keresetét, valamint a bírósági idézést, amelyek így, takarosán összekötve, már elég vaskos kis aktacsomót képeztek. Felim csak egy pillantást vetett a kupacra, majd hátraszegte fejét és dörgő nevetésre fakadt.

– Patsy már megint passziózik! – rikkantott fel őszinte gyönyörűséggel.

– Ismeri?

– Ki ne ismerné Patsyt? – Az ügyvéd kényelembe helyezkedett, és figyelmesen átolvasta az okmányokat, időnként hangosan kuncogott, s egy-egy megjegyzést vetett a lap szélére. – „Védekezésem kiindulópontja a vitatott szövegrész tartalmában igaz...” – idézte és felpillantott. – Van tanúja, aki hitelt érdemlően bizonyítja, hogy valóban látta tüzet ugrani az apácákat?

– Jó kérdés! – nevette el magát Andrew akarata ellenére, és elmagyarázta egyetlen tanújának enyhén szokatlan helyzetét, mire az ügyvéd az íróasztalra ejtette az iratokat, és szabadjára engedte fékezheteden jókedvét.

– Patsy egy zseni, nem vitás – nyögte ki végül lihegve. – Legokosabb volna, ha őt bízná meg a képviseletével!

– És mérget veszek rá, hogy el is vállalná!

– Persze, hogy vállalná. Emlékszem, volt egyszer valami iszonyatos ramazuri ott az ő vadászterületén egy örökség körül, ahol öt fivér esett egymás üstökének. Patsy pedig, aki ezt a tömérdek különböző érdekeltet képviselte, végül sikeresen rászedte önmagát. Olyan páratlan esélyt látott saját maga kijátszására, hogy sajnálta volna elszalasztani. De nem is sikerült ez még senki teremtett léleknek, rajta kívül. – Az ügyvéd tovább tanulmányozta az iratokat. – Nos, Mr. Butler, most már komolyra kell fordítanunk a szót, még ha ez nem is lesz könnyű – mondta végül. – Először hallgasson végig türelemmel, míg elmondok egyet-mást, amivel valószínűleg nem ismerős. Patsyhez intézett válaszának csípősen merész stílusából arra következtetek, hogy nemigen lehet tisztában az ír igazságszolgáltatás működésével.

– Egy pillanatra sem szabad megfeledkezni arról –

kezdte, és a jogászok jellegzetes módján összeillesztette ujjai hegyét –, hogy a szóban forgó ügyben tökéletesen mellékes, igaz-e a vitás kérdés, avagy sem. Először is, mert a tárgyi valósághoz nemigen kötődő ír népnek sokkal bonyolultabb felfogása van az igazságról, mint szász szomszédainak, akik ősidők óta a tények gúzsbakötött rabszolgái. Itt viszont a bíróság számára az az elsőrendű kérdés, hogy a perben ki a sértett és ki a sértő fél. A válasz a jelen esetben az, hogy az egyik egy ír lelkipásztor, a másik egy angol firkász. Ez a tény önmagáért beszél, egyebet mérlegelni nem érdemes. Minthogy az ír törvények papíron azonosak Anglia törvényeivel, továbbá, mert a hosszú angol megszállás az országot bizonyos fajta külső mázzal vonta be, amely voltaképpen csak most kezd repedezni, a formaságokat hiánytalanul be fogják tartani, az eljárás annak a rendje-módja szerint lezajlik. Ön látszólag egy szabályszerű, normális perben vesz majd részt, csakhogy ennek a kimenetele valójában már eleve eldőlt. Utóvégre mért ne csikarjon ki az a derék öreg fickó egy kis dohányt holmi angol firkásztól? Mindenki tudja, hogy az angolt meg kell táncoltatni. Más lehetőség még gondolatban sem merül fel. Az olyasfajta keresztény demokráciában, amilyet a mai Írország élvez, katolikus plébánost elítélni egyszerűen képtelenség, mert ő a társadalom támasza és talpköve, mert katolikus plébános ilyen szörnyű korszakban nem végezheti börtönben, és végezetül, mert az esküdtek számadással tartoznak a feleségüknek. És ha ön netán úgy véli, hogy az elfogadott világrendet veszélyeztetni lehet olyan haszontalan semmiség miatt, hogy ugrottak-e tüzet az apácák, vagy nem ugrottak, akkor kötelességem kinyitni az ön szemét,

megszabadítani tévedéseitől, és felvilágosítani álláspontjának helytelenségéről.

– Remélem – fejezte be Felim szívélyesen –, hiánytalanul megértett.

– Forog velem a világ – felelte Andrew. – Ha nem tévedek, mindebből az következik, hogy maga is az esperes pártján áll, mint mindenki más.

– Jaj, dehogyis! Én a maga pártján állok! – kiáltott fel Felim lelkesen. – Mint ember, tökéletesen osztom érzéseit, de mint ügyvéd, köteles vagyok tisztázni a jogi helyzetet.

– Tisztázni! – kapott a homlokához Andrew.

– Mért, talán nem tisztáztam kellőképpen? Ne mondja, hogy minderre magától is gondolt volna!

– Csakugyan nem – ismerte el Andrew. – Meg is haladj egy kissé az értelmi képességeimet. De talán megengedi, hogy viszonzásként én is megkíséreljek tisztázni egyetmást. Mint tudós, egész életemet a tények tanulmányozásának szenteltem. Ha jobban tetszik, nyugodtan nevezhet gúzsba kötött rabszolgájuknak is. De kérem, ne tekintse sértésnek, ha én másként vélekedem. Antropológiai kutatásaim során éltem már olyan közösségekben, ahol a félelemnek, előítéletnek, mágiának nagyobb hatalma volt, mint a józan észnek, és a legkevésbé sem tapasztaltam, hogy ezek a közösségek akár különösebben boldogok, akár különösebben virágzók lettek volna. Világosan látom ma is az ügy komikus oldalát, és nem kétlem, lesz majd idő, amikor, visszatekintve, gyökeréig ki is élvezem. De addig, kerül, amibe kerül, elszántan ragaszkodom a tényhez, amely ön szerint lényegtelen, hogy az apácák igenis tüzet ugrottak, mert ha nem ezt tenném, megtagadnék a világon mindent,

de mindent, amiben csak hiszek.

– És az a szándéka, hogy mindezt így előadja a bíróság előtt is? – tudakolta némi felindulással Felim. – Mert ha igen, inkább betömöm a száját!

– Teljesen úgy beszélek már, mint valami nagyképű hordószónok – mosolygott rá Andrew. – Mert tudja, Írország ördögi képességei közül nem éppen a legutolsó, hogy tisztes emberekből hordószónokot farag. Egyébként, Mr. Plunkett, az imént említette, hogy az ír esküdtek roppant kínos helyzetbe kerülnének, ha kénytelenek lennének az én javamra ítélkezni. De gondolja el, legyen szíves, milyen helyzetbe kerülnék én jövőre, amikor előadást kell majd tartanom azoknak a rózsás képű, komoly gyerekeknek ott Edinburgh-ban? Mit mondjak nekik az apukájuk viselt dolgairól odaát Patrickstownban?

– Elfogja veszíteni a pert – huhogta Felim. – Legalább ötszáz kemény fonttal fogják megvágni. Van ötszáz font kidobni való pénze? A perköltségeket nem is említve?

– Nincs nekem egy megveszekedett vasam se.

Felim bámulatosan felragyogott.

– Nagyszerű, akkor kitűnő helyzetben van! – kiáltott fel boldogan. – Elég, ha azt mondja nekik, hogy nem tud fizetni!

Andrew fáradtan csóválta a fejét.

– Sajnos, ez nem megy. – „Ha még egy kicsit tovább maradok Írországban – gondolta –, magnóra kell vennem ezt a mondatot.” – Felhajtom a pénzt, ne aggódjon. Legfeljebb eladok valamit. – „Jaj, a könyvtáram, a kis vitorlásom, a zongorám” – nyilallt bele: – Akkor hát remélhetem, hogy vállalja a képviseletemet?

– Gondolja át még egyszer – unszolta Felim. – Csaknem egy hónap időnk van, míg be kell adnunk a védekezést. Minek ez a nagy sietség?

– Mert mint látja, a Hajnali Hírkürt is benne van a dologban, és mert egy illetőnek, aki a teljesen valószínűtlen Lord Pulvermacher névre hallgat, állítólag úgy égeti a zsebét a pénz, hogy azonmód ad belőle bárkinek, aki csak kér tőle.

Felim jót nevetett ezen.

– Jaj, az angol sajtó! Szédületes intézmény! – jegyezte meg elismerően. – Itt, Írországban egy egész rakás huncut gazfickót lát el whiskyvel meg cigarettával. Bizony, bizony, romlásba is dőlnénk nélküle.

– Mr. Plunkett, én őszintén megbízom magában – jelentette ki Andrew határozottan. – És őszintén örülök, hogy Muldoon éppen magához küldött. Sajnálattal kell azonban megállapítanom, hogy a hangja önkéntelenül is mély hódolatot árul el, valahányszor valami különlegesen fertelmes galádságot ecsetel. Minden tiszteletem és becsülésem mellett szabad-e tudomására hoznom, hogy szeretném, ha ezt a pert azzal a bárgyú és képzeletszegény angol módszerrel vinnénk végig, amelyet alkalmasint elvárnak tőlem?

Felim ismét harsány nevetésbe tört ki, minden neheztelés nélkül.

– Olyan bárgyú és olyan angol leszek, hogy olyanabbat már nem is kívánhat – ígérte meg. – Mit képzel, én talán nem a Trinityben végeztem? Persze, még mielőtt ezt halálos bűnné nyilvánították volna. No nézzük, eddig elsoroltam magának minden rosszat, amit csak lehetett, most rátérhetünk a jóra. Ezer közül ha egy a lehetősége,

hogy ez az ügy eljut egyáltalán a bíróságig.

– Hát ezt meg hogy az ördögbe tudja elérni?

– Hosszú história és megint csak a fejét kapkodná tőle – vigasztalta Felim. – De egyet megmondhatok: a lényeg az, hogy melyikük omlik össze előbb, maga, vagy az esperes.

– Akkor hát azt mondom: ha hiszi, ha nem, az esperes.

– Írország rendkívül alattomosan ki tudja kezdeni az ember erkölcsi szilárdságát – bizonygatta Felim, és megcsóválta csinos fejét. – Ebben azokhoz a vírusokhoz hasonlít, amelyek főként az erőseket támadják meg. De én majd ügyelek magára, Mr. Butler!

Ezzel kezet ráztak, és fölöttébb jó hangulatban váltak el egymástól.

Andrew a szállodában azonnal leült, és hosszú levelet írt barátjának és kollégájának, Guy Websternek. Ezzel régesrég tartozott neki, szégyellte is lusta nemtörődömségét, hiszen mióta Írországba érkezett, Guytól már két levél is jött, teli aggódó érdeklődéssel egészsége felől, meg szórakoztató edinburgh-i pletykákkal. Amilyen rozoga állapotban volt eddig, egyik napról a másikra, egyik hétről a másikra halogatta a választ, és mi sem dicsérte jobban a pereskedés vérpezsdítő hatását, mint az a lendület, amellyel most tollat ragadott. Miközben írt, szinte maga előtt látta, amint Guy okos, gunyoros arcát gyönyörteli vigyor enyhíti meg, és hallani vélte egészséges, üdítő megjegyzéseit. Az ír gondolkodásmód miazmája kezdte már egy kicsit megfertőzni Andrew-t is. Bizonyíték erre a Plunkett irodájában tartott szárnyaló és, mint utólag látta, nagyképűen bölcselkedő szónoklat. Mivel nem érezhette úgy, hogy egyenessége, becsületessége magától értetődő, természetes dolog,

bizonykodni, magyarázkodni próbált, de lám, elég volt csupán Guyra gondolnia, amint a reggeli mellett ülve mosolyog a levelén, mintha elfújták volna a gőzös képzelgéseket. Úgy számolt be neki az egész ügyről, mintha a világ legmulatságosabb dolga lett volna, nem is említette titkos félelmeit.

„No persze, egy percig sem hiszem, hogy olcsón megúszom – írta könnyedén –, de történetesen már jó ideje azon gondolkozom, hogy eladom a vitorlásomat. Igaz, hiányozni fognak közös csavargásaink a nyugati szigetek környékén, de a hajó karbantartása több vesződséggel jár, mint amennyit megér. Fölösleges, hogy különösebben törd magad, de ha a füledbe jutna, hogy érdekel valakit, kérlek, értesíts. Úgy rémlik, mintha Hogg említette volna, hogy a hajó éppen neki való; megtennéd, hogy elejtesz neki egy-két szót?”

Eltökélte, hogy ezúttal elkerüli az előző este elkövetett hibát, és derekasan bevacsorál, mielőtt felkerekedik és elindul megkeresni Muldoont. Észre sem vette, hogy közben elszaladt az idő, így hát már tízre járt, amikor kilépett a szállodából, és elindult a kocsma felé, ahol találkát beszéltek meg. A Merrion tér szépségét még növelte a ráboruló kék homály, és Andrew-t megrohanta a vágy, hogy szabadon, békésen sétálgasson az elbűvölő utcákon, a csatorna mentén. Míg Plunkett-tal nem találkozott, túlságosan zaklatott volt, semhogy figyelmet szentelt volna környezetének, de most, lelki békéje visszatérvén, szeme minduntalan megakadt egy-egy bájos épületen, egy-egy fán, amelynek lombja oly romantikusan titokzatosnak hatott a lámpafényben, egy-egy domb árnyas körvonalán, amely váratlanul rajzolódott ki a látóhatáron.

De mindannyiszor emlékeztette magát, hogy Muldoon, akinek oly sokkal adósa, bizonyára türelmetlenül várja már a híreket, ezért, mint mindig, a kötelességet vágyai elébe helyezte, és szilárd eltökéltséggel rótta tovább az utat.

A mulató tágas volt és zajos, a krómozott lábakon nyugvó skarlátvörös bőrszékek lagymatagon igyekeztek modern, sikkes benyomást kelteni. Fölöttük úgy terjengett a dohányfüst, akár az estéli köd, és mindenütt ordibáló, hadonászó alakok ültek, akik közt Andrew rögtön felfedezte a tudóst, hozzávetőleg olyan euforiás állapotban, amilyenben előző este búcsút vettek. Mindazonáltal haladéktalanul világossá vált az is, hogy jelentős lélektani átalakuláson ment azóta át. Amikor Andrew belépett, megfordult, egy pillanatig sötéten bámult rá, majd hevesen feléje rontott, harsány üvöltéssel:

– Na, itt van végre! – Hirtelen megtorpant, és gyanakodva kérdezte: – Kicsoda ön, uram?

– Andy Butler, személyesen – mosolygott rá Andrew.

– Nemigen hasonlít hozzá, mondhatom – jelentette ki Muldoon. – A dzsinnt elhoztad magaddal?

– Miféle dzsinnt?

– Amelyik tegnap este veled volt, a palackban.

– Oda se hederítsen rá, Mr. Butler – szólalt meg egy vörhenyes fiatalember, vörhenyes tweedzakóban. – Azt hiszem, összetéveszti magát valakivel. Én Bili Halloran vagyok. Igyon egy pohárral. Igyon kettővel.

– Van pofája beállítani a dzsinnje nélkül! – bömbölte a tudós az egész társaságnak.

– Csönd, Harry, maradj veszteg, viselkedj tisztességesen. Tessék, Mr. Butler, hörpintse fel. Úgy

veszem észre, mi már megelőztük egy kicsikét.

Andrew hálásan átvette a poharat, amely félig volt, gyaníthatólag whiskyvel, tisztán, szóda nélkül. Ellenállóerejét kezdte már megtörni az a módszeresség, ahogyan ebben az országban a minél gyorsabb szellemi átgyúrást intézték. Ekkor egy göndör hajú, megtermett férfiú lépett hozzá, és karját, mint egy fél birkát, válla köré kanyarította.

– Michael Collins vagyok – mutatkozott be, nagy szeretettel. – Te meg Andy Butler vagy, ugye.

– Örülök a szerencsének.

– Michael Collins meg Andy Butler – bólogatott mosolyogva a másik. – Michael Collins professzor – tette hozzá, egy árnyalatnyi dölyfös rosszallással a hangjában. – Nem a nemzeti hős. – Arca elborult. – Őt agyonlőtték az angolok.

– Rettenetesen sajnálom... – mentegetőzött Andrew.

– Ugyan, Miké, hagyd már a fenébe! Frászt lőtték le!

– Azért is agyonlőtték – bizonygatta Collins professzor.

– Azok a rohadék gyilkosok. – Hirtelen lezuttyant egy padra, mintha a lába felmondta volna a szolgálatot, és mélán meredt a poharába. – Bocsásson meg, Mr. Butler. Nem magára céloztam.

– Csak a szája jár – súgta oda Halloran. – Tudniillik a kelta nyelv professzora, érti, ugye.

A professzor felkapta roppant fejét.

– Ha van valami észrevételed, Bili, köpjed csak ki kerek perec – jelentette ki méltóságteljesen. – Itt, öregem, tisztességes játék folyik, úriemberek közt, akár a krikettben. Csak semmi hátbadöfés, kérlek tisztelettel.

– Félek, hogy a végén még fura elképzelései lesznek a

mi kis dublini életünkről, Mr. Butler – mondta mesterkélten Halloran. – Ha jól tudom, maga edinburgh-i, nemde?

– Ott tanítok az egyetemen. De mi tagadás, angolnak születtem.

– Önelégült disznó – jegyezte meg a professzor.

– Én orvos vagyok – tudatta Halloran. – Mondja, Edinburgh-ban sok orvos van?

– Azt hiszem, elég kevés.

– Itt bezzeg rohadtul sok – panaszolta Halloran, és mélyet sóhajtott.

– Odakinn járt, a hegyek közt, magányosan! – kezdte újra a professzor, könnyektől elcsukló hangon. – És a papok megtagadták tőle a feloldozást!

– Voltaképpen azért kellett volna találkoznom ma este dr. Muldoonnal, hogy beszámoljak neki egy bizonyos megbeszélés eredményéről – mondta Andrew. – De úgy nézem, nemigen van olyan állapotban, hogy meghallgasson.

Muldoon ez idő szerint valóban épp a söntéspulton hasalt, és a csapossal veszekedett, akit azzal vádolt, tüzes szenvedéllyel, hogy egy palackba zárt dzsinnt dugdos a pult alatt, ahol jóravaló, tisztes atomfizikusok egy pillantást sem vethetnek rá.

– Te aztán szép kis csapos vagy, mondhatom! – siránkozott. – Na várj csak, úgy széthasítalak mindjárt, akár egy atomot!

– Egy percig se gondolja, kérem, hogy mi mindig ilyenek vagyunk – vette védelmébe a társaságot Halloran. – Végzetes tévedés volna hinnie a pillanatnyi benyomásoknak! Harry, teszem azt, évente legfeljebb ha

kétszer nyúl a pohárhoz. Épp ez a legnagyobb baj most is, hiszen szokatlan neki az ital. Ezt a kis összejövetelt a maga tiszteletére rendeztük, tudja, és bizony egy kicsit korábbra vártuk.

– Sejtelmem sem volt erről! Iszonyúan sajnálom! – esett kétségbe Andrew.

– Honnan is sejthette volna? Elvégre meglepetésnek szántuk! Tudja, a világhírű dublini vendégszeretet! – tárta szét a karját Halloran széles lendülettel, lesöpörvén az asztalról két teli poharat. – Bemutatom Péter Rooneyt. Hadd mutassam be Jimmy McGrath-t.

Kézfogások tömege következett, igencsak zavaros összevisszaságban. Ekkor dr. Muldoon hátat fordított a söntéspultnak, és csak a vak nem látta, hogy újabb rohamhoz gyűjtögeti az erejét; majd, amikor elérte a tetőpontot, elbődült, mint az oroszlán.

– Már megint ez az Andy Buder? Hát persze, a szédületes Andy Buder! A nagyokos Andy Butler, akinek derogál hinni a dzsinnekben! – süvöltötte..

– Harry, fogd be már végre a szád, a Jóisten áldjon meg! Kérem, Mr. Butler, ne is törődjön vele.

– Mert ugye, ő felsőbbrendű ember! Nem úgy, mint mi, szellemi sötétségben tengődő bennszülöttek! – harsogott tovább az atomtudós.

– Jól van, Harry, jól van, Harrykám, gyere, fiacskám, most hazamegyünk szépen, hajcsikálni. Jó fiú leszel, ugye, Harrykám!

– Bepofátlankodik hozzánk Írországba, és rögtön helyre teszi az eszünket! – háborgott zajosan Muldoon, majd hirtelen letépte magáról a zakót, a földhöz vágta, és felgyűrte az ingujját. – Ide gyere, nyavalyás, hadd

tángáljalak el!

– Rohadék gyilkosok – szúrta közbe a professzor. Muldoon megcélozta Andrew fejét, és behúzott neki egy erőteljes balegyenest, ámde vagy fél méterrel elszámította a távolságot, a lendülettől megperdült, mint az orsó, és lecsüccsent a földre. Nem is mozdult el többé, onnan iparkodott felvilágosítani a hallgatóságot Andrew mérheteden romlottságáról.

– Az a szerencsétlen öregember! – szavalta, immár csökkentett hangerővel, mély szánalommal, komoran. – Az a szegény, szerencsétlen, derék öregember! Az a sajnálatra méltó, vidéki aggastyán! Az ő nyugalmas, boldog kicsi plébániáján! Hát mi rosszat követett el? Csak mert Mr. Kórságos Butler nem akar hinni a dzsinnekben. Egy rossz szót ne halljak az ír papságról, kérem tisztelettel! Az ír papság a legderekabb a földkerekségen! A pápa koponyájának... akarom mondani... a pápa koronájának legfényesebb ékköve... Andrew Butler, te nem féled az Urat?

Ezzel kényelembe helyezkedett a padlón, és álomra hajtotta fejét.

– Nocsak, nocsak, uraim – mondta a csapos rendíthetetlen nyugalommal.

– Ha megbocsátanak, most már igazán megyek – szólalt meg Andrew vészjósló hangon, és zordon kis csattanással letette poharát a pultra. – És üzenem Muldoonnak, amennyiben ez megvigasztalja a holnapi macskajajért, hogy úgy sejtem, nemsokára én is hinni fogok a dzsinnekben, mégpedig izzó odaadással.

– Ígérje meg legalább, hogy nem képzel rólunk semmi rosszat – könyörgött Halloran, amikor Andrew elindult az

ajtó felé.

– Nem képzelek, azt megígérhetem.

– És ha meghallja, hogy Edinburgh-ban van egy szabad orvosi státus, nagyon kérem, értesítsen. A címem: dr. William Halloran, Dublin, Merrylea kocsma. Itt bármikor megtalálnak.

8

Amióta Lord Patrickstown értesült róla, hogy Andrew a faluban tartózkodik, megpróbálta marokra fogni a bátorságát legalább egy látogatás erejéig. Mindeddig azonban visszatartotta a barátságtalan fogadtatástól való félelem. Andrew egészen más társasághoz tartozott Cambridge-ben, mint ő, ráadásul már annak idején is híre járt, milyen magas rendű intellektus; mindehhez járult még a maga vallási megtérésériek aggasztóan zavaró ügye, amely annyi embertől távolította el, akikkel pedig boldogan találkozott volna, s amely most már szinte áthághatatlan sorompónak látszott közte és a protestáns emberiség között. De végezetül mégsem bírt tovább várni. Amandával átmenetileg kissé elhidegült a kapcsolata, emiatt még nehezebbé, gyötrelmesebbé vált magányos élete az irdatlanul nagy házban, és lassan már úgy érezte, hogy ha nem sikerül hamarosan valami tűrhető társaságot kerítenie, egyszerűen megbolondul.

Az történt ugyanis, hogy amint megbeszélték, születésnapján átjött hozzá ebédre Miss Browne, karján egy malomkeréknyi virágcsokorral, néhány üveg saját termésű mézzel, valamint a Gáncs nélküli lovag dedikált példányával. Macskaszemű O'Keefe a maga kifürkészhetetlen módszerével kerített valahonnan egy lazacot, volt tejszínhabos eper, a kertből, valamint két üveg pezsgő, és egyébként is roppant kellemesen zajlott le az estély. Amanda ugyan semmiképpen sem tudta felderíteni a főtisztelendő anya levelének titkát, de épp elegendő anyagot tálalt fel az egyházközségi

kalamajkáiról, hogy meggyőzze a kis lordot, legalábbis átmenetileg: „azoknak” most kisebb dolguk is nagyobb annál, semhogy vele törődjenek. Őlordsága el is határozta, hogy megpróbál elfeledkezni az egészről, és jobban kívánkozott Andrew-t látni, mint valaha, mert most már meleg bajtársiasságot is kezdett érezni iránta.

Balszerencséjére Amanda éppen befejezte a *Kardom, te mindenem* kéziratát, de még nem veselkedett neki amúgy istenigazából a *Királyné lovagjá*-nak. Bőven volt tehát ideje, ám egyetlen haszna vehető medret sem talált túltengő energiáinak levezetésére. Épp ezért csőstül fecsérelhetett belőle barátaira, így hát, amikor legközelebb berobbant a Patrickstown-kastélyba, ahol Bertie összeráncolt homlokkal éppen az imént kapott számlát nézegette a bükkösben végrehajtott palánkeltávolításról, azonmód elhatározta, hogy közbelép.

Rávette Bertie-t, aki világéletében jobban rémüldözött a nyakát szorongató hatalomtól, mint attól, amelyik láthatatlanul trónol odafenn, hogy az ő tollbamondása alapján levelet írjon a vállalkozónak, amelyben kijelenti: fogalma sincs róla, miféle számla ez, és esze ágában sincs kifizetni. Épp elég dühítő, írta a kis lord engedelmesen, hogy azt a palánkot hol felállítják, hol ledöntögetik, akár a kuglibábut, nemhogy még a sport költségeit is rajta vasalják be. Csak azt ajánlhatja a vállalkozónak, hogy forduljon ahhoz, aki mindezért felelős, továbbá marad kiváló tisztelettel satöbbi. Bertie határozottan élvezte az írást, annyira eltért ez a levél a saját kis fogalmazványaitól, sőt, könyörtelenül keménynek, vakmerőnek érezte magát még akkor is, amikor postára adta – ámde mihelyt ez megtörtént, és Amanda hipnotikus

erejű jelenléte is megszűnt, máris szörnyű félelem lett rajta úrrá.

Túlságosan becsületes volt, semhogy Amanda rovására írta volna, amibe jómaga önként beleegyezett, de ami ezután következett, mindennél rémesebb volt. Amanda tudniillik úgy döntött, hogy megérett az idő az orvos megbüntetésére, és nekilátott aláírásokat gyűjteni ellene, élén őlordságáéval. Bertie azonban ezúttal megmakacsolta magát. Sunyítva ugyan, de kereken megmondta Amandának, hogy ehhez nem adhatja a nevét. A fiatalember apja jó barátja volt, maga a fiú egyik bérlője az uradalomnak, és különben is, mint orvos, se nem jobb, se nem rosszabb azoknál, amilyeneket Írországban vidéken találni.

Amanda rettentően megorrolt a visszautasítás miatt.

– Még hogy nem rosszabb! – fortyogott. – Még hogy nem rosszabb, amikor csak Isten irgalmából nem vagyok még a föld alatt, meg amiért a maryville-i patikus egyszer a büdös életben józan volt! Még hogy nem rosszabb, amikor nem múlik el hét, hogy ne adná valami újabb bizonyítékát a maga kétbalkezes kontárságának! Az a pasas nem tud megkülönböztetni egy bibircsókot a daganattól! Alig a minap olyan hashajtót adott annak a szerencsétlen Mrs. Craignek, hogy az még egy székrekedéses öszvérnek is sok lett volna, és amikor már majd belepusztult szegény asszony, azt mondta neki, hogy ajánlja fel az Úrnak a szenvedéseit! De nehogy azt hidd, hogy csak a protestánsokra utazik! A zárdából az egyik apácát például égési sebbel kezelte, és most derült ki, hogy szó sincs semmiféle égési sebről, csak egy szúnyogcsípést vakart el a bokáján. Peart esperes

alaposan be is olvasott neki. Csaknem fogod a pártját, mikor még maga az esperes is panaszkodik rá? Hiszen az a kettő máskor úgy összetart, mint gatya a szárával!

De mondhatott bármit, hatástalan maradt, a kis lord ez egyszer nem tántorodott meg, és Miss Browne morogva meghátrált.

Ekként történt tehát, hogy amikor Mrs. Mangan Andrew visszaérkezésének másnapján kinézett az emeleti ablakból, módfölött érdekes és kissé rejtélyes pantomim tanúja lehetett. Az apró figura először csigalassú tipegéssel megközelítette a fogadó kapuját, majd megtorpant előtte, fejét leszegte, kezével bonyolult mozdulatokat végzett, aztán hirtelen sarkon fordult, és sebesen elügetett, de csak hogy bizonyos távolságban ismét megálljon, és hátra sandítson a válla fölött, mintha tétovázna. S ekkor az egész színjáték megismétlődött, elejétől a végéig, majd újra meg újra meg újra, mígnem Mrs. Mangan elvesztette a türelmét, és kihajolt az ablakon.

– Jó reggelt, mylord! – kiáltott le. Bertie ugrott egyet ijedtében.

– Ó, Mrs. Mangan, jó reggelt, jó reggelt... – hebegte.

– Gyönyörű időnk van!

– Ó, igen, gyönyörű időnk, valóban.

– Hála a jóságos Mindenhatónak!

– Igen, valóban, hála a Mindenhatónak. Csakugyan, igen.

Mrs. Mangan úgy vélte, hogy a maga részéről megtett mindent, ami emberileg lehetséges, és a következő lépés most már őlordsága dolga. Rákönyökölt az ablakpárkányra, és nyájasan lemosolygott az odalenn álldogáló, elgyötört emberkére.

– Itt... itthon van Mr. Butler? – acélozta meg szívét az idegességtől szinte ficánkoló Bertie.

– Itthon van, mylord, éppen önt várja. Fáradjon be lordságod a szalonba, ott találja.

– Nincs valami elfoglaltsága? Úgy értem, nem ír éppen? Vagy más ilyesmi?

– Tudtommal nem. Elvégre pihenni jött ide hozzánk!

– Ó, igen, persze, persze, pihenni. Ha megengedi, bemennék hozzá. Köszönöm, Mrs. Mangan.

Bertie elszánta magát a végsőkre, és besündörgött Mrs. Mangan szalonjába, ahol Andrew az ír reggeli lapokat olvasta, hitetlenkedő arckifejezéssel.

– Öööö... jó reggelt, Butler. Ugye, nem emlékszik rám? Biztos, hogy nem. Az egyetemről, tudja, meg miegymás. Persze, engem kirúgtak.

Andrew máris talpra ugrott.

– De Bolleyn! – rikkantott fel, őszinte örömmel a hangjában. – Drága cimbora, mit keres maga itt Patrickstownban?

– Itt lakom – pirult el a kis lord gyönyörűségében. Az egyetemen Andrew aligha szólította volna drága cimborának, annyi szent. – Akkor hát mégis emlékszik rám. Igazán furcsa, ennyi sok év után. De maga semmit sem változott!

De Bolleyn még annyit sem, derült magában Andrew, kivéve, hogy most nincs rajta az a földig omló, skarlátvörössel bélelt köpeny, amellyel Cambridge-ben véste be magát a köztudatba. Ezúttal fehér vászonöltönyt viselt, amely semmiben sem ütött el a megszokottól, legfeljebb, hogy a gomblyukában egy szerény kis mezei százszorszép virult, rubinból és igazgyöngyből

kivitelezve. De külső burkolatának megváltozásától eltekintve ugyanaz az ijedt képű, gömbölyded kis figura maradt, akire Andrew emlékezett.

– Gondolom... gondolom, nincs kedve átjönni hozzám, ugye? Beszélgethetnénk egy kicsit a régi szép időkről. Meg könyveim is vannak, rengeteg könyvem. Több szobára való könyvem van, igaz, hogy nem mind olyan jó. Egy kicsit sok közte a múlt századbeli francia regény. A nagyapám szörnyen szeretett olvasni – csipogott buzgón Bertie.

– Nagyon szívesen meglátogatom – vágta rá Andrew. – Igazán kedves magától, de Bolleyn. Nincs semmi dolgom az égvilágon. Kivéve, hogy várom a végítélet napját – tette hozzá könnyedén.

– Ja igen, igen, hallottam valamit... nagyon bosszantó. De ne is törődjön vele. Szóljunk Mrs. Mangannak?

– Mrs. Mangannek? – vesztette el a fonalat Andrew, mint Bertie barátai oly gyakran.

– Mármint hogy velem jön. Ebédre meg miegymás. És vacsorára is, ha nem unatkozik majd túlságosan. Úgy értem, ebéd után kimehetnénk egy kicsit ladikázni a tóra – magyarázkodott Bertie. – Mármint ha van kedve.

Kifelé menet megálltak, hogy felvilágosítást nyújtsanak Mrs. Mangannek Andrew napi programját illetően, aztán végigballagtak a főutcán, mély beszélgetésbe merülve, mint két régi jó barát. Szó, ami szó, a fogadó és a Patrickstown-kastély nagy vaskapuja között alkalmasint többet mondtak el magukról egymásnak, mint a kollégiumban együtt töltött évek alatt, annyira örültek mindketten – ha más-más okból is a társaságnak. De amikor Bertie a nagy kovácsoltvas-kapuhoz lépett, és

kitárta Andrew előtt, a tudós meglepetésében kővé dermedt.

– Maga itt lakik? – kiáltott fel.

– Hát igen, tudja, ez az én házam...

– Akkor hát maga Lord.

– Patrickstown, no igen. Persze, persze, maga ezt nem tudhatta. Úgy értem, akkoriban még nem én voltam az. No, hát Isten hozta, meg miegymás – mondta Bertie, elbűvölve, hogy egy kicsit imponálhatott.

A hatalmas fák kettős sorának hűvös árnyékában sétáltak a kastély felé. Andrew hagyta, hadd öntse ki barátja a lelkét, nem szakította félbe egyszer sem. Mélyen elgondolkozva lépdelt, máskor oly komoly, nyugodt tekintetű szemében időnként csintalan lángocska táncolt, és ha Felim Plunkett most a fejébe láthat, semmi olyat nem talált volna, ami meglepi. Bertie felkormányozta Andrew-t a szalonba, és leültette, amíg ő sürögve-forogva kikészítette a poharakat meg a flaskát.

– Innunk kell ám egy kortyocskát, tudja – ciripelte. – Úgy értem, hogy megünnepeljük és... izé... szóval, hogy megünnepeljük a találkozást. Ősi ír szokás meg hogyismondják.

– Patrickstown! – emelte poharát Andrew ünnepélyesen.

– Bertie, kérlek, egyszerűen Bertie!

– Nos, akkor Bertie – folytatta Andrew, változatlanul ünnepélyesen. – Van itt valami, amiről azt hiszem, nem árt, ha tudsz. Én nem először járok a birtokodon.

És részletesen előadta Szent Iván éjszakájának teljes történetét, miközben Bertie szeme mind kerekebbre és kerekebbre tágult, arcára pedig némi bosszúsággal vegyes

megkönnyebbülés kifejezése költözött.

– Nahát! – kurjantott fel, amikor Andrew kitette a pontot. – Becsületszavamra, ez nagyon csúnya dolog volt La Trobe-tól, igazán nagyon csúnya. Micsoda egy ocsmány fráter! Hát illik ilyet művelni, úgy értem, apácákkal! Írországban borzasztóan kell vigyázni mindennel, de apácákkal a legislegborzasztóbban. Ráadásul még a tiszteletünkre is jogosultak. Nem engedhetem meg, tudod, hogy a birtokomat támaszpontnak használják apácák sértegetéséhez. És micsoda katasztrofális következményekkel járt ez az egész hecc!

– Enyhén szólva – helyeselt Andrew.

– Nem, nem, most nem a te ügyedről beszélek, ámbár az is elég idegesítő lehet. Úgy értem, én is belepottyantam a forró vízbe, vagyis rám húzták a vizeslepedőt, tudod, és ugye, nekem továbbra is muszáj itt élnem, érted, nem? Nézd csak meg ezt – pattant fel, és hozta rohanvást a főtisztelendő anyával folytatott levelezést. – Nézd, mibe keveredtem a miatt az ocsmány, nyomorult La Trobe miatt. Nem értettem, sehogy sem értettem az egészet, azt hittem, vagy a főtisztelendő anya őrült meg, vagy én. Bizonyos szempontból direkt boldog vagyok, hogy minden kiderült, úgy értem az épelméjűség szempontjából, miegymás, de azzal együtt mégiscsak szörnyen felháborító a dolog. És az a helyzet, hogy én egyszerűen nem rúghatom össze velük a patkót. Mert tudod... – tétovázott –, én... én... izé... jaj, Andy! – esdekelt mélységes szorongással.

– Igen?

– Tudsz arról, hogy én... nem, dehogyis tudhatod...

– Mit kéne tudnom, te tökkelütött?

– Hogy én... nos hát, úgy értem... vagyis... – kezdte

Bertie a díszítő jelzőtől kissé felbátorodva – ...hogy én katolikus lettem, érted!

– Nem, ezt tényleg nem tudtam – ismerte el Andrew. – Na és?

– Na és?

– Ehhez rajtad kívül senkinek semmi köze, hát nem?

– Úgy látszik, itt nálunk igenis köze van hozzá mindenkinek. Már szinte szóba sem állnak velem – rebegte sírósan a kis lord. – És neked igazán mindegy?

Andrew-val megint forogni kezdett a világ, mint az utóbbi időben szinte már rendszeresen.

– Persze, hogy mindegy! – ordított fel kétségbeesetten.

– Hogy a kórságba ne lenne tökmindegy?! Hát mi van itt nálatok, lehet, hogy ez az egész Írország egy gigantikus diliház? Egész életemben együttvéve nem hallottam még ennyi marhaságot összezagyválni, legalábbis nem ilyen lelkes meggyőződéssel! Add ide azokat a leveleket – kapta ki a papírcsomót Bertié kezéből, de mihelyt átfutotta, dühében szinte vonítva csapta le. – Ezt már teremtett ember nem bírja elviselni – kényszerítette magát végül nyugodtabb hangra. – Én, szerencsétlen angolszász, legalábbis semmiképpen. Palánkok támadnak, palánkok tűnnek el. Örömtüzek párolognak el nyomtalanul. Semmi nincs, ami van, ami meg nincs, abban vakon hisznek. Talán még az életüket is odaadják érte. Én ebbe belehülyülök.

– Igyál szépen még egy kortyocskát – javasolta Bertie.

– Ezt csináljuk itt mi is. De most legalább írhatok a főtisztelendő anyának, és kimagyarázkodhatok.

Mérhetetlen boldogságában, hogy Andrew nem háborodott fel vallomásán, szinte feledte minden egyéb gondját-baját.

– Van egy jobb ötletem – mondta Andrew. – Miért nem írsz egyenesen az esperesnek? Meséld el neki, mit művelt La Trobe. Jelentsd ki, hogy a dolog mélységesen felháborít, és rettentően fájlalod, és kéred őt, intézze el helyetted az ügyet a főtisztelendő anyával.

A naivan nyíltszívű kis lord őszinte bámulattal meredt rá.

– Ennél jobbat ki se lehet találni! – rikkantott fel örömmel. – Lássunk is neki tüstént, te majd megmondod, mit írjak. Tudod, én nem vagyok valami nagyszerű levélíró, valahogy mindig az ellenkezője szalad ki belőlem, mint amit mondani szeretnék.

Őlordsága ezen a héten immár másodszor ült le íróasztalához, és körmölt levelet tollbamondás után. A jelen írásmű kurta volt és udvarias, de olyan pokolian körmönfont, hogy bár semmilyen valótlanságot nem tartalmazott, azt a benyomást keltette, mintha Bertie a tulajdon szemével látta volna Mr. La Trobe-ot a fal tetején. Andrew a szék támlájának dőlve figyelte Bertie-t, aki ártatlanul rótta a sorokat, néha megállt, hogy tudakozódjék egy-egy szó helyesírása felől, s a végéhez érve megkönnyebbülten felsóhajtott.

– Ezt én magamtól sose ütöttem volna össze – mondta elégedetten. – Tudod, én amolyan tehetetlen, nyimnyám alak vagyok. Kutyába se vesznek itt a környéken. Apámmal bezzeg más volt a helyzet. A hideg lelt ki mindenkit, ha csak kinyitotta a száját. Nézd, az ott ő – mutatott egy portréra, amely acélos tekintetű fiatal férfit ábrázolt, bokszbajnokra valló állkapoccsal, a királyi testőrség díszegyenruhájában. – Elég fura, mi? Szerintem nagy hülyeség az egész, úgy értem, az átöröklés meg

miegymás. Sose tartott engem valami sokra.

A kis lord vallomásának egyszerű, mesterkéletlen nyíltságát Andrew furcsán megindítónak érezte. Ebben a pillanatban eszmélt rá, mennyire megváltozott Bertie, mióta utoljára találkoztak. A cambridge-i idők vidám, hóbortos, közismert kis különce, tréfa és mulatság tárgya egy sereg olyan embernek is, aki valójában soha nem is ismerte, eltűnt, átadta a helyét valaki másnak, akiből, bár változatlanul képtelen és vonzó jelenség volt, valami új, szomorú kedvesség sugárzott. És a körülmények, amelyek közt Andrew most viszontlátta, kiváltképpen kiélezték a különbséget. Andrew-t soha nem érdekelték különösképpen diáktársainak családi történetei, így hát módfelett elképedt, amikor a hajdani kis bohócfigurát a helyi „nagyfejű" szerepében találta. Bertie fizikailag szinte elveszettnek látszott környezetében, szellemileg ide-oda hányták-vetették életkörülményei, és olyan szelíd fájdalommal törődött bele helyzetébe, hogy egy csapásra felébresztette Andrew részvétét.

– Jelentősnek lenni nagyon sokféleképpen lehet, tudod – mondta elgondolkozva.

– Nem tudom, Andy, igazad van-e. Úgy értem, legalábbis ami a mi országunkat illeti. Írországban csak az számít, akitől félnek – magyarázta Bertie. – És tőlem még soha senki nem félt. Persze, én soha nem is akartam, hogy féljenek tőlem. Én viszont úgyszólván mindenkitől rettegek. Gondolom, ez afféle komplexus nálam.

Andrew erre már semmi okosat nem tudott válaszolni, és Bertie folytatta.

– Tudod, én annyira szeretem itt az embereket. No persze, azt is tudom, hogy nem sok jót lehet elmondani

róluk, de úgy látszik, nekem ez is mindegy. Borzasztóan szeretnék segíteni rajtuk, amennyire csak telik tőlem...

Ekkor azonban rémületes csörömpölés csattant fel Bertie ősi hajlékának valamely távoli zugában, mire őlordsága ijedt sikollyal talpra ugrott.

– Kész az ebéd! – kiáltotta. – Nincs kifogásod ellene, hogy rögtön asztalhoz üljünk? Tudod, itt van nálam néhány napra az öreg dadám, és szegénykémet nem érdekli csak az evés. És ha csak egy percet is kések az étkezésről, mindjárt azt hajtogatja, hogy így meg úgy, ő csak zavarja itt az életemet, és neki igazán nagyon jól megteszi egy tálcán is akármi. Gyere hát, Andy, ne vacakoljál – noszogatta Barátját az ajtó felé. – Úgy értem, amúgy is elég bajunk van. Nem kell felidegesítenünk szegény dadust, igaz?

9

Az arányló napsütés tovább áradt a falucskára. Nap, nap után felhőtlenül ragyogott az ég, a hőségben minden csillámlott és vibrált, a kutyák lomhán vánszorogtak ide-oda az izzó talajon, vagy kileffenő nyelvvel, ziháló horpasszal hevertek. Egyik-másik fiatalember odáig vetemedett, hogy fölöttébb keresztényietlen módon derékig pucéran mászkált, és kivétel nélkül mindenki barnára sült, bár az árnyalatok csodás skáláját lehetett megfigyelni, a mézszínűtől a bronzvörösig. Mi több, e külső átalakulással párhuzamosan, sőt, talán még erőteljesebben növekedtek a felsőbbséget oly mélységesen nyugtalanító, már említett belső változások. Valami vidámság terjengett a levegőben, a léhaság, a gúnyolódás szelleme kísértett, ami pedig gyökeresen idegen a csüggeteg és mélabús, homályt és kuszaságot kedvelő ír lélektől.

Ez nyilvánult meg ijesztően Macskaszemű O'Keefe és a kísértet esetében is. O'Keefe egyik este néhány régi barátjával lemorzsolt két-három rózsafüzért, s amikor utána hazafelé igyekezett, hogy nyugovóra térjen, kísértetet látott kilépni a kultúrházból. Legalábbis az ő előadásában így hangzott a dolog. Igazság szerint azonban aznap este még az átlagosnál is sokkal jobban berúgott, s míg a hűvös, fehér holdfényben hazafelé tántorgott, az út úgy emelkedett-süllyedt a szeme előtt, akár a hullámok a tengeren. Hosszabb időre meg is állt, hogy megcsodálja önnön tükörképét a kacsaúsztatóban, majd mint hazafi a hazafit, néhány fennkölt szóval üdvözölte Comey O'Malley szobrát, és könnyen lehetséges, hogy derekasan

felfűtött agyában az egyik vagy a másik kép átalakult ama fehér köntösű alakká, amelyet – s ehhez megátalkodotton ragaszkodott – a kultúrház lépcsőjén látott alálibegni. Túlságosan pontos, vagy éppen összefüggő leírást adni a szellemről nem tudott, azon kívül, hogy olyasforma volt, mint azok a görög férfiszobrok, de arról, hogy igenis, látta, a tulajdon szemével, semmilyen érvvel nem lehetett lebeszélni.

Eddig rendben is lett volna, mert O'Keefe ezzel egyszerűen csak betöltötte szokott szerepkörét. Elvégre közismert volt a faluban, hogy ha becsiccsent, a legfaramucibb dolgok esnek meg vele, másfelől, hogy milyen elszántan tart ki igaza mellett, miután kijózanodott. Híres és máig is örömest emlegetett példája ennek, amikor párviadalra hívta ki a községi kutat, amiért az nem akarta megmondani neki, hány óra. Macskaszemű ne adj' isten, hogy elismerte volna tévedését, és ahányszor szóba került a história, mindig előhozakodott a megítélése szerint elsöprő bizonyítékkal.

– Még hogy a kút, aszongyátok? Hát nem ordított rám az a kötélrevaló, hangosabban mint a nagyharang, hogy „Nincs nálam óra, de ha lenne se ráncigálnám elő pont a te kedvedér'!"? – dörögte megvetően. – Ki hallott mán olyat, hogy egy kút így pofázzon vissza, mi?

Ám a komolyan számba sem vehető Macskaszemű legutóbbi kalandjában nem is a tény, hanem a falu állásfoglalása volt a legiszonyúbb. Egy emberként, egyöntetűen elfogadták a kísérletet. Az eseményről Bridget Foley, a megállapodott, higgadt, megbízható matróna tájékoztatta tökéletesen ártatlan képpel O'hOgain atyát, sőt, előadásmódját még egy csöpp ideges izgalom is

átszínezte, ami vérbeli művészi tehetségről árulkodott. Ami Patrickstown lakosságát illeti, tudatta, szerintük a kultúrház nyilvánvalóan elátkozott hely, minekfolytán a magukszőrű, egyszerű ír parasztokról, akik jószerint még a nevüket sem tudják leírni, nem várhatják el, hogy odacsődüljenek holmi táncmulatságra, így aztán a belépőjegyek nem keltek el, leszámítva azt a tizenkettőt, amelyet őlordsága szolgálatkészen megvásárolt; az esperes úr pedig csak úgy tajtékzott dühében.

Nem az a fajta ember volt ugyanis, aki sokáig totojázik. Mihelyt elhatározta, hogy táncmulatságot rendez, az előkészületeknek is azonnal nekirugaszkodott. A jegyeket, plakátokat már kinyomtatták, alkoholkimérési engedélyért folyamodtak, Paddy McGuire zenekarával is megegyeztek, noha a Sátán átmeneti elhatalmasodásának egyik újabb bizonyítéka volt az is, hogy az esperes úrnak végül mégsem sikerült ingyen megkapnia őket. Tíz arany Paddynek, akár teli, akár üres teremnek játszanak több, mint öt font a nyomdaszámla; bevétel egy árva fitying sem, de ami még ennél is rosszabb: az egész ügyet valamiféle leplezett derültség kísérte, amelyet az esperes úr nagyon is jól érzékelt, de tetten érni nem tudott.

– Na tessék, így tegyen az ember engedményeket! – füstölgött magában, és megfogadta, hogy a jövőben okosabb lesz.

A következő vasárnap erről prédikált, a tőle megszokott szilajsággal. A heti pisztrángellátásra való tekintettel bölcsen óvakodott úgy kiprédikálni Macskaszeműt, ahogy megérdemelte volna, de nyáját, minden részrehajlás nélkül, a sárga földig lehordta tudatlansága és hiszékenysége miatt. Fejükre olvasta, hogy szégyellhetik

magukat, amiért semmivel sem jobbak holmi fekete bőrű pogányoknál. Hányszor rágja még a szájukba, hogy őrizkedjenek a babonától, kivéve amit maga az Egyház szentesített? Szóval a kultúrházban kísértet jár, na ne mondják, igazán? Csak nem képzelik, hogy egy kísértet, aki tudja, hol lakik az Úristen, be merészelné tenni a lábát egy olyan épületbe, amely az ő, mármint az esperes úr tulajdona? Hát nem ő, mármint az esperes úr áll nyája és mindenféle ártalom között? A szíve szakad meg, de kénytelen kimondani, hogy az egyházközség nyílegyenesen rohan a Sátán kitárt karjai közé. Ő, mármint az esperes úr, továbbra is kiteszi a lelkét, hogy az üdvösség útjára vezesse őket, de attól fél, már nagyon is késő.

A szentbeszédnek, akárcsak a másiknak, a legcsekélyebb hatása sem volt. Mi tagadás, őtisztelendősége egy picit el is vetette a sulykot; valahogy túlborsozta a levest. És bár erről a hivők közül egy lélek sem tudott, szertelen szavait voltaképpen egy furcsa, magánjellegű indok sugallta. A szerencsétlen esperes ugyanis irtózatosan félt a kísértetektől. Alattvalóit tehát olyan gyarlóság miatt ostorozta, amelyben, s ezt nagyon is jól tudta, maga is osztozott, s e naptól kezdve soha többé nem volt képes sötétedés után úgy elhaladni a kultúrház előtt, hogy ne szaporázta volna meg önkéntelenül is a lépést, ne kalapált volna gyorsabban a szíve, sőt, olykor még a papi ágy biztonságos melegében is fejére húzta a takarót, ha hirtelen eszébe jutott a dolog.

És mintha nem viharzott volna amúgy is eléggé a gondok-bajok tengere, szíves ráadásként megérkezett Lord Patrickstown levele is. Egy plasztikbomba se lehetett volna hatásosabb. Az esperes úrra legalábbis pontosan

olyan hatást gyakorolt, ahogy Andrew előre kiszámította, és ha Bertie valamiképpen jelen lehet, amikor elolvasták levelét, soha többé az életben nem panaszkodik, hogy a környéken kutyába sem, veszik. Épp elég keserves volt már az is, hogy őlordságát kihozta valami a sodrából, tudniillik az esperes úr előre látta, hogy közeleg a nap, mégpedig igen gyorsan, amikor kénytelen lesz ez irányban tapogatózni némi kis különsegély végett. De ami még ennél is rosszabb volt, ami végképp rémületbe kergette, ha meglepni éppenséggel nem is lepte meg: ráeszmélt, hogy La Trobe alighanem már megint kiagyalt valami galádságot, és az egész apácaügy mögött nyilván sokkal több minden rejlik, mint amennyit neki tudomására hoztak, bár hogy mi lehet az, elképzelni sem tudta.

Nem csoda, ha az esperes úr kezdte úgy érezni magát, mint a sarokba szorított, nemes szarvasbika, amelynek egy falka, csaholó-vicsorgó korcskutyával kell megvívnia. Ő azonban-hacsak nem kísértettel állt szemben – merész és szilárd férfiú volt világéletében, és ezúttal is hamar összeszedte magát. Először átdübörgött a zárdába, hogy elővegye a főtisztelendő anyát. Mind ez ideig nem tárgyalt vele a peres eljárásról, s ez most sem állt szándékában. Megítélése szerint bőségesen elegendő volt tájékoztatni őt afelől, hogy a zárda kertjében semmiféle tűzugratás nem történt Szent Iván éjszakáján, továbbá: pusztán a rend kedvéért, kiigazította a doktor, sőt, a páciens saját diagnózisát Immaculata nővér bokáját illetően, s ezzel úgy vélte, meg is tett minden szükségeset.

– Levelet kaptam Lord Patrickstowntól, aki panaszt tett bizonyos ügyben – kezdte most. – Szeretném, főtisztelendő anya, ha elmondaná, miféle levelezésbe keveredett vele.

– Én írtam neki, esperes úr, természetesen – válaszolt a főtisztelendő anya idegesen. – Végtére is én vagyok a felelős a kolostorért, vagy nem? Mégsem tűrhetem, hogy a fal tetejéről leselkedjen az apácáimra, és a végén még ki is röhögje őket!

– Mikor tette ezt őlordsága? És min nevetett?

A főtisztelendő anya tétovázott. Az illemszabályok terén támadt ugyanis némi gondja: egyrészt tudta, hogy Szent Ivánkor elvileg nem történt náluk semmiféle tűzugratás, ellenben fogalma sem volt, hogy ők ketten négyszemközt hogyan beszéljenek a dologról.

– Azon az estén, amikor a nővérek nem ugrottak tüzet – oldotta meg végül a kérdést.

Az esperes úr rögvest felfogta a lényeget.

– De miből gondolja főtisztelendő anya, hogy a tettes őlordsága volt? – kérdezte egy árnyalattal szelídebben. – Biztos, hogy az ő hangját hallotta?

– Én soha életemben nem hallottam még őlordsága hangját, esperes úr – tiltakozott méltóságteljesen a főtisztelendő anya. – De ki más lehetett volna? A saját fala tetején? Persze hogy írtam neki, és a szemére hánytam, de szívem mélyéből sajnálom, ha hibáztam.

– Úgy látszik, a faluból járt valaki a tilosban – világosította fel az esperes úr. – Őlordsága nem írta meg a válaszában?

Az apáca arcán zavar suhant át, amint eszébe jutott Bertie levele.

– Nem értettem én, esperes úr, egy árva kukkot sem abból a levélből – vallotta be. – Kilenc oldal volt, de se füle, se farka. Olyasmi derült ki belőle, hogy őlordsága mintha csakugyan elkövetett volna valami rosszat, de én

tévedek az időpontban. Mutassam meg a levelét?

– Ó, nem, főtisztelendő anya, most már minden rendben van – hárította el gyorsan az esperes úr. – Ne is törődjön az egésszel! De őlordsága igazán jó barátja mindnyájunknak, nemde? Nem írna neki pár sort, hogy semmi baja vele, tévedés történt?

– Dehogyisnem, esperes úr, természetesen – egyezett bele rögtön a főtisztelendő anya. – Sőt, nagyon is örülök ennek. Őlordsága valóban jó barátunk. Akkor hát minden úgy lesz, mint azelőtt.

A jó lélek az esperes úr távozása után azonnal besietett a kápolnába, ahol térdre hullva könyörgött bűnbocsánatért elhamarkodott ítélkezése miatt, és ugyancsak térden állva adott hálát, hogy tévedett. Hosszan esdekelt a Hétfájdalmú Szűzanyához, ne engedje, hogy alázatos leánya megint bolondot csináljon magából és eljátssza a kolostor szerencséjét. Aztán visszavonult cellájába és haladéktalanul megírta a levelet:

Kedves Lord Patrickstown!

Most járt nálunk az esperes úr és elmondta, milyen súlyosan tévedtem Lordságoddal kapcsolatban, amiért is mély alázattal kérem szíves bocsánatát. Rögtön intézkedni fogok, hogy a palánkot állítsák fel a régi helyén. Nem kétséges, hogy a vállalkozó előnyös árat fog számítani, elvégre elég szép kis munkához juttattuk!
Ezentúl ismét imáinkba foglaljuk nevét.

Mihelyt befejezte és felbélyegezte a levelet, máris

telefonált A vállalkozónak.

Az esperes úr ezt követően Mr. La Trobe-ot kereste fel otthonában. Ám ez gyalogszerrel túlságosan nagy séta lett volna a tűző napon, a kocsit pedig nem akarta kihozni a garázsból, így hát lestoppolta az ifjú Malachy Lynchet, aki teli tartálykocsijával éppen a tejfeldolgozóba igyekezett. Az enyhén ütődött siheder repesett örömében a javaslatra, hogy forduljon meg, és furikázzon hat mérföldet az ellenkező irányban. Szótlanul zötykölődtek egymás mellett, miután az esperes úr egy jókora fehér zsebkendőt tekert fejére és nyakára, s annak a tetejébe nyomta birétumát. Az izzó tartályban ezalatt szép lassan túrósodott a tej.

Patsy egy tizennyolcadik századbeli takaros házban lakott az édesanyjával, akit gyengéden szeretett. A ház elég tágas volt, hogy lakásnak és irodának is szolgáljon, s az ügyvéd névtáblája a főkapu mellett függött. Ez állt rajta: La Trobe, La Trobe, Finkelstein és La Trobe Ügyvédi Iroda, illetve, régebben ez állt, mert a Finkelstein nevet két vastag vonással áthúzták. Amikor ugyanis Patsy végképp belátta, hogy Mr. Finkelstein nem felel meg egészen a cég követelményeinek, semmi kedve nem volt újabb táblát vésetni, hanem a vétkes nevét egyszerűen kihúzta a régiről, ahol máig is tanúsítja hordozójának szégyenletes alkalmatlanságát.

Patsy éppen a kertben segített mamájának a káposztáról leszedegetni a hernyókat, amelyeket egy vödör sós vízbe dobott. A keze teljesen zöld volt már a hernyók nedvétől, és időnként átporoszkált a másik soron dolgozgató idős hölgyhöz, hogy büszkén elhencegjen neki eredményeivel. Édesen szelíd arcán apró felhő futott át, amikor a szolgáló

kijött jelenteni, hogy az esperes úr odabenn várja. Egy csöppet sem volt olyan hangulatban, hogy üzleti dolgokról tárgyaljon, kivált, amelyek még csak nem is álltak valami nagyon jól. A Hajnali Hirkürt még most sem adott magáról életjelet, sőt, még csak levelének vételét sem nyugtázták. Az elemi udvariasság ilyetén hiánya fájdalmasan megbotránkoztatta Patsyt. Ráadásul aznap reggel rövid értesítést kapott Felim Plunkett-tól, aki ezúton közölte, hogy ő képviseli dr. Andrew Butlert a perben, amelyet az esperes indított ellene, és a megfelelő időpontban beadják védekezésüket. Patsy abban a szempillantásban felhívta Felimet, és megkérdezte, tudja-e, hogy ügyfele elmebeteg. Felim jókedvűen rávágta, hogy ez kivétel nélkül valamennyi kliensére érvényes, hiszen senki nem fordul a törvényhez, hacsak nem kergekóros.

– Jaj, Felim, menj már, én komolyan beszélek! – bizonygatta Patsy. – Az a pasas csak a minap jött ki a diliházból!

– Akkor hát nagyon is passzol ide Írországba! – csengett vidáman Felim hangja.

– Jojó, Felim kedves, de hallgass rám, a saját érdekedben. Okosabban tennéd, ha nem vállalnád az ügyet – folytatta Patsy.

– És mért ne vállaljam, Patsy kedves?

Patsy lázasan törte a fejét.

– Minden okom megvan azt hinni – halkította le hirtelen a hangját, némi baljós zöngével –, hogy őeminenciája személyesen is érdekelt a perben.

– Ne mondd, igazán? – kérdezte Felim. – Nos, akkor már ketten vagyunk, mert így magunk közt bevallom neked, hogy én is.

Ezzel letette a kagylót, kiszolgáltatván Mr. La Trobe-ot a legsötétebb balsejtelmeknek. Lehetséges, morfondírozott komoran Patsy, hogy ez az angol firkász mégsem olyan gügye, amilyennek látszik? Hogy csinálta, hogy oly könnyedén, mint madár a fészkét, épp azt az ügyvédet találta meg Dublinban, akitől Patsy leginkább reszketett, mint ellenfelétől? Miféle hatalmas, romboló érdekekkel szövetkezett, hogy ilyen merész csapásra irányították? Biztosan szabadkőműves! Ki pénzeli vajon? Az Orániai Páholy? Megtörténhet, hogy ezt az ügyet mégsem lehet olyan ripsz-ropsz hazavágni, ahogy megígérte tisztelendő ügyfelének?

De Patsy látóhatárán más gondok sötét fellegei is gyülekeztek. Amikor megkapta Butler arcátlan levelét, csak amúgy kísérletképpen nekilátott felvázolni egy listát a lehetséges tanúkról. Úgy vélte, féltucat bőven megteszi, és lényegében alig kívánt tőlük valamit, mindössze, hogy a bíróság előtt esküdjenek meg, miszerint soha nem is hallottak semmiféle tűzugratásról a zárdában, és jelentsék ki büntetőjogi felelősségük tudatában, miszerint ha lett volna ilyesmi, okvetlenül értesülnek róla. Persze, hozzátartozott mindehhez egy olyan értelmű nyilatkozat is, hogy Peart esperesplébánosnál különb lelkipásztor nem taposta még e sárgolyót, de hát ez csak amolyan mellékes, másodrendű dolog volt. Hát olyan nagy kérés ez, ha a vallás ügyéről van szó? Ámde Patsy legnagyobb elképedésére, sőt, felháborodására a falusiak kukacoskodni kezdtek. Olyan szenvedéllyel ragaszkodtak az abszolút igazsághoz, amilyet eddig még soha nem tapasztalt részükről. Bajt hozna rájuk, akadékoskodtak, ha ilyeneket mondanának, ráadásul még az Úr szent nevét is

belekevernék. Patsy kénytelen volt az összeírt hat előkelő polgár nevét hat kisebb kaliberűvel helyettesíteni, ám ezek is csalódást okoztak, így hát módszeresen át kellett fésülnie az egész falut. A jelen pillanatban mindössze két név szerepelt a listán: az egyik, akinek a birtokára Patsy adott jelzálogkölcsönt, a másik egy naplopó, semmirekellő szeszkazán, aki a dublini ingyenkiruccanás kedvéért csapott fel. Szép kis állapotok egy katolikus közösségben! A bökkenő ott volt, hogy még erőszakot sem alkalmazhatott, mivel közeledtek a választások ő pedig elhatározta, hogy képviselőnek jelölteti magát...

Mély sóhajjal felállt.

– Az esperes van itt, mamikám, be kell mennem – kiáltott át az öreg hölgynek. – Tartsam itt vacsorára?

– Eszedbe ne jusson – vágta rá Mrs. La Trobe fel sem pillantva munkájáról.

Mire Patsy kezet mosott, megfésülködött és zakót váltott, visszanyerte szokott vidám magabiztosságát. Ruganyos léptekkel sietett be irodájába, ahol az esperes úr vészjósló ábrázattal tépkedte és szórta földre az asztalon álló vázában díszelgő körömvirágok szirmait. A lelkipásztor jól tudta magáról, hogy ha ravaszkodásra kerül a sor, nem veheti fel a versenyt az ügyvéddel, következésképpen úgy döntött, szarvánál ragadja meg a bikát.

– Hallja-e, La Trobe, takaros kis ügyei vannak magának! – kezdte robbanásszerűen. – Mi a nyavalyát keresett maga a zárda falán Szent Ivánkor?

Az ügyvéd helyet foglalt, felvett egy elefántcsont papírvágó kést, gyengéden pacskolgatni kezdte vele bal tenyerét; tán még sosem volt ilyen közel ahhoz, hogy

elárulja feszélyezettségét.

– Ugyan már, főtisztelendő úr, csak nem törődik annak az angol firkásznak a fecsegésével? – méltatlankodott hangosan. – Mert az még sok mindent összehord majd, mielőtt a nyakára tesszük a kést.

– Ki beszél itt a firkászról? – vágott vissza sebesen az esperes úr. Sokéves gyóntatási tapasztalata során meglehetős jártasságra tett szert a keresztkérdésekben. – Lord Patrickstown látta ott magát, a tulajdon két szemével.

Patsy elhűlten meredt rá, de egykettőre összeszedte magát.

– Ha szabad érdeklődnöm, főtisztelendő úr, honnan veszi ezt? – kérdezte mézédesen.

– Ma reggel levelet kaptam tőle, ha nem tudná.

– Ma reggel? Három héttel az esemény után? Érdekes, szerfölött érdekes. Történetesen tudomásomra jutott ugyanis, hogy az a firkász tegnap reggeltől estig a kastélyban lógott. Hát nem valószínű, hogy együtt főztek ki valami mesét? De sebaj, főtisztelendő úr, sose aggódjék emiatt – jelentette ki Patsy a maga végtelenül megnyugtató hangján.

– Ha kenyértörésre kerül a sor, őlordsága semmiképpen nem foglal állást ellenünk.

– Se maga, sem én nem tudhatjuk előre, mire képes egy arisztokrata – vetette oda brutális őszinteséggel az esperes.

– De főtisztelendő úr, őlordsága katolikus!

– Áttért katolikus – helyesbített savanyúan az esperes úr. – Csak a Mindenható tudja, mi lakozik benne. Talán az jár az eszében, hogy első a kötelesség, vagy más efféle zöldség. De maga még nem válaszolt a kérdésemre, La

Trobe. Tudni akarom, mit keresett a falon.

Patsy letette a papírvágó kést, összekulcsolta kis kacsóit, és hosszú, hosszú, egyértelműen angyali ártatlanságot tükröző tekintetet vetett ügyfelére.

– Mit szólna, drága főtisztelendő uram, ha azt mondanánk, csak meg akartam győződni arról, hogy az apácák nem ugranak tüzet?

– Nem mondjuk! – dörögte a lelkiatya. – Azt a cikket akkor még meg sem írták! Fel sem merült ez a kérdés! Az ég áldja meg magát, felőlem akkor még nyugodtan ugrálhattak is!

– Úgy bizony, főtisztelendő úr – helyeselt roppant nyájasan Patsy. – Nyugodtan ugrálhattak!

Az esperes olyan ádázul meredt rá az asztal végéről, mint egy nekibőszült bulldog.

– Nagyon elégedetlen vagyok magával, La Trobe!

– Nos, főtisztelendő úr – vonta fel a vállát Patsy őszinte sajnálkozással –, akkor csupán azt ajánlhatom fel, hogy visszavonulok az ügytől.

– Minél előbb, annál jobb!

– Rendben van, főtisztelendő úr. Amint szíveskedik megnevezni utódomat, megteszem a szükséges lépéseket. De mert pillanatnyilag még én vagyok a jogi tanácsadója – folytatta bánatos fejcsóválással –, kötelességem figyelmeztetni, hogy helyzete így lényegesen nehezebbé válik.

– Hogyhogy? Hogyhogy, La Trobe? Mitől válik nehezebbé? Mi?

– Mert ha egyszer kilépek az ügyből, a másik félnek, ha óhajtja, szabadságában áll a tanúk emelvényére szólítani.

Az esperes úr kis híján leesett a székről. Mintha a pokol

kapui tárultak volna fel előtte, s szinte hallotta odabentről ellenségeinek velőt rázó röhögését, mely érzést nagyon is jól ismerték Mr. La Trobe ügyfelei és ellenfelei egyaránt, az előbbiek tán még inkább.

– Képes volna megtenni ezt, La Trobe? – hörögte rekedten. – Ellenem tanúskodna? A saját ügyvédem?

– De akkor már nem lennék az ügyvédje, főtisztelendő úr. A törvény pedig törvény...

– A törvény, pedig törvény! Ez aztán szép kis kijelentés egy katolikus ember szájából! – De az esperes úr tudta már, hogy vereséget szenvedett. Elválaszthatatlanul oda van bilincselve ehhez a szörnyeteghez, míg végig nem járják a megkezdett utat. Őszülő, busa feje lassan lekornyadt, mint a bikáé, ha túlságosan gyors és tomboló a *corrida*. Amikor ismét megszólalt, hangja a megszokotthoz képest furcsán alázatosan csengett.

– Hát akkor mit csináljunk, La Trobe? Mit csináljunk?

– Szabad ezt olybá vennem, hogy továbbra is engem kíván megbízni a per lebonyolításával?

Az esperes úr gyámoltalanul a levegőbe emelte, majd ismét visszaejtette két lapátkezét.

– Nos, jól van, főtisztelendő úr. Megnyugtatom, egész sereg lehetőségünk van. Mindenekelőtt azonban hadd tegyek egy kis beismerő vallomást. Én sem vagyok tökéletes – rebegte szemérmetesen Patsy. – Én sem vagyok tévedhetetlen, főtisztelendő uram. És bizony, szarvashibát követtem el, amikor hagytam, hogy a firkász ellen is indítson eljárást. Jobban kellett volna ismernem ezt a skriblerbagázst. Ezek csak hadonásznak, jár a szájuk, de nincs mögöttük semmi, így hát nem is veszíthetnek semmit. Ámde ha az ember hibázik, mi a teendője? Helyreüti a

hibát, természetesen. És én most pontosan ezt fogom tenni, szíves engedelmével.

– Úgy érti, beadjuk a derekunkat?

– Egyezkedünk, főtisztelendő úr, egyezkedünk – javította ki Patsy, akinek arca megrándult kissé a nyers kifejezéstől.

– Ön szabad kezet ad nekem, én pedig kiegyezek vele, az elérhető legjobb feltételek mellett.

– És ha a firkász egyáltalán nem akar egyezkedni?

– Akarni fog, megvan hozzá a módszerem. Ismerem én azt az írónépséget – jelentette ki Patsy mély meggyőződéssel, mely azon alapult, hogy Dublinban egyszer-egyszer bevetődött az újságírók törzsvendéglőjébe. – Odalesz a gyönyörűségtől. Ó, lerázom én a nyakunkról, még mielőtt főtisztelendő uram egyet is fordul. Ami pedig az újságot illeti, itt az ideje, hogy beledöfködjük a véknyába egy kicsit a sarkantyút. Azok ott azt képzelik, hogy vígan röhöghetnek, hiszen köztünk van az ír-szoros! Kénytelen leszek a Legfelsőbb Bírósághoz folyamodni, hogy a helyi Törvényhatóság területi illetékességén kívül adjanak ki idézést.

– Újabb folyamodvány – nyöszörgött az esperes úr.

De ellenállóerejének végső határához ért – viasszá vált a szörnyeteg kezében. Mielőtt elhagyta volna az irodát, aláírta a meghatalmazást Patsynek, hogy folyamodványt nyújtson be a Legfelsőbb Bírósághoz, mi több, megígérte, hogy néhány napon belül újabb készpénzelőleget folyósít neki, sőt, amolyan delíriumfélében még hálálkodva gazsulált is a kis embernek, amiért vállalja az ügyet. Á hallban addig húzta az időt, amíg csak tehette, orrcimpáit csak úgy csiklandozták a konyha felől szállongó csodás

illatok.

– Csak nem kocsi nélkül jött? – ámuldozott Patsy, miután hiába nézelődött az utcán fel-alá. – Hisz erre még az ördög hintája se jár, hogy haza vihetne! Derekas kis séta lesz, mire innen hazaér, jól kiszárítja a torkot ilyen időben. Sokért nem adnám, főtisztelendő úr, ha a maga korában én csak feleennyire lennék legény a gáton.

S miután melegen megrázta a főtisztelendő úr kezét, finoman becsukta a kaput.

– Mit akart tőled az öreg? – tudakolta Mrs. La Trobe, miközben az asztalhoz ülve nyakába kötötte a szalvétát.

– Istenkém, csak locsogni, ahogy szokott – vette munkába Patsy a húsvágó kést. – Mit adjak, mamikám, szárnyát vagy mellét? A melle ma nagyon szép ropogósnak látszik. Várjál, hadd vágjak még egy kicsit a combjából is. Parancsolj, mamikám, fogyaszd egészséggel. Bizony, amilyen csúnya időket élünk manapság, szükségünk van minden erőnkre.

10

A következő napot a La Trobe-fivérek találkozója tette emlékezetessé. A virágzó ügyvédi iroda feje Patsy volt, névleges főhadiszállása Patsy háza, de valójában két öccsének, Brendannek és Kevinnek szintén megvolt a maga fiókirodája a hármójuk közt takarosan felosztott megye különböző stratégiai pontjain. Súlyos esetekben Patsy értük küldött, megjegyezvén, hogy több szem többet lát, és összejövetelük hírére a környék legrettenthetetlenebb szíveiben is minden alkalommal megfagyott a vér.

Tanácskozásaikban az volt a legérdekesebb, hogy ott szó úgyszólván alig esett. De hát ilyen bámulatosan összehangolt elmék közt szinte fölösleges is minden tárgyalás. Megértették egymást néhány pillantásból, elég volt, ha találkozott a három csodaszép, álmatag szempár, mindnyájuk közös öröksége. Az aznapi értekezlet sem jelentett kivételt. Patsy pár szóval körvonalazta az esperes perében kialakult helyzetet, és kifejtette, hogy az angol firkászt ki kell valahogy driblizni belőle, majd kis szünet következett. Először Brendan szólalt meg.

– Fele.

Újabb csend állt be.

– Kevin? – kérdezte Patsy. Kevin félrehajtotta fejét.

– Harmada.

Ismét hallgattak egy darabig.

– Itt most nem krajcároskodhatunk – nyilatkozott végül Brendan.

Patsy rágódott egy darabig, aztán elnöki jogkörével élve

eldöntötte a kérdést.

– Indulj egyharmadról, és felmehetsz a feléig.

A feladat végrehajtására Brendant jelölte ki, adott neki még néhány rövid utasítást, és a gyűlés véget ért.

Pár nap múlva Patsy bement Dublinba, hogy a bíróságon megsürgesse folyamodványának elintézését a londoni Hajnali Hírkürt-nek küldendő idézés ügyében. Ismét a csíkos nadrágban, fekete zsakettben feszített, virággal a gomblyukában, és csak szórta jobbra-balra megnyerő mosolyát, amellyel seregestül szerezte magának az ideiglenes barátokat. A folyamodvány a kérlelhetetlenül antiklerikális D'Arcy bíró úr, egy püspök öccse elé került. A jeles jogász abban a pillanatban, hogy felfogta, ki a panaszos, tudta, hogy az engedélyt meg kell adnia. Éppen ezért nagyarányú színjátékot rendezett az okmányokkal, csigalassan, végtelen gonddal, majomszerű ábrázatán nevetségesen fontoskodó kifejezéssel olvasta végig valamennyit, s ahol csak alkalma nyílt, belekötött valamibe.

– Nem gondolja, Mr. O'Sullivan, hogy ez kissé korai lépés? – pislantott szemüvege fölött a folyamodványt beterjesztő ügyvédre.

– Méltóságos bíró úr, immár csaknem egy hónapja, hogy elküldtük felszólító levelünket az újságnak – felelte Mr. O'Sullivan oly mély meghajlással, hogy kis híján orra esett.

– Pontosan huszonnégy napja – nézett az iratokba a bíró. – Lehet, hogy a főszerkesztő sűrű elfoglaltsága miatt nem ér rá kinyitni még a postáját sem?

Megjegyzését heveny kacaj fogadta, az a fajta magas, nyüszítő, nyekegő hangkitörés, amilyen a fogorvosi

rendelőkből áradt ki hajdanán, amikor még kéjgázt alkalmaztak.

A hang Mr. La Trobe-tól eredt, aki ily módon óhajtotta jelezni nagyrabecsülését a bíró elmessége iránt. D'Arcy bíró úr mosollyal fejezte ki köszönetét, majd folytatta:

– Akárhogyan is van, nemigen számíthatunk arra, hogy a főszerkesztő úr személyesen intézi az ügyet. Ilyen körülmények közt nem hiszem, hogy az eltelt idő, mértéktelen késedelmet jelentene.

– Méltóságos bíró úr, mi csak azt a minimális udvariasságot vártuk el, hogy legalább nyugtázzák levelünk vételét – jelentette ki hévvel Mr. O'Sullivan. – Tisztelendő ügyfelemnek jó oka van, hogy az ügy sürgős tárgyalását kérelmezze.

– Még nem láttam ügyfelet, se tisztelendőt, se másmilyet, akinek ne lett volna – ékelődött a bíró, egy oldalpillantással Patsyre, aki újabb hátborzongató rohammal jutalmazta.

– Méltóságos bíró úr, ügyfelemnek mérhetetlen fájdalmat okozott az eset, és immáron nem fiatal – reszketett meg Mr. O'Sullivan hangja.

– Hány éves az illető?

Mr. O'Sullivan Mr. La Trobe-hoz fordult, és viharosan a fülébe súgott valamit, mire Mr. La Trobe lázasan visszasziszegett.

– Hatvan, méltóságos bíró úr.

– Manapság az nem kor – vágott vissza a bíró élesen, és öntudatosan megigazgatta a parókáját.

– Méltóságos bíró úr, ügyfelem vállát egy kiterjedt egyházközség tömérdek gondja-baja terheli – húzta ki magát Mr. O'Sullivan és összemarkolta mellén talárját. –

Ügyfelem valóságos mintaképe az ír katolikus lelkipásztornak: alázatos, szerény, buzgó és könyörületes, őszinte közszeretetnek örvend egész egyházközségében, sőt, messze annak határain túl is. Továbbá a püspök úr őeminenciájának is teljes bizalmát élvezi. A hosszú évek alatt, mióta a vallás ügyét szolgálja, még soha senki nem merészelte...

– Meggyőződésem, Mr. O'Sullivan – vágott közbe a bíró –, hogy rendkívül lekötelezne tájékoztatásával, ha nem lett volna betekintésem az aktákba. De talán hisz nekem, ha szavamat adom, hogy ismerem az ábécét?

Mr. La Trobe vékonyka hangja ismét felnyekkent, féktelenebbül, mint eddig bármikor, és D'Arcy bíró úr zordon arckifejezése felengedett.

– Az engedélyt megadom – hirdette ki. Majd enyhébb hangnemben, s a riporterek padsora felé sandítva folytatta: – Mindazonáltal le akarom szögezni, hogy az ilyen jellegű peres ügyek esetében nem ajánlatos az elhamarkodottság. Az alperesnek feltétlenül időt kell hagyni, hogy mérlegelhesse helyzetét, s kivált olyankor tanácsos tapintatosan eljárnunk, ha az alperes külföldi. Nem hiszem, hogy túlzásba esnék, ha kijelentem, miszerint méltányosság, mégpedig aggályos méltányosság dolgában az ír igazságszolgáltatás példaképül szolgál az egész világnak, éppen ezért hazafias kötelességünk féltve óvni az e téren élvezett roppant hírnevét.

Miután elégedetten megállapította, hogy valamennyi újságíró serényen körmöl, némi köhécseléssel berekesztette a tárgyalást.

– Ez a markomban van! – gondolta Patsy, forrón kezet rázott Mr. O'Sullivannel, és kitűnő hangulatban távozott a

bíróságról. Jókedvűen átkelt a Liffeyn, és beült a Delfinbe, ahol óriási élvezettel elfogyasztott egy remek bélszínt, némi vörösborral, majd két adag piskótát, borsodóval, amit rendkívül szeretett. Ezt követően betért a Grafton Streeten egy divatáru-boltba, és végtelen gondossággal kalapot válogatott a mamájának. Végül két példányra szűkítette le a kört: az egyik mézszínű bársonyból készült, karimája alól huncutul kikandikáló, rózsaszín rózsákkal, a másik, amely mindennapi használatra jóval alkalmasabbnak ígérkezett, ha nem is volt olyan mutatós, barna filcből, jégmadár-tollal a tetején; ezeket félre is tétette az eladóval, mondván, hogy a végső döntésről majd postán értesítik, az érintett féllel folytatott megbeszélés alapján. Aztán megnézte az óráját, hogy mennyi ideje van még a vonatig. Moziba menjen, morfondírozott, vagy végezzen el inkább egy keresztúti ájtatosságot? Úgy érezte, hogy a mozi már túlságosan is sok lenne a jóból, így hát betért a karmeliták templomába. Amikor letérdelt az első stáció előtt, gyönyörű arcának átszellemülten üdvözült kifejezése láttán egy öreg hölgy, aki néhány percre ugrott csak be a templomba, hogy egy kis rózsafüzér-morzsolgatás erejéig könnyítsen fájó lábain, azonmód megfogadta, hogy jó útra tér.

Ilyesformán tehát Patsy újabb támadó hadműveletének egyik nagyágyúja szerencsésen elsült Dublinban, a másiknak a bevetésére pedig szintén megtörtént minden előkészület, odalenn a faluban.

Andrew napja azzal kezdődött, hogy ügyvédje felhívta telefonon.

– No, mi újság, hogy halad a reformáció? – üdvözölte Felim.

– Iparkodunk, iparkodunk – felelte Andrew, és némi önelégültséggel beszámolt Lord Patrickstownnal kapcsolatos ragyogó sakkhúzásáról.

– És őlordsága csakugyan írt is az öregfiúnak?

– Én magam diktáltam a levelet – tudatta kevélyen Andrew. – Mondjam el, mit írtunk?

– De még mennyire!

Andrew szó szerint elrecitálta fogalmazványát, mire a vonal másik végéről zavaros, fojtott zajok hallatszottak, amint Felim igyekezett úrrá lenni kitörő derültségén.

– Ide figyeljen, Butler! Nem volt nagy ostobaság azt a látszatot kelteni – márpedig maga nyilvánvalóan ezt tette –, hogy Patrickstown a saját szemével látta csintalankodni a maga pasasát? – kérdezte olyan komoran, ahogyan csak telt tőle, miközben szinte vonaglott a gyönyörűségtől karosszékében. – Mi lesz, ha keresztkérdések alá fogják?

– Ó, azt persze nem tehetjük meg, hogy szegény kis Bertie-t belerángassuk a dologba! Az én szándékom csupán annyi volt, hogy zavart és csüggedést keltsek az ellenség soraiban – magyarázkodott Andrew.

– Ide hallgasson, maga kis Machiavelli – szedte össze minden erejét Felim, hogy hangja komolyan és határozottan csengjen –, a jövőben eszébe ne jusson valami újabb cselfogással kirukkolni, ha velem előzetesen nem tárgyalja meg, érti? Adta gálád szélhámosa! És elég volt a levelezgetésből is! Megértette?

– Jól van, Plunkett, jól van – motyogta megadóan Andrew. – De mondja, nem-volt ez mégiscsak jó ötlet tőlem?

E tekintetben Felim végképp lehervasztotta.

– Elég tehetségesen fejlődik, mondhatom – kukorékolta.

– Előre megjósoltam. No jó, nem dörgölöm az orra alá! De nézze, nem volna valami lehetősége arra, hogy a közeljövőben ismét feljöjjön Dublinba? Történt itt ugyanis egy-két dolog, amitől egy csöppet sem vagyok elragadtatva.

– Például micsoda?

– Egyik sem telefontéma. Azonkívül itt van a védőügyvéd megbízásának kérdése is.

– De hát az a maga feladata, vagy nem? Kérjen fel valakit. Teljesen megbízom a maga választásában.

– Még hogy kérjék fel valakit, azt mondja! – nyögte keserűen Felim. Öt napja próbált mindent megmozgatni ennek érdekében. Figyelemre méltó, milyen elfoglaltnak bizonyultak az ír ügyvédi kamara tagjai egytől-egyig, mihelyt elmagyarázta nekik a per jellegét. Első számú reménységére, Mr. O'Suliivanre pedig már rá is tette a kezét Mr. La Trobe. – A végén kénytelenek leszünk egy protestánssal beérni.

– Miért ne? Szerintem talán még az volna a legjobb.

– Miért ne, miért ne, hogy az Isten áldja meg magát! – hörögte Felim. – Nos, feljön Dublinba?

– Nem szaladna inkább maga ide? Jöjjön le hét végére! Olyan gyönyörű ez a vidék!

– Egye penész. De az egész hétvégét nem tudom lenn tölteni. Szombaton reggel el kell mennem megnézni egy yachtot, mert esetleg megvenném. Vasárnap reggel leugrom kocsival, és akkor megbeszélünk mindent.

– Viszlát – mondta Andrew, és letette a kagylót.

Felim tehát yachtot készül venni, éppen amikor ő, Andrew, eladni próbálja a magáét. Andrew visszavonult a szobájába, ahol egy újabb rejtélyen törhette a fejét,

nevezetesen Felim anyagi helyzetén. Ez a rejtély a maga idején egész sor kiváló elmét ejtett zavarba. Felimet Dublinban, sőt írország-szerte olyan embernek ismerték, aki mindig kész síkra szállni a népszerűtlen ügyekért. Aki őszinte meggyőződéssel hirdeti, hogy igazságot kell szolgáltatni a protestánsoknak is, hogy tisztességes elbánás jár a zsidóknak, és egyéb hasonló zöldségeket, aki hajlandó volt vállalni írók, szakszervezeti tagok és más efféle szemét népség védelmét, aki nem utasította vissza az olyan pereket sem, amelyek a klérust érintették, sőt, keményen végig is vitte mindet, ahelyett, hogy szép csöndben átejtette volna ügyfelét, amint becsületes gondolkodású, katolikus ügyvédhez illik. Amellett pontosan tisztában volt azzal is, milyen veszéllyel jár mindez. „Már megint vállaltam egy ügyet – mondogatta olykor bánkódva –, amelyik legalább évi ötszáz fontomba kerül. De hiába, nekem már soha nem jön meg az eszem." És aztán kisvártatva híre terjedt, hogy nagyobb házba költözött. Egyik nap még a jog és az igazság védelmében hadakozott döngő kardcsapásokkal, kerüljön, amibe kerül – és barátai legközelebb Monte Carlóból kaptak tőle képeslapot, ahová üdülni vonult egy-két hónapra. Nem rejlett ebben semmi turpisság. Felim valóban az volt, akinek látszott, csupán élt a szerencsével, hogy a jog és az igazság tulajdonképpen nagyon tisztesen kifizetődik, kivált neki, mert többé-kevésbé egyedül uralja ezt a terepet.

Andrew gondolatai átterelődtek saját kicsi hajójára. Még nem kapott választ Guy Webstertől; ez hasonlít rá, nyilván személyesen vette kézbe a dolgot, és csak akkor ír majd, ha már talált vevőt. Bizony, befellegzett a közös kirándulásoknak Skócia nyugati partjai mentén, meg a

szigetek körül. Andrew felidézte magában az együtt töltött, hosszú napokat. Emlékezetében felmerültek a néha zöld, máskor bíbor hullámok, a friss, ropogós hang, amint a vitorlás a tengert hasítja, a gyöngyöző csobogás, ahogyan a fodrozódó víz verdesi a lehorgonyzott csónak oldalát, a fény játéka a parti hegyek fölött, a hajósodorban fel-felbukkanó fókák kedves, mókás ábrázata naplemente idején, a maguk-fogta halból főzött finom vacsorák, a pihentető, hosszú napozások a fedélzeten, a Hebridák lakóinak lágy hangja... és most már vége, vége mindennek, tűnődött, pusztán, mert volt olyan agyalágyult, hogy kisegítsen a pácból egy Esmé Pearl nevezetű újságírót. Jobban mondva, egyszerűen, mert agyalágyult volt. Andrew a mindennapi élet ügyeiben korántsem mutatkozott mindig olyan éles eszűnek, mint munkájában, mivel szellemét némelyest eltompították a liberalizmus meg a fennkölt elvek. Az a cikk, ismerte el becsülettel, jó adag ütődöttségre vallott, és alaposan pórul is járt miatta. Nem mintha utólag úgy érezte volna, hogy bármit is szégyellnie kellene benne, de ártatlanul olyan kelepcébe esett, amelyet a műveletlen, ám jócskán agyafúrtabb Mr. Pearl előre látott, és el is került volna. De nem szabad másra kenni a felelősséget, morfondírozott tovább Andrew, most már egyszerűen végig kell járni az utat, amilyen tisztességgel csak lehet. Prédikálhatott azonban magának, amennyit csak akart, egész délelőtt a kis vitorláson, meg a fedélzetén töltött szép napokon járt az esze, és majd megszakadt a szíve bánatában.

Ebéd után elvonult egyik kedvenc helyére, egy folyóparti fához, amelynek tövében elnyújtózott a füvön, és lustán szemlélgetve a lombok égre rajzolódó mintázatát,

a tovafutó hullámok mormolását hallgatta. Nem is merült el különösebben gondolataiban, csupán élvezte a hűs árnyékot meg a hely kellemességét, amikor hirtelen észrevette, hogy nincs egyedül. Egy férfi álldogált mellette, hátán összekulcsolt kézzel, mérhetetlen jóindulattal az arcán. Andrew ismerni vélte ezt az arcot, sőt szinte feledhetetlenül ismerte, mégsem emiatt ült fel hirtelen, olyan érzéssel, hogy lidérces álmot lát, hanem mert ez az arc jó tíz centivel magasabbra volt a földtől, mint ahogy emlékezete szerint lennie kellett volna. Egy pillanatig valósággal szorongva meredt rá, és csak tétován szólalt meg.

– ...Patsy?

A férfi kimondhatatlanul vonzó mosolyt vetett rá.

– Brendan! – felelte. – Patsy a bátyám.

– Aha! – könnyebbült meg jelentékenyen Andrew. Eszerint Patsynek testvére is van.

– Hárman vagyunk – tudatta Brendan. – Nincs kifogása, Mr. Butler, ha leülök ide magához egy percre?

Az engedélyt meg sem várva letelepedett, hátát a fának vetette, és merengő ábrázattal legyezgetni kezdte magát a kalapjával.

– Ugye, micsoda gyönyörűséges időnk van, hála legyen a kegyes Mindenhatónak! – csevegett tovább. – Nem is emlékszem ilyenre, mióta az eszemet tudom. Az ember azt hinné, hogy máris a Paradicsomba került. És a táj itt körülöttünk, akár egy festmény. Elég, ha megcirógatja a napfény, máris kibontakoznak a színei. Azt hiszem, maga is amolyan művészféle egy kicsit, Mr. Butler, vagy tévedek?

– Pusztán azért gyalogolt ki ide, hogy erre a kérdésre felvilágosítást kapjon? – vágott vissza Andrew.

– Jaj, Istenkém, de csípős a nyelve – kacagott Brendan.

– Nos, ami azt illeti, volna egy csöpp kis megbeszélnivalónk. Csak szeretném előbb kiszuszogni magam egy kicsit.

– Ha olyasmiről lenne szó, aminek a legcsekélyebb köze van a tisztelt bátyjához, üzenem, hogy forduljon az ügyvédemhez – jelentette ki pedánsan Andrew.

– Várjon csak, várjon, mire jó ez a nagy sietség – pirongatta meg rendíthetetlen nyugalommal Brendan. – Ez a mi most következő kis beszélgetésünk nem jár semmi, de semmi felelősséggel vagy ártalommal.

– A maga bátyjának minden cselekedete páratlan módon mentes bármi ilyesmitől – jegyezte meg Andrew –, de ha maga is ügyvéd volna, tudná, hogy az efféle dolgoknak megvan a megfelelő formája.

Brendan diadalmasan kuncogott.

– Történetesen én is ügyvéd vagyok, úgy bizony! Egy null a javamra, Mr. Butler. Mi mind a hárman ügyvédek vagyunk, így már hajlandó végighallgatni?

– Rosszul teszem, de azért mondja csak.

Brendan elővette arany cigarettatárcáját, és megkínálta Andrew-t.

– Ugyan már, ugyan – unszolta Andrew-t, aki csak a fejét rázta –, nincs az én koporsószögeimmel semmi baj. Csak nem képzeli, hogy kábítószer van bennük? De ahogy tetszik. Nos, hát akkor térjünk a tárgyra, arra a kis zenebonára a cikke körül. Úgy vélem, magának valahogy teljesen téves elképzelései vannak a bátyám ügyfeléről. Higgye el, az az ember még a légynek sem vét, ha módjában áll – inkább a halált választaná! Ítéletnapig mesélhetném magának a históriákat a szelídségéről, a

jóságáról, és nem az ujjamból szopnám egyiket sem! Köztünk szólva, most éppen azon emészti magát, mégpedig iszonyúan, hogy maga esetleg azt hiszi, hogy ő ártani akar magának.

– Ezt a szempontot egy másodpercig sem vettem figyelembe.

– Jaj, ne viselkedjen már ilyen mereven és angolosan. Próbáljuk meg egy kicsit érzékenyebb módon megközelíteni a dolgot, helyes? Bátyám kliense időközben ismét átgondolta az ügyet, mármint, hogy magának mennyi pénzébe fog kerülni, mennyi gondja, baja, bosszúsága lesz miatta, ráadásul, alig a minap jött ki az ideggyógyintézetből, s végül így elmélkedett: „Hogy állok majd az Úr elé a Végítélet Napján? Elvégre az a fickó, ha protestáns is, ha író is, mégiscsak emberi lény!”

– Feltételezem – szólt közbe Andrew a vérbeli tanár modorában –, hogy e varázsos bevezetésnek valami folytatása is van?

– Természetesen, és mindjárt rá is térek – vágta rá lelkesen Brendan. – Volna ugyanis egy kis javaslatunk, és szeretnénk, ha megfontolná. Hadd hangsúlyozzam: felelősség nélkül. Ajánlatunk tökéletesen egyszerű, és épp ez a nagyszerű benne. Mindössze annyiból áll, hogy ne csináljon semmit, vagyis ne tegyen újabb lépéseket az ügyben, és akkor egy árva mukkot sem hall többé az egészről, halála órájáig.

Nekidőlt a fa törzsének, és nyugtalan szemmel fürkészte Andrew ábrázatát.

– Kissé meglep, amit mondott – közölte Andrew. – Az imént említette – és bevallom, a hideg is kilelt tőle –, hogy maguk mindhárman jogászemberek. Valóban az én

feladatom volna tudtára adni egy ilyen kiváló jogászfamília tagjának, hogy a helyzet egyáltalán nem ennyire egyszerű? Utóvégre maguk idézést kézbesítettek nekem, és erre így vagy úgy válaszolni kell. A bíróságon nincs elfekvő levelek osztálya, legalábbis legjobb tudomásom szerint nincs.

– Ez itt Írország, Mr. Butler – vetette oda felülről Brendan. – Elképedne, ha sejtené, mire vagyunk képesek, amikor elszánjuk magunkat valamire.

– Nem igen hiszem, hogy elképednék – vélte Andrew. – De úgy vettem észre, hogy maguk itt Írországban kényes érzékenységgel ragaszkodnak bizonyos külső formákhoz és illemszabályokhoz. Mit szólnának a tárgyaláson? Hogyan indokolnák meg, hogy én nem vagyok jelen?

– Ó, hát azt mondanánk, hogy ismeretlen helyen tartózkodik!

Andrew a homlokát markolászta, mert a már ismerős módon ismét keringeni kezdett körülötte a világ.

– Amikor itt élek, közvetlenül az orruk előtt? – kérdezte, szent borzalommal.

– Egy szóval sem mondtam, hogy nem volna hasznos, ha odébbállna!

– Végighallgattam, Mr. La Trobe – mondta erőtlenül Andrew –, attól tartok, főként csak a gondolkodásmódja iránti szakmai érdeklődésből, de végighallgattam. És íme, a válaszom, az én faragatlan, otromba, angol válaszom. Nem vagyok hajlandó távozni Patrickstownból, és nem változtatok ügyvédemnek adott utasításaimon sem. A pert le kell folytatni, annak rendje-módja szerint. Amennyiben a bátyja ügyfele nem óhajt pereskedni, vonja vissza a keresetet, és fizesse ki az eddig felmerült költségeimet.

Sajnálom, ha csalódást okoztam, de ez az utolsó szavam.

Brendan a legkevésbé sem volt csalódott, hiszen pontosan erre számított. Az utasítások alapján először ezt a fegyvert kellett kipróbálnia – hátha fogytán van már az eszelős angol ereje –, de legfőbb kártyája, az aduász még talonban volt. Most előre hajolt, és hangját mézédes suttogásra halkítva elővarázsolta a kabátujjából.

– És mit szólna ahhoz, Mr. Butler – turbékolta –, ha honorálnánk a fáradságát?

– Ezt meg hogy a fenébe érti?

– Az újság nem kíván perbe szállni velünk, ezt már tudjuk. Értesítettek minket. Ez háromszáz fontot jelent, tisztán! Mit szólna ebből százhoz?

Andrew kótyagosan nézett szét a napsütötte réten, s azon tűnődött, álmodik-e. Végül megrázta a fejét, teljesen elgyengülten.

– Abban a valószínűtlen esetben, ha csakugyan azt mondta volna, amit hallani véltem, a válaszom: nem kell.

– És százötven? Kerek százötven? Plusz az ügyvédjét is kifizetjük.

Andrew csak a fejét ingatta, ugyanolyan tehetetlenül, mint az imént.

– Én az egész mindenséget akarom, Mr. La Trobe! – jelentette ki módfölött komoran. – Ráadásul kimerítő nyilatkozatot a helyi újságban, amelyben bocsánatot kérnek a nekem okozott kellemetlenségekért, fölötte az esperes úr és a főtisztelendő anya fényképével, egymás mellett!

– Hát ezt soha az életben nem tudom megszerezni magának! – kesergett Brendan. – Mi éppen azon igyekszünk, hogy amennyire lehet, fátylat borítsunk az

ügyre, nem érti? Az utasításom úgy szól, hogy százötvennél egy garassal sem mehetek feljebb. És meg kell mondanom, Mr. Butler, hogy maga mindenképpen elég értelmetlenül viselkedik. Elvégre ez a legtisztességesebb ajánlat, amit életemben tettem: a bevétel ötven százaléka, és ne feledje, semmi kellemetlenség! Félrehajtott fejjel, nyájasan figyelte Andrew-t, és jobban hasonlított Patsyre, mint valaha. Andrew már vagy huszadszor csodálkozott el azon, hogy vajon miért nem undorodik ezektől a teremtményektől úgy, ahogyan megérdemelnék. Brendan pontosan olyan furcsa hatást tett rá, mint a bátyja: elborzasztotta, mulattatta, de meg is hatotta egyszersmind; valahogy vásott gyerekeknek látta őket, akik azonban mégis megőriztek valami sajátos ártatlanságot, s amikor végre összeszedte magát, olyasformán szólalt meg, mint egy apa, inkább szomorúan, semmint dühösen.

– Miután először találkoztam a bátyjával, Mr. La Trobe – mondta szelíden és határozottan –, őszintén azt hittem, hogy ennél lejjebb már nem hatolhatok. Úgy véltem, az emberi aljasságnak olyan mélységét ismertem meg, amelyről mindaddig még halvány elképzelésem sem volt. Mint látom, tévedtem. Még ez alatt is lappanganak újabb rétegek, s csupán a megfelelő pillanatra várnak, hogy feltáruljanak. Érdekelne, milyen ismeretlen ocsmányságok bukkannak ki még alóluk a jövőben.

– A mindenségit, ez nem valami barátságos beszéd, Mr. Butler! – panaszkodott Brendan, nem is túl ingerülten. – Ráadásul a saját bátyámról! Jaj, de hát mire jó ez a veszekedés? – kiáltott fel végül nyájas, bizakodó modorban. – Mért ne viselkedhetne maga is ugyanígy? Nézze, mi igazán segíteni szeretnénk magán, maga meg

tiltakozik ellene. Változatlanul állom az ajánlatomat. Mért nem hajlandó elfogadni? Mért?

Megrökönyödése tökéletesen őszinte volt.

– Azért, Mr. La Trobe – csattant fel Andrew szinte kétségbeesett üvöltéssel – mert... sajnos... ez egyszerűen... nem... megy!

Kimerültén hanyatlott vissza a fűre, és hosszú testét a röhögés görcse rázta meg. Mr. Brendan La Trobe mélabús ábrázattal felkászálódott, és némán távozott. Egyszer még visszafordult.

– Minden felelősség nélkül, ne feledje! És persze, ha bárhol is említést tenne erről a kis beszélgetésről, kénytelenek leszünk letagadni!

Ezzel el is tűnt. Andrew szinte bódultan hevert a földön, agyában őrültnél őrültebb gondolatok áramlottak, egyre gyorsabban, mint a gátját áttörő folyam. Telt-múlt a délután, növekedni kezdtek az árnyak, s ha alkonyattájt járókelő vetődik a környékre, a leboruló faágak alól időnként csaknem tébolyult kis röhögésrohamokat hallhatott volna. A rövidke jelenet rémületes hatást tett Andrew lelkivilágára: valamiféle új elmeállapotba került, mint sokan, akik kellő ideig tartózkodnak Írországban; a lélek olyan területeire vitorlázott át, ahonnan visszatekintve már mindörökre másnak, szinte őrületesnek rémlenek a rég ismert, meghitt tájak.

11

Imigyen tehát a dráma egyik főszereplőjének harci szelleme erősen megrongált állapotba került, a másiké viszont rohamléptekkel haladt a teljes összeomlás felé. Patsy szédületes, kétélű hadicselének eredményeként az esperes úr először arról értesült, hogy kár erőlködni, nincs alku, Andrew-nak esze ágában sincs meghátrálni; majd, szinte minden átmenet nélkül azon kapta magát, hogy egyik napról a másikra nemzeti hőssé vált.

A napilapok ugyanis mámoros gyönyörűséggel vetették rá magukat perének históriájára. A több hónapos aszály után – képviselőházi civódások, amerikai szenátorvendégek megjegyzései a megosztás igazságtalanságáról, a megélhetési költségek növekedése, újonnan felszentelt papok képe, amint megáldják, szülőanyjukat – a szomjúhozó hasábok úgy itták a patrickstowni pogány apácák és felbőszült védelmezőjük történetét, mint szikkadt föld az üdítő záporesőt. Az információk szűkösségét a szerkesztők a főcímek méretével és szembeszökő tördeléssel pótolták, nyíltan hangoztatni nem mert véleményüket pedig a tálalás módjában juttatták kifejezésre. D'Arcy bíró úr ékeit és zárszavát minden újság teljes egészében, szó szerint idézte, egy protestáns lapnak pedig azzal, hogy Mr. O'Sullivan szónoklatának bizonyos kitételeit hozzáértően alkalmazott vastag betűkkel szedette ki, sikerült némi kételynek és bomlasztó káröröm nek hangot adnia.

Miután a narancs dublini felét szárazra facsarták, fotósok hadait szabadították a falura. Ezt követően kocsiba

pattant az olvasóközönség is, az emberek rákaptak arra, hogy esténként odafurikázzanak, kosárba csomagolt vacsorájukkal, és nemsokára csak úgy hemzsegtek a faluban a vihogó idegenek, akik a zárdához vezető utat tudakolták. Majd, mintegy varázsütésre, dühödt dongással egész csapat dilibogár kelt életre, amelyek eddig békésen várták a maguk pillanatát a nemzeti csörgősipka alatt. Az angol újságok írországi árusításának betiltását szorgalmazó csoportok megújhodott tűzzel vetették magukat ismét a harcba. Az ír nyelv lelkes rajongói harsányan hangoztatták, hogy bezzeg, ha Írországban mindenki csak írül beszélne, a kutya sem értené az angol újságok fecsegését és így durva támadásaik légüres térbe vesznének. Egy nacionalista testület azt követelte, hozzanak törvényt, amely kötelezne minden idelátogató angolt, hogy viseljen megkülönböztető jelet, mint annak idején a zsidók Németországban a sárga csillagot; egy limericki vallási társaság táviratban szólította fel a miniszterelnököt, hogy módosítsák az Alkotmánynak azt a cikkelyét, amely minden felekezet számára egyenlő jogokat biztosít. Dublinban két jószándékú hölgyet, akik egy békefelhíváshoz gyűjtöttek aláírásokat, kővel dobáltak meg, s közben ezt ordították: „Emlékezzetek Patrickstownra!”. Az angol nagykövetségnél rendőrkordont kellett felállítani, legalább ezer iskolás gyerek vonult ki a püspöki palota elé, ahol letérdepeltek és hangosan mondták a rózsafüzért. A pietista lapokban szerkesztőségi cikkek jelentek meg, amelyek részben a véres napokra emlékeztették a hívőket, részben az értelmiséget pocskondiázták. A közélet egész Írországban ádázul méltatlankodott, magánemberként minden ír az

oldalát fogta a röhögéstől.

Andrew agya szinte megbénult ettől a viselkedéstől és kábaságát csak fokozta a hozzá intézett levelek áradata, amelyek természetesen mind névtelenül érkeztek, egyetlen kivétellel, abban viszont a nyomtatott nagybetűkkel megadott névre és címre száz font kölcsönt kért valaki. A levélíróknak nagyjából a fele az ő pártján állt, a másik fele az ellenkező oldalon. Körülbelül egy tucat levélben egyszerűen és kereken gyilkossággal fenyegették meg. Egy dühében tomboló levélíró Iskarióti Júdáshoz hasonlította, közölte, hogy jobban tenné, ha visszarendelné az átkozott angol katonaságát, mellékletként pedig egy pamfletet is csatolt 1922-ben elkövetett kegyetlenkedéseikről. Egy másik a Mindenható áldását kérte a fejére és izzó szavakkal könyörgött, hogy mielőbb verje be a pofáját még jó egypár efféle „önelégült, nagyhasú sátánfattyának". Akadt valaki, aki arra buzdította, hogy folytassa csak tántoríthatatlanul nagyszerű keresztes hadjáratát, költségeket és fáradságot nem kímélve – az igazat megvallva, ez az írásmű Mr. Patsy La Trobe tollából származott, ám Andrew erről nem szerezhetett tudomást. Ő csak ült kicsiny szobájában, bárgyú hüledezéssel rágódott mindezen, és számolta a perceket, míg Felim megérkezik és oltalmazó szárnya alá veszi.

Az esperes úr postája semmivel sem volt kevésbé súlyos, s az ő levelezői ugyanúgy két táborra oszlottak, akár Andrew-é. Ő is átböngészte valamennyi levelet, hol helyesléssel, hol fogcsikorgatva, mígnem rábukkant egyre (hasonlóképpen Mr. La Trobe kezétől), amely „szimóniával és janzenizmussal" vádolta. Ez a nem várt, alaptalan, eszeveszett támadás hirtelen betette a kaput,

hiszen az esperes úr amúgy is kornyadozott már a közszereplés mázsás terhei alatt, így hát dühödten odaüvöltötte házvezetőnőjének, hogy rosszul érzi magát és lefekszik. Vacsorára csak egy tál zabkását kér, és senkit, érti, senkit az égvilágon nem akar látni.

– Ne hívassam el a doktort, főtisztelendő úr? – rebegte a házvezetőnő.

– Észnél légy, némber! – mennydörgőit a lelkipásztor.

– Azt mondtam, beteg vagyok, nem pedig azt, hogy meg akarok halni!

Felrohant a hálószobájába, és magára vágta az ajtót.

Délutánra azonban sikerült annyira összeszednie magát, hogy elküldött O'hOgain atyáért, és megvitatta vele a hadműveleti tervet. Megegyeztek abban, hogy az esperes úr betegségének hírét legjobb lesz óvatos adagolásban betáplálni az eltévelyedett falunak. Ma csupán annyit kell közhírré tenni, hogy nem érzi jól magát, s ezért a káplán úr veszi át a plébánosi teendőket. Holnapra – a fájdalomtól meggyötörtén, álmatlanul töltött éjszakát követően – sokkal rosszabbul lesz; holnapután állapota aggasztóra fordul, vasárnap pedig mindkét misén felkérik a hívőket, hogy imával könyörögjenek a felgyógyulásáért.

Ennyiben maradtak tehát, ami a kórtörténetét és az arra vonatkozó közleményeket illeti. Ennek lebonyolítása mellett azonban fölöttébb kényes propagandamunka is várt O'hOgain atyára. Feladata az volt, hogy valamilyen módon Andrew-ra kenje a felelősséget a betegségért, és bevésse a hívek agyába: nem elég, hogy az a firkász vérig sértette az apácáikat, most még a papjukat is a halálba akarja hajszolni. A káplán testestül-lelkestül belevetette magát a munkába, hórihorgas, fekete alakja csak úgy

cikázott a faluban ide oda, itt sugdolózva, amott egy jelentőségteljes bólintással; ahol nem bízott egészen az emberében, burkolt célzásokkal; ahol úgy vélte, veszélytelen, nyílt vádaskodással. Ám a falu ábrázatán játszadozó kollektív kis mosoly egyre csak szélesedett.

O'hOgain atya végső elkeseredésében belátogatott a rendőrőrsre. Az őrmestert hivatalában találta, amint kigombolt zubbonyban, lábát az íróasztalon nyugtatva, elmerülten olvasott egy sertéstenyésztési szakkönyvet. Minthogy megzavarták foglalatosságában, bosszúsan kapta fel a fejét, de mihelyt észrevette, ki a vendég, arckifejezése nyomban megváltozott: színlelt szívélyesség és őszinte óvatosság sugárzott róla.

– Még egy percig sem tartom fel – ígérte meg a káplán –, csak arról az angol pasasról akarok mondani valamit, aki a Mangan-fogadóban lakik. Ijesztő, micsoda ellenszenvet éreznek iránta a helybeliek!

– Igazán, tisztelendő atyám? – kérdezte az őrmester, némi csodálkozással a hangjában. – Én bizony még csak nem is hallottam erről.

– Ó, tudja, nekem az emberek olyasmit is elmondanak, amit más előtt ki sem ejtenének – világosította fel O'hOgain atya. – És most azon töröm a fejem, nem volna-e helyes, ha maga valahogy eltanácsolná innen. Pusztán az ő érdekében, még mielőtt csakugyan-valami zűr kerekedik itt.

– Nem kerekedik itt semmi. Minden községben akad néhány zsivány, aki szeret balhézni – mondta nyugalmasan az őrmester –, de én majd ellátom a bajukat! Tudja, ez a hőség piszkosul betett a horgászásnak, most aztán nem maradt más dolguk, mint a szájukat járatni. De oda se

hederítsen rájuk, atya. Utóvégre itt, Patrickstownban a népek maguk sem hisznek abban, amit összehordanak.

– Mindegy, akkor is az a kívánságom, hogy utasítsa ki innen azt a fickót.

– De hát hogy a fenébe utasíthatnám ki, atya? Hiszen nem csinált semmit – mondta ártatlan képpel az őrmester.

– Még hogy semmit – hördült fel a káplán, elég tűrhetően utánozva az esperest. – Ember, hát maga nem olvas újságot?

– Nem én. Nekem pont elég, ha tövig járom a lábamat!

– Látom, látom – vágott vissza a káplán, és gunyoros tekintetet vetett az őrmester hatalmas csizmáira.

– Ha valaki törvénybe ütköző cselekedetet követ el, épp elég gyorsan értesülök róla – jelentette ki szenvtelenül az őrmester. – De azért pokolian rendes magától, atya, hogy ennyire izgatja a pasas testi épsége. Pláne egy angolé! Szerintem igazán hálás lehetne magának!

O'hOgain atya szó nélkül kiviharzott a rendőrőrsről, az őrmester pedig boldogan felkapta a sertéstenyésztés szakkönyvét, és folytatta, ahol abbahagyta.

Mint talán kiderült az eddigiekből is, az esperes úr soha nem volt különösebben szelíd vérmérsékletű ember, most azonban a harc során elszenvedett vereségek, Patsy dublini húzásának váratlan és iszonyú következményei, de kiváltképpen a marántakivonat-diéta, amelyhez a látszat megőrzése végett ragaszkodott, valóságos démonná változtatták. Egész nap az ágyban feküdt, behúzott függönyök mögött, csak úgy lihegett a hőségtől, lila csíkos, övig kigombolt pizsamakabátjában, amely alól szélesen kilátszott a hordónyi mellkast borító szőrbozont, és üvöltve szidalmazta házvezetőnőjét, a legkevésbé sem

kegyes hangnemben. A második nap végén O'hOgain atya, félénken beszámolt neki az egyházközség soraiban végzett vesződséges munkájáról, és könyörgött, hogy hívja el a doktort, mindnyájuk kedvéért.

– Nem muszáj megengedni neki, hogy csináljon is valamit, főtisztelendő úr – motyogta a káplán –, de ez talán némi hatást gyakorol majd az emberekre. Rémesen fura hangulatban vannak ugyanis.

A javaslat a panaszkodás és gyalázkodás újabb viharát váltotta ki, de Peart esperes úr végül is beadta a derekát, és a doktort házhoz rendelték.

– De jól jegyezzétek meg, legfeljebb egy percig maradhat! – zsörtölt a páciens.

Az orvos megjött és tiszteletteljesen üldögélt a szék peremén, mialatt az esperes úr röviden ecsetelte betegsége jellegét, valamint elképzeléseit annak további alakulásáról. Egészségügyi tanácsadója ezúttal történetesen színjózan, sőt, tevékeny állapotban volt, és égett a vágytól, hogy gyakorolhassa mesterségét, így hát tisztelendő betegének magatartása mérhetetlen csalódással töltötte el.

– Megtapinthatnám legalább a pulzusát, főtisztelendő úr? – kérdezte reménykedve.

– Nem tapinthatja meg!

A doktor felsóhajtott.

– És egyébként hogy érzi magát? Rendesen működnek a belei?

– Semmi köze hozzá, még ha nem is működnek! – rivallta a beteg. – És amúgy is teljesen üresek!

– Remélem, nem áll be a főtisztelendő úrnál gyors legyengülés. A táplálékhiány még az alváshiány így együtt

roppant veszedelmes dolog ám. Legokosabban tenné, ha megengedné, hogy beadjak valami nyugtatót, akkor legalább pihenne egy kicsit – unszolta az ifjú orvostudor. – Nagyon nem szeretnénk, ha megbetegedne a főtisztelendő úr!

– De hát én beteg vagyok, hányszor mondjam még! – bődült el az esperes úr. – Komolyan beteg vagyok!

– Akkor meg annál inkább. Nézze, főtisztelendő úr, maga elhívatott ide, és nem ártana, ha megfogadná a tanácsomat – jelen tette ki merészen a doktor. – Arról nem is beszélve, hogy tekintettel lehetne a jó híremre is!

– No, jól van, rendben van, de csinálja gyorsan.

A doktor a táskájához ugrott, és villámsebesen elővarázsolt egy injekciós tűt, meg egy fiolát. Miután gondosan fertőtlenített egy kis helyet az esperes karján, fürgén, szakavatottan beadta az injekciót, majd hátrált egy lépést, és mély elégedettséggel vette szemügyre mesterművét.

– Készen is vagyunk, és biztosra veszem, hogy ez majd megnyugtatja!

Mint kiderült, véleménye tökéletesen igazolódott; az esperes úr ugyanis azonmód eszméletlen álomba merült, amelyből csak negyvennyolc óra elteltével tért magához. A doktorral, akit este nagy izgalommal ismét kihívtak, véletlenül megesett már egyszer egy nagyon hasonló dolog. Magyarázatot adni rá azonban sehogyan sem tudott, hacsak azt nem, hogy eltévesztette a dózist, egyvalami felől viszont semmi kétsége nem volt, mégpedig, hogy túl nagy kárt semmi esetre sem okozhatott. Londonban, az előkelő orvosi körökben, mostanság minden menő fej mély narkózist alkalmaz rossz idegállapot esetén – vagy

legalábbis ő így értesült.

– Egy csöppet sem lepődnék meg, ha csodálatosan lecsillapodna, mire magához tér – jegyezte meg az ágyon heverő eszméletlen lelkipásztort szemlélve. De páciense személyének fontosságára való tekintettel megígérte, hogy azért mindenesetre belenéz a szakkönyveibe, és azt követően ismét kiszalad hozzá.

A faluban ezalatt híre terjedt, hogy az esperes úr – a doktor közreműködése folytán – most már valóban beteg, ám az újság nem maradt sokáig ilyen szépítetlen, pőre állapotban, Hamarosan már az a história forgott közszájon, hogy a doktor figyelmetlenségből egy új, protestáns kábítószert adott be a plébánosnak, amely szülési fájdalmak enyhítésére szolgál s így a helybeli ábrázatokon szétterülő mosoly szinte már vigyorfélévé szélesült.

A helyzet odáig fajult, hogy úgy látszott, az esperes úr kénytelen lesz komolyan foglalkozni az elmúlás gondolatával, ha meg akarja őrizni a vallás hitelét. De egy váratlan esemény megváltoztatta a képet, és új vizekre irányította a kis hajót.

Peart esperes úr az injekció beadása után két nappal visszanyerte eszméletét, és este nyolckor ágyában ülve éppen a képregényeket böngészte, amelyeket az iskolában kobozott el a nebulóktól. Egy kissé döbbent volt még, amiért két napra akaratlanul szabadságot vett az élettől, de alapjában véve – ahogy orvosa megjósolta – csodálatosan pihentnek érezte magát. Házvezetőnője, aki tanácskérés helyett inkább egészséges női ösztöneire hallgatott, a délutáni teához nem az előírt pempőt, hanem rántottából, kalácsból, mézből összeállított bőséges, étvágygerjesztő uzsonnát szolgált fel neki, ami még derűsebb nyugalomba

ringatta a lábadozót. Amikor az asszony meglehetősen dúlt és szerencsétlen képpel váratlanul ismét betoppant a szobájába, olyan jóindulatú mosolyfélével fogadta, amilyenre csak igazítani tudta arcvonásait.

De ez nyomban el is tűnt róla, mihelyt a házvezetőnő elmondta, hogy az őrmester van odalenn, aki végtelenül sajnálja ugyan, hogy be kell törnie egy betegszobába, de haladéktalanul beszélni szeretne vele. Az esperes úr nemigen kedvelte az őrmestert, aki a nem éppen szellemi hatalom képviselője volt, s ráadásul érdekeit elég sokszor sikeresen érvényesítette is az övéi ellenében. De ha már ilyen sürgősen közölni akar valamit, leüzent neki, hogy jöjjön fel, és amikor az őrmester belépett, magatartásáról rögtön észre is vette, hogy aligha túlzott.

– Most hívtak fel telefonon a városból, főtisztelendő úr – kezdte az őrmester, és hangjában nyoma sem volt a megszokott tiszteletadásnak. – Sajnos, nagyon rossz hírt hozok. Az O'Shea gyereket szerencsétlenség érte. Lezuhant az állványzatról, ahol dolgozott. Azt mondják, lehet, hogy eltört a hátgerince, vagy ilyesmi.

Az őrmester szavait csend követte; egyikük sem szólalt meg. A fiú egyetlen gyermeke volt szüleinek, akik későn házasodtak össze, s akiknek ő jelentett mindent ezen a földön.

– Gerinctörés? Az bizony rettenetes – nyögte ki lassan az esperes.

– Hát igen. De még nem egészen bizonyos, holnap már többet tudnak mondani-felelte az őrmester. Tétován birizgálta a sapkáját. – De hát persze, az öregeket is értesíteni kéne. Menjek fel hozzájuk én, főtisztelendő úr? Förtelmesen messze laknak. Maga soha nem tudna

felkapaszkodni hozzájuk, amilyen állapotban van.

Az esperes úr hátrahanyatlott párnáira. Lelkében iszonyú, heves csata dúlt. A kötelesség útja világosan kirajzolódott előtte: tüstént ki kell kászálódnia az ágyból, és nekivágni a hegynek, felmászni O'Shea-ék vityiliójához, amely a falu minden háza közül a legtávolabbra esik. Csakhogy ha megteszi ezt, az egész egyházközség előtt elismeri, hogy csúnyán becsapta őket. O'hOgain atya gondosan ütemezett helyzetjelentéseiről nyilvánvalóan kiderül, hogy mind csalás és ámítás. A nevetségesség növekvő hullámai roppant áradattá növekednek majd, és tekintélyének maradványait is elsodorják. És ő is helyet kap az egyházközség állandó vicc-repertoárjában, a doktor, meg Macskaszemű mellett. A lelkében dúló ellentétes impulzusok teljesen elgyengítették – lehetetlennek érezte, hogy nekiinduljon, de ugyanolyan lehetetlennek azt is, hogy ne menjen.

– Förtelmesen hosszú az út, főtisztelendő úr – ismételte meg az őrmester, és kerülte az esperes úr tekintetét –, kivált, amilyen állapotban van...

Az esperes úr felágaskodott, akár a vén csataló a trombitaszóra.

– Nem érdekes, milyen állapotban vagyok! – fortyant fel. – Az öregeknek joguk van hozzá, hogy tőlem értesüljenek, vagy tán nem?

– A Jóisten áldja meg magát – sóhajtott fel az őrmester. – Titokban reméltem is, hogy ezt fogja mondani.

– Akkor kotródjon innen a pokolba, jó? – ripakodott rá a lelkiatya. – Legalább, amíg belebújok a gönceimbe.

– Ne kísérjem fel legalább a házukig?

– Fölösleges. Jártam én már ott nem egyszer.

Az esperes úr felöltözött, leintette sopánkodó, ellenkező házvezetőnőjét, és útnak indult. Legalább háromórás kemény kapaszkodás várt rá, a környék leghepehupásabb terepén. Végigbandukolt a falu főutcáján, rátért egy dűlőútra, amely nyúlt-nyúlt egy darabon, végül szinte elbátortalanodva, csüggedten elfogyott. Innen a keskeny, sziklás gyalogösvényen haladt, mármint, ahol látta, ahol meg nem, bolyonghatott a kusza, tüskés bokrok, éles kövek közt, míg újra rá nem talált. A szokatlan testgyakorlástól csak úgy zakatolt a szíve, szédült a feje, ruhája gőzölögve tapadt a testéhez, még félúton is alig volt, amikor rásötétedett, és bár vitt magával zseblámpát, az előtte kanyargó út olyan idegennek látszott, hogy már azt hitte, soha sem ér célhoz. Lába sajgott a szakadatlan botladozástól a kövek közt, ráadásul a hosszú szárazság ellenére a hegyoldal csupa tocsogó volt, és mint az ír dombvidéken gyakori, minél magasabbra jutott, annál lucskosabb lett minden, végül már bokán felül gázolt a latyakban, amely beszivárgott a bakancsába, ezenkívül többször is elvétette a lépést, és teljes hosszában elvágódott a szúrós talajon.

Mélységes önsajnálat kerítette hatalmába. Ó, akkor bezzeg jó nekik, amikor bajban vannak. Ha szükség van rá, akkor bezzeg rögtön szalajtanak érte, hogy pattanjon ki az ágyból, és itt lelje halálát, ezen a dög hegyoldalon. No de mellé állnak-e olyankor is, amikor ő kér tőlük valami csekélységet, viszonzásul? Szó sincs róla! Amíg jól megy nekik, oda se köpnek rá! Ő már csak arra jó, hogy elrontsa a szórakozásukat, és megutáltassa magát. Ott van például Bridget MacCarthy is, az az arcátlan fehérszemély! Csak nem képzelik, hogy neki öröm egy ilyen teremtés

meghurcolása! Vagy tán éppen ez fordította őket ellene? Hiszen neki kötelessége, hogy gondot viseljen az egyházközség makulátlan jó hírére, vagy tán nem? Talán bizony nem sokkal szívesebben simogatta volna meg ő is annak a lánynak a pofikáját? De alig villant át a fején ez a gondolat, máris elborzadt tőle, bocsánatért esedezett az Egek Urához és gyorsan eldarált egy Üdvözlégyet. Hiába, erőre kapott a Sátán, csak az környezhette meg, és most, hogy ilyen elkeseredett, megpróbálja a karmai közé kaparintani. De mindegy, az igazság akkor is az, hogy kutyaélet egy pap élete, magányos, keserves élet, és nincs teremtett lélek, akinek elpanaszolhatná sok búját-baját.

És mintegy merő gúnyolódásból, egy szederbokor kinyújtotta hosszú, tüskés, göcsörtös karját, és alaposan képen vágta. Az esperes úr kínjában nagyot ugrott és elejtette zseblámpáját, amely legalább húsz métert gurult lefelé a lejtőn. Kénytelen volt visszakutyagolni érte, s amikor végre megtalálta, dühében megtiporta. Felkapta, de kiderült, hogy sikerült halálra taposnia. Most már nem vezérelte semmi, csupán a fénylő hold, amely lassan felsétált a távoli dombok fölé. Ismét nekirugaszkodott a kaptatónak, bukdácsolva, szitkozódva, és az előbbi helyen ugyanaz az aljas szederbokor ismét pofon csapta. Az esperes úr kis híján sírva fakadt dühében, kimerültségében.

De végül kanyarodott egyet az ösvény, s az esperes úr gyötrelmes kínjai egy csapásra véget értek, feledésbe merültek. Alig valamicskével feljebb O'Shea-ék házikójának fehérre meszelt fala ragyogott fel a holdfényben. A kis ház a maga barátságosan világító ablakaival boldog elégedettséget sugárzott, mintha

lakóinak még álmában sem jutna eszébe, hogy olyan bánat érheti őket, amilyen közeledett feléjük. Peart esperes úr tökéletesen megfeledkezett vérző arcáról, sajgó gerincéről, dagadt, kényes lábáról. Egy-két percig csak állt, bámult felfelé, kiszáradt nyelve végigfutott az ajkán, aztán lassan, kelletlenül ismét elindult. Az ajtó előtt megint megtorpant, még hosszabb időre, végül nagyon gyengéden, finoman bekopogott.

Feladata sokkal nehezebbnek bizonyult, mint sejtette, és az igazat megvallva, nem is végezte el valami nagyon kiválóan. Az esperes úr inkább ahhoz szokott, hogy parancsokat osztogasson, siránkozzon, dorgáljon, így aztán hiába imádkozott az imént odakinn a sötétben, nem könnyen találta meg a kellő szavakat az összetört szívek vigasztalására. De megtett mindent, ami csak telt az erejétől, a házikó lakói pedig tudták ezt, és hálásak voltak neki, amiért úgy gondolta, hogy érdemesek a bajlódásra.

– Reggel feljön majd valamelyikünk magukhoz – mondta végül az esperes úr. – Remélem, jobb híreket hozunk, ha a Mindenhatónak is úgy tetszik.

Az öreg O'Shea asszony levette a kandalló párkányáról a porcelán kancsót, amelyben a tojáspénzt őrizte, és kotorászni kezdett a mélyén.

– Atyám, ha lenne szíves... ha lenne szíves... – kezdte remegő hangon, de az esperes úr türelmetlenül, határozottan félbeszakította.

– Az Ég szerelmére, tegye el, de rögtön! – ripakodott rá, szinte gorombán. – Könyörgést mondani még e nélkül is tudok, azt hiszem.

– Itt a gyerek ágya, most húztuk fel a tisztát – szólalt meg az öregember. – Nem akar a plébános úr nálunk

maradni éjszakára? Sok lesz az a hosszú út, kétszer egy éjszaka.

Peart esperes úr habozott.

– Nem, nem alszom itt – mondta végül. – Jobb, ha most kettesben maradnak. Holnap feljövök majd, vagy én, vagy O'hOgain atya. Jó éjszakát mindkettőjüknek, és ne felejtsék el, hogy még nem biztos semmi, talán nincs olyan nagy baja a gyereknek.

Becsukta az ajtót, és sántikálva elindult a hazafelé vezető, gyötrelmes úton, de alig lépett néhányat, amikor meghallotta a hangos, szörnyű zokogást, amelyet O'Shea asszony az ő jelenlétében visszafojtott.

12

Mialatt Peart esperes úr a kötelesség rögös útját taposta a hegyoldalon, a Knock-kastélyban általános pompa, gyönyör és kéjmámor Uralkodott. Amanda Browne és Lord Patrickstown között megszűnt a viszály, azon okból, amelyből a kis közösségekben megszűnni szokott, nevezetesen, mert a viszálykodóknak sokkal nagyobb szükségük van egymásra, semhogy folytatnák. Amanda művei hosszú évek óta ugyanannál a kiadónál jelentek meg, ahol egy bizonyos Angus Ferguson úrral állt levelezésben, aki nemrég értesítette, hogy szabadságát Írországban tölti, és nagyon szeretne találkozni vele. Egy dátumot is megjelölt, amikor esetleg együtt teázhatnának, Amanda azonban rögtön írt Ferguson úrnak, és a hagyományos stílusban közölte, hogy legalább két napot feltétlenül nála kell töltenie.

Miss Browne-t nem olyan fából faragták, hogy csak úgy elpazarolja képzelőerejét – azt kizárólag történelmi regényeire tartalékolta. Homályosan felmerült benne a gondolat, hogy Mr. Fergusont esetleg felhasználhatná modellként egy tagbaszakadt felföldi törzsfő alakjához, de ezenkívül még csak kísérletet sem tett, hogy elképzelje azt az embert, aki oly régóta válaszolgat leveleire, készségesen, udvariasan, ha kissé mesterkélten is. Az első pillanatban eléggé meg is hökkentette a vendég külseje. Mr. Ferguson nyúlánk, fiatalos egyén volt, a keze hosszú és fehér, vihogása áthatóan éles; az arcát, akár egy vén színésznőét vastagon borította a púder, amely bizonyos fényben barnának, máskor bíborvörösnek látszott;

szemhéja zöldes színének eredetiségéhez némi kétség fért, és nagy előszeretettel karattyolt Proustról. Csevegése, modora meglehetősen szokatlan volt Amandának, aki ilyesmivel még nemigen találkozott s egy darabig elgondolni sem tudta, hogyan vergődik vele zöldágra. Például, még egy órája sem tartózkodott a házban, amikor Amanda kérdésére: „Nem akar körülnézni nálunk egy kicsit, Mr. Ferguson?”, éles vihogásával így felelt:

– Szólítson csak Anginak, drágám. Minden barátom így nevez.

Amanda belátta, nincs más hátra, el kell küldenie valakit Bertie-hez, hogy jöjjön át sürgősen, mihelyt teheti.

Ami Angit illeti, valósággal el volt ragadtatva mindattól, amit talált. Neki ugyanis szilárd elképzelései voltak arról, hogy milyen teremtés lehet Miss Amanda Browne, és mielőtt elindult Londonból, szellemes leírásával módfölött elszórakoztatta cimboráit. Úgy vélte, a „Knock-kastély” névvel alighanem egy apró, takaros villa hivalkodik, amelynek homlokzata előtt kicsiny, gondosan nyírt pázsit terül el, maga Miss Browne pedig afféle negyven év körüli, mély lelkű, kiéhezett aggszűz, aki macskaseregletet tart, háziszőttes ruhákat visel, rapallói nyaralások alkalmával beszerzett korall-láncokkal ékesítve, így aztán amikor a „bennszülöttek” (mint persze nevezni szokta a helybelieket) a Knock-Browne-ok hatalmas, masszív ősi otthonához irányították, és amikor megpillantotta a csodaszép parkot, a virágágyásokat, az istállókat, a fallal elkerített veteményesben a csábító gyümölcsöktől roskadozó fákat, amikor ideje volt körülnézni a ház belsejében, és élvezni fényűző életvitelét, s kivált, amikor módjában állt tanulmányozni

háziasszonyának egyéniségét, amely szakasztott olyan karakán volt, mint hőseié, úgy döntött: a legokosabb, amit tehet, ha itt tölti szabadságának egész hátralévő részét. Ha visszatér Londonba, olyan témát visz, hogy hónapokig nem lesz gondja vacsorára; egyelőre azonban lankadatlanul ontotta a túláradó bókokat, az apró figyelmességeket, például gondosan, kiváló ízléssel virágcsokrokat kötött a hatalmas vázákba. És mire az éjkék szmokingba öltözött, boldogságtól sugárzó Bertie megérkezett a várva várt estélyre, Amanda már túlesett az első meglepetésen, Angi pedig végképp befészkelte magát.

Az estély kétségtelenül a legsikeresebbek közé tartozott, amelyeknek ez a sokat próbált, vén épület valaha is tanúja volt. Elég érthetetlen, hogy ez így esett, tudniillik az utolsó pillanatban a kis társaság sorai megszaporodtak egy taggal – Amanda unokabátyjával, „Zaftos” Barlow őrnaggyal. Zaftos Connemarából hajtott át, csak amúgy hirtelenjében, és nem mondhatni, hogy az a fajta úriember volt, aki különösebben illett a többi vendéghez. Határozott, vörös ábrázatának, kurta, ősz hajának, katonás bajuszának láttán joggal félhetett volna bárki, hogy a vacsoraasztalnál kínos beszédszünetek állnak be. Ám az összejöveteleken előforduló szerencsés véletlenek valamelyikének következtében az őrnagy úgy fogadta a társaságot, mintha világéletében az ilyesfajta lett volna a kedvence. Igaz, hogy leszámítva dörgő hahotáját, meg néhány felkiáltását, úgy mint „Nahát, még ilyet! A fenébe is! Ez aztán vastag!”, többnyire némán üldögélt, de szótlansága igazán kedélyes volt, és korántsem rosszallásból, hanem a harapni- és innivalókra irányuló feszült figyelemből eredt.

Minthogy a meghívás nyolc órára szólt, Bertie

természetesen negyed tíz után öt perccel jelent meg. Angi azonban még nem ismerte ezt az ősi ír szokást, és mivel attól félt, hogy később nem lesz érkezése, bőkezűen kivette a részét a whiskyből, amit az inas kínált körül vacsora előtt. Mire a kis lord betoppant, Angi már olyan hangulatban lebegett, hogy képes volt lelkesedni bármiért, és értesülvén, hogy az új vendég így, estélyi ruhástól, lóháton ügetett ide, egyszerűen eksztázisba esett.

– De kedvesem, csak nem, ez lehetetlen! Hát ez valami tüneményes! – viháncolt. – Jaj, kész csoda ez az Írország! És mondja, mindig így jön?

– Persze, hogy így, tudja, mikor vacsorára hívnak – bólogatott Bertie. – A lovam remekül érti, hogyan kell haza vinnie meg miegymás. Ez a meglepő kijelentés újabb mámoros elragadtatásba döntötte a kiadói szakembert, míg Zaftost arra ösztönözte, hogy előadja néhány emlékét különféle lovakról, amelyekkel dolga volt életében, valamint csiklandós helyzetekben tanúsított bölcsességükről.

Aztán vacsorához ültek. Miss Browne pávakék szaténruhájában, vállig meztelen izmos karjával, lebernyeges füléből csüggő gyémántkarikáival rendkívül tekintélyes látványt nyújtott az asztalfőn. Apró különcségei közé tartozott, hogy vacsorázni csak mesterséges világításnál szeretett, így hát a függönyöket összehúzták, hogy kizárják a nap tünedező sugarait, a mennyezeten égett a roppant csillár, s a hosszú terem falain mindenütt rózsaszín ernyővel borított falikarok szórták fényüket. A pohárszéken jegesvödörben hatalmas pezsgősballon hűsölt, mögötte kellemetes csatasorban az utánpótlás.

– Örül a szemem, Amanda – jegyezte meg Zaftos a

rokont illető szabadossággal. – Életemben nem láttam palackos pezsgőt, míg be nem tettem a lábam Angliába. De vörös bort is csak demizsonban!

A vacsora hűségesen követte az ír vidéki házakban elfogadott, közkeletű szokásokat. Kezdődött a megnevezhetetlen levessel, amely hősiesen dacolt mindenfajta elemzési kísérlettel, s amelyet huszonöt perces várakozás után követett az újabb fogás. Ebben a pezsgővel bőségesen megöntözött szünetben történt, hogy Angi megpróbálta kipuhatolni az őrnagy nézeteit a művészetről.

– Művészet? Nekem bizony nincs sok közöm ilyesféle vacakságokhoz – csóválta a fejét kétkedőn Zaftos. – Még azt sem tudom, mit kedvelek. – A többieket viharként rázta meg a nevetés, mire felbátorodva, elfúló hangon hozzátette: – Sőt, még azt sem kedvelem, amiről tudok.

Szalvétájába temette arcát, mert valóságos nevetőgörcs fogta el, amitől kurta nyaka olyan mélyvörös árnyalatot öltött, hogy Amanda megkönnyebbült, amikor az inas megjelent a következő fogással, s ez arra kényszerítette az őrnagyot, hogy emberelje még magát. Amanda szilárdan meg volt győződve, hogy Zaftost valamelyik tréfája előbb-utóbb a sírba viszi, és módfölött fontosnak tartotta, hogy az aznapi estélyt lehetőleg semmi ilyesmi ne rontsa el.

A feltálalt fogás lazac volt, amelynek megszerzése érdekében ismét csak a nélkülözhetetlen és leleményes Macskaszemű rejtett forrásait vették igénybe. A lazacot idei kacsasült követte, ugyancsak kisebb zökkenővel, tudniillik a villany – a helyi szokás szerint – kialudt, mégpedig éppen akkor, amikor az inas Zaftoshoz érkezett a krumplival. Türelmesen várakozott, a tálat Zaftos fején

pihentetve, s amikor az áramszolgáltatás végre helyreállt, és kigyulladtak a lámpák, íme ott ült Zaftos, becsületes, vörös képe fölött eredeti Wedgwood-koronával, az inas pedig mereven bámult az ég felé, mintha egyenesen onnan várná a „Legyen világosság!” parancsát. A kis tabló olyan fergeteges sikert aratott, hogy már-már úgy rémlett, senkinek sem lesz ereje folytatni a vacsorát.

A lakomát csupán egyetlen kínos pillanat zavarta meg, de azt is gyorsan elsimították. Zaftos abban a hiszemben, hogy dzsentri társaságban van, elsütött egy illetlen megjegyzést a katolikusokról, mire a kis lord, háziasszonyának nyomatékos jelzései ellenére, karakánul elfuvolázta, hogy ő is csatlakozott hozzájuk.

– Csak nem, drágám, ugye nem igaz! – jajdult fel Angi mélységes iszonyattal.

– De bizony, így van – hitvallott Bertie, miközben kétségbeesetten latolgatta, hogy el kell-e veszíteni máris ezt a sziporkázóan tündökletes új barátot.

– De hát ez manapság már teljesen divatjamúlt! – kesergett Angi. – Az ember vagy Zen-buddhista, vagy anglikán, más lehetőség nincs is! Vagy ez, vagy az, vagy pedig végképp lemaradsz!

Zaftos köhécselt.

– A Zen-buddhizmus... – kezdte komoran, és előadta, hogy még Indiában ismert egy pasast, amolyan hosszú hajú ürgét, akit soha nem lett volna szabad katonának engedni, folyvást mindenféle hindu vacaksággal foglalkozott, kilépett az ezredből is, faképnél hagyta a szegény feleségét, és halálra bosszantotta a parancsnokát (akinél derekabb legényt nem hordott hátán a föld). De mindezt és a folytatást hamarosan elmosta az újabb pezsgőözön.

Az idei kacsát roppant tál piskóta követte, amelyet olyan nagylelkűen öntöttek nyakon sherry- és rumsodóval, hogy elég volt belementeni a kanalat, s a felcsapó gőzök fellege máris valamennyiüket hátradöntötte a széken. Ezután ismét hosszabb várakozás következett, majd szégyenlősen belépett az inas, kezében egy sütőtepsivel, amelyben valami ijesztő, olvadt kotyvalék füstölgőit.

– Mi akar ez lenni, Michael? – dördült rá Amanda. – Ha jól tudom, én sajtfelfújtat rendeltem!

– Azt rendelt, Miss Browne, természetesen, de hát a szakácsné olyasmit még soha életében nem csinált.

– És nem tudott szólni idejében?

– Hát tudja, kisasszony, a mi szakácsnénk olyan fehérnép, aki azzal is megpróbálkozik, amivel más sose merne – felelte az inas higgadtan, miközben a kanállal felkotorgatta a kotyvalékot.

– Te jószagú Ég! – göcögött Angi.

– Tűnjön el ezzel a vacakkal – parancsolta a ház úrnője –, és szolgálja fel a konyakot!

A konyak rendületlenül járta útját az asztal körül, vidáman telt-múlt az éjszaka. Amanda, akinek külön örömet jelentett, hogy ismét jó barátok, olyan mély beszélgetésbe merült Bertie-vel, hogy észre sem vette többi vendégének furcsa elcsendesedését. Amikor ismét szentelt nekik némi figyelmet, azt kellett látnia, hogy Zaftos alszik, mint a bunda, Angi pedig kupacba gömbölyödött az asztal alatt. Amanda arca rosszallóan elkomorodott.

– Mindig tudtam, hogy az angolok nem értenek az iváshoz – morogta –, de a tulajdon unokabátyámról mégiscsak jobbat feltételeztem. No, jól van, Bertie,

gondolom, pitymallik. Mi van a lovaddal?

– Ó, nem nyergeltem le – mondta Bertie. – Tudja, mindig így szoktam csinálni. Ez az egyetlen értelmes dolog.

– Akkor hát legjobb, hajó éjszakát kívánok. Ezt a kényes jószágot majd felsikerítem az ágyába, Zaftos meg boldoguljon egyedül.

Nagy léptekkel odabaktatott a szőnyegen eszméletlenül heverő Angihoz, kicibálta az asztal alól, tűzoltófogással a vállára dobta, és az inas segélynyújtási ajánlatát visszautasítva könnyedén elindult az ajtó felé. Annyi, de annyi éjszakája ért véget ily módon, hogy a kisujjában volt már az egész eljárás.

Bertie kitopogott az udvarra, ahol türelmesen várta a kerítéshez kötött ló. A kis lordot mérhetetlen vidámság töltötte el; nem, nem részeg, egy csöppet sem, érezte, csak éppen harmóniában él a Végtelennel. Ebben a pillanatban szinte lehámlottak róla a gyámoltalanság béklyói, amelyek rendszerint megbénították adottságait, sőt, úgy rémlett neki, hogy egészen vakmerő, tüneményes elhatározásokra kész és képes. Nincs bölcsebb fő, nincs szilárdabb, elszántabb kéz egész Patrickstownban, vélte, amely hivatottabb volna intézni, irányítani a város ügyeit. Egy népszerű dal refrénjét dalolva, ügyesen nyeregbe pattant, és megsarkantyúzta lovát, ám legnagyobb csalódására a paripa lassan, óvatosan hátrálni kezdett.

– Ejnye, Billy, ne szamárkodj itt nekem!

De mivel a hátramenet rejtélyes módon tovább folytatódott, előrehajolt, hogy biztatóan megveregesse a paci fejét – csakhogy annak nyoma veszett.

– Nincs fejed? – kérdezte ámuldozva. Hátradőlt a

nyeregben, hogy fontolóra vegye a dolgot, ekkor azonban a legnagyobb meglepetésére feje keményen odakoccant a ló nyakához. Amilyen emelkedett lelkiállapotban volt, egy szempillantás alatt felfogta a helyzetet.

– No, nézd csak, te kelekótya, hát nem fordítva álltál – kacarászott.

Lassan, megfontoltan lekászálódott a nyeregből, átbandukolt a ló másik oldalára, ahol is nekikészült, hogy ismét felszálljon rá, ugyanolyan irányba, mint az imént. Ámde számításaiból kihagyta a lovat, ezt a szilárd jellemű, érdemdús állatot, amely már hosszú évek óta élt együtt a neves családdal, és utált mindennemű szabadosságot. El is döntötte, hogy most már éppen ideje megleckéztetni egy kissé Hubert ifiurat, istenhozzádot nyihogott tehát neki, és tovaügetett az úton, füle botját sem mozgatva gazdája csengéseire.

Mit volt mit tenni, Bertie csak az apostolok lován juthatott haza. De olyan boldog volt, hogy egy csöppet sem bánta. Szökellve nekiiramodott; közben hol egy képzeletbeli hegedűn húzta a talpalávalót, hol páros lábbal a magasba ugrott, és bokázott egyet a levegőben. Olykor szünetet tartott, és összeverte apró kacsóit széles jókedvében. Néha dalra fakadt, máskor meg, hogy eszébe jutott váratlan kibékülése Amandával, és az este szerzett, tüneményes új barát, letérdepelt az országút porába és forró hálaimákat rebegett. Aztán ismét felpattant és szökdécselve, ugrándozva továbbficánkolt. Ily élvezetes körülmények közt hamar megjárta a száz tű hosszát, és egykettőre ott találta magát a Mangan-fogadó előtt. Ekkor eszébe jutott, hogy hiszen bizalmas mondanivalója lenne Andrew számára.

– Andy! – üvöltött fel torkaszakadtából.

Senki, de senki nem válaszolt neki, ami nem csuda, utóvégre markét óra is jócskán elmúlt. Bertie leguggolt, kitépett gyökerestől egy fűcsomót, és Andrew ablakához vágta.

– Andy! – bódult el ismét.

Végre fény gyulladt, és az ablakban megjelent Andrew álmos, dühös ábrázata.

– Ki az? Te vagy itt, Bertie? Mi a jó nyavalyát akarsz?

– Andy! Andy! A palánk! A palánk!

– Miféle palánk, te ütődött szörnyeteg?

– A főtisztelendő anya palánkja! Ne mondd meg senkinek, de megint felhúzták! – ordította Bertie, és szinte visított a nevetéstől.

– Fogd be a szád, az istenért! Fel akarod riasztani az egész falut?

– Jaj, nem – motyogta a kis lord meghunyászkodva.

– Akkor menj szépen haza. Eridj aludni.

– De tudod, valahogy nem emlékszem, hol lakom – vallotta be Bertie. – És tudod, azt hittem, örülni fogsz, ha elmesélem ezt a palánkügyet. Hol fel, hol le, hol fel, hol le, tiszta hinta-palinta. Palánkban elég ritka az ilyen.

Hirtelen lecsüccsent, és úgy is maradt, közben gőgicsélve kuncogott magában, akár egy kisbaba, aki jól érzi magát.

– Rögtön felöltözöm, és hazakísérlek – szólt le neki Andrew. – De ott ülsz a helyeden, és meg se mukkansz, amíg le nem megyek. Megértetted?

– Ahogy parancsolod, természetesen – jelentette ki Bertie, egyszerre csak kimérten és udvariasan.

Andrew becsukta az ablakot, és a nadrágját kezdte

keresgélni, de szinte azonmód megcsörrent az ablaktábla, mert Bertie újabb lövedéket küldött a magasba. Andrew megint ablakot nyitott.

– Nem hallottad, mit mondtam, te szamár?! – sziszegte le dühöngve.

– Pont azt akartam megkérdezni, hogy mit mondtál!

– Hogy ha-za-kí-sér-lek!!!

– Hurrá, éljen! De úgy értem, előtte mit mondtál?

– Hogy rögtön felöltözöm.

– Tudod, mindjárt gondoltam, hogy valami ilyesmi volt. De hát minek, Andy, minek? – vágta rá meggyőző, gyámolító hangon a kis lord. – Mármint felöltöznöd. Kár a vesződségért, igazán!

– Maradj már veszteg, tökfej.

Andrew félig nevetve, félig mérgelődve felöltözött, s a sötétben elkezdett lefelé lopakodni a recsegő lépcsőn, csupán a pihenőn állt meg, hogy körülfüleljen egy pillanatra, nincsenek-e vészjelek a házban, de végül sikerült óvatosan kinyitni a kaput. Itt azonban döbbent kiáltással hátrahőkölt, mert Bertie üldögélő alakja, amely már eleve is meglehetősen aprócska kupac volt, úgyszólván semmivé töpörödött. Aztán rémülten ráeszmélt, hogy a kupac egyáltalán nem is Bertie, hanem csak Bertié ruhái, szmokingkabátja, nadrágja, cipője, zoknija, plisszírozott fehér inge, sőt, vette észre növekvő ijedelemmel, trikója, alsónadrágja is, olyan takarosan, rendesen egymásra hajtogatva, hogy a dadus szíve csak úgy repesett volna örömében, ha látja. Amint fürkész szemmel körülvizslatott, még éppen megpillantotta a kis huncut dundi alakját, amely a holdfényben meg-megcsillant, akár egy fürge csellé, amint teljes

sebességgel száguldott egyenesen a kultúrház felé.

Andrew azonmód a szökevény után vetette magát, de az ő iramát bizony lelassította a cipő meg a ruha. Bertie jobban rajtolt, s amikor az épülethez érkezett, mielőtt befordult volna a sarkán, pajkosán hátrakacsintott a válla fölött, felrikkantott, és ezzel szerfölött kevéssé méltóságteljes, se vége, se hossza „ipt-apacs-te-vagy-a-fogó" kezdődött kettejük között. Andrew hol a hirtelen lerohanásba vetette reményét, hol körbe próbált lopakodni, hite szerint váratlan irányban, hogy elkapja zsákmányát, hol egyszerűen a falhoz lapult, és mozdulatlanná dermedt, arra várván, hogy Bertie egyenesen a karjába szaladjon, de kísérletezhetett bármivel, hasztalan. Bertie minden alkalommal könnyedén kisiklott előle, és túlságosan is élvezte a hancúrozást, semhogy valaha is végét óhajtotta volna vetni.

És pontosan ebben az alkalmatlan pillanatban történt, hogy az esperes úr útja keresztezte az övéket. Már hazafelé támolygott, fájós, sebes lábbal, nyomorúságosán és olyan fáradtan, hogy azt sem tudta, ébren van-e még, vagy alszik már. Egyeden gondolat foglalkoztatta csupán: hogy eljusson az ágyához, amilyen gyorsan csak lehetséges. Még az elátkozott épület egyre közeledő látványa sem felemlítette meg annyira, mint rendesen. De amikor odaérkezett eléje, olyan kép tárult a szeme elé, amitől ereiben megfagyott a vér és még az elszenvedett gyötrelmeket is kiverte a fejéből. Mert a ház előtt a hold fényében félreismerhetetlenül egy pucér férfi alakja rajzolódott ki! A kísértet jutott eszébe hirtelen O'Keefe leírása, aki szakasztott olyan, mint egy görög férfiszobor! A kísértet ugyanabban a szempillantásban látta meg az

esperest, amikor az őt, és úgy kapta szívéhez a kezét, mintha a kísértetek is tudnák, mi a rémület, majd hang nélkül eltűnt az épület túlsó végén, a sövénynél.

Az esperes urat egy másodpercig kővé dermesztette a rettegés, aztán, mikor teljes jelentőségükben felfogta a történteket, felsüvöltött, akár egy bagoly.

– Jézus, Mária, Szent József, irgalmazzatok!

Andrew ekkor kúszott elő az épület mögül, szinte hétrét görnyedve, már-már kezében érezvén a zsákmányt. Ismét azzal a hadicsellel próbálkozott, hogy az ellenkező irányból (mármint, amit ő annak ítélt) cserkeli be Bertie-t, hiszen alig pár másodperccel előbb látta eltűnni kövérkés hátát az előtte lévő sarkon. Szilárdan eltökélte magában, hogy akár becsiccsentett Bertie, akár nem, ha nyakon csípi, úgy elpáholja, mint a kétfenekű dobot, és ettől a fényes kilátástól csak úgy csurgott a nyála. Ebben a pillanatban ütötte meg fülét az esperes úr vérfagyasztó süvöltése, ugyanekkor azt is észrevette, hogy az ezüstlő kis alak a sövény lombjának menedéke felé iramodik, s mivel látta, hogy egy talpig felöltözött férfi legalább tíz méterrel közelebb van hozzá, elordította magát:

– Utána! Kapja el, az Isten szerelmére!

De jóformán még ki sem ejtette ezt a pár szót, amikor ellenfelét ismerte fel a férfiúban, sőt azt is, milyen lelkiállapotban leledzik. Szeme előtt az úton a félelemtől reszketve, tulajdon felháborító propagandájának áldozataként citerázik a félelemtől ez a tökkelütött, nagyszájú, hígvelejű szájhős, aki ebben a kis faluban embertársainak százait igazzá le megvalósíthatatlan fenyegetések és ígérgetések rendszerével! Csakugyan lehetséges volna, akár még ebben az eszeveszett országban

is, töprengett Andrew, szinte fuldokolva dühében, hogy akadjon ember, aki komolyan veszi ezt a szamarat? És hogy ő maga álmatlanul tölti egyik éjszakát a másik után, és azon emészti magát, mit tehet ellene ez a szánalmas paprikajancsi?

– Te szédült idióta, te! – horkantotta, legalább annyira önmagához, mint az espereshez szólva, és nekirugaszkodott az ösvénynek a kísértet nyomában.

Ám az esperes úr igencsak távol állt attól, hogy bármit is zokon vegyen. Ha Andrew a sárga földig lehordja, kénye-kedve szerint, akkor sem válaszolt volna egy szót sem. Néhány másodpercig csak állt, remegett, hebegett, vonaglott, majd hirtelen megtalálta a lábát, és hanyatt-homlok hazaloholt. Talpa úgy csattogott a földön, mintha soha nem is járta volna meg a hegyet; s úgyszólván lélegzetet sem vett, míg ágya biztonságába nem érkezett, ahol szorosan ráhúzta a takarót reszkető, verítékes vén fejére.

13

Másnap megjött az értesítés, hogy az O'Shea gyerek már csaknem biztosan életben marad, sérülése nem olyan súlyos, mint amilyentől féltek és bár jó hosszú időbe telik majd, az sem lehetetlen, hogy tökéletesen rendbejön. A falu az efféle közösségekre jellemző, sajnálkozással árnyalt örömmel fogadta a hírt, és az ifjú doktor azt bizonygatta, hogy neki már eleve is ez volt a véleménye. Az őrmester, mihelyt megkapta az üzenetet, azonnal elment az espereshez, hogy közölje vele is. A lelkipásztor külsejében végbement változás módfelett megdöbbentette. Az őrmester jólelkű ember volt, s amikor meglátta, milyen sápadt és megviselt Peart esperes úr arca, milyen karikás a szeme, azon morfondírozott, hogy az a betegség talán mégsem csak merő tettetés. Megígérte, hogy benéz O'hOgain atya szállására és üzenetet hagy neki, hogy haladéktalanul vigye meg a jó hírt a hegyre, majd távozott, és vélekedése azonmód el is terjedt az egyházközség köreiben.

Az esperes úr pedig tovább nyomta az ágyat, rettentő lelki viharok közepette. Az O'Shea gyerekről érkezett híreknek persze őszintén örült. De mért nem tudták mindezt mindjárt az elején megállapítani, hogy megkímélték volna őt a rémséges kutyagolástól, meg annak a még rémségesebb befejeződésétől? Ez utóbbiról a hívek szerencsére mit sem tudnak, de arról, hogy milyen villámgyorsan tért vissza a halál torkából, nyilván még most is gyártják a tűrhetetlen élceket. Nemcsak az emberek esküdtek össze ellene, maga a sors is. Ami pedig Andrew

Butiért illeti, a szerencsétlen esperes nyögött és remegett, ha csak gondolt is rá. Mindeddig az a makacs remény éltette, hogy az a kötélrevaló csak blöfföl. Az ám, de egy olyan pasas, aki még a kísértetektől sem fél, nemigen gyullad be más egyébtől sem. Ráadásul nemcsak hogy-nem fél a kísértettől, hanem még mintha valamiféle hatalma is volna fölötte! Mit is mondott csak? „Utána! Kapja el, az Isten szerelmére!" Hallott már ilyet valaha is valaki? Lehet így közelíteni a túlvilághoz? Nem elég ez ahhoz, hogy halálra rémüljön az emberfia?

Az esperes úr megint felnyögött és idegesen mocorgatta sajgó tagjait. A kísértet volt mindennek a teteje. Utóvégre a tulajdon két szemével látta, sőt bármikor újra találkozhat vele: a kísértet tény és valóság. Az esperes úr viszonya a túlvilághoz vallási szempontból furcsa módon elég tárgyilagos és hivatalos volt: nem mintha nem hitt volna benne, csak hát egyszerűen arra valónak tekintette, hogy elfogadja és felhasználja, mint a lelkek kormányzásának eszközét. Számtalanszor ijesztgette nyáját a poklok kínjainak eleven, szemléletes, sőt mondhatni, szemtanúnak is becsületére váló ecsetelésével, de soha egy másodpercnyi álomtól nem fosztotta meg az elképzelés, hogy egy szép napon egyszer neki is része lehet benne. Józan paraszti eszét voltaképpen csak egyetlen igazi félelem gyötörte: rettegett a halottaktól, az éjszakában nyüzsgő, láthatatlan lényektől, akiket nem tudott irányítani, akik packázhattak vele, és fenyegették. Most aztán mitévő legyen? Elhatározta, hogy elhívatja La Trobe-ot; hosszú beszélgetést folytat La Trobe-bal. La Trobe legalább húsvér ember; La Trobe majd felkeresi azt a firkászt, és felderíti a rejtélyt.

Másnap vasárnap volt, de az esperes urat változatlanul hatalmában tartotta a mélységes kétségbeesés. Még a hír, amellyel az izgalomtól rózsálló arcú O'hOgain atya toppant be, nevezetesen, hogy a két misén megduplázódott a gyűjtés eredménye – még ez a hír is csupán egy keserűen gúnyos szikrát villantott fel a szemében.

– Nyilván a turisták adakoztak, akiket az újságok zúdítottak a nyakunkra – jegyezte meg fanyarul. – De legalább szorult beléjük annyi illendőség, hogy fizessenek is a szórakozásért.

A turisták csakugyan özönlöttek, sőt, a hét végén egyre szaporodott a számuk. Annyi autó, kerékpár, pónifogat tódult a községbe, hogy a kis főutca – az egyik helybeli megállapítása szerint – semmiben sem különbözött a Piccadillytől. A gyerekek meglehetősen szép kis összegeket zsebeltek be az idegenektől, akikét amolyan városnéző körutakra kalauzoltak, a zárda, a paplak, meg a Mangan-fogadó között, és bőségesen elláttak színes és téves információkkal. Körülbelül fél egykor egy karcsú, gyönyörű Daimler fékezett a Mangan-fogadó előtt, mire menten szétröppent a pletyka, hogy egy püspök érkezett látogatóba. Valójában, s ez újabb bizonyíték az igazság és igazságszolgáltatás fizetőképességére, a kocsi Felim Plunkett tulajdonában állt.

– Mit szólna, ha kiragadnám innen, és ennénk valahol egy harapást? – kérdezte vidáman. – Szeretném egy kicsit felrázni ebből a levertségből.

– Már megígértem Mrs. Mangannak, hogy itt ebédelünk – vallotta be bűnbánóan Andrew. – Nagyon fontos neki, tudja, a déli forgalom szempontjából. Ez a tömérdek ember mind látni óhajt engem, az egyéb helyi

nevezetességek között. Mrs. Mangan úgy vélte, ha hajlandók lennénk itt maradni, végre ő is hozzájuthatna néhány vendéghez. Azt hiszem, nem szabad ezt megtagadnunk tőle, nagyon rendesen viselkedett velem, amikor pácban voltam.

– Lám, mit jelent a hírnév! – álmélkodott Felim, de szokott jó kedélyével engedett.

Helyet foglaltak a kemencéhez hasonló étteremben és legyűrték a karórépa-pürével körített, roston sült ürühúsból, gyümölcszselés mazsolapudingból, és egérfogó-sajtból álló menüt. Mint a jóstehetségű tulajdonosnő előre látta, a fogadó zsúfolásig megtelt, olyannyira, hogy végül már a dohányzóban, a társalgóban, sőt, a hátsó udvaron is asztalokat kellett terítem. A levegőben szinte szikrázott a fojtott jókedv, cikáztak a halk megjegyzések.

– Nézd csak, ott ül az ürge!

– Az, amelyik olyan elegáns?

– Nyavalyát! Amelyiknek olyan a haja, mint egy rozoga fészek!

– Elég hidegvérűnek látszik!

– Hát meg kell adni, az angolokban van hidegvér! Gondolj csak Dunkirkre!

– És ki az a hapsi ott mellette?

– Valami híres ügyvéd, direkt Londonból!

– Tényleg? Jesszuskám, és ürühúst eszik, pont úgy, mint te vagy én!

– Szó, ami szó, fogalmam sincs, mit mondhatnék magának – jegyezte meg Felim, és nagyot kortyolt a sörből, hogy leöblítse a mártás ízét. – Megelégedésére szolgál, hogy fejtetőre állítja az egész országot?

– Engem állítanak itt fejtetőre. Úgy érzem, mintha valami álomban élnék – gyónta meg Andrew Felimnek, és beszámolt a beszélgetésről, amelyet Mr. Brendan La Trobebal folytatott a folyóparton.

Felim olyan nevetőgörcsöt kapott, hogy csaknem megfulladt.

– Jaj, Patsy, Patsy! Isten bocsássa meg nekem, imádom azt a csibészt! – lihegte. – És maga mit csinált? Elfogadta az ajánlatot?

– Egy frászt! – A szó kiszaladt Andrew száján, mielőtt elharaphatta volna.

– Egy frászt! – utánozta Felim. – Jaj, Butler, Butler! Csak ülök és reszketek. No, folytassa szépen.

– Elvégre még a zsebükben sincs a dohány! Kicsit elhamarkodták a dolgot, nem gondolja? – kérdezte ártatlan képpel Andrew.

– Ó, most már az sem telik sok időbe, hiszen a keresetet továbbították Angliába. De ami a maga részét illeti, nem is tudom, mért izzadok abban a fülledt irodámban a periratain. Úgy látom, a hullámok lassan elcsitulnak.

– Komolyan gondolja?

– Határozottan. Tudja, ez az ügy nem volt más, csak vihar egy kanál vízben. Az a szerencsétlen öreg esperes, nagyon is emberi módon, megpróbált néhány fontocskát összekaparni a saját egyéni céljaira. Ennyi az egész, akárhogy is forgatjuk. Nincs a világon semmi, amit kevésbé kívánt, mint igazi bajt keverni. Honnan az ördögből is sejthette, hogy ilyen nehéz fiúval akasztott tengelyt? Ó, én őszintén sajnálom a nyomorultat.

– Számomra roppant érdekes, amit mond – tűnődött el Andrew. – Úgy értem, ez a gyengéd utalás a szerencséden

öreg esperesre. Az a benyomásom, hogy egy legenda születésének vagyok itt a szemtanúja, és a legendák, persze, nagyon is a szakmámba vágnak. E köré a vén krokodil köré lassacskán kialakítanak egy álombéli, csodás személyiséget, amely hamarosan önálló életre kel majd, akár a jó regények hősei. Kezdte Patsy, amikor a maga elrugaszkodott képzeletével felvázolta egy szent öregember arcképét, aki csupán hívei érdekében gürcöl, töri magát, és ezt a képet tökéletesítette ünnepélyesen Mr. O'Sullivan, pedig hát egy vonásában sem egyezik a valósággal.

Felim ismét csak nevetett.

– Ó, Tom O'Sullivan! Tomra nem szabad haragudnia. Tom a legremekebb ügyvéd a világon. Tudja, én is megpróbáltam őt megkaparintani magunknak, de elkéstem. Ha sikerült volna, most a másik irányba csaholna.

– És van itt még valami, ami nagyon érdekes – folytatta Andrew –, sőt, az igazat megvallva, egyenesen lenyűgöző. A tárgyalóteremben minden tökéletesen különbözik valahogy attól, ami valójában. Én világéletemben mélységesen csodáltam egy-egy jó bírói összefoglalást, mint merőben intellektuális teljesítményt. De most, mióta saját fülemmel hallottam, mit hordanak össze a peres felek, rájöttem, hogy ha az ember tudja, mi történt igazából, lázálomnak hat az egész. Magukat jogászokat nem becsülik meg kellőképpen – holott maguk a korszak legnagyobb alkotóművészei!

– Köszönöm az elismerést! Remélem, őszintén gondolja – válaszolt Felim. – Azt hiszem, annyit mindenképpen eleve megígérhetek magának, hogy mire a végéhez érünk, nem fog ráismerni a tulajdon esetére. De most talán

menjünk fel a szobájába, és nézzük át az iratokat, helyes? Utána viszont, akár tetszik, akár nem, elviszem magát ide nem messze. Nem mindennapi kis élvezetet tartogatok magának.

A védekezés, amelyet Felim készített, nagyon kurta volt; tömör, egyszerű stílusa éles ellentétben állt a másik fél ömlengő szószaporításával. Az alperes kijelenti, hogy cikke nem vonatkozott a felperesre, akinek létéről egyáltalán nem is volt tudomása, valamint hogy az apácákra vonatkozó állításai tartalmukban és lényegükben megfelelnek a valóságnak, a felperes kifogásait illetően pedig hivatkozik az *Aranyág*-ra, többek közt a 63. fejezet 646. oldalára, az ip22-ben kibocsátott, rövidített kiadás szerint.

– Nem tetszik nekem ez a túl pontos hivatkozás – ellenkezett Andrew. – Dolgoztassa csak meg őket! Utóvégre a teljes, röviditetlen kiadás tizenkét kötetes!

– No nézd csak, micsoda jótét lélek! Hát ember maga egyáltalán?

– Nem én! Dolgoztassa csak meg őket! – ismételte meg elszántan Andrew. – Azonkívül nem egészen szabatos az az állítás, hogy nem volt tudomásom a felperes létezéséről. Ez képtelenség volna bárki részéről is, aki csak egyetlen napot tölt Patrickstownban. Nem változtatna a mondatán olyasformán, hogy „nem volt tudomása a felperes és a zárda kapcsolatáról?”

– Igaza van – helyeselt Felim, és ceruzájával firkáit néhány szót a margóra. – De mondom magának, az én reves csontjaim azt súgják, semmi szüksége sem lesz az egészre.

– Nem baj, holnap azért fogalmazza át mégis így, jó?

Alighanem a nagy Pulvermacher tépelődő némaságának is vége szakad hamarosan. Ha az ellenfél nyugtalankodik, nyugtalanítsuk csak tovább.

– Már látom, hogy maga született pereskedő – állapította meg Felim atyai büszkeséggel.

– No és mi az a nem mindennapi kis élvezet?

Felim elmagyarázta, hogy Mr. Patsy La Trobe csillámló személyiségének egy újabb fazettáját szándékozik megtekinteni. Egy körülbelül húszmérföldnyire fekvő faluban politikai nagygyűlést tartanak délután, ahol Patsy fordul a választópolgárokhoz, mint az „Erin Fiai" párt képviselő-jelöltje. Amíg az ember nem hallotta Patsyt a politikai helyzetről beszélni, bizonygatta Felim, nem is remélheti, hogy teljes mértékben kiélvezheti egyéniségének zamatát. Andrew nem esküdött volna meg arra, hogy csakugyan ki akarja-e élvezni, de mért világosan látta, hogy Felim nagyon szeretne elmenni, jó szívvel beleegyezett. Beszálltak a Daimlerbe, amely könnyedén végigsuhant a főutcán, miközben legalább egy tucat lelkes bámészkodó is beugrott járművébe, hogy a nyomukba szegődjék.

– Roppantul sajnálnám, ha el kellene ejtenem ezt a maga perecskéjét, éppen, amikor kezd istenigazából érdekessé válni – bökte ki Felim váratlanul vezetés közben. – Fogalmam sincs, milyen következményekkel járhat, ha egy esperesplébános a hívei szeme láttára vereséget szenved egy idegentől. A legelvadultabb képzelet is meghátrál a gondolattól. Bár az igazat megvallva, annyira valószínűtlen, hogy még a lehetőségében sem hiszek. Okosabban tenné, Butler, ha meggondolná magát, mert ő nevet majd utoljára.

– Ó, én azt hiszem, alaposan megnyirbáltam a karmait – mondta nyugalmasan Andrew.

– Rögtön látni, hogy magának nincsenek még tapasztalatai az Anyaszentegyház karmaival kapcsolatban – vágott vissza Felim, és tiszteletteljesen megemelte a kalapját, amint elhaladtak egy kis kápolna mellett. – Különben nem beszélne ilyen könnyedén. Mérget vehet rá, hogy a helyzet előbb-utóbb megfordul. És ők azzal sem igen törődnek, milyen eszközökkel érik ezt el. Ó, akad a tarsolyukban még egy és más.

– Maga szó szerint úgy beszél, mint Muldoon.

– Jaj, az a Muldoon, irgalmazzon neki az Úr! – vihogta el magát ismét Felim. – Iszonyatos, hogy maga mit művelt vele! Az első dolga volt elrohanni Lough Derg vezeklőhelyére, ahol bűnbánatot tartott, három álló napig böjtölt, mezítláb mászkált a köveken, és töredelmesen verte a mellét.

– Ennyire vallásos? – hüledezett Andrew.

– Vallásos, ugyan már! – legyintett Felim kedvesen, mintha egy kisgyereknek magyarázna. – Attól félt, híre terjed, hogy a maga barátja. És legalább öten akadnak, akik boldogan beülnének az állásába, ha tehetnék!

– Maga úgy sorolja itt a dilisnél dilisebb állításokat, mintha köznapi, értelmes dolgokról beszélne – siránkozott Andrew.

– Maga pedig már rég túl van azon, hogy bedilizzen – biztosította Felim. – És majd meglátja, ezentúl egyre gyorsabban csúszik lefelé a lejtőn. Nézze csak, nem a mi politikai zsenink áll ott a fák mellett?

Ez volt az első nagyszabású népgyűlés, amelyet Patsy a saját érdekében rendezett, s amelyet mérföldkőnek szánt a

helyi politikai életben, ama sorsdöntő esemény jeleként, amikoron is leteszi a garast valamelyik párt mellett. Réges-rég eltökélte ugyanis, hogy bizonyos terveinek valóra váltása végett a kellő időben beválasztatja magát a Dáil tagjai közé, de mind a jelen pillanatig nehezére esett eldöntenie, hogy a két legnagyobb párt, az „Erin Fiai" és az „ír Hazafiak" közül melyiknek esküdjön hűséget.

Félreértés ne essék: Patsy meggyőződésének őszinteségéhez nem férhet szó. Sürgősen le kell szögeznünk, hogy a két párt programja úgyszólván szóról szóra megegyezett. Mindkettő bátran porondra szállt a szabad, katolikus, köztársasági, gael Írország mellett, és mindkettőnek leghőbb kívánsága, természetesen, a hat északi megye visszacsatolása volt, amelyeket egy szerződés önkényes megszegésével kiragadtak Erin karjaiból, s amelyek most egy olyan zsarnoki rendőrállam rémuralmát sínylik, hogy ahhoz képest a huszadik század valamennyi túlkapása potomság. Amelyik párt éppen hatalmon kívül volt, azt bizonygatta a választópolgárainak, hogy a fenti célkitűzések csupán akkor érhetők el, ha mielőbb kormányra kerül; ám valahányszor ez megtörtént, rejtélyes úton-módon egyszerre elmosódottá, távolivá, elérhetetlenné vált minden. A pártnak ilyenkor ugyanis a kormányzás gyakorlati gondjaival kell megbirkóznia, vagyis elsősorban megtisztítania a közéletet a korrupt hivatalnokoktól s a helyükre érdemdús fivéreket, unokaöcsöket és nagybácsikat állítania saját soraiból, másodsorban pedig legalább három évig kell hatalmon maradnia, mert a miniszterek csak ebben az esetben jogosultak a nyugdíjra. Az időszak végén a párt már oly halálosan elcsigázott, hogy hajlandó lemondani a keze

ügyébe kerülő első vitás kérdés ürügyén, sőt, ha minden kötél szakad, akár elvi okokból is.

Patsy lényegében inkább az „ír Hazafiak „-hoz vonzódott, mivel módosabb klienseinek több mint a fele ehhez a párthoz tartozott. Ennek folytán könnyebb lett volna elfogadtatni magát a jelölő bizottsággal is, annál is inkább, mivel jelenlegi képviselőjük meglehetősen gyatra egyén volt, s a Nemzet történelmébe sem véste be nevét, míg az „Erin Fiai”-nak jelöltje mérhetetlen népszerűségre tett szert, mert hajdanán lepuffantott egy angol rendőrt a sövény mögül, mely hőstett az idő múlásával némileg módosult, mégpedig olyasformán, hogy puszta kézzel intézett el hat részeg brit különítményest, akik vérszomjukban éppen ír nőket és gyermekeket készültek halomra mészárolni. Patsy nem vághatott fel ilyesmivel, már csak azért sem, mert azokban a forrongó időkben még hátulgombolós volt, de úgy vélte, talán azzal is elérhet valamit, ha lelkes, buzdító szavakkal új szellemet követel az ír politikai életbe, továbbá szakítást a múlt meddő gyűlölködésével, ellenségeskedésével. Már erőteljesen dolgozott ezen a lehetőségen, amikor legnagyobb megkönnyebbülésére az „Erin Fiai”-nak jelöltje hirtelen elhalálozott, s ez a szerencsés, jókor jött esemény annál is kecsegtetőbbnek látszott, mivel az illető agglegény volt, s így nem kellett haladéktalanul az özvegyét felléptetni, a gyengéd ír szokás szerint. Patsy nem is habozott tovább. „Erin Fiai” győztek; utóvégre náluk nem csupán Mr. Keating híveinek körét örökölheti, hanem a gyűléseken közbeszóló kellemetlenkedőket is megfelelően elnémíthatja egyeden felkiáltással: – És most, fiúk, áldozzunk egy néma percet nagy halottunk emlékének!

„Erin Fiai” nem túl messze a falutól egy mezőn állították fel tribünjüket. A Köztársaság trikolórja büszkén lobogott mellette a sebtében összeütött zászlórúdon, alapzatát jól odaerősített transzparens övezte a választókhoz intézett felszólítással: „Szavazzatok La Trobe-ra és az Új Szellemre!” A gyűlés nem volt túlzottan népes, minthogy a polgártársak színe-java Patrickstownba rándult át, megnézni a balhét, de akik nem rendelkeztek járművel, a hőséget meg alkalmatlannak találták a gyalogtúrához, választhattak: vagy ide jönnek, vagy szokott vasárnapi szórakozásukat űzik, azaz kiállnak a keresztúthoz, és reménykednek, hátha látnak egy üdítő kis karambolt. Mintegy száz ember verődött csak össze tehát, valamennyien fullasztóan meleg, fekete ünneplőben, arcukon méla elszántsággal, hogy nem dőlnek be a nekik szánt link dumának, így hát Felim és Andrew nem tudtak diszkréten elvegyülni a tömegben, ahogy tervezték. Amint átvágtak a füvön, Patsy éppen szólásra emelkedett, és udvarias biccentéssel jelezte, hogy tudomásul vette jelenlétüket. Néhány másodpercig még hallgatott, miközben gyakorlott szeme a hallgatóságot kémlelte, nincsenek-e köztük az ír Hazafiak titkos megbízottai, vagy éppen hajdani cégtársa, jelenleg engesztelhetetlen ellensége, Mr. Finkelstein ügynökei. Aztán elkezdte szónoklatát, egyszerű, őszinte, férfias hangnemben.

– Barátaim – mondotta –, most, hogy e szószéken állok, mérhetetlen alázat tölti el egész valómat, hiszen mélységesen tudatában vagyok érdemtelenségemnek. Ha arra a férfiúra gondolok – az Örök Világosság fényeskedjék neki –, akinek a helyére léptem, emlékezetem felidézi nemzeti ellenállásunkban szerzett dicső hírnevét,

eszembe jut, mily nagyszerű cselekedetekkel szolgálta népünket, akár az aprócseprő, helyi ügyekben, akár honunk nagy kérdései terén, s ha fontolóra veszem, micsoda megbecsülésnek örvendett – és méltán! – szűkebb pátriájának kiváló polgárai közt, óhatatlanul fel kell tennem magamnak a kérdést: ki vagyok én, hogy a helyére merek lépni?

– Tényleg, kicsoda? – hallatta a hangját a tömeg szélén egy marcona egyén.

Patsy sebtében eszébe véste a veszélyes pontot, és folytatta szónoklatát.

– Úgy ám, kicsoda? – ismételte meg nyájasan. – Egy még meglehetősen fiatalember, akit bár ismernek tán néhányan önök közül, ám a politikai küzdőtéren eddig nem próbálkozott. Fiatalember, aki kora következtében nem részesülhetett az örömben, hogy szerepet játsszék ifjú és életerős nemzetünk sorsának alakításában, nemzetünkében, melynek társadalmi és technikai téren tett roppant haladását egész Európa ámulva csodálja. Fiatalember, aki azonban éppen friss világszemléletének, fiatalságának puszta ténye folytán esetleg hozzájárulhat ahhoz, hogy az ír politikai életet új szellem hassa át, aki segíthet elsöpörni a múlt meddő gyűlölködését, átkos ellenségeskedését.

– Ó, könyörgök, egy percig se gondolják – kiáltott fel szinte zokogó hangon, és mindkét karját felemelte, mintegy csendért esdekelve –, ó, könyörgök, egy percig se gondolják, hogy becsmérelni kívánom azokat a magasztos férfiakat, akik toronyként magaslanak szeretett hazánk közelmúltjának történelmében! Távol álljon tőlem még a gondolat is! Senkit sem becsülök-tisztelek jobban náluk. Sőt, továbbmegyek. Hadd mondjam ki kereken, egyenesen,

hadd mondjam ki alapos megfontolás után, itt, mindnyájuk színe előtt, hogy a felét sem kapják meg annak, amit megérdemelnek. Ó, bizonyára akadnak sokan hallgatóim között, akik, ha módjukban állna, bizony kicsikarnák számukra a heti harminc shillinget az Államtól, amely egész létét csupán az ő önfeláldozásuknak köszönheti. És barátaim – tenyereit Patsy az asztalra, kissé előredőlt, és hangját drámai suttogássá halkította –, ha az önök szíves támogatásával a Dáil tagjai közé léphetek, fogadom, a végsőkig küzdők, hogy igazságot szolgáltassak nekik.

A hallgatóság néhány korosabb tagja kezdett elgondolkodó képet vágni.

– És maga mit akar szolgáltatni? – tudakolta a veszélyes pont.

– A kellő időben rátérek majd a részletekre – felelte Patsy, és azon tűnődött, hogy Finkelstein vagy a politikusok rejtőznek az okvetetlenkedő mögött –, egyelőre kérem szíves türelmüket, hogy felvázolhassam politikai irányelveim legfőbb vonásait. Az imént, barátaim, utaltam a meddő gyűlölködésre. Itt az ideje, hogy az ilyesmi eltűnjék politikai életünkből! A gyűlölség soha nem vezetett semmire, valódi eredményt és sikert csupán a szeretettől várhatunk (hisz remélem, mi itt mindnyájan hívő keresztények vagyunk). Ó, korántsem állítom, hogy a szeretet mindig könnyű. Jól tudom, mi jár most az eszükben. Hogyan is tehetnénk félre a gyűlöletet, kérdik magukban, amikor testvéreink ott északon még ugyanazt a keserves igát nyögik, amelyet nekünk hét évszázadig tartó, zabolátlan küzdelem árán sikerült lerázni magunkról? Hogyan alhatnánk nyugalmasan éjszakai álmunkat ágyunkban, míg Anglia könyörtelen zászlaja lobog

szépséges zöld szigetünk hatalmas részei fölött? Teljesen megértem önöket, barátaim, tudom, mit éreznek, sőt, úgy vélem, így kell ereznünk mindnyájunknak, hiszen lehet közöttünk bárminő különbség politikai vagy vallási téren, esetleg más kisebb-nagyobb kérdésben, egy bizonyos: mindnyájan hazafiak vagyunk és írek!

Itt szünetet tartott, és várta a tetszésnyilvánítást, de senki sem tapsolt. A hallgatóság, amely általában igencsak nyugalmas álomban töltötte az éjszakáit, és az év háromszázhatvannégy napján nemigen emésztette magát Észak-Írország miatt, lassan elveszítette érdeklődését. Sokkal szívesebben hallott volna valamicskével többet Patsy elképzeléseiről a nyugdíjak emelését illetően. És ami még csak rontott a helyzeten, a veszélyes pont ismét szükségét érezte, hogy kinyissa a száját.

– Jól hallottam? – kérdezte kaján gúnnyal. – Nem az ír Hazafiakat emlegették itt az imént?

Nevetés moraja csapott fel a tömegből, amint megértették a célzást. Patsy óvatosan megtörölgette zsebkendőjével a homlokát, és újabb csalétket vetett ki. Érezte, hogy a gyülekezet nem áll mögötte, és reszketett attól, hogy esetleg kudarcot vall Felim meg az angol firkász szeme láttára, akik csak élveznék. De nem túl bölcsen úgy akart fordítani a helyzeten, hogy kihasználja a néphangulatot, és megpróbál a helyi eseményekre utalni.

– Azt mondom, mindnyájan írek vagyunk – folytatta –, és mint ilyenek, ragaszkodunk ahhoz, hogy elevenen tartsuk nagy hagyományainkat. Ragaszkodunk ahhoz, hogy megőrizzük, megóvjuk azt a tiszta erkölcsöt, amely évszázadok óta becsületet-dicsőséget szerez Írország nevének. Ragaszkodunk ahhoz, hogy semmiféle mocsok ne

szivárogjon be hazánkba idegen országok sajtójából. Nem kérünk az ocsmány szennylapokból, nem kérünk a Fleet Street olcsó, üres, ostoba szószaporításából. Ki kell alakítanunk saját egészséges, lélekemelő irodalmunkat a katolikus, ősi ír szellem elvei alapján, hazafias kötelességünk, hogy bojkottáljuk az idegen sajtót!

Szóról szóra idézte az egyik katolikus napilap vezércikkét, és meg volt győződve róla, hogy ez megteszi a magáét. A tiszta erkölcs emlegetése mindig kisebb tapsvihart biztosított, és valószínűtlennek látszott, hogy valamelyik hallgatója kifogásolni merészelne olyasmit, ami annyira egybevág a pillanatnyi hivatalos álláspontal. De ezúttal ismét tévesen ítélt. Igenis kapott egy maró visszavágást, ráadásul olyasvalakitől, aki talán még Patsynél is jobban elképedt elhangzott szavaitól.

– Bojkottálni az idegen sajtót? – fortyant fel ugyanis váratlanul Andrew. – Mikor az egész világ tudja, hogy maga azokból él?

Harsány nevetés rázta meg a végre felélénkülő seregletet. Andrew úgy nézett körül, mint akibe belevágott a mennykő. Úgy érezte, ennél különösebb dolog még soha életében nem történt vele. Eredetileg esze ágában sem volt megszólalni, a szavak önkéntelenül buktak ki a száján, és honnan, az Istenért, honnan szedte ezt a hibátlan hangvételt? Nem vitás, egy idegen ember költözött belé hirtelen, de ez az idegen mintha nem neki szándékozott volna ártani, mivel Patsy egész testében reszketett, a képe bíborvörösre gyulladt, őt meg csupa nevető, barátságos arc vette körül, bárhová nézett. A komikus döbbenet láttán pedig, amely tiszteletre méltó, tudós ábrázatáról sugárzott, a kacagás még hangosabb lett, s amikor az egyik helybeli

mindentudó körbesúgta, hogy kicsoda, üvöltő röhögéssé fokozódott. Valahonnan távolról Patsy kétségbeesett sikolya hallatszott:

– És most fiúk, áldozzunk egy néma percet nagy halottunk emlékének! – de a kutya sem hederített rá, és tagadhatatlan, hogy ez az egyetlen mondat hosszú évekre elhalasztotta politikai karrierjét.

Felim a földön ült, és úgy látszott, csendesen zokog magában.

– Roppant helytelen! Roppant helytelen! – hüppögte. – Még egy ilyen eresztés, és biz'isten, visszavonulok. Hétfájdalmú Szűzanyám! Ezek az angolok! Iszkoljunk innen – vezényelte, és feltápászkodott. – Ma estére már megtette a magáét. Gyorsan visszaszállítom a faluba, a fogadóba, aztán rohannom kell Dublinba, telefonálni. Van néhány érdekelt, akiket valóságos bűntény volna a kelleténél csak valamicskével is később tájékoztatni a történtekről...

– Be kell vallanom, Butler, nagy meglepetést szerzett – mondta szemrehányóan, amikor az autó tovaszáguldott velük. – Egy magafajta ember, aki képes így hátba döfni ezt a szerencsétlen manuszt! Pedig hát a Brit Birodalom korántsem ilyen szellemben épült fel, nemde? Úgy tudom, éppen a feddhetetlenség, a becsületes bánásmód, a tisztességes játék szilárd alapjain nyugszik!

– Szó sincs róla – vágott vissza önelégülten Andrew. Már-már kezdte elhinni magának, hogy az egész ügy briliáns, előre kitervelt hadicsel volt. – A Birodalom sikerei onnan származnak, hogy az angolok mindig tudták, mi a megfelelő módszer egy-egy adott szituáció elintézésére. Az a módszer, amely összhangban áll a lélek

ütemével – a kifejezést attól az egyháztól kölcsönzőm, amelyet tagjai, gondolom, tréfából, szentnek emlegetnek...

Felim figyelmeztetően emelte fel a kezét.

– Álljon meg a menet! Erről egy szót sem! Hívő katolikus vagyok. Egykettőre a béka feneke alatt találnám magam, ha nem az lennék.

– Bocsásson meg – mentegetőzött Andrew. – Mindössze azt akartam mondani, a Birodalom alapja az a tény, hogy az angolok világéletükben tudták, öt bab hány bab.

És gőgös önbecsülést tükröző arccal hátradőlt az ülésen. Felim szótlanul elmélkedve vezetett, csak hébe-hóba tört ki belőle a féktelen röhögés. Amikor Andrew a fogadó előtt kiszállt a kocsiból, Felim elővett egy szattyánbőrbe kötött könyvecskét, és átnyújtotta neki. Arca szakasztott olyan komoly és alázatos volt, mint egy kisfiúé, aki a körülrajongott futballista vagy ökölvívó színe előtt áll.

– Mindannyiunknak megvan a maga kis gyengesége – motyogta –, jómagam például gyerekes módon autogramokat gyűjtök. Tudom, hogy csacsiság. De ugye, adna nekem egy aláírást? Tudja – ugrott fel ismét egy oktávval a hangja –, nem hittem, hogy valaha is megérem, hogy Patsyt lefőzi valaki! Almomban sem képzeltem, hogy ilyesmi lehetséges!

És Andrew ünnepélyesen berótta nevét a könyvecskébe, közvetlenül a pápai nuncius autogramja alá.

14

A Mangan-fogadó kellemetességei inkább szellemi, semmint anyagi természetűek voltak. A vendég bizton számíthatott meleg fogadtatásra, eleven érdeklődésre személyes ügyei iránt, együttérzésre, ha bosszúság érte, kitűnő tanácsra, ha zavarba esett, másfelől azonban sosem tudhatta, meleg lesz-e a fürdővize, kiszellőztették-e az ágyneműjét, vagy kerül-e az éppen hogy ehetőnél csak valamicskével jobb fogás az asztalára. Ez a kettősség olyankor mutatkozott meg a legvilágosabban, ha a vendég megkockáztatott egy aprócska kérelmet, vagy indítványt kényelme érdekében. Mrs. Mangan roppant lelkesedéssel rögtön beleegyezett mindig mindenbe, sőt, keserű szemrehányásokat tett magának, miért nem jutott neki előbb eszébe, és ezzel mintha ki is merítette volna energiakészletét, és minden maradt a régiben.

Andrew például mindjárt megérkezésekor közölte, hogy reggelire teát, pirított kenyeret és két lágy tojást kér, ahogy megszokta. Mrs. Mangan tüzetesen ki is faggatta a tojások tárgyában, pontos meghatározást követelt arra vonatkozóan, hány percesek legyenek, valamint tudni kívánta, ragaszkodik-e a tyúktojáshoz, avagy hajlandó néha pulyka-, esetleg kacsatojást is fogyasztani. Andrew-t valósággal elbűvölte ez a viselkedés, mely oly előnyösen tért el az angol vendéglátóipar közönyösségétől, és másnap reggel, amikor ismét megjelent a szalonnás rántotta, inkább csak mulatott a dolgon, és szelíden emlékeztette szállásadónőjét megegyezésükre.

Mrs. Mangan változatos szidalmakkal illette önmagát,

mondván, hogy a feje már annyit sem ér, mint egy főtt krumpli, és alázatosan kérte vendégét, ne csüggedjen, holnapra minden rendben lesz. Ám a szalonnás rántotta maradt, és néhány, napról napra lanyhuló próbálkozás után Andrew beletörődött a helyzetbe.

Következésképpen most, amikor helyet foglalt a reggelizőasztalnál, és meglátta a gondosan eléje készített, horgolt melegítőcskébe bugyolált, gyönyörű, barna pöttyös két lágy tojást, azon nyomban megérezte, hogy történt valami. Ez az érzés méginkább hatalmába kerítette, mihelyt kiderült, hogy a tea, forró, a pirítós friss, és végül, amikor Mrs. Mangan is felviharzott megérdeklődni, hogy rendben van-e minden, szemernyi kételye sem maradhatott. Azt is pontosan tudta, bár egyáltalán nem vette rossz néven, hogy mindez nem annyira az ő kedvéért történt, hanem amolyan kerülő úton háziasszonyának célkitűzéseit szolgálja.

– Mondja, kedves Mrs. Mangan, csak nincs valami zűr? – mosolygott, mert sehogy sem sikerült kigyógyulnia átkos szokásából, hogy azonnal a lényegre térjen.

– Ugyan már, miféle zűr lenne, Mr. Butler? – pironkodott Mrs. Mangan. – Mindössze remélem, hogy kedvére szolgál a reggeli, ennyi az egész. Nem maradt éhes, elég volt? Van egy kis finom szilvakompótom a konyhában, nincs kedve megkóstolni?

– Finom kis szilvakompót! – ismételte meg Andrew méla undorral.

– Esetleg egy kis ribizlizselét?

– No, bökje már ki! – mondta nyájasan Andrew. – Drága asszonyom, épp eléggé ismerem magát. Tudom, hogy nyomja valami a szívét. Hadd hallom, mi az?

– Jaj, Istenkém, Mr. Butler – rebegte Mrs. Mangan, és halkan felnyögött. – Mi tagadás, nem nyújtottam magának itt valami nagy kényelmet. De hát olyan nehéz idők járnak rám, ezzel-a hőséggel, meg hogy üresen állt a ház... Egy csöppet sem vehetem zokon, ha holnap elköltözik.

– De mintha mostanában javulna egy kicsit a helyzet, nem? És eszemben sincs elköltözni holnap.

Mrs. Mangan jámborul reménykedő pillantást vetett rá. – Nem tréfál?

– Persze hogy nem. Szó sincsen semmi ilyesmiről. Honnan támadt ez az ötlete?

– Joe O'Leary, a tejesember mondta, hogy maga felköltözik a Patrickstown-kastélyba, és őlordsága vendége lesz – dadogta elcsukló hangon a derék asszonyság.

– Mert Joe O'Leary nyilván megálmodta – horkant fel Andrew hirtelen támadt bosszúsággal. – Lassacskán megszokom már, hogy a falubeliek előbb tudják, mi történik velem, mint ahogy én bármit is tennék, és ha szabad így mondanom, kívülről fújják, mi van a leveleimben, mielőtt megkapnám a postát. De az már mégiscsak több a soknál, ha jóslatok alapján határozzák meg a jövendőmet!

– Akkor hát mégsem igaz? Pedig Joe O'Leary eddig még soha nem tévedett – tétovázott Mrs. Mangan a kétfajta megbízhatóság között.

– Mrs. Mangan, becsületszavamra mondom, hogy nem igaz.

– Nem tagadom egy percig sem, hogy a jelenlegi körülmények közt maga bizony egyenesen kincset ér nekem!

– Ha ezzel segítek magán – fogadkozott ünnepélyesen a tudós –, sátrat verek a ház előtt, és egész napra betelepszem, és egy csengőt rázva szakadatlanul azt ordítom: „Tessék besétálni! Folyvást, folyvást!”

– No hallja, ilyet soha nem kívánnék meg egy úriembertől – mondta roppant komolyan Mrs. Mangan, és sokkal megkönnyebbültebb arccal távozott a szobából.

Andrew azonban még az első tojással is alig végzett, amikor a fogadósné visszatért, olyan gunyoros kárörömmel az arcán, amilyen csak telt szelíd, kedves vonásaitól. Gondosan becsukta az ajtót, széket húzott az asztalhoz és leült.

– Patsy La Trobe öccse, Kevin vár odakinn! – suttogta. – Azt mondja, bizalmasan szeretne beszélni magával.

– Számítottam ilyesmire – bólintott nyugodtan Andrew. – De nem óhajtok találkozni vele. Nagyfőnök csak nagyfőnökkel cserél eszmét. Amennyiben Patsynek valami mondanivalója van, jöjjön ide, és adja elő maga.

– Arra sosem lesz hajlandó, Sőt, kétlem, hogy Patsy ma egyáltalán kiteszi a lábát az utcára, azok után, hogy maga úgy a torkára forrasztotta a szót! – vélekedett Mrs. Mangan.

– No lám, hát már erről is értesült? Alkalmasint a tejestől, ugye?

– Ugyan már. Hiszen másról sem beszél a falu. És milyen üzenetet adjak át az öccsének?

– Kérem, mondja meg neki – kezdte Andrew, és olyan ábrázattal fejezte le a második tojást, amilyet Napóleon vághatott, miközben kibocsátotta parancsait –, hogy a maga söntésében kívánok találkozni Mr. Patsy La Trobe-bal, hat órakor. Ha netán késnék néhány percet,

szíveskedjék várni. És amennyiben Mr. La Trobe-nak valamilyen kétsége van afelől, melyik söntésre gondolok, nos, arra, amelyikben szerencsém volt megismerkedni vele.

Mrs. Mangan a szájához kapta a kezét.

– Juj, Istenkém! – sikkantott boldogan, és kilibbent a szobából.

Ez a délelőtt nem hozott túl sok békét. A következő vendég Lord Patrickstown volt, kékeszöldben játszó, olasz selyemöltönyben, és lényegesen fesztelenebbül, mint amilyennek Andrew előző alkalommal látta.

– Elnézést a betörésért, meg miegymás – csipogta vidáman. – Mi az, te még meg sem reggeliztél? Micsoda lusta fráter! Úgy értem, már legalább tíz óra van. Hogy s mint vagy? Ősidők óta nem láttalak.

– Ősidők óta? – hüledezett Andrew.

– Hát persze. Legalábbis azóta, hogy együtt ebédeltünk. És megírtuk azt a levelet, emlékszel. Mellesleg már minden rendbejött. A főtisztelendő anya nem dühöng rám, és a palánkot is felhúzattuk. Nem éppen olyan, amilyet akartunk, de azért elég takaros. Épp ma reggel kaptam meg a számlát. Már régebben is értesítettelek volna, de rém sok dolgom volt meg miegymás.

– És most mi járatban vagy nálam? Parancsolsz egy kis teát?

– Nem kérek, köszönöm szépen. Tudod, támadt egy ötletem – vallotta be Bertie. – Illetve az ötlet Angitól származik, de azt hiszem, nagyon értelmes. Nincs kedved átköltözni hozzám, a kastélyba? Sokkal kényelmesebben élhetnél, és Angi azt mondja, nagyobb biztonságban is lennél. Tudod, este vacsoránál mindent elmeséltem

Anginak rólad meg a főtisztelendő úrról, és Angi azt mondja, hogy nemsokára itt teremnek majd a zendülők, és üvöltve követelik a fejedet meg miegymás. Fenn a kastélyban viszont elbarikádozhatnánk az összes ajtót, és olyan drágán adnánk az életünket, ahogy csak lehet, gondolom legalábbis. Meg ott vannak azok a mozsárágyúk is, amiket még az őseim hoztak a krími háborúból, tudod. Angi azt mondja, hogy meg lehet tölteni őket. Persze, ez mind csak hülyéskedés. Igazából afféle vicc. De tényleg, Andy, nem akarsz mégis átköltözni hozzám? Olyan hosszú időre, amíg csak kedved tartja?

– De Bertie, aranyom, mit szólna az esperes úr?

– A pokolba az esperessel! – csattant fel tüzesen a kis lord. – No jó, persze, most nagyon durva voltam. De Angi azt mondja, hogy az esperes dilis vén szamár. És bizonyos szempontból, ha az ember jól meggondolja, tényleg az is.

– Mielőtt tovább mennénk, kérlek szépen, áruld már el, ki az az Angi – könyörgött Andrew.

– Jaj, kedvesem! Hát Amanda kiadója. Őrült jó pofa! Egy vacsorán ismerkedtem meg vele, a Knock-kastélyban, tudod, Amanda házában. Szédületes egy estét töltöttünk együtt, őszintén szólva nem is emlékszem, hogy végződött. Utána Billy vitt haza, tudod, a lovam, és azt hiszem, hogy az a végtelenül bölcs állat fektetett le végül. Reggel a szalonban ébredtem fel, a kereveten, egy kis szőnyeggel betakarva, és képzeld, a holmim ott feküdt mellettem a széken, takarosan összehajtva. Csak az volt a furcsa, hogy a fenekem iszonyúan sajgott. És olyan színe volt, akár a tört málnának. Egyszer alighanem alaposan lepottyanhattam a nyeregből, és még csak észre sem vettem. Úgy értem, egy kicsit beszívtam, meg miegymás.

Lehet, hogy az ital egy bizonyos mennyiség után úgy hat, mint a kábítószer – esi vitelt Bertie, és Andrew-t, miközben hallgatta a nyílt szívű kis embert, csak úgy mardosta a lelkifurdalás. – Nos, akárhogy is történt, Amanda később kiutasította a házából Angit. Elég csúnya tőle, igazán. Azt mondta róla, hogy lánykereskedő. Tudod, Amanda néha nagyon elhamarkodottan ítél, kivált, ha két könyv között van. Angi mindössze csak annyit kérdezett meg két szobalánytól, hogy nincs-e kedvük elmenni Tunbridge Wellsbe. A nagynénikéje, tudod, akitől majd örökölni fog, külön a lelkére kötötte, hogy szerezzen neki két ír szobalányt. De Amanda azt állította, hogy ez szemenszedett hazugság. Azt állította, hogy nincs az az épeszű háziasszony, akinek ír szobalány kell, kettőről már nem is beszélve. És tudod, Angi balszerencséjére épp az előző este kérdezte meg Amandától, hogy nincs-e kedve vele tartani Párizsba. Igazán csak úgy barátilag, minden hátsó gondolat nélkül, mondanom sem kell, de hát Amanda ezt is bizonyítéknak tekintette. Tudom, hogy hamarosan észre tér majd, de Angi most egyelőre az én vendégem.

Andrew csak nézte a boldog kis arcot az asztal szemközti oldalán, és egyszerre furcsán meghatódott.

– Tudod, Bertíe, én azt hiszem, te igazi szent vagy – mondta tűnődve. – Azt hiszem, egyszer még te szerzel bűnbocsánatot Patrickstownnak.

– Drága öregem, rém kedves vagy, tényleg, de ez igazán meredek egy kicsit, nem gondolod? – nevetgélt Bertie. – A fenébe is, honnan veszel ilyesmit?

– Csak onnan, ahogyan bízol mindenkiben, ahogyan a válladra veszed mindenki gondját-baját – tűnődött tovább Andrew. – Úgy bizony, Bertie, engem ma délelőtt

megszállt a szentlélek. Valahogy mindent látok, tisztán, világosan. A részleteket persze nem veszem ki pontosan, de látlak téged, kicsit ködösen és homályosan, amint felemelkedsz a magasba, és megváltasz bennünket, mindnyájunkat, beleértve az esperes urat is, sőt, bármilyen valószínűtlennek rémlik, testvéri szeretetben egyesítesz minket.

– Nehogy nekem itt most látomásod támadjon, könyörgök! – rimánkodott Bertie. – Az ilyesmi valósággal istenverése ennek az országnak, ez, meg a különféle csodás jelenések. Nem mintha én egy pillanatig is tagadnám a csodákat, érted, ugye. És tudod, itt néha igazán olyasfajta dolgok történnek, hogy az több is a soknál. De neked végképp nincs jogod befurakodnod erre a területre, te kedves cinikus vén csibész.

– Ennek is csak Írország az oka, gondolom – sóhajtott fel Andrew. – A tőzegingoványok gőze szállt az agyamra, vagy amit az agyamnak képzelek.

– Csak nem engeded, hogy az ír szellem a hatalmába kerítsen, Andy? – rémült meg kis barátja. – Tudod, te igazán nem vagy köteles behódolni neki. Még én sem adtam be a derekamat. Vagy legalábbis nem egészen, érted.

– Pedig hát te magad is ír vagy, nem?

– Mennyei Atyám, dehogyis! Afféle idegen bitorló vagyok – magyarázta Bertie. – Az én családom még csak négyszáz éve él itt. Merem állítani, hogy egykettőre kiűznének innen, ha lehetne, s akkor Dél-Kensingtonban bérelhetnék lakást. Az igazat megvallva, már alig várom. De elkanyarodtunk a lényegtől. Megígéred, hogy átköltözöl hozzám meg Angihoz? Megígéred?

– Bárcsak megtehetném, öregem, de sajnos, lehetetlen – kámpicsorodott el Andrew képe, és beszámolt a Mangan-fogadó forgalmának fellendüléséről, valamint a szerepről, amelynek betöltését tőle várjak.

– Ó, igen, persze, persze, akkor természetesen itt a helyed – helyeselt nyomban a kis lord. – De ugye, Mrs. Mangan azért hébe-hóba ad majd neked egy kis kimenőt? Mert olyankor nyílegyenesen fel kell jönnöd hozzánk. Holtbiztosra veszem, hogy imádni fogod Angit. Képzeld, most éppen tüllhímzésre tanít!

Ezzel tova is rebbent, akár egy káprázatos, kékeszölden irizáló szitakötő, és Andrew végre befejezhette a reggelijét. Alig néhány perc múlva azonban az ajtó lassan megint kinyílt, és mögüle, körülbelül a kilincs magasságában megjelent egy vastagon kipúderezett arc, olyasforma kifejezéssel, amelyet tulajdonosa magában „riadt őzikének” becézett.

– Cak én vagyok, a picurka! – jelentette be ugyanakkor egy vidám kis hang. Egy pillanatnyi szünet után azonban az arc egyszerre a rendes helyére került, s a hang nyűgösen felcsattant. – A kutyafáját a kölyöknek, hol a fenében van? Itt kellett volna találkoznom vele!

Majd a választ meg sem várva a jelenség tovatűnt, csupán könnyű léptek iramodásának nesze hallatszott be a folyosóról, s Andrew ismét magára maradt, hogy tovább csodálja Bertie szívének befogadóképességét és melegét.

A napot azzal töltötte, hogy átnézte írországi jegyzeteit, és szépen rendbe rakta minden holmiját. Akárcsak Felim, ő is érezte, hogy a holdkóros kaland, amelybe belecsöppent, a vége felé közeledik. Mint ahogyan a repülőgép utasa is észreveszi a motorok hangjának

megváltozásáról, hogy a repülőgép ereszkedni kezd, mostanság kifejlődött hatodik érzékével ő is felfogta, hogy mérséklődik körülötte a levegő nyomása. Jókedvűen várta a találkozót Mr. La Trobe-bal. Mert, hogy Patsy eljön, arról meg volt győződve, bár elképzelni sem tudta, miféle újabb, arcátlan ajánlattal áll majd elő. Úgy vélte, a Brendan közvetítette javaslatot már aligha lehet felülmúlni valamivel, mindazonáltal szilárdan bízott Patsy zseniális találékonyságában. Öt óra után már azon kapta magát, hogy állandóan a karóráját lesi.

Egy-két perccel hat után Mrs. Mangan berontott az értesítéssel, hogy az ügyvéd úr odalenn ül a söntésben. Óriási élvezettel mesélte el, hogyan és miként állított be Patsy. Karján nagy csokor szagos bükkönyt hozott, amelyet, mint mondta, édesanyja küldött tisztelete jeléül Mrs. Mangannek, akit mindketten módfelett nagyra becsülnek. Miután átnyújtotta a csokrot a söntéspult felett és illendőképpen érdeklődött a hölgy hogyléte felől, a sarokban álló szék felé fordult, ahol rendes körülmények között Andrew szokott üldögélni, és csak úgy sugárzott egész valójáról, mennyire örvend, hogy véletlenül itt találja. Egy másodperc töredékével megkésve fedezte csak fel, hogy a szék üres, s nevetségesen ijedt ábrázattal fordult vissza a fogadósné felé. Mrs. Mangan megnyugtató hangon adta tudomására, hogy számítottak látogatására, és máris szalad Mr. Butlerhez, megkérdezni, ráér-e. Amikor magára hagyta, Patsy roppant letörten, mélyen elgondolkozva szopogatta jókora pohár whiskyjét.

Ámde fél hétre, amikor Andrew, aki képtelen volt tovább fékezni magát, lejött a söntésbe, Patsy tökéletesen talpra állt. Azok közé a kiválasztott szellemek közé

tartozott, akiknek nagysága épp vereség esetén tárul fel legtökéletesebben. Olyan áradó szívélyességgel köszöntötte ellenfelét, oly buzgón traktálta itallal, hogy sikerült világosan érzékeltetnie: minden el van felejtve, minden meg van bocsátva, tökéletesen és végleg. Ugyanaz az angyali Patsy volt megint, akivel Andrew annak idején – úgy érezte, ezer évvel ezelőtt – megismerkedett egy este, és ezeket az ádáz következményeket zúdította magára.

– Nos, Patsy, rengeteg dolgom van – kezdte Andrew és igyekezett tartózkodó, szigorú hangot megütni, ám teljesen sikertelenül. – Így hát szeretném, ha nyomban a tárgyra térne.

– Természetesen, természetesen – hangoztatta Patsy. Hát nem éppen azért vagyok itt? De mindamellett mégiscsak elég fura volna ha két felnőtt ember nekiállna itt vitatkozni, ráadásul fényes napvilágnál. Isten a tanúm, egyenesen zavarban vagyok. Nem is tudom, hol kezdjem.

– Az elején – javasolta Andrew.

Patsy lelkesen felkacagott, mintha valami ragyogó szellemességet hallott volna.

– Jaj, maga aztán könyörtelen – jelentette ki, őszinte tisztelettel a hangjában. – Alaposan fölénk kerekedett, ez az igazság. Világéletemben azt hajtogattam, hogy az angolok egyáltalán nem olyan hülyék, mint amilyennek látszanak. Kérdezzen meg bárkit, hányszor mondtam.

– A lényegre – figyelmeztette szelíden Andrew.

– Nos, Mr. Butler – kezdte Patsy engedelmesen és a pohár fenekét vizsgálgatta –, az ügyfelem a lélek embere, vagyis hát egy bizonyos fajta lelki életet él. Olyasfajta dolgokat lát meg a világból, amelyeket maga vagy én észre sem vennénk. Az ő látószöge, azt hiszem, mindkettőnkét

felülmúlja. A láthatatlan világ olyan valóságos számára, mint ez a söntés itt magának meg nekem. Érti, amit mondok?

– A legkevésbé sem – felelte Andrew –, de azért csak folytassa.

– Talán már hallott róla – magyarázta tovább Patsy –, hogy a plébánia kultúrháza körül van valami furcsaság. Ó, én persze nem hiszek benne, és nyilván maga sem. De tudja, a kliensem annál inkább. És a falubeliek nemkülönben, legalábbis úgy látszik, mert újabban a közelébe sem akarnak menni. Nomármost, ez az épület a mi kulturális és társadalmi életünk gócpontja. Világi téren azt a szerepet tölti be, mint a templom a lelkiek terén, ha ugyan megérti ezt. – És mindkettő takaros kis jövedelmi forrást jelent az ügyfelének, ha ugyan erre céloz – jegyezte meg brutális nyíltsággal Andrew.

– Ejnye, ejnye! – csóválta a fejét türelmesen Patsy. – Ne civakodjunk. Hogy dióhéjban összefoglaljam a dolgot, Mr. Butler, az ügyfelem szilárdan hiszi, hogy a kultúrházban kísértet lakik, és ki tudja, mért, a fejébe vette, hogy maga valamiféle kapcsolatban áll vele. Szó, ami szó, elég fantasztikus gondolat, de hát... nos, ő azt hiszi, hogy maga a hatalmában tartja a kísérletet. – És Andrew felé billentette a fejét, szemében egy apa gunyoros, de azért helyeslő tekintetével, aki gyermekének valamely édesen csacska aranyköpését idézi.

Gyötrelmes még csak feljegyezni is a választ, amit Andrew adott. Mind ez idáig bárki úgy vélhette, hogy leszámítva néhány apró-cseprő emberi gyarlóságát, ő az, aki valóban az angyalok közé tartozik. Lehet, hogy olykor hatalmába ejtette a gyengeség, a félelem, hogy hitványul

sajnálta önmagát, és irgalmatlanul gondolt másokra, de mégis, ha reszketegen is, ő emelte magasra a józan emberi ész kicsiny, alig pislákoló fáklyáját. Ha akadt hérosz Patrickstown mondáiban, minden bizonnyal ő volt az, ám most egyetlen féktelen gesztussal félresöpöri minden erényt és csatlakozott a Sötétség hatalmaihoz.

Farkasszemet nézett Patsyvel, és nyájasan megkérdezte:

– Miért, talán nincs igaza?

Patsy gyönyörű szeme a kétszeresére tágult.

– Már megbocsásson, Mr. Butler... – hebegte.

– Az esperes úr feltevése tökéletesen helytálló – jelentette ki Andrew, roppant angolos modorban. – Az esperes úr lényegesen tájékozottabb, mint maga. – S ezzel méltóságteljesen hörpintett egyet a poharából, mintha le is zárta volna az ügyet.

Patsy egy darabig némán tanulmányozta és lassacskán-lassacskán olyan alázatos csodálat költözött az arcára, amilyen talán még soha életében. Mint a Kerek Asztal lovagjának képzeletében a Szent Grál, úgy jelent meg egy pillanatra lelki szemei előtt a szavakkal kisem fejezhető látomás: tulajdon sárgaréz cégtáblája Bujder nevével Finkelstein neve helyén. De a kép nyomban szerte is foszlott, s ő ott maradt, hogy megvívja harcát a jelen ádáz valóságával.

– Ügyfelem azon gondolkozik – folytatta végül hódolatteljesen –, nem vehetnénk-e rá magát, hogy űzze ki onnan a kísérletet. Mi tagadás, borzasztó károkat okoz.

– Semmi okát nem látom, hogy közbelépjek – jelentette ki Andrew. – A kísértet tökéletesen ártalmatlan és illedelmes. Nem is tört össze még semmit, igaz? Nahát akkor.

– Szerintem birtokháborítást követ el.

– Akkor pereljék be – tanácsolta habozás nélkül Andrew. – Adjon be ellene egy olyan híres keresetet, ahogy szokta.

Patsy halk nevetéssel értékelte a visszavágást.

– Azt hiszem, mondanom sem kell, hogy a közöttünk keletkezett, szerencséden kis félreértésről persze, megfeledkeznénk. Ez sem befolyásolja?

– Egy szikrát sem. Miért befolyásolna? Azt hiszem, világosan kifejtettem az álláspontomat. No persze... – tűnődve elharapta a szót és egy darabig elmélkedett. – Ide figyeljen, Patsy. Annak a kísértetnek éppúgy megvannak a jogai, mint bárki másnak. Belebolondult az esperes kultúrházába, és végtére is, mi a rossz ebben? Viszont tény, hogy bizonyos mértékben hallgat a véleményemre. Odaát Maryville-ben szintén van egy egészen mutatós kultúrház, és ha maga hajlandó volna kijelenteni nekem, hogy ügyfele nem csak az ellenem, hanem az újság ellen indított keresetet is visszavonja, talán rá tudom beszélni a kísérletet az átköltözésre.

– Atyaúristen, Mr. Butler! – jaj vészekéit Patsy. – Mit nem mond! Az újság ellenit is? De hiszen az az ügyfelem végső reménysége! Arra számít, hogy ott az ölébe pottyan a győzelem!

– Azt meghiszem – mondta zordul Andrew. – De velem kapcsolatban is erre számított. Csakhogy mindkét esetben egyaránt csalódik. Az újság foggal-körömmel fog harcolni ellene. Lehet, hogy az esperes úr igazi nagykutya lelki dolgokban, de a világi ügyekhez annyit sem konyít, mint a tyúk az ábécéhez. Még mit nem! Hogy a nagy Pulvermacher térdet-fejet hajtson egy tudatlan, babonás,

szellemi sötétségben élő vajákosembernek a tőzegmocsarakból, aki eszement követelésekkel áll elő? Ne szakítson félbe! – ripakodott rá Patsyre, aki rémülten emelte fel a kezét. – A nagy Pulvermacher, aki életek ezreit irányítja! Aki sorsdöntő események menetét szabja meg! Pulvermacher, akinek puszta nevétől miniszterelnökök citeráznak! Pulvermacher, akinek *Újságírói Etiká*-ja. ott fekszik az egész civilizált világ minden főszerkesztőjének íróasztalán! Drága Patsy – halkította le a hangját részvétteljes suttogássá Andrew –, Patsy drága, maga csakugyan azt hiszi, hogy megbirkózik vele?

– Már volt ilyenre példa! – nyögte szánalmasan Patsy. Andrew csak nézte, és lassan, szánakozva ingatta a fejét.

– Patsy La Trobe – mormogta halkan –, én azt hiszem, maga nem normális.

Patsy gyászosan felsóhajtott.

– Nos, rendben van, Mr. Butler – engedett végül. – Egyezzünk meg tehát, hogy maga visszaparancsolja a kísértetét, mi pedig visszavonjuk a keresetet.

– Nagyon megerősítené helyzetemet... – kezdte gyorsan Andrew, tőről metszett ír kiejtéssel, de hirtelen torkán is akadt a szó. Fensőbbségesen, pedánsán megismételte. – .Nagyon megerősítené helyzetemet a kísértettel szemben, ha közölhetném vele, hogy az eljárást már megszüntették. Más szóval: először magukon a sor!

– Mi pedig bízzunk meg a puszta szavában, ugye, hogy aztán majd ellátja a kísértet baját!

– Úgy bizony – magyarázta mézes hangon Andrew –, mert különben én meg csak a maga puszta szavában bízhatnék, hogy visszavonja a keresetet.

– Azt hiszem, értem, mire gondol – bólintott Patsy. Azután egyszerre csak túlcsordult lelkében a keserűség. – Közben pedig az a rohadt kísértet nem is létezik! – kiáltotta.

– Nem-e? – vigyorgott Andrew.

A kisember kihörpintette az utolsó csöppet is a poharából, és felállt. Furcsa módon mintha éveket öregedett volna az utolsó öt percben.

– Azt hiszem, nyert, Mr. Butler – szólalt meg végül, előkelő, szomorú méltósággal. – Semmi kétség, ügyfelem, amilyen állapotban van, utasítani fog, hogy tegyek eleget a maga kívánságainak. Csupán egyetlen apró megjegyzésem volna mindehhez. Fájdalmas történelmünk ellenére többségünknek ideát Anglia neve mindeddig a becsületes elbánásmódot, a tisztességes játékot jelentette. Ha bárki azt merte volna állítani nekem, hogy egy angol úriember képes úgy viselkedni, ahogy maga viselkedett, azt mondtam volna: dajkamese, uram, dajkamese és badar beszéd!

– Hát bizony, vannak még csodák! – vigasztalta nyájasan Andrew.

Patsy úgy távozott a söntésből, hogy apró testének minden porcikája remegett a jogos felháborodástól. Mrs. Mangan azonmód előrohant a söntés másik végéből, ahol diszkréten piszmogott eddig valamivel.

– Juj Istenkém, hát csakugyan ellátta a baját! Juj, Istenkém, de megadta neki! – sikongott vidáman. – Látta, milyen pofával ment ki? Még a tej is megsavanyodott volna tőle. – Hirtelen elrémült az arca. – Jézus Szent Szíve, Mr. Butler, mit fogok én kapni magától! – rebegte, és kezét esetlenül szorította hullámzó kebléhez. – Két

táviratot kapott, de már jó pár napja! Nézze csak – halászott ki a kassza mellett álló üres konzervdobozból két kis zöld borítékot –, pedig hát nem direkt azért tettem ide őket, hogy el ne felejtsem átadni? És ebben a nagy felfordulásban egyszerűen kiment a fejemből! Mennyei Atyám, Mr. Butler – sápítozott –, csak nincs valami fontos bennük?

Andrew átvette a két táviratot és kinyitotta a borítékokat. Az elsőt barátja, Guy küldte, és így szólt:

Drága öregem ezerszeres éljen ne légy hülye eladni a hajót összes haver összefogott megbízottunk Paget érintkezésbe lép veled állati jó hecc vesszen az ellenség

Webster

A másik hosszabb volt:

Szeretném mindnyájunk nevében kifejezni csodálatunkat a népbutító maradi zsarnokság ellen tanúsított bátor helytállása iránt stop kötelezzük magunkat hogy viseljük minden költségét lehetőségeink végső határáig stop Cambridge bejelentette csatlakozását Durham úgyszintén Oxford felől még nem vagyunk bizonyosak stop az ügy anyagi része miatt tehát semmi oka aggodalomra stop további értesítési küldök mihelyt beértek a tervek stop addig is fogadja forró őszinte jókívánságainkat, a bizottság.

Paget
Frobisher
Winthrop
Menzies
Tombs

– Nem, kedves Mrs. Mangan – mondta szelíden Andrew. – Egyáltalán nincs bennük semmi fontos.

Még néhány féldecit leöntött a torkán, aztán megvacsorázott, és korán bebújt az ágyba, ahol hosszú-hosszú idő után először volt része abban a mély, üdítő álomban, amilyet csak kisgyerekek élvezhetnek, meg a nagyon jók, meg a nagyon gonoszak.

15

Az időjárásban végre-valahára változás jelei kezdtek mutatkozni. Felhő ugyan még most sem bukkant fel sehol, és a nap ugyanolyan irgalmatlanul tűzött, mint eddig, de az égbolt káprázatosán tiszta kékje lassacskán hamuszürkére változott. A lombot szellő sem rezzentette, a tájra fülledten, fojtón, nyomasztóan nehezedett a levegő. A közelgő vihar fenyegető előérzete töltötte be a kis falut, és lakói máris ideges nyugtalanságjeleit tanúsították. Egyik sajátos esemény történt a másik után, és egy csomó ember igen csak rejtélyesen, sőt felháborítóan viselkedett.

Először egy tej fehér szamárkanca bukkant fel a semmiből, és vadul rohangált fel-alá a házak közt, mintha keresett volna valamit, amit elveszített. Amennyire köztudomású volt, a környéken soha senki nem tartott ilyen állatot, következésképpen az esemény tökéletesen kimerítette a baljós előjel fogalmát. A falut egy csapásra elöntötte az ideges mendemondák, feltevések áradata. Az esetet Peart esperes úrnak is jelentették, ő azonban határozottan megtagadta tőle érdeklődését, mondván, hogy egyházközsége amúgy is teli van szamarakkal, és eggyel több, legyen bármilyen színű és nemű, már se nem oszt, se nem szoroz. Az állat még kétszer jelent meg, mindkét esetben ugyanolyan izgatottan, rémülten tévelyegve, és többen akadtak, akik azt bizonygatták, hogy természetfölötti lény. A harmadik és utolsó alkalommal azonban Mr. Wimbush, a protestáns lelkész is látta, s így a legenda mindjárt születésekor hamvába holt, tudniillik biztonsággal mondhatni, hogy mindennek, amit Mr.

Wimbush látott, mindig volt valami természetes, józan magyarázata. Ám az aprócska rejtélyre teljességgel soha nem derült fény, és jó néhány napig foglalt el kiemelkedő helyet a beszédtémák között.

De hamarosan a jelentéktelenségbe süppedt Macskaszemű O'Keefe velőtrázóan érthetetlen cselekedete mellett, aki fogadalmat tett, hogy ezentúl tartózkodik a szeszes, italtól. Amikor az esetet bejelentették, olyan szóvihar keveredett, hogy még az esperes pöre is eltörpült mellette. A puszta gondolat, hogy Macskaszemű szövetségbe kerülhet a kántortanítóval, a sekrestyéssel, Malachyval, a falu bolondjával, meg azzal a négy-öt másik, fakó és lankatag egyénnel, akik Patrickstownban az antialkoholizmus zászlaját lengették, oly mértékben feldúlta a helyi elméket, mint holmi döbbenetes természeti csapás híre, vagy azé, hogy közeledik a világ vége. Olyasvalami volt ez, ami egyszerűen meghaladja az emberi agy befogadóképességét. Igazság szerint Macskaszemű soha nem is tette le ezt a fogadalmat. Amikor eljött az ideje, hogy bemenjen a templomba, ahol O'hOgain atya türelmesen várta, hirtelen az ájulás kezdte környékezni, amit természetesen úgy fogott fel, mint égi figyelmeztetést, hogy az Úr akaratával ellenkező útra szándékozik lépni. Ám a legélesebb helybeli elméket is hosszú-hosszú ideig kínozta, gyötörte még a puszta gondolat is, hogy hogyan határozhatta el magát ilyen elhamarkodott, áruló lépésre.

Csakhogy mindez semmiségnek bizonyult O'hOgain atya váratlan és eltökélt támadásához képest Lizzie O'Rourke ellen. Lizzie volt Patrickstown Parázna Némbere, és a megváltására irányuló kísérletekkel már réges-rég

felhagyott mindenki; sőt a rendőrség sem zaklatta, hiszen Lizzie Connemara szülötte lévén, rendszerint olyan vérbő, szabatos és fajtiszta ír nyelven védelmezte ügyét a bíróság előtt, hogy az igazságszolgáltatás már csak szégyenletében is futni hagyta. Ez a vidám, érzéki, csinos, harminc év körüli fehérnép híres volt fesztelenül szabados viselkedéséről, de meg arról is, hogy az egész egyházközségben ő az egyetlen, aki egy szemernyit sem fél az esperes úrtól. Tiszta igazság szerint ennek oka abban rejlett, hogy Peart esperes úr is csak férfi volt, márpedig Lizzie túlságosan sokat tudott a férfiakról, semhogy megijedt volna akármelyiküktől. A birétum meg a reverenda, sőt, a püspöksüveg és a bírák parókája, mi több, még a bíborpalást, a korona, vagyis a férfiúi fontosság összes külső szimbóluma elenyészett, eltűnt, mondhatni, sajnos, az áldozat burkolatának egyéb maradványaival egyetemben az ő nevetős tekintete előtt: ez a derűs, gunyoros zöld szempár soha nem látott egyebet, csupán azt a szánalmas, ágaskodó, pózoló kis micsodát, amit mindez takart. A templomba Lizzie évszámra nem tette be a lábát, és a klérus támogatására soha nem adott egy büdös vasat sem. Hasztalanul próbálták volna kecsegtetni a mennyek országának gyönyörűségeivel, vagy megfélemlíteni a pokol fenyegető kínjaival – Lizzie ennél már jóval vadabb szövegelést is hallott férfiaktól, hosszú és gyönyörűségteljes tapasztalatai során. Most már évek óta abban a nyugalmas védettségben éldegélt, amit azok élveznek, akik nem hagyják megrémíteni magukat, alig valamicske titkolózással árusította portékáját, és tökéletesen elégedett volt sorsával. Ha akadt egyáltalán kívánsága, legfeljebb annyi, hogy egy kicsit több világot

láthasson. Igaz, jól tudta, hogy a férfiak szakasztott olyanok Párizsban vagy Londonban, mint Patrickstownban, de örömmel megnézte volna, hogy más nők hogyan öltözködnek. Erre soha nem nyílt alkalma; mindazonáltal lényegében örömest beérte azzal is, hogy marad, aki világéletében volt: sok mérföldes körzetben öröme, enyhülése a férfiaknak, valamint sajgó tüske az esperes úr szívében.

A Bűn e viharedzett védőbástyáját akarta egyetlen rohammal bevenni O'hOgain atya. Felettesével nem is tanácskozta meg előre a tervet, mivel örömteli meglepetésként szándékozta elébe tálalni az eredményt. Az egyházközség jelenlegi elszomorítóan feslett, függelemsértő állapotát látván, úgy vélte, hogy ha ezt a makacs szégyenfoltot eltünteti, egyszersmind lefelé sodródó híveit is sikerül megállítania a lejtőn, áldást jelent ez tehát minden hithű, jámbor embernek, neki pedig üdvös dicséretére válik. Az ártatlanság és vérszegénység kettős vértezetével felszerelve, idővesztegetés nélkül hozzálátott tehát terve megvalósításához, és máris bekopogtatott Lizzie házikójának ajtaján, azzal a kéréssel, hogy néhány percig beszélgethessenek.

Az első beszélgetés másfél óra hosszat tartott. A káplán mindaddig még soha két szót sem váltott Lizzie-vel, sőt, ha elhaladt mellette az utcán, még a tekintetét is elfordította gyorsan, és röpke fohászt rebegett. Homályos elképzelései alapján durvaságra, gúnyolódásra, istenkáromló megnyilvánulásokra számított – de csak kellemes, szívélyes fogadtatásra talált. Hosszú idő óta félennyi öröme sem volt semmiben, s amikor végre nagy nehezen felkerekedett, abban maradtak, hogy másnap visszatér, és

hoz néhány istenfélő művet, amelyet Lizzie tanulmányozhat. Ajkán hálaadó zsoltárokkal tért meg szállására, abban a biztos hiszemben, hogy rést ütött az ellenség falain.

Mihelyt Lizzie egyedül maradt takaros kis konyhájában, fékezhetetlen, szentségtörő kacagás fogta el.

A káplán úr másnap percnyi pontossággal jelent meg, kezében a *Mennyek kulcsa*, a *Piactól a kolostorig* és *A Kis Virág élete* című művek egy-egy példányával. Lizzie már várta, féltucat nagyüveg barna sörrel. O'hOgain atya rendes körülmények közt soha nem ivott, minthogy az alkohol ízét nemigen kedvelte, no meg, mert kevéstől is könnyen megszédült. De mivel ezúttal Lizzie halhatatlan lelke volt a tét, felkészült minden áldozatra. És mint gyakran megesik, ha szilárdan elszánjuk magunkat valamely önzetlen cselekedetre-egy csöppet sem esett olyan nehezére, mint várta. Egyik üveg követte a másikat, és végül mind a hat kiürült.

Feltételezni sem szabad, hogy az idő merő tivornyázásban telt el. O'hOgain atya olyan ékesszólóan beszélt megtérőnek vélt bárányához, amilyenre még álmában sem hitte képesnek magát. Az ihlet csókolta homlokon: gondolatok, képek, hasonlatok, érzések kergetőztek megtermékenyült agyában, és csurgatott mézként ömlöttek ajkairól. Emlékeztette Lizzie-t, hogy minden egyes ember bűnei újra meg újra felnyitják Üdvözítőnk sebeit. Mindazonáltal, figyelmeztette, gondolja meg, hogy a Mennyek Kapuja nem zárul be véglegesen senki előtt. Örökkön él a remény, s a kegyelem kútja nem apad ki soha. A maga részéről, bár ő csak az Úr méltatlan szolgája, bátorkodik azt a meggyőződést vallani,

hogy a töredelmes bűnbánat tisztasága több örömet szerez az angyalkának, mint az erény tisztasága. És a legislegfontosabb, jutott el a végkövetkeztetésig: a szeretet, a szeretet, még több szeretet, és megint csak a szeretet! Minden más por és hamu csupán. Por és hamu ismételte szigorúan, és mutatóujjával megfenyegette Lizzie-t.

Aztán ráeszmélt, hogy igazán ideje volna már távozni. Ám amikor megkísérelt felállni, legnagyobb megdöbbenésére felfedezte, hogy a lába megtagadja a szolgálatot. Kétszer próbálkozott meg, kétszer zöttyent vissza a székre. Másodszorra könnyekben tört ki.

– Jaj, Istenem, Lizzie, pocsékul kikészültem! – zokogta. – Nem lett volna szabad meginnom azt a nyavalyás sört!

– Ujjé, atya drága, oda se neki! Segítek én magán, sose féljen – vigasztalta Lizzie. – Tudja, nekem a kisujjamban van már ez a mesterség.

A szerencsétlen fiatalembert ettől még keservesebben marcangolta a lelkifurdalás, amiért ilyen ocsmányul kiesett a kegyelem állapotából. Lizzie-nek viszont nem jelentett többet az egész, csupán olyan látványt, amilyennel sűrűn találkozott már életében: egy férfi, aki leszopja magát. Kényelembe helyezte a káplánt, amennyire csak tudta, és behúzta a függönyöket az ablakon, hogy egyeden fürkész szempár se lesse meg kettőjük édes titkát. Aztán ördögien erős, fekete teát főzött, s miközben a káplán úr elkortyolgatott belőle egy csészével, mellette állt, és *A Kis Virág élete*vel legyezgette a homlokát.

– Most pedig füleljen rám, drága atya – mondta anyai hangon, amikor látszólag túl voltak a krízis mélypontján –, ez a tea elsikeríti magát hazáig, de onnan tovább egy

megveszekedett lépéssel sem. Pihenjen le majd egy picikét, legyen jó kisfiú. Fogadjon szót, menjen egyenest haza, bújjon be az ágyikójába, és eszébe ne jusson bármit is csinálni, amíg túl nem esett a nehezén. Jó tanácsot adok, higgye el!

A káplán úr engedelmesen, mint a kezes bárány, feltápászkodott, és kitámolygott a házikóból. Lépteit hazafelé irányította, ahogy Lizzie javasolta. De kótyagos agyán hirtelen átvillant, hogy a Mária-leányok várják az iskolában, ugyanis a hétnek ezen a napján szokott foglalkozni velük. Újabb kötelességmulasztás bűnébe essen? Sarkon fordult tehát, és visszaimbolygott az úton, de mint Lizzie előre jelezte, a tea gyógyereje kimerült. O'hOgain atya vakon eltántorgott az iskola ablaktábláihoz lapuló, tucatnyi kis arc előtt, és onnan tovább, ki a faluból. Vagy száz méterrel távolabb kiválasztott egy kényelmes kis árkot, elfészkelődött benne, és máris húzta a lóbőrt.

Az élet egyik különös, sőt, ördögi jellegzetessége, hogy az őszinte jóakarat rendszerint több bajt és szerencsétlenséget idéz elő, mint bármi más. Paddy O'hOgain igazán magasröptű reményekkel, igazán tiszta szándékkal kezdett jó cselekedetéhez, s ha bujkált is benne egy pirinyó emberi hiúság, annak jószerint nem volt jelentősége és lám, végül ott hevert mindenki szeme láttára, holtan a világ számára, és horkolt, mint a disznó. Talán mondani sem kell, hogy lélekmentő kampányának minden egyes lépését mérhetetlen érdeklődéssel kísérte és élvezte az egész falu, s ez az utolsó fejlemény egyenesen mámorba döntött mindenkit. A rettenthetetlen Lizzie győzedelmeskedését a fennkölten kevély agresszor fölött pedig úgy ítélték meg, mint az emberiség történetének

egyik legkimagaslóbb eseményét. Végső tökéletességéhez mindössze egyeden apró mozzanat hiányzott, ezt pótolandó tehát – és szögezzük le, távolról sem bosszúvágyból, pusztán, hogy az utolsó csepp gyönyörűséget is kifacsarják az emlékezetes incidensből – a plébánia is kapott egy névtelen telefonértesítést.

A káplán békésen szunnyadt árokbölcsőjében, és Lizzieről álmodott édes álmokat. Ám bizonyos idő múltán az élvezetes látomások tovatűntek, hogy egészen más jellegűek lépjenek helyükre. Álmában most egy öszvér rugdalta hevesen a bordáit, fülét pedig a dühöngő tenger hangját idéző, roppant üvöltés hasogatta. És ez az álom nem akart tágítani, sőt, az atya minden kábultsága ellenére lassacskán kapiskálni kezdte, hogy egyáltalán nem is álom. Hogy a földön fekszik, fogalma sincs, hol, és valami goromba fráter ordítozik fölötte torkaszakadtából, aki ráadásul még az oldalát is bökdösi egy furkósbottal. Úgy vélte, a legbölcsebb, amit tehet, ha tudomást sem vesz az egészről. Megbocsátó, angyali mosollyal visszahanyatlott az árokba, arcát, mint a kisbabák, kezének párnájára fektetve.

– Az egyházközségem egy kupleráj! – mennydörgőit tovább a hang. – A káplánom meg egy részeg disznó!

O'hOgain atya suttogva elismételte magának a szavakat, de úgy döntött, hogy oda se hederít rájuk. Micsoda együgyűségre vall, amiket ez a pasas ordibál itt. Még hogy az én egyházközségem! Még hogy a káplánom! Micsoda orcátlan pimaszság, ráadásul, így csak az esperes úrnak van joga beszélni. Lassan, méltatlankodva kinyitotta leleragadó fél szemét, hogy szemügyre vegye a vakmerő idegent, de gyorsan le is csukta.

– Ó, értem már! – suttogta lázas igyekezettel. – Igenis, értem.

Az üvöltés ekkor elnémult, de a bekövetkező csend százszorta borzalmasabb volt. A káplán úgy határozott, hogy az egyetlen, ami használhat, ha nyíltan, férfiasan megtárgyalják egymás közt az egész ügyet, és volt még annyira kapatos, hogy azt képzelje, ez az út járható. Nagy üggyel-bajjal ülőhelyzetbe tornázta magát, közelebb cibálta kissé odább gurult kalapját, és a fejébe nyomta.

– Alighanem meglepi kissé, főtisztelendő úr, hogy így talál itt – kezdte gyermeki elfogulatlansággal –, de az igazság az, hogy épp az imént térítettem meg Lizzie O'Rourke-ot.

– Maga ezt annak nevezi? – horkant fel az esperes úr. – Mondhatom, gyönyörű egy kifejezés a bordélyházi tivornyákra!

– Visszatereltem őt a nyájhoz – makacskodott a tökfilkó, a részegek érzelgős hangján. – Meglátja, főtisztelendő úr, vasárnap ott lesz a misén. Talán bizony nem ért meg ez egy picurka vesződséget? Egy megtért lélek? Hiszen az Úr szeme előtt mindnyájunk lelke egyformán, végtelenül értékes! Nekünk pedig kötelességünk keblünkre ölelni őt – szavalta, szemében az iszákosok könnyen kicsurranó könnyeivel –, rengeteget meg kell bocsátani neki, mert borzadály, mennyit szeretett, vagy hogy is mondjam. Gondoljon Mária Magdolnára. Emlékezzen a házasságtörő asszonyra. Ki vesse rá az első követ, főtisztelendő úr? – Görcsös csuklásroham akadályozta meg a folytatásban.

Az esperes úr mindama felelős egyházi személyek fanyar ábrázatával hallgatta ezt a zagyvalékot, akik előtt a Szentírásra hivatkoznak.

– Látni való, hogy magában még dolgozik az ital – állapította meg. – Addig nem is tárgyalok magával. De egyvalamit már most is közölhetek, Paddy. Holnap reggel indul a Melleray-kolostorba.

– A Melleray-kolostorba, főtisztelendő úr! – jajdult fel a szerencséden fiatalember páni rémülettel. – Nem, ezt nem teheti meg velem! Szégyenbe hozna egész életemre! A Melleray-kolostorba! Hiszen oda csak a megzög... merrög... a gyógyíthatatlan alkoholistákat küldik!

– Miért, maga talán nem az? – kérdezte ura és parancsolója. – Mihelyt hazaér, azonnal pakolja össze a cókmókját, mert már ma este telefonálok az apát úrnak, hogy egy súlyos esetünk van a számára.

Néma csend következett, amit csak a csuklás tört meg.

Aztán O'hOgain atya nagy keservesen talpra állt, és mindkét karját égnek emelte, akár a hajdani próféták.

– Nasjus... Ignius... Ignatius Peart! – harsogta. – Hitemre mondom, te maga vagy a Sátán! – Elködösült szeme végigpásztázta az esperes úr alakját, s végül megpihent a reverenda alól kikukucskáló, hatalmas bakancsok orrán. Mindenható Atyám! – sivított fel hirtelen. – A lópaták! – S ezzel, mint akit legyőztek, elvágódott, és némán elnyúlt, arccal a földnek.

Hamarosan újabb rendkívüli látvány tárult a falu mámorosan elbűvölt szemei elé, mégpedig az esperes úr, amint hazahurcolta bűnbeesett káplánját. Fél karral átkulcsolta a derekát, ami úgy távolabbról módfelett baráti mozdulatnak látszott, és félig vonszolta, félig a levegőbe emelve cipelte a tehetetlen testet, roppant sebességgel. Szerencsére hét közepe volt, vagyis a turistaforgalom valamicskét lanyhult, így csak néhány idegen volt tanúja a

kínos eseménynek, s ez a néhány is úgy vélte, hogy a fiatalember alighanem rosszul lett. A Hitünk Pillére című katolikus lap riportere, akit azért küldtek ki Patrickstownba, hogy írjon egy sorozat finom, színes karcolatot a falu boldog jámbor, keresztényi életéről, tüstént elő is rántotta noteszét.

„Csak azt kívánom a mi örökösen kritizáló, gúnyolódó, állítólagos értelmiségünk egyik-másik tagjának – írta –, bárcsak mellettem állhatták volna ma délután, hogy lássák azt az öreg esperesplébánost, akit alig egy hete oly kegyetlenül kipellengérezett az idegen sajtó. Bárcsak megfigyelhették volna, úgy mint én, micsoda atyai szeretettel sietett gyengélkedő káplánja segítségére, hogy élemedett kora, megrendült egészsége dacára szinte karjában vitte a fiatalembert, akár egy kisdedet, és vigasztaló szavakat suttogott a fülébe. Bánom is én, gúnyoljanak ki a magasröptű smokkok tetszésük szerint, nem restellem bevallani, hogy könnyben úszott két szemem pillája..."

Az esperes úr csökönyösen ragaszkodott tervéhez, hogy O'hOgain atyát elküldi a kolostorba. Normális körülmények közt kihívatta volna hozzá az orvost, és egy összekacsintásnyi idő után megszületett volna a diagnózis: heveny gyomorbántalmak, vagy esetleg túlfeszített munkából eredő idegkimerültség, szívzavarok-de tekintettel a maga minapi betegségére, a rendes eljáráshoz kedvezőtlennek vélte az időpontot. Pedig a dolog rosszabbkor nem is történhetett volna, mert az esperes úrnak olyan égetően szüksége volt a káplánjára, mint tán még soha. Feltétlenül kellett volna ugyanis valaki, aki szétszivárogtatja a megszokott csatornákon a hiteles,

hivatalos magyarázatot arra, hogy mért ejtette el a rágalmazási pert. Az esperesúr egyelőre még nem dolgozta ki magában teljesen, hogy mi legyen az a magyarázat, de úgy számította, nagyon rövid idő alatt elkészül vele, és roppant fontosnak tartotta, hogy azonnal közhírré is tegyék, még mielőtt az a Mangan-fogadóbeli, hazudós ateista munkához lát a saját szakállára. Az ilyesfajta feladatok terén Paddy O'hOgain – minden hibájával egyetemben – már-már a zsenialitással határos tehetségről tett tanúságot, az esperes úr viszont méltóságán alulinak érezte, hogy személyesen intézze el, így hát kétségbeesetten látta, hogy ha tetszik, ha nem, nagyrészt Patsy La Trobe, valamint a házvezetőnő erőfeszítéseire kell majd támaszkodnia. Mindazonáltal nem volt más megoldása, másnap kora reggel útilaput kötött a káplán talpára, süketen annak minden rémült esdeklésére.

Mrs. Mangan természetesen percnyi késlekedés nélkül szétsugározta már a faluban Andrew és Mr. La Trobe üzleti tárgyalásának hűséges, sőt, úgyszólván szó szerinti anyagát. Egyetlen árva lélek nem akadt, aki ne tudta volna már, hogy az esperes úr beszünteti a pereskedést, nem kevésbé azt is, hogy milyen sajátos indok késztette erre az elhatározásra. O'hOgain atya durva száműzetése pedig még inkább megerősítette a nép körében lassacskán kialakuló nézetet, miszerint plébánosuk kezd egy picurkát különös lenni. A puszta tény, hogy hisz a kísértetekben, még nem jelent semmi rosszat, elvégre az az ember, aki beveszi mindazt, amit vasárnaponként szokott prédikálni a szószéken, az képes bedőlni egyéb hasonló zöldségeknek is; de ha komolyan elhiszi azt is, hogy Paddy O'hOgain rákapott a szeszes italra, annak már fele sem tréfa. Hogy

Paddyt, aki a lakodalmakon is csak nagy fintorgatva nyelt le egy-egy kortyot, most a derék szerzetesek igyekeznek gyengéden és határozottan leszoktatgatni a nyakalásról – ettől a gondolattól még az ő hátukon is a hideg futkosott. És lassacskán fontolóra vették, mi volna úgy mégis a teendőjük.

Igen jellemző volt a kis falucska lakóira, hogy minderről egyeden árva szó nem esett. Mindegyikük tudta, mi jár a többiek fejében, anélkül is, hogy beszéltek volna róla. O'hOgain atya kalandját soha többé nem említették, a fürdőszobákról, perekről, elátkozott kultúrházakról megeresztett tréfák rejtélyes módon egyik napról a másikra eltűntek a helyi repertoárról. Az emberek valahogy bezárultak, mint a bedugaszolt palack, hiszen szavak nélkül is valamennyien világosan érezték, hogy közelednek a kibontakozás felé. Az esperes úr, noha alaposan eltávolodott tőlük, szintén érzékelte a szellemi légkör megváltozását, de azt a következtetést vonta le belőle, hogy hívei alkalmasint valami újabb galádságot forralnak. A tömérdek baj és bánat, megaláztatás, anyagi nehézség, ami érte, átmenetileg eltömte önbizalmának fő forrásait. Pedig azóta, mióta azon a szörnyűséges estén felmászott a hegyre, a vasárnapi perselyezés eredménye szakadatlanul emelkedett, nem egyszer kopogott be hozzá egy-egy legény, megkérdezni, nem kell-e kapálni egy kicsit a kertben, és a paplak kapujában egyre-másra talált csirkét, tyúkot, kosárra való tojást, fél kiló vajat. Mindezt csak azért teszik, okoskodott az esperes úr, hogy őt hamis biztonságba ringassák, miközben kifőznek valamit, ami még az eddigieknél is rettenetesebb. És míg a falu tépelődött, ő igyekezett összeszedni minden erejét, hogy

meghiúsíthassa szándékukat.

Ekkor történt, hogy a félkegyelmű Malachynak látomása támadt.

16

Lord Patrickstown birtoka nagyjából két részre oszlott. A hatalmas kastélyból jobboldalt hátrafelé, a zárda telkével határosan és le egészen a folyóig terült el az erdős terület, míg bal kéz felé hektárszámra csupa néhol fűvel, néhol bozóttal, páfránnyal borított kisebb-nagyobb domb húzódott, ahol a marhák legeltek és a szarvascsordák tanyáztak. Imitt-amott egy-egy dombtetőt fák gyűrűje koronázott, a kastélytól körülbelül egy kilométerre vízinövényekkel, apró fehér virágokkal ékes tó ringatózott, de a birtok legnagyobb részét szabadon feltáruló, kopár, kietlen pusztaság tette ki, amelyet emberi kéz munkával még soha nem illetett.

Az egyik magaslaton azonban, amelyet a kastélyból nem is lehetett látni, teljesen váratlanul bűbájos kis pihenőlakot talált az ember, mégpedig olyasfajtát, amelynek sokkal inkább a versaillesi parkban lett volna a helye. A kis pihenőlak, amelyet Bertie valamelyik lendületesebb őse emeltetett, korántsem az angol fogalmak szerinti, költséges és haszontalan építmény volt, hanem igazi, francia jellegű, rusztikus kis menedék, ahol az ember szabadon, fesztelenül tölthette az időt olyan szórakozásokkal, amelyek nyugalmat és összpontosított figyelmet követelnek. Maga a nemes lord is ilyen célokra szánta, sőt, használta fel, és a számtalan történet, amely extravagáns illetlenkedéseit örökíti meg, már réges-rég a környék mesekincsét gyarapítja. Az épület tulajdonképpen csak afféle pavilon volt, amely egyeden, csodálatosan arányos, kupolával fedett helyiségből állt, bejárata két

oldalán karcsú, kecses márványoszlopokkal. Előtte a talajt vízszintesre egyengették, a kényelmesebb megközelítés végett, s itt kétfelől, mintegy díszőrségként, márványszobrok sorakoztak: jobbról mezítelen, merészen érzéki ifjak, balról szemérmesen lesütött szemű, de hasonlóképpen pucér leányzók. Jóllehet eredeti céljára azóta sem használták a kis épületet, mindmáig gondosan karbantartották.

Malachy – a helyi szokásokhoz híven – Lord Patrickstown nyulaiból orozgatott éppen. A csapdákat már kora hajnalban felállította egy-egy jól megválasztott, titkos helyen, az éjszaka leszálltával pedig elindult begyűjteni a zsákmányt, és előkészíteni másnapra a tőröket. Már éppen hazafelé iparkodott, arcán bárgyú vigyorral, s mindkét kezében fél-fél tucat nyúllal, amikor, ki tudja, miért, a már ezerszer látott, csillogó, fehér márványalakok magukhoz vonzották tévelygő tekintetét, és fellobbantották hóbortos fantáziáját. Később azt erősítgette, hogy az egyik leányzó magához intette, ám tüzetesebb vizsgálódás után ez a részlet kirostáltatott a történetből, mivel gyengítette volna annak lényegét.

Malachy mindenesetre letért az ösvényről és a pihenőlakhoz vezető selymes, szépen nyírt pázsit szegélyéig ballagott. Itt megállt a két szoborsor között, és csak bámult ütődött vigyorával az épületre, amikor az ajtó váratlanul kitárult. Világosan hallotta a visszatolt závár kattanását, így hát szóba sem jöhetett, hogy magától nyílt volna ki, de erre a részletre, amelyre egyébként talán a legtisztábban emlékezett, később szintén fátylat borítottak. Egy-két másodpercig nem látott mást, csupán az ásító feketeséget odabenn. Aztán az ajtó keretében hirtelen

megjelent egy fehér alak, egy pillanatig csak állt, aztán lassan, nagyon lassan elindult előre.

Az égen még fenn járt a fogyó hold, de már korántsem ragyogott olyan tisztán, fehéren, mint az elmúlt hetekben.

A fokozódó párásság elhomályosította, és sápadt, bizonytalan fényében csupán a puszta körvonalak rajzolódtak ki. Malachy, a maga gyatra kis elméjével, egy úszáshoz készülődő férfit vélt megpillantani, de nem vesztegette az időt arra, hogy ellenőrizze ezt a benyomást. Felvonított, akár a sakál, földhöz csapta a nyulakat, és iszkolt haza a mamájához, ahogy csak bírta a lába. Következésképpen már nem is láthatta, hogy az árnyékszerű alak is visszavonul a sötétség rejtekébe, legalább olyan fürgén, mint ő maga.

Mrs. Lynch éppen sógorának, a postamesternek barátait látta vendégül egy csésze teára. Olyan férj özvegye lévén, aki előbb a gazdaságát, aztán a tulajdon életét is elitta, e rangos rokonság nélkül aligha élvezhette volna a helyet, amit a falu társadalmi életében betöltött, így azonban Patrickstown színe-java boldog volt, ha bejuthatott szerény és minden esőnél beázó fedele alá. Az adott pillanatban ott ült nála Mr. Purcell, az ingatlanügynök, Mr. Treacy, a legmódosabb gazda, valamint Mr. Mulligan, a fűszeres, aki valóságos kis vagyonra tett szert azzal, hogy számláját csupán évente egyszer nyújtotta be a környékbeli uraknak, abban a biztos tudatban, hogy úgyis lusták tétel szerint ellenőrizni; rajtuk kívül jelen volt még Mrs. Lynch sógora, és ketten-hárman a helyi társaság komoly és tekintélyes tagjai közül. Egy cérnaszál erejéig sem bízott volna egyik a másikban, de így együttesen a nézetazonosság szorosan összetartozó kis testületét

alkották, és világi ügyekben az egyházközség erkölcsi és szellemi irányítói voltak.

Amikor Malachy a rémülettől kidülledt szemekkel berobbant közéjük, és alig érthetően, összefüggéstelenül elzokogta kalandját, valamennyiükben derengeni kezdett, hogy ezúttal valami mérhetetlen jelentőségű, a hétköznapitól a végsőkig eltérő esemény történt. Erre a következtetésre egymástól teljesen függetlenül jutottak valamennyien; egy szó, egy pillantás nem sok, annyit sem kellett váltaniok. Mindössze faggatózásuk irányvonala vallott arra, hogy lélekben milyen hibátlanul egységesek. Gyengéd, szívélyes magatartásuk csillapító hatására a siheder lassacskán megnyugodott, és nyájas, ám szívós kérdezősködésük révén kezdett rendet teremteni zagyva gondolatai közt, s mind világosabban emlékezni a jelenetre. Mire végeztek vele, már egy szikra kétsége sem volt afelől, hogy valójában egy csodálatosan gyönyörű hölgyet látott, tündöklő, patyolatfehér köntösben, aki lassan feléje lépkedett, hogy megáldja, és mezítelen lába nyomán a föld hódolataként tömérdek kicsiny, csillagszerű fehér virág fakadt.

Elégedettségükben, hogy végül is sikerült kifacsarni az igazságot ebből a vajmi keveset ígérő alanyból, teljes erővel dédelgetni kezdték a fiút. Biztosították, hogy a római szent emberek a fél karjukat sem sajnálnák odaadni, ha a helyében lehetnének, fülig megtömték teával meg süteménnyel, és ragaszkodtak hozzá, hogy tüstént feküdjön az ágyba, és pihenje jól ki magát. Mr. Purcell úgy vélte, hogy az esemény rendkívüli jelentőségét hangsúlyozandó ki kellene hívni hozzá az orvost is, de ezen a ponton Mrs. Lynch megmakacsolta magát.

– Nincs másom a világon, csak ez a gyerek – jelentette ki. Miután a bamba önhittségtől immár bandzsító Malachyt végre lefektették, egy darabig még elrostokoltak az áhítattól csepegő légkörben..Agyuk túlságosan gyorsan dolgozott, semhogy szükségét érezték volna alaposabb megbeszélésnek, de a hébe-hóba elejtett megjegyzések világosan jelezték a közhangulatot.

– Nagy dolog ez, úgy biza, szörnyen nagy dolog a kölöknek, Mrs. Lynch – dünnyögte Mr. Treacy.

– De szakasztott olyan ám a városnak is, ne felejtse el – vetette oda Mr. Mulligan.

– Ilyesmi már jó pár éve nem esett Írországban – folytatta Mr. Treacy.

Némi szünet állt be, majd Mr. Lynch fejezte ki, ami mindnyájuk szíve mélyén bujkált:

– Hát nem szédületes tromf azok ellen, akik ránk akarták húzni a vizes lepedőt?

Ezután már nem is következhetett egyéb, mint elmorzsolni a rózsafüzért, amit az özvegy mint egy lehetséges szentté avatás jelöltjének szülőanyja osztott szét köztük. Bármi más súlyos modortalanságra vallott volna és az estét is megfosztja tökéletességétől. A furfangos parasztábrázatok jámbor-ájtatosra simultak, s a kőpadlón térdepelve egy emberként kántálták az Üdvözlégyeket. És ha az alázatosan leeresztett pillák alól vetettek is egymásra néha egy-egy röpke oldalpillantást, az sem volt több, mint hosszú évek alatt kialakult, óvatos szokás. Végül nagyrabecsülésük és szíves jókívánságaik áradozó tolmácsolása után búcsút vettek, miközben agyuk változatlanul zümmögött tovább, mint megannyi dinamó. Bármilyen késő́re járt is, egyikük sem restellte a

fáradságot, hogy lefekvés előtt lebonyolítson még egy-két telefonhívást.

Másnap a reggeli misén annyi ember tódult a zárda kápolnájába, hogy hosszú sorokban térdeltek körülötte a gyepen is. Utána a falu közös akarattal munkához látott, hogy mosolygó arculatát mutassa a világnak. Kék, fehér, sárga virágok jelentek meg minden kisablakban, sőt, tiszta függönyök is, már ahol ez lehetséges volt. Az ablakokat is megtisztították, hogy a napfény is hanyatt esett rajtuk, minden ház kapuja előtt elsöpörték, fellocsolták a járdát, s a tyúkokat-kacsákat szigorúan kitiltották a konyhából. Kisfiúk rohangáltak ide-oda faluszerte, felszedtek minden kis papírdarabot, üres konzervdobozt, sörösüveget, más kacatot, és nagy szakértelemmel behajigálták a folyóba. A templomban a Miasszonyunk kápolnája liliomlugassá változott, a virágot a környékbeli kastélyok kertjeiből kunyerálták, illetve csenték hozzá. A Hazafi emlékműve előtt az összeaszott csokrokat frissekre cserélték ki. Az üzletek zárva maradtak, és az áhítat spontán megnyilvánulásaként a falu minden férfiembere távolmaradt munkahelyétől.

A szakadatlan folyó készülődés idején a *Hitünk Pillére*-nek kiküldött tudósítója úgy száguldozott fel-alá, mint egy hisztériás dakszli. Mihelyt remélni merte, hogy főnökét benn találja már a szerkesztőségben, felhívta Dublint, és az izgalomtól remegő hangon ecsetelni kezdte a történteket. Végtelen bánatára a vonal túlsó végéről nem kapott különösebben elragadtatott választ.

– A sztori tényleg elég jó, Seumas, de nemigen hiszem, hogy használhatnánk – mondta habozva a főszerkesztő.

– Úristen az Égben, Mr. Kavanagh, hisz ez az évtized

szenzációja! Boldogasszony Anyánk személyesen megjelenik, hogy megleckéztesse a gúnyolódókat...

– Tudom, tudom, persze, persze – szakította félbe szenvtelenül a főszerkesztő. – De azzal együtt sem közölhetjük, amíg felülről nem adnak zöld utat. A nagyfejűek nincsenek túlzottan elbűvölve az efféle jelenésektől. Alig egy éve a Wicklow-hegységben is történt ilyesmi, azt is elgereblyézték. Maga még fiatal ahhoz, hogy emlékezzék rá, Seumas, de valamikor úgy 1935 körül Clare megyében egy fiatal lánynak is jelenése volt, és engedélyezték, hogy írjunk róla, aztán egy szép napon a lány átlógott New Yorkba, és szerkesztő lett egy divatlapnál.

– De hát itt semmi veszélye, hogy ilyesmi előfordulhasson! Az illető, aki látta, ártatlan, szent életű ifjú.

– Igen, igen, csakhogy az ilyesfajta élményektől mindegyik dörzsöltté válik – jelentette ki a főszerkesztő. – Az ember meg is érti a szempontjukat. Nézze, Seumas, ígérem, hogy mindent elkövetek az érdekében, de ne legyen túl optimista. Persze, az semmi esetre sem árt, ha közben dolgozni kezd a sorozat felépítésén. Patrickstown válasza a Kaján Gáncsoskodóknak. Rendíthetetlen Hódolat Boldogságos Szűzanyánknak. Megható Jelenetek a Zárda Kapujában. A Falu Boldog Elragadtatása. Szóval a szokásos sóder.

– Megcsinálom – fogadkozott a hűséges Seumas, és igyekezett úrrá lenni csalódottságán.

Mialatt tárgyaltak, egy másik, irányvonalában igencsak hasonló beszélgetés folyt le a paplak és a püspöki palota között. Az esperes úr szörnyű izgalommal nyúlt a

kagylóhoz és kérte a püspök számát. Megbocsáthatatlan módon elmulasztotta ugyanis kikérni őeminenciája tanácsát a per lefújását illetően, mert érezte, hogy cselekedetének megindokolása meghaladná képességeit, és most attól reszketett, hogy esetleg erről is be kell majd számolnia. Utóvégre a püspök úr maga hívta fel, mihelyt az újságok dobra verték a históriát; és meglehetősen zsörtölődött is miatta. Az esperes úrnak a hideg futkosott a hátán, ha eszébe jutott, mit szól a püspök úr, amikor értesül, hogy ennyi nemkívánatos hírverés után végül is visszakoztak a perrel, az ő hozzájárulása nélkül. De mit volt mit tenni, szabály az szabály: mindennemű jelenést, mennyei beavatkozást és csodát haladéktalanul jelentem kellett.

A püspök úr, akárcsak a főszerkesztő, a legkevésbé sem örvendezett..

– Nagyon is úgy rémlik nekem, mintha afféle *extázis*-ról lenne itt szó – zsémbelt. – Az igazat megvallva, esperes úr, szerintem a maga egyházközsége túlzottan előtérbe került az utóbbi időben.

– Mit csináljak, eminenciás uram? – védekezett az esperes úr. – Elővettem a gyereket, beszéltem vele, és az a meggyőződésem, hogy igazat mond. Olyan állhatatosan, pontosan meséli a legapróbb részleteket is, hogy kitalálni ilyet kész lehetetlenség. És az emberek egyenesen őrjöngenek a dologért. Pillanatnyilag tehát ez a helyzet. De hogy a továbbiakban mi történjék, az természetesen teljesen eminenciád megítélésétől függ.

– Voltaképpen kicsoda-micsoda ez a Malachy Lynch? Derék gyerek?

– Abszolút ártalmatlan, semmi baj vele.

– Rendszeresen gyón és áldozik?

– Ezt talán nem merném mondani – vallotta be az esperes úr. – Az édesanyja persze, rendkívül hitbuzgó. De a gyerek maga... nos, hogy is mondjam csak, kissé együgyű.

– Úgy érti, idióta?

– Ó, ez talán kicsit erős kifejezés – óvatoskodott az esperes úr. – De kötelességem megmondani eminenciádnak, hogy bizony, a legkevésbé sem fényes elme.

– Nem tetszik ez nekem sehogysem, esperes úr.

– Nekem még úgyse, eminenciás uram – ismételte el az esperes úr. – Én csak tájékoztattam eminenciádat a történtekről, kötelességem szerint, és most várjuk eminenciád rendelkezéseit. Ha eminenciád kijelenti, hogy tévedés történt, akkor persze, szó sem eshet többé a dologról.

– Eszem ágában sincs ilyesmit kijelenteni – mérgelődött a püspök úr. – Megvannak a tapasztalataim ezen a téren. Szörnyen veszedelmes lehet, ha az emberek egyszer hitelesnek fogadnak el egy jelenést. És ha mi elhárítjuk az ügyet, képesek a saját szakállukra elindítani egy kultuszt, aztán mire észbe kapunk, már rakásszám történnek az illetéktelen csodák.

– Mit parancsol tehát eminenciád, mit csináljak?

– Egyelőre a világon semmit. Nem is a mi dolgunk eldönteni. Legokosabb, ha azonnal kocsiba ülök, felmegyek Dublinba, és megtárgyalom az ottaniakkal. Addig is kösse hívei lelkére, hogy őrizzék meg a nyugalmukat, és további értesítésig tartson különleges ájtatosságokat, mindennap.

– Igenis, eminenciás uram – motyogta az esperes úr és letette a kagylót. „Gürcölhetek szakadásig” – gondolta keserűen.

A püspök úr bebizonyította, hogy kiválóan ért a falvak lelkivilágához. Mert az emberek, mintha érezték volna, hogy megpróbálják meghiúsítani elgondolásaikat, egész álló nap szakadatlanul rendezték a tüntető megnyilvánulásokat, mind tüzesebben, mind erőteljesebben. Zsoltáréneklő, apró csoportok vonultak fel a pihenőlakhoz, ahol térdre borultak, lelkiismeretesén hátat fordítva a márványszobroknak, és hangosan recitálták a lorettói litániát. A főutcát szinte elborították a zászlók és drapériák, transzparensek feszültek ablaktól ablakig, ilyesfajta jelszavakkal: „Salve Regina Coelis” meg: „Isten hozott Világ Királynéja”. A templom hajnaltól napestig tömve volt ünneplőbe öltözött hívőkkel, közöttük, az élen Mr. Macskaszemű O’Keefe, színjózan állapotban.

– Tudod, olyan derék, jó emberek ezek – mondta Bertie elérzékenyülten Andrew-nak. Az esperes úr nyájából ő volt az egyetlen, akinek halvány sejtelme sem volt róla, mi történik, de a falu jámbor buzgalma lelke mélyéig megrendítette. A két jó barát a Patrickstown kastély rózsakertjében elhelyezett nyugágyakon ejtőzött, ahonnan tunyán figyelték a varjak viharos parlamenti ülését az egyik közeli szilfán. Mrs. Mangan jobbnak vélte, ha a nagy hírről egyelőre nem tájékoztatja Andrew-t, aki elporoszkált Bertie-hez, hogy tőle próbálja meg kitudni, mi ez a sürgés-forgás a faluban. Összerakták információtöredékeiket, és bár mindketten okosabbak lettek valamicskével, egyetértettek abban is, hogy az ügy iszonyúan rejtélyes és elég nagyszerű.

A kis lord egyszerre csak felpattant, és a kert legtávolabbi rózsafájához száguldott. Az egyik égővörös virág fölé hajolt, és óvatosan leszedett róla egy parányi bogarat, mintha annak ártalmas tevékenységére az ösztönei figyelmeztették volna, épp a megfelelő pillanatban. Lassan visszabandukolt nyugágyához, de ott megtorpant, és egyik cipője orrával vakargatni kezdte másik bokáját. Kerek képét lassan elöntötte a pír, fakó szempillája úgy verdesett, mintha bántaná a napvilág.

– Olyan rettentően szégyellem magam, ez érezteti velem csak igazán, milyen hitvány vagyok! – tört ki belőle váratlanul. – Jaj, Andy, szörnyű súly nehezedik lelkemre!

– Ki vele – biztatta barátja, meleg együttérzéssel. A maga részéről olyan boldog és békés volt, mint már régen nem. És nem is csak azért, mert szertefoszlott a rá váró pereskedés rémképe. Mióta a kísértettel kapcsolatos kópéságának híre elterjedt a faluban, az emberek kezdtek őszinte megbecsüléssel és jóindulattal tekinteni rá, noha a lényeges kérdésekben persze szilárdan plébánosuk mögött álltak. Most már Andrew-t is csaknem olyan dörzsöltnek becsülték, mint bármelyiküket maguk közül, és az az érzés, hogy végre befogadta a közösség, roppant kellemesen érintette a tudóst.

– Ó, bárcsak megtehetném. Holtbiztosra veszem, hogy te nem haragudnál meg rám. Tudod, olyasféle ügy, mint a régi história, Dr. Jekyll és Mr. Hyde esete, ha ugyan érted, mire gondolok – rebegte Bertie, és tovaszökellt, hogy felcsippentsen néhány hervadt levelet.

– Annyira súlyos azért csak nincsen?

– Jaj, dehogyisnem. Tudod, engem egy iszonyatos kényszer kerített a hatalmába. Kényszer, nos, egyszóval...

igazából nem szabadna ezt a szót használnom, mióta tisztában vagyok vele, mi a Bűn. De mielőtt felvettem a szent keresztséget, még pszichoanalitikushoz is jártam miatta. Hátborzongató pasas volt, Bécsből vagy honnan a fenéből. Hónapokig mászkáltam hozzá, és jó pár száz fontomba került. És tudod, mi volt a véleménye, miután végigcsináltam ezt a rohadtul drága ökörséget? Azt mondta, nem látja be, hogy tényleg olyan nagy baj-e az egész.

– Sejtelmeim szerint alighanem én is egyetértenék vele – mondta vigasztalóan Andrew.

– Jaj, dehogy. Úgy értem, amilyen elveid vannak. Tudod, Andy, én úgy felnézek rád, ha nem dühöngsz a kifejezésért – motyogta a kis lord, és szeme félelemmel vegyes reménykedéssel tapadt barátjára.

– No, ki vele, majd meglátjuk – biztatta Andrew, behunyta szemét, és összekulcsolta kezét a hasán.

Bertie hirtelen egy feketerigó után vetette magát, mintha elviselhetetlennek erezné, hogy az olyan békésen keresgéli a bogarakat a gyepen. Miután elhessegette, lecsüggesztett fejjel visszaódalgott, leroskadt a nyugágyra, és szinte könyörögve tördelte apró kacsóit.

– Hát tudod, néha rémesen kijövök a sodromból, és őrülten begurulok, és jóformán nem is tudom, mit csinálok, és akkor, hirtelen, sehogy sem tudom megállni... Jaj, Andy, mit is fogsz szólni... Egyszóval olyankor ledobálom magamról a ruhát meg miegymás, tudod, és úgy rohangálok fel-alá anyaszült pucéran.

– Micsoda? – kiáltott Andrew, és felpattant ültében.

– Na tessék, hát nem megmondtam! Előre tudtam, hogy megbotránkozol!

– Azt akarod mondani, hogy ez a micsodaság rendszeres szokás nálad?

– Igen. És ez még nem is minden, mert állandóan romlik. Ezért is emlegettem Dr. Jekyll és Mr. Hyde esetét. Mostanság már úgy vetkőzöm, hogy nem is tudok róla, úgy értem, ha ittam néhány pohárkával meg miegymás. Tegnap este például elpityizálgattunk egy kicsit, Angi meg én, és ma reggel a ruháimat ott találták meg egy kupacban, a tó partján. Én meg egyáltalán nem is emlékszem semmire.

– Ez nagyon súlyos ügy, Bertie – jelentette ki komoran Andrew.

– És ki tudja, mi lesz a vége? – nyöszörgött őlordsága.

– Úgy bizony! Számból vetted ki a szót. Mondd, nem hagyhatnád abba az ivást, legalább egy kis időre?

– Nos, tudod, ez nem olyan egyszerű, legalábbis, míg Angi haza nem megy. A főtisztelendő anya volt szíves megígérni, hogy kerít néki szobalányokat, és ha meglesznek, nyomban elutazik. De amíg itt van, hogy úgy mondjam, sajnos, folyvást csapon van a hordó meg minden. Ugye, most szörnyen meg vagy botránkozva? – fejezte be szomorkásán.

– Inkább aggódom – felelte Andrew. – Tudod, szerintem... különben mindegy. De azt hiszem, roppant szerencsétlen volna, ha a helyi vallási ünnepségeket valami illetlen esemény zavarná meg, nem gondolod?

– Ettől reszketek én is – bólintott buzgón Bertie. – Úgy értem, ezt a bámulatosan szép, jámbor áhítatot meg miegymást. Nekem kellene itt jó példával elöljárnom, s ehelyett mi vagyok, álszent képmutató! De bevallom neked, óriási kő esett le a szívemről, hogy egyáltalán elmondhattam. Tudod, a legpocsékabb az volt az egészben,

hogy senki sem tudott róla. Még a lelkiatyámnak sem gyóntam meg. Valahogy nem fér bele egyik bűn kategóriájába sem. Jaj, Istenem, Andy, mit csináljak?

– Talán az volna a legokosabb, ha szépen bemázolnád magad kék festékkel, mint harcias őseink. Úgy legalább nem volnál olyan szembeszökő.

– De honnan a fenéből kerítsek most kék festéket? Ja, értem már, csak viccelsz! Ha, ha, ha, de mókás vagy! Lehet, hogy nevetnünk kéne az egészen, és akkor magától is elrendeződne valahogy...

– Lehet – bólintott Andrew, enyhe kétellyel.

– És mondd, nem undorodtál meg tőlem? – aggódott a kis lord.

– Persze hogy nem, tökfej. Csak azon ámuldozom, hogy hány meg hányféle-fajta probléma és gond gyötör bennünket valamennyiünket itt, a Kereszténység Oázisában.

Andrew hirtelen újra fellobbanó szorongással dőlt hátra a nyugágyon. Kevés ember züllik el olyan mélyen, hogy legalább egy-két alapelvéhez ne ragaszkodnék, már csak, hogy megőrizze önbecsülését. Ezért lehetséges, hogy a bankjegyhamisító a fűszeres számláját aggályosán kifizeti, ezért, hogy a szeszkazán gondosan megeteti kedvenc kanáriját, mielőtt elindul a kricsmibe, és ezért volt az is, hogy Andrew, aki már oly sok tekintetben nem ismert szégyent, változatlanul meg akarta tartani ígéretét a kísértettel kapcsolatban. Az a gondolat, hogy erre esetleg nem lesz képes, először tehát becsületérzésének elcsökevényesedett maradványait rendítette meg, de a következő pillanatban már azon elmélkedett, hogy milyen helyzetbe hozza ez jogi szempontból. Amennyiben a

szerződő felek egyike megszegi a szerződést, bizonyára maga a szerződés is érvénytelenné válik. El is határozta legott, hogy igyekszik minél előbb beszélni Felimmel, de ez sem jelentett számára megkönnyebbülést, mivel eddig azt remélte, hogy az egyezséget sikerül majd valamiképpen eltitkolnia ezen élesszemű megfigyelő elől.

A kis lordot ellenben annál jobban felüdítette a gyónás, és olyan élénk, pihent kifejezés ült ki az ábrázatára, akár egy kisbabának, aki éppen az imént sírta jól ki magát valakinek az ölében. Hallgatagon üldögéltek, ki-ki gondolataiba merülve. Fenn a szilfán a varjak még nagyban üléseztek. Hol az egyik, hol a másik tátotta ki csőrét s károgott fel baljóslatúan, a csillogó, fekete fejek bólogatása, s némi helyeslő tollászkodás kíséretében. Olykor-olykor a tanács valamelyik tagja olyan véleménynek adott hangot, amelyet a többség elfogadhatatlannak ítélt, mire felháborodottan lekárogták, s ilyenkor levelek-gallyak valóságos kis zápora verte a földet. Aztán a legvénebb, legkövérebb varjú csillapító beszédet károgott, s a parlament visszatért a problémák megtárgyalásának régi medrébe. A legfiatalabb, leggirhesebb varjú, amelyik ne adj isten, hogy egyetlen károgáshoz jutott volna, tüntetően tovaszállt.

– Ijjujjuuuu! – csattant fel váratlanul egy fültépő hang, s a könyvtár üvegajtaján bájos antilopként Angi szökellt ki, s iramodott feléjük.

– Hát ti itt rostokoltok? Már mindent tűvé tettem utánatok!

A ház ura felállt.

– Angi, azt hiszem, még nem ismered Andrew Butiért, ugye? Andy, bemutatom Angus Fergusont.

Angi egy csípőkörzéssel nyugtázta a bemutatást, mintha hastáncra készült volna.

– Aranyoskáim! Ne haragudjatok, hogy így rátok rontok! De épp az imént beszéltem azzal a tündéri kisöreggel, Mr. Wimbush-sal. Jaj, micsoda izgalomban van. Nektek még gőzötök sincs, mi történt a faluban!

– Várj, mindjárt hozok neked is egy nyugágyat, és akkor szépen elmesélsz mindent – javasolta Bertie.

– Nem kell! Nem kell! – tiltakozott Angi. Lendületesen elhasalt a fűben, állat tenyerébe támasztotta, lábát hátul a levegőbe vágta, bájosan gyermeteg modorban. – Tudjátok, mi ez az eszeveszett sürgés-forgás? A falu bolondjának megjelent Szűz Mária. Hát nem túúúúlontúl isteni, mondjátok? És a plébános értesítette a püspököt, a püspök meg teljes gázzal száguldott Dublinba a prímáshoz, megkérdezni, helybenhagyhatja-e a csodát. A falu bolondja azóta az ágyban fekszik, vastagon virággal borítva, akár egy hulla a ravatalon. És az öreg Mrs. Craig szélnek eresztette az egész személyzetét, és belakatolta meg elbarikádozta minden ajtaját. És most ott ül az előcsarnokban, duplacsövű puskával az ölében. És Amanda! Aranyoskáim, *Amanda*! Azt próbálja bedumálni az embereknek, hogy a kertjében tegnap éjjel megjelent maga Billy király, személyesen, hófehér paripán! Mindenki, kivétel nélkül mindenki bedilizett a faluban! Mr. Wimbush ma este lohol az ő püspökéhez. Na, mit szóltok mindehhez?

Mindkét hallgatója a maga módján fogadta a hírt. Bertie szeme úgy kitágult, hogy majd kiesett, s amikor megszólalt, remegett a hangja.

– Hát erről van szó? Ó, Angi, hiszen ez csodálatos.

Milyen csodálatos, milyen nagyszerű!

Andrew hátrahanyatlott a nyugágyon, és ismét lehunyta a szemét.

– Jóságos Atyaúristen! – mormolta összetörtén. – Jóságos Atyaúristen!

– Ejnye, Andy, ejnye, mért mondod ilyen szkeptikus hangon, hogy „jóságos Atyaúristen”? – fordult hozzá szelíd szemrehányással Bertie.

– Vagy így mondom, vagy végképp eláll a szavam.

– Ne vedd zokon tőlem, de ti, materialisták, őrült sokat veszítetek az életben – korholta gyengéden, csillogó szemmel Bertie. – Elég, ha az ember megemlít előttetek valami csodát, és nosza rajta, máris megvan róla a kialakult véleményetek. Bezzeg, ha valami világi ügyről lenne szó, rögtön vennéd a fáradságot, hogy törd egy kicsit a fejed rajta. Nem gondolod, hogy több dolgok vannak földön és égen, mintsem bölcselmetek álmodni képes?

– Nem – hangzott a nemesen egyszerű válasz.

– De, drága Andy, ha egyszer megjelent neki a szentséges Szűzanya!

– Kinek? A falu bolondjának?

– Nálunk nincs is falu bolondja – méltatlankodott Bertie.

– Angi, mondd, kilátta a jelenést? És igazán nem szép tőled, hogy ilyen illetlenül beszélsz minderről. Fogadni mernék, hogy amit Amandáról és Mrs. Craigről mondtál, merő kitalálás. Az pedig végképp lehetetlen, hogy Mr. Wimbush bárkiről is kiejtené azt a szót, hogy „bolond”.

– „Nem egészen olyan, mint a többi gyerek”, így fejezte ki szó szerint – ismerte el Angi. – De a szeme egész könyvtárra valót beszélt. A gyereket egyébként Malachy

Lynchnek hívják. – No tessék, nem megmondtam! Malachy nagyon rendes, kedves fiú, csak egy pirinkót visszamaradott.

– Épp a te nyulaidat lopkodta, amikor a jelenést látta! – kukorékolta Angi. – És a legis-legjobbat még nem is árultam el! A végére tartogattam, csemegének!

– Engem egy csöppet sem érdekel, Angi, hogy a nyulaimat lopkodta – jelentette ki Bertie, tőle szokatlan szigorúsággal. – Illetve, úgy értem, rémesen szeretném, ha nem lopkodnák, elvégre pontosan tudja mindenki, hogy szabadon jöhetnek-mehetnek nálam bármikor, és nyíltan elvihetnék a nyulaimat. De hát tudod, az itteniek szeretnek mindent ilyen nyakatekert módon csinálni. Mi tagadás, elég fura tőlük. De Angi! – kiáltott fel hirtelen, amint egy új gondolat cikázott át a fején. – Csak nem azt akarod mondani, hogy a Boldogságos Szűz az én birtokomon jelent meg?

– Hát, hogy Malachy éppen ott járt, annyi szent – somolygott Angi. – És van sejtelmed, hogy pontosan hol? A pihenőlaknál! Szép kis találkahely!

Újra kitört belőle a vihogás, amit ezúttal Andrew basszusröhögése is alászínezett.

– Ó, Patrickstown! Patrickstown! A Fény Városa! – tódította Angi.

– Igazán mindjárt megharagszom rátok! – lázadt fel a kis lord. – Úgy értem, persze, sokkal illőbb helyet is el tudok képzelni a pihenőlaknál, de egyáltalán nem a mi dolgunk megszabni! Miasszonyunknak igazán jogában áll, hogy ott jelenjen meg, ahol neki-tetszik. Talán éppen ilyen módon kívánta tudtunkra adni, hogy a múlt el van temetve, meg van bocsátva. Én igazán nem hittem volna – folytatta

remegő hangon, könnybe lábadó szemmel, legörbülő szájjal –, hogy éppen ti ketten, a barátaim, akiket annyira szeretek, próbáljátok meg elrontani az örömömet, amikor ez a csodálatos... ez a megrendítő... – A kis lord végképp összeomlott, arcát tenyerébe temette.

– Bertie, drágám! Egyetlenem! – tört ki Angi.

– Bertie, öreg cimbora! – kiáltotta Andrew. Mindkettőjükben meghűlt a vér.

– Az én birtokomon! – zokogta a kis lord. – Mit értitek ti ezt!

– No, no, no, no, jól van már, jól van – motyogták egyszerre barátai.

– És mindazok után, amit bevallottam neked magamról, Andy. Úgy értem, mindannak ellenére! És ráadásul ugyanaznap este! A Szűzanya méltónak talált a kegyeire, leereszkedett hozzám...

Még Angi is elszégyellte magát valamelyest, Andrew meg éppenséggel alig bírta elviselni a látványt. Tudta jól, hogy a jövőben egyszer-valamikor szabad utat kell majd engednie a bensejét feszegető, roppant röhögés áradatának, különben ronccsá válik az egész lelkivilága. De most fegyelmeznie kell magát. Igaz, az eseményt, pontosabban a földrengésszerű eredményt, amelyet olyasvalaki idézett elő a falu életében, aki folyton azon búsongott, hogy nem egyéb víz szélén sodródó, hervadt falevélnél, drága kincsként kell megőriznie emlékezetében az idők végeztéig. De tudta: az adott pillanatban nem lehet más gondja, mint az előtte vergődő kis emberi lény, aki csupa szelíd kedvesség, csupa jóindulatú őszinteség.

– Persze hogy a te birtokodon kellett történnie, Bertie – fordult hozzá. – Hát nem megmondtam előre, hogy egy

szép napon te szerzel Patrickstownnak, bűnbocsánatot? És te még nem hittél nekem!

Amint végiggondolta, mennyire bevált a jóslat, a röhögőgörcs démonának újabb ostromával kellett megküzdenie, de vasakarattal fölébe kerekedett.

– Menjünk most fel a házba, hörpintsünk néhány kortyocskát – motyogta Bertie és felitatta könnyeit. – Mindjárt összerángatom magam. Juj, de szégyellem a dolgot, így lehervadni, meg miegymás. Szegény papa, mit szólna most! No persze, ő ugyan fütyült volna az effélére. Pedig hát milyen csodálatos az egész! És ti milyen rémesen kedvesek vagytok hozzám! Mikor én olyan undok voltam...

A még kótyagos, könnyező, de mélységesen boldog kis lordot hüledező, meghunyászkodott barátai betámogatták a kastélyba. Ott aztán – egy kivételes alkalomra tartogatott palack segítségével – elképesztően összeszedte magát, olyannyira, hogy korábbi megdöbbenésüket is magasan felülmúló ámulatba ejtette a két vendéget egy marseille-i bordély „madám”-jának végtelenül tehetséges megszemélyesítésével, aki felfedezi, hogy egy vendég hamis bankóval palizta be. Odakinn közben nyugalmasan telt-múlt az este. Néhány végső, nyomatékos kijelentéssel a varjak is felfüggesztették az ülést másnapig. Amikor leszállt a sötétség, a falu minden ablakában gyertyák gyúltak, hogy amennyiben a Látogató visszatérne, ne kelljen keresgélnie az utat. Az esperes úr kényszerű esti portyáján felfedezte ezt és a fejét csóválta.

– Ha azoknak odafent csak egy szemernyi sütnivalójuk volna – dünnyögte magában –, szabad utat engednének neki.

17

Másnap reggel Mrs. Mangan éppen nekilátott házi teendőinek, amikor Seumas, a katolikus sajtó tündöklő reménysége, orvul rajtaütött, és bizalmas kihallgatást kért tőle, rendkívül fontos ügyben. Mrs. Mangan viszolyogva nézte a pattanásos ifjút. A kabátja gomblyukában ott díszelgett az Élharcosok jelvénye meg az ír Szó aranykarikája, két olyan tárgy, amelynek viselése – Mrs. Mangan nézete szerint – már külön-külön is nyugtalan elmére vall, együtt pedig végképp semmi jót nem jelent. Világosan látta azt is, hogy az ifjú panaszt óhajt tenni valamire, vagy valakire, tudniillik csak úgy virított róla az önelégült, szemforgató rosszindulat. A fogadósné mély sóhajtással letette a tollseprűt, és beinvitálta a sajtó képviselőjét a saját szobájába.

– Mrs. Mangan – kezdte az ifjú titán –, természetesen mindnyájan tudjuk, hogy mióta egy Bizonyos Fogadóban vonakodtak menedéket adni Bizonyos Személyeknek, a fogadósoknak nem árt óvatosan viselkedniük.

Mrs. Mangan ezt az egyik környékbeli angol szállodatulajdonosra vonatkozó célzásnak fogta fel, aki egy ízben csavargónak nézte az idős Lord Tipperaryt, és azzal fenyegette meg, hogy rászabadítja a kutyáit; és türelmesen várta a folytatást.

– Ajtajukat kötelesek tárva-nyitva tartani mindenkinek, nehogy ismét ki találjanak zárni egy szívesen látott Vendéget – döngicsélt tovább a förtelmes ifjú. – De ebben a házban van egy vendég, akinek itt igazán nincs semmi helye.

– Gondolom, Mr. Butlerről beszél – állapította meg éles elmével Mrs. Mangan. Önmagára Seumas aligha célozhatott, kívüle pedig egyedül Andrew lakott a fogadóban.

– Pontosan, Mrs. Mangan. Mr. Butlerről. Ó, most korántsem azt akarom felemlegetni, milyen vétket követett el, micsoda bánatot zúdított egy jámbor, derék, agg ír papra. Most még ennél is rosszabbat követett el, ha lehetséges egyáltalán. Sajnálattal kell közölnöm önnel, hogy Mr. Butler közönséges tolvaj.

– Ugyan, menjen már! – vágta oda Mrs. Mangan, ellentmondást nem tűrő hangon.

– Bátorkodom kijelenteni önnek, hogy tetten értem – folytatta Seumas sopánkodó kárörömmel. – Ma reggel kinyitottam az ajtót, hogy bevegyem a cipőmet, hát nem éppen el akart inalni vele? De amint meglátott, rögtön kiejtette a kezéből, és futott, mint a nyúl!

– Csakugyan, Mr. Sherlock Holmes? – kérdezte a fogadósné metsző gúnnyal, majd csípőre tette a kezét. – Most pedig beavatom egy titokba. Mr. Butler ugyanis épp a cipőpucolást fejezte be. Maga nem tudja, hogy ő az új háziszolgánk?

Majd félreérthetetlen mozdulattal kitárta az ajtót, és miközben az újságírás reménysége távozott, még egy kegyelemdöfést eresztett a hátába.

– Mondja, maga tényleg azt képzelte, hogy Mr. Butlernek szüksége van a maga cipőjére, ami fele sincs az övének, ráadásul akkora lyuk van a talpán, hogy egy egér vaktában is átszalad rajta?

Amikor Seumas némileg vöröslő képpel visszatért a szobájába, és kinézett az ablakon, Andrew-t pillantotta

meg, aki csakugyan ott ült az udvaron, hasán Mrs. Mangan kötényével, és szorgalmasan pucolt valami zöldséget. Seumas töprengve szemlélte a látványt, majd előkapta noteszét. „Materialista Firkász Megaláztatása”, írta bele.

A fogadósnéval folytatott beszélgetés okozta kényelmetlen érzései azonban hamarosan a semmibe foszlottak, mert közvetlenül ebéd előtt telefonhoz hívták, és örvendetes hírt kapott.

– Maga az, Seumas? – hallatszott a főszerkesztő hangja. – Na, szóval minden oké. Kirukkolhat a sztorival, de adjon bele apait-anyait.

– Vagyis megjelent a Szűzanya? – sivalkodott a riporter, szinte önkívületben.

– Megjelent. Magának meg óriási mázlija van, hogy épp a helyszínen tartózkodik. Az egész címlapot tisztára söpörtük a maga számára. Ma délután legkésőbb háromig adja le az anyagot. Kezdetnek csak egy higgadt, tárgyilagos, adatszerű beszámolót, hogy mi történt mindeddig, de holnaptól aztán onthatja a színes szöveget.

– És ha a Boldogságos netán újra megjelenik, Mr. Kavanagh? Nem lesz belőle balhé? Az sem baj?

– Persze hogy nem. Mondtam már, hogy zöld utat kaptunk. A határ csak a csillagos ég. Nyomás, Seumas, pattanjon, mint a nikkelbolha. És Seumas pattant. Egyszeriben megfeledkezett még az ebédről is. A keze úgy remegett, hogy néha a tollat is alig tudta irányítani. Csak ült, és egyik papírlapot a másik után firkálta tele lázasan, hogy aztán sorra összetépje mindet, hangosan forgatta szájában a szavakat, és úgy megrágta mindegyiket, mint mókus a mogyorót. Higgadt, adatszerű mesterműve fél háromra elkészült, nem volt vele más tennivalója, mint

még egyszer átfutni, ellenőrizni néhány írásjelet, megváltoztatni egy-két szót. A cikk a következőképpen szólt:

„Amikor megérkeztem Patrickstownba, gyászban találtam a kis katolikus közösséget. Jó hírét gyászolta mélyen, amelytől gáládul megfosztotta egy afféle kóbor zugfirkász, amilyeneket Anglia szalajt csőstül a nyakunkra. Az illető egyén undorító praktikákkal rágalmazta meg a helybeli apácazárdát, melynek érdemdús nővérkéi egy olyan Rend tagjai, amely dicső alapítása óta eltelt hosszú évszázadok során kegyes jámborságról volt híres. (Kérem utánanézni, melyik rendről van szó.) Az ő bánkódásukról ne is beszéljünk – könnyebb elképzelni, semmint ecsetelni. Lelki irányítójuknak, a szent életű aggastyánnak szenvedéseiről nem is szükséges beszélnünk: olyan gyakorlati módon került kifejezésre, amelyről mindnyájan értesültünk. De mit, oh, mit mondjunk az egyszerű, mesterkéletlen, katolikus lelkek sajgó bánatáról, akik világéletükben úgy tekintettek fel a zárdára, mint a katolikus vallásgyakorlás, a katolikus erény valóságos világítótornyára? Nem túlzás, ha kijelentem, hogy a szívük szakadt meg a fájdalomtól.

Mennyire, de mennyire megváltozott mára ez a kép! Segítség érkezett, segítség Onnan, ahonnan öröktől fogva és örökkön-örökké segítséget nyernek mindazok, akik nyíltan, őszintén, jámborul hisznek. Kételyt nem tűrő forrás derített fényt a hazugságra, amellyel egy mocskos tollú személy megkísérelte aljasul beszennyezni apácáink tündökletes hírnevét.

És most, mély alázattal telten, hadd vegyük szemügyre, minő letéteményeseket választott magának az Isteni Kegyelem áldott érvényesüléséhez. Nem sértünk meg senkit, ha úgy jellemezzük őket, hogy a legfelsők és a legalsók közül valók, ezzel is bizonyítván, miszerint a Mennyek Urának értékrendje nincs tekintettel az osztálykülönbségekre. Egyfelől itt láthatjuk tehát Lord Patrickstownt (gróf? herceg? kedves kollégák, kérem lenyomozni!), akinek???? esztendőben történt megtérése Anyaszentegyházunk kebelébe oly mérhetetlen örömöt váltott ki a hívőkből szeretett hazánk minden táján. A nagy esemény az ő birtokán történt, mégpedig egy kicsiny, rusztikus tanyácskán, amelyet egyik, noha protestáns, de tiszteletet érdemlő őse emeltetett a csendes elmélkedés óráira; mint említettem tehát, itt, a béke, a nyugalom parányi révében engedélyeztetett a Csoda, amely egyik napról a másikra a bánat honából a vigasság mezejévé változtatta a községet.

És ki, ó, vajh' kicsoda találtatott méltónak arra a még a fentieknél is nagyobb tisztességre és kiváltságra, hogy tanúja, szemtanúja lehessen a csodás közbenjárásnak? Egy másik gazdag here! Hallom szalonkommunistáink üvöltését. Nem, uraim, nem, tévedés; még csak nem is egyetemeink elkényeztetett, félrenevelt kedvencei közül került ki, akik a maguk nyomorúságos kis törmeléktudását arra használják fel, hogy réseket üssenek szent vallásunk bástyáin, és ócsárolják azokat, akik atyai szeretettel vezetik Írországban az igaz szívűeket az Örök Üdvösség Hóna felé. Nem, nem és még egyszer nem. Csupán egy szerény, egyszerű ifjú Ő,

a község szülötte, egyetlen gyermeke egy özvegyasszonynak, aki szívbéli vallásosságáért osztatlan tiszteletnek örvend, nyájas modorú, ártatlanul pajkos fiú, szegény, de becsületes, nincs sem vagyona, sem befolyása, még mutatós külseje sem.

ÉS MÉGIS, MÉGIS NEKI ADATOTT MEG, HOGY MEGJELENNI LÁSSA MAGÁT
A BOLDOGSÁGOS SZÜZET
TEGNAPELŐTT ESTE, KÖRÜLBELÜL
HUSZONKÉT ÓRA HÚSZ PERCKOR!

Ilyeténképpen nem csoda, ha Patrickstown ma oly ragyogó, üde és ékes, akárcsak a Dublin környéki új lakótelepek egyike. Nem csoda, ha reggeltől estig cseng-bong az édes harangszó, újra és újra imádságra, hálaadásra szólítván a hívő lelkeket. És végképp nem csoda az sem, ha a boldog kis nyáj Pásztora olyan arccal jár-kel, mint aki – tisztesség ne essék szólván – a Pokolról szállá fel. Oh, a gond minő nyomasztó terhe gördült le kor sújtotta vállairól! Ma reggel, amint figyeltem őt, áldásos tevékenységének sürgés-forgásában, szavamra, úgy rémlett, mintha valamely nem evilági fény lebegne tiszteletreméltó feje körül”.

Seumas meggondolta magát, és az utolsó mondatot végül is kihúzta. Úgy okoskodott, hogy jobban beillik majd a következő vasárnapi nagymise megindító leírásába, amely már éppen formálódni kezdett képzeletében.

„Még egy utolsó szót.

Mi történt vajon a hajdani békebontóval, a szentségtörő betolakodóval, a minden lében kanállal, aki aljas, ocsmány rágalmaival bánatba és szégyenbe döntötte ezt a kis falut? Ö vajon hol bujkál ma? Talán bizony a magaszőrűek társaságában vedeli a pezsgőt a Fleet Street lebujaiban? Vagy tán hőstettével hetvenkedik, cinikusan pöfékelve a szivarfüstöt? Korántsem. Szolgáljon elégtételünkre a tudat, hogy még a vízen túli pogányok korrupt sajtója is felismerte valódi arculatát. Soha többé nem kap lehetőséget, hogy szétfröcskölje hazugságait a Hajnali Hírkürt kétes értékű hasábjain sem. Rövidke pár nap alatt oda süllyedt, ahová való, a feneketlen mélységbe – jelenleg háziszolga Mrs. Mangan első osztályú patrickstowni szállodájában, ahol cipőtisztítás és burgonyahámozás a dolga, bár, tán mondanom sem kell, ezt is fölöttébb gyatrán látja el.

De legyünk könyörületesek. Mária Goretti bestiális támadója, hogy vétkét jóvátegye, úgy vezekelt, hogy alázatos kertészként éldegélt, és túláradó szívvel segédkezett a szentté avatásnál. Üdvözítőnk is megbocsátott gyilkosainak, így hát mi se törődjünk Mr. Andrew Butlerrel, feledkezzünk meg róla, ne kacagjuk ki az elbukottakat. Folytatása következik."

A két utolsó szó természetesen afféle szolgálati üzenet volt, nem tartozott a szövegbe. Három órakor, amikor kapcsolták Dublint, Seumas belesipította ömlengéseit egy érzéketlen gyorsíró fülébe, majd elindult újabb virágbokrétát gyűjteni másnapra.

Rendes körülmények közt Mrs. Mangan nem tartozott a

Hitünk Pillére olvasótáborába. Az egyeden újság, amelyet járatott, a Maryville-i Harsona volt, mert mérhetetlenül élvezte az abban megjelenő hézagos vagy éppenséggel elferdített beszámolókat a helyi eseményekről, amelyeket ő szőröstül-bőröstül ismert. De mióta a Pillér-pasas az ő fedele alatt lakott, szokott udvariasságával és persze átmeneti időre megrendelt egy példányt. Másnap reggel, amikor olvasni kezdte Seumas cikkét, először érezte úgy, hogy talán mégsem kell megbánnia ezt a kissé könnyelmű cselekedetet, mert a riporter láthatólag olyan csúcsteljesítményt nyújtott, amilyet a Harsona sosem ért el, még fénykorában, a Doppingolt Agár-botrány dicső napjaiban sem. Ámde amikor az Andrewra vonatkozó passzushoz érkezett, azt hitte, menten elájul. Kezdett komolyan meggyökeresedni benne a meggyőződés, hogy a legtöbb bajt a világon ez a tintakukac népség okozza. Mert vagy csupa hazugságot firkáinak össze, mint Seumas, és abból holtbiztos, hogy általános dühöngés, meg haddelhadd támad, vagy pedig igazat írnak, mint Andrew, de akkor viszont éppenséggel a pokol szabadul el. No persze, ő tényleg azt találta mondani, hogy Andrew az új háziszolgája, de kinek mi köze hozzá? Már a gondolat is könnyeket csalt Mrs. Mangan szemébe. Szép kis köszönet azért a sok segítségért, szégyenkezett, amit Andrewtól kap, míg sikerül ismét talpra állnia, és megfelelő személyzetet fogadnia. A szerencséden asszony szinte holdkórosan ődöngött ide-oda a házban, és valahányszor összeakadt Andrewval, rettegő pillantásokat vetett rá lopva, és megpróbálta az arckifejezéséből kiolvasni, látta-e már a becsületébe gázoló nyomdaterméket vagy sem.

Ilyen Seumas-féle majmok még soha nem laktak a

fogadójában. Az elmúlt években kizárólag jól nevelt, szolid úriembereket látott vendégül, akik soha nem csevegtek egyébről, csak a halakról meg az időjárásról. Egyetlenegyszer akadt csupán egy különc lakója, akit a többiek fitymálva „intellektuel”-nek csúfoltak, de pusztán csak azért, mert mindig megmérte a folyó hőmérsékletét, mielőtt kiválasztotta a csalit. Ráadásul Mrs. Manganra újabb megpróbáltatások vártak. Kétségbeesett fohászai, amelyekkel telt házért könyörgött az Éghez, meghallgatást nyertek, ám mint a fohászok oly gyakorta, a legkevésbé sem úgy, ahogy képzelte. Tizenegy órakor táviratot kapott, a következő szöveggel: „Kérünk fenntartani egyágyas szobát ma estétől további rendelkezésig ír Figyelő”. Ezt gyors egymásutánban három másik távirat követte, az ír Gondolkodó-tó, az ír Világ-tól és az ír Tükör-től. Ezután némi szélcsend állt be, majd két újabb sürgönyt hoztak, egyet az Északi Szemlé-től, egyet az Ulsteri Függetlenség-tői. Rövidke ideig ismét nyugalom volt, amelyet szinte vészharangként dúlt fel egy újabb távirat, ezúttal Esmé Pearl aláírásával. Az utolsó azonban végképp és menthetetlenül megrendítette Mrs. Mangan idegrendszerét. Ez így hangzott: „Szíveskedjenek fenntartani lakosztályt fürdőszobával garázzsal telefonnal ma estétől jövő hét végéig valamint megszervezni postai távírószolgálat biztosítását kizárólag részünkre minden délután háromtól négyig üdvözlettel Time Life Fortune Konszern.” Amikor Mrs. Mangan végigolvasta, azt hitte, tüstént megőrül.

Felim délelőtt telefonált.

– Halló, Butler? Ide figyeljen, mi a jó fene történik ott maguknál igazából? Gondolom, maga mesterkedte ki ezt is, mi?

– Szédületes, ugye? – kérdezte önelégülten Andrew.

– Soha életemben nem találkoztam még ilyen perrel – siránkozott Felim. – Már azt sem tudom, fiú vagyok-e vagy lány. Az, egyik pillanatban azt követelik, hogy sürgessük meg az eljárást Angliában. A másik percben kijelentik, hogy meg akarják szüntetni az egész ügyet. Feltételezem, hogy ezt maga intézte el, így hát nem is vesződtem azzal, hogy írjak vagy telefonáljak magának. És most itt van ez a felfordulás. A fejemet teszem rá, hogy maga van a háttérben, ne is merje tagadni nekem.

– Ami azt illeti, a per megszüntetésével kapcsolatban csakugyan szerettem volna beszélni magával. Tudniillik meg vagyok ijedve egy kicsit – vallotta be Andrew. – Tudja, megállapodást kötöttem Mr. La Trobe-bal, hogy ő visszavonja a keresetet, én pedig eltávolítóm a kísértetet.

– A micsodát?

– A kísértetet. Kí-sér-te-tet. Mászkál itt ugyanis egy kísértet, aki az esperes úrnak az idegeire megy – magyarázta türelmesen Andrew. – És tudja, Plunkett, amikor vállaltam, hogy eltávolítóm a kísértetet, becsületemre azt hittem, hogy meg tudom tartani a szavam. De most már nem vagyok olyan szilárdan meggyőződve erről, így hát azon gondolkoztam, hogyha idejön majd megszövegezni a megállapodást, nem szúrna-e bele a puszta „vállalja” kifejezés helyett valami záradékot, ami fedezne engem, például olyasformán: „az alperes a maga részéről kész megtenni minden ésszerű erőfeszítést a kísértet eltávolítása érdekében”?

– Halvány fogalmam sincs, hogy miről beszél – jelentette ki Felim mély felindulásra valló hangon. – De annyit megmondhatok, hogy semmiféle okmányban, amit én

szövegezek, semmiféle kísértet nem szerepelhet. Annál már többet adok a reputációmra! Egyszerűen leírhatatlan, hogy maga már megint miben sántikál!

– Ó, kötöttem én ennél furfangosabb szerződéseket is Kongóban! – vágta rá fölényesen Andrew.

– Azt elhiszem. Roppantul sajnálom, Butler – mondta komoran Felim –, de erősen kétlem, hogy továbbra is képviselhetem magát. Ezek az angol módszerek valahogy szokatlanok nekem.

– Rá se rántson! – rikkantotta Andrew, hamisítatlan ír kiejtéssel.

– Te jószagú Ég! Hát hallod ezt? Hátborzongató! – rebegte Felim. – Ide figyeljen, én azt hiszem, legokosabb lenne, ha nyomban felutazna ide hozzám.

– Sajnos, képtelenség. Teljesen megszállt bennünket a sajtó, és legalább nyolc szobát muszáj takarítanom.

– Mit beszél? Hát ez a része mégiscsak igaz volna? – hallatszott valami döbbent hebegés. Aztán némi torokköszörülés zaja következett, majd Felim zavart hangja: – Izé... Butler...

– Igen?

– Én ugyan nem ismerem magát nagyon régóta – motyogta rekedten Felim, több ízben köhécselve –, de úgy gondolom... szóval, az a helyzet... szóval, ha nehézségei vannak... izé... szóval, átmeneti nehézségei... szóval, rémesen örülnék, ha valamiben a segítségére siethetnék.

– Maga napról napra angolosabb lesz – állapította meg vidáman Andrew. – Persze hogy el volnék ragadtatva, ha sietne segíteni. Mikor jön?

– Izé... postán nem felelne meg?

– Postán? Levelező tanfolyam? Dehogy.

– Miről beszélünk mi voltaképpen? – tudakolta Felim.

– Hát nem azért siet, hogy segítsen ágyazni meg takarítani!

– Én a magam részéről lényegében kölcsönt ajánlottam fel.

– Kölcsönt? Igazán nagyon kedves magától, de minek? Az egyetemtől elég tisztes fizetést kapok.

– Mentsen már meg valaki, mielőtt végképp elhagy az eszem! – esdekelt Felim. – Nyissa ki a fülét. – Felragadta az újságot és beolvasta a kagylóba a bekezdést, amely kliense új feladatait és azok végrehajtásának módját ecsetelte. Andrew olyan iszonyú dühbe gurult, hogy alig jutott szóhoz.

– Hogy mer ilyesmit írni? Az a kis patkány! Nincs a földön emberfia, aki olyan gyönyörűen pucolna krumplit, mint én, ami pedig a cipőket illeti, akár borotválkozó tükörnek is használhatná akármelyiket! – ordította szenvedélyesen. – Hát ezt azért sem hagyom annyiban! Plunkett, azonnal jöjjön le ide, tanúra lesz szükségem!

– Maga itt többet nem pereskedik, Andrew Butler – jelentette ki eltökélten Felim. – Írország ezzel nem képes lépést tartani. Lemenni viszont rögtön lemegyek, mert nem tudom megállni, hogy ne menjek. Igaz, hogy minden kliensem el fogja veszíteni a perét, és a prakszisomat is megeszi a fene. De ez legalább olyasmi lesz, amire még a halálos ágyamon is emlékezni fogok.

– Eszerint kilenc szobát kell kitakarítanom – foglalta össze Andrew, és letette a kagylót, még mindig dühtől remegve.

A fogadósnén és személyzetén kívül mások is megsínylették a hirtelen-váratlan munka nyomását.

Gratuláló táviratok özönlöttek az ország minden zugából Malachy, Lord Patrickstown és az esperes úr részére. Normális körülmények közt évente mintegy öt távirat érkezett a faluba, olyan megoszlásban, hogy Mr. Lynch-nek mindig volt ideje magához térni mindegyik után, mivel halálosan rettegett tőlük. Már a „távirat" szó puszta hallatára is úgy remegett, mint a kocsonya. És valahányszor neki kellett továbbítania egyet, mielőtt nekirugaszkodott volna a feladatnak, kerek tizenkét órára volt szüksége, hogy hozzászoktassa magát a gondolathoz, így azután a táviratozást, úgy is mint a kommunikáció gyors lehetőségét, a helybeliek többé-kevésbé mellőzték is. Mr. Lynch most ott állt, ingujjban, feltépett gallérral, véres szemmel, és csak körmölte az üzeneteket, a nyomtatványok fogytán minden ócska papírfecnire, ami éppen a keze ügyébe esett, küldte, küldözgette őket, amelyik a kastélynak jött, az espereshez, és megfordítva, a napvilágra jutott hozzá nem értés delíriumában.

A falubeliek viszont roppant iparkodással dolgoztak egy csomó apróbb elintéznivalón. Miután vallási tekintetben kivívták az igazukat, olyan tevékenységek felé fordultak, amelyek – nézetük szerint – szintén fölöttébb illettek az alkalomhoz. Minden üzlet kirakatából eltűntek például az árcédulák, hogy rövidesen újabbak kerüljenek a helyükbe, amelyek valamicskével jobban reprezentálták a falu új méltóságát. Honora O'Toole éjt nappá téve gyártotta hírneves kókuszfagylaltjának alapanyagát, a pápai színekben. Minden férfi, aki csak kezébe tudta fogni a bicskát, „Patrickstowni Emlék"-eket faragott. A különféle naplopók és semmirekellők buzgón gyakorolták a Vonzó Helyi Figura szerepét. A falu harmincöt italmérése

gőzerővel töltötte fel a készleteket.

Az esperes úr sürgött-forgott, itt is, ott is, mindenütt egyszerre. Seumasszal rövid pályafutása során olykor megesett, hogy önmagát meghazudtolva egy-két igaz szót talált leírni, s kivételesen most is ez történt. Az esperes úr kor sújtotta vállairól csakugyan roppant súly gördült le. Nem volt többé országos nevetség tárgya, sőt, dicsőség koronázta, mégpedig szeplőtelenül, megtámadhatatlanul és hivatalosan. A püspök hangjának meleg színezete, amikor értesítette a döntésről, és gratulált neki, épp eléggé jelezte, hogy új lap nyílt az életében; őeminenciájának befejező szavai pedig csordultig töltötték az öröm kupáját.

– Ami azt az angol újságot meg az apácákat illeti, esperes úr – mondta őeminenciája –, azt hiszem, egyetért velem, hogy a legokosabb volna megfeledkezni az egészről.

– Ó, készséggel, eminenciás uram – vágta rá lelkesen az esperes úr. – Jelenleg kisebb dolgunk is nagyobb annál.

– Akkor hát intézze el, helyes? Feltűnés nélkül, tapintatosan. És amennyiben kiadásokba verte magát, nos, hát éppenséggel beszélhetünk a dologról. A boldogult Mrs. Casey egy bizonyos összeget hagyott az egyházmegye jótékonysági céljaira. Nem látom okát, miért ne csöppenhetne le ebből magának is valamicske. Végtére a hölgy a maga egyházközségében hunyt el.

Több volt ez már, mint kielégítő. De sajna, Peart esperes úrnak nem volt érkezése fenékig élvezni újdonsült boldogságát, hiszen ezeregy dolgot kellett elintéznie. Kezdetnek például ott volt mindjárt a pihenőlak. A püspök úr megígérte, hogy tíz nap múlva eljön megáldani az épületet, és előreláthatóvolt, hogy a szertartásra

tömegestől tódulnak majd a zarándokok az ország minden zugából. Sőt, azt rebesgették, hogy megjelenik maga a miniszterelnök is, ami gyakorlatilag az egész kormányt jelentette, mi több, az ellenzék vezéregyéniségeit is, akik jámborság terén nem hagyták lepipálni magukat. Mint vénbeli hadvezér, az esperes úr felvonult a Patrickstown-birtokra, hogy mielőtt megteszi intézkedéseit, tanulmányozza a terepet. Eddig még soha nem járt a pihenőlak tájékán, és most, amikor megpillantotta a márványszobrokat, nyomban ráeszmélt, mi a legfontosabb teendője. Merőben elképzelhetetlen volt ugyanis, hogy a püspök úr és kísérete ilyen faj talán, szeméremsértő alakzatok sorai közt vonuljon fel ünnepi menetben. Az esperes úr először úgy tervezte, hogy eltávolíttatja a szobrokat, ámde hamarosan rájött, hogy a hátralévő kurta időben ezt nem volna gyerekjáték végrehajtani. Tudniillik a szobrok látszólag könnyedén álltak a földön, valójában azonban szilárd talapzatokhoz voltak rögzítve, amelyeket mélyen beástak a talajba.

Így hát az esperes úr elsietett a zárdába, és kiadta a megfelelő utasításokat a főtisztelendő anyának. A serdülőbb lányokat mentsék fel tanulmányi kötelezettségük alól, rendelkezett, és haladéktalanul fogják be őket olyan öltözékek varrására, amelyek elfedik a szobrok szemérmetlenségét. Fehér lenvászonból szabjanak a sebészköpenyhez hasonló, hátul nyitott, szalagokkal összeköthető köntösöket, szólt a parancs. A nőneműeké legyen bokáig érő, a hímneműeknek elég holmi rövid ingféleség, csak az a fontos, hogy gyorsan elkészüljenek.

A főtisztelendő anya és a nővérek szokásos engedelmességükkel legott a tettek mezejére léptek. A

kézimunka-osztály hét fejvesztett kis tagja látástól vakulásig gürcölt, legfeljebb fáradt szemüket merték megdörgölni néha, úgy rettegtek felügyelőik csattanós nyakleveseitől. Három nap alatt be is fejezték a munkát, s az esperes úr, hóna alatt a batyuval, ismét felmasírozott a pihenőlakhoz.

Ezt a feladatot semmiképpen sem óhajtotta másra bízni, ilyesmit csak a papi rend felszentelt tagja végezhet el, gondolta bőszen. Hiszen csak tudott volna erről a ledér kiállításról, már réges-rég szólt volna őlordságának. Takaros kis látvány tárult itt keresztény legények ártatlan szeme elé, ha netán erre tévedtek némi vadorzásra! Micsoda borzalmas befolyást gyakorolhatott az ilyesmi rájuk! Az esperes úr ezt abból állapította meg, hogy milyen hatalmas és váratlan hatást gyakoroltak a szobrok az ő felszentelt személyére is. A férfiakra még elég könnyen, úgyszólván szemrebbenés nélkül felsikerítette az ingeket. Ám a lányok felöltöztetése hasonlíthatatlanul bonyolultabb, ráadásul olyan lelki veszélyekkel terhes műveletnek bizonyult, amilyenre soha nem is számított. Először is a karjukra kellett ráhúzni a ruhaujjakat, s noha ez roppant egyszerűnek hangzik, az esperes úr még soha életében nem bújtatott ruhába női testet, sem márványt, sem másmilyet. Azonkívül a leányzók idomainak selymes tökéletessége igencsak sajnálatos gondolatsort indított el benne. Elrebegett egy fohászt, és megpróbálta behunyt szemmel végrehajtani a feladatot, ám ekkor azon kapta magát, hogy tapogatózó keze a márványhölgy keblét simogatja, s hogy az érzés, amit ez kelt, távolról sem olyan kellemetlen. Gondolatban szigorúan megostorozta magát, majd résre nyitotta fél szemét, és végre sikerült

felráncigálnia a köntös ujjait a karokra. Ekkor megkönnyebbült sóhajjal a szobor háta mögé került, hogy csokorra kösse a szalagokat. Úgy vélte, itt már igazán nyugodtan kinyithatja a szemét, de az első, amire a tekintete esett, két édes-bájos kis gödröcske volt, közvetlenül a csípő fölött, jobbról-balról. Tényleg van itt nekik ilyen gödröcskéjük? Ámuldozott az elbűvölt férfiú, mielőtt féket vethetett volna magára, s a következő pillanatban hangosan felhördült.

– Jaj, Istenem, szép kis alak vagyok, mondhatom! – kiáltotta elkínzottan, és olyan dühödten kezdte csomózni a szalagokat, mintha az élete függött volna tőlük.

Ekkor már minden ízében hideglelősen remegett. Még öt nimfa várta, de az esperes úr erősen kételkedett, hogy valaha is képes lesz ellátni feladatát.

– Távozz, ha mondom! – förmedt rá a Sátánra. – Ez aztán rád vall!

Aztán eszébe jutott, hogy hol van, és mi történt itt, és hogyan nyújtott ismét segítséget ő, aki azt soha nem tagadja meg a rászorulótól, mire felsietett a pihenőlakhoz, térdre hullott, és esdekelve meredt az ajtóra.

– Szeplőtelen Anya, Szüzek Királynéja – könyörgött. – Bizony Isten, soha nem hányom a szemedre, ha többé szóba sem állsz velem. Igazad is volna, teljes mértékben, őszintén ez a véleményem. Ha meggondolom, mi mindent tettél itt értünk, legszívesebben úgy rúgnám fenékbe magam, hogy Maryville-ig repülnék, becsületszavamra mondom. Nagyokosságú Szűz, most az egyszer segíts még rajtam, hadd adjam fel a ruhát ezekre a némberekre, további kellemetlenségek nélkül. Ha velem nem is akarsz vesződni, amit igazán megértek, tedd meg a híveim

kedvéért, hogy ne kelljen megbotránkoztatnom őket, éppen most, életük legboldogabb napjaiban. Ave Maria, gratia plena...

Miután befejezte imáját, felállt és elindult a nimfák felé, olyan ábrázattal, amely vajmi kevés jót ígért nekik, ha még egyszer megpróbálkoznak packázni vele, és elszántan, határozottan felöltöztette egyiket a másik után, úgy, mintha életében egyebet sem csinált volna. Aztán elővett egy skatulya gyufát meg egy rúd pecsétviaszt, és szép sorjában lepecsételte a szalagcsokrokat, mert olyan ember volt, aki mindenre gondol. Végül könnyű, felszabadult lélekkel visszabaktatott a faluba.

Ez azonban csupán egy volt az elintézendő feladatok miriádjaiból, amelyekre figyelmet kellett fordítania. Az esperes úrnak olyan tömérdek dolga támadt, hogy azt sem tudta, hová kapkodja a fejét. Beszélni kell még Lord Patrickstownnal is, jutott eszébe, hogy engedélyezze kocsiparkoló nyitását a kastély kertjében. Hány kocsi lesz vajon, ötszáz? És mennyit kérjenek egy jegyért, öt shillinget? Jesszuskám, ez aztán már szép kis summa! A körmenetet és a szertartás részleteit is ki kell dolgoznia, átvenni a Mária-lányokkal a szerepüket, és ellenőrizni, hogy az anyjuk rendesen, takarosán öltöztesse fel őket. Komoly gondot okozott neki, hogy az ünnepségek során mi módon hangsúlyozza Malachy jeles szerepét. Százféléi ostromolták, hogy engedélyezze büfésátrak meg helyi termékek árusítására szolgáló bódék felállítását, és tudta, minden kérelmet gondosan mérlegelni kell, hogy pontosan meghatározhassa tulajdon anyagi érdekeltségét a legsikeresebbnek ígérkezőkben. Ó, egy szempillantás alatt kifizetheti majd azt az ócska fürdőszobát! Amikor ez a

gondolat átvillant az agyán, a homlokára csapott, úgy elképedt tulajdon feledékenységén. Hát nem épp most reggel érkezett meg a vízvezeték szerelő levele, amelyben közli, hogy a számlát kiegyenlítettnek tekinti, és készségesen várja további megrendeléseit? Hiába, az utóbbi napokban olyan mennyiségű és tartalmában annyira kielégítő postát kapott, hogy jóformán alig tudta az egészet áttekinteni.

Esperes urunkra jellemző volt, hogy a püspök döntése után a leghalványabb kétely sem kísértette a csodát illetően: egyszerűen testestől-lelkestől belevetette magát a szervezés feladataiba. Hasonlóképpen jellemző volt rá, hogy tulajdon gyarlósága, amelyet a márványnimfákkal történt találkozás hozott napvilágra, mások hasonló gyarlóságait juttatta eszébe. Az egyházközségnek két förtelmes szégyenfoltja volt, és az esperes úr úgy döntött, hogy a pihenőlak felszentelése előtt mindkettőt irgalmatlanul el kell tüntetnie: Bridget MacCarthynak és Lizzie O'Rourke-nak kotródnia kell a faluból, mielőtt sor kerül a ceremóniára. Egyelőre nem is sejtette, hogyan sikerül ezt majd elérnie, de egyvalamit biztosan tudott. Végre ismét kezében tartotta a népét, és elhatározta, hogy a vasárnapi szentmisén olyan dörgedelmes jelét adja ennek, ami a kétség nyomát is kisöpri belőlük. És bizony, egy csöppet sem igyekszik majd szelíd húrokat pengetni. Úgy vélte, az sem lenne meglepő, ha a két megrögzött bűnös a prédikáció után önszántából kisomfordálna a faluból, és neki a kisujját sem kellene mozdítania. Így hát vasárnap olyan ábrázattal fordult a zsúfolt padsorokkal szembe, amelyet hívei nagyon is j ól ismertek, bár egy ideje sajnálatosan nélkülöztek. Kéjes várakozás borzongása

futott végig rajtuk, mint a gyerekközönségen, amikor a színházban felmegy a függöny egy rémdráma előadása előtt. Mivel a faluba meglehetősen sok idegen tódult, az esperes úr az ő kedvükért úgy határozott, hogy nem említ neveket, hanem amolyan általános dorgatóriumra szorítkozik. Azok, akik nincsenek tisztában a helyzettel, dicséretes hitbuzgalomnak fogják majd fel a dolgot, akik meg tisztában vannak vele, közelebbi körülírás nélkül is megértik a lényeget.

Miután utalt a mérhetetlen jótéteményre, amellyel az Ég illetni kegyeskedett őket, és lerótta hódolatát a püspök úr őeminenciájának is, imigyen folytatta szentbeszédét:

– Azon töröm a fejem – harsogta –, csak nem képzeljük tényleg, hogy megérdemeljük ezt az áldást, ami a kezünkbe pottyant? Mert ha azt képzeljük, elárulhatom nektek, hogy boldog tudatlanságban éltek! Igenis, olyan dolgok történnek manapság itt, Patrickstownban, amelyek még az egykori Babilont is pirulásra kényszerítenek. Olyan zabolátlan kéjelgés, olyan pogány bujálkodás folyik itt, ami még a hajdani római császárokat is háttérbe szorítja. Maga Kleopátra is felkelne a sírjából, hogy lássa, micsoda versenytársakra találhat itt. Ezek csak a történelemből merített példák, de nyugodtan körülnézhetünk a mai világban is, Londonban, Palm Beach-ben és így tovább, ha párját akarjuk lelni egyik-másikunknak. És még valamit akarok közölni veletek, szeretett testvéreim. Istennel nem járathatjuk a bolondját úgy, ahogy egymással csináljuk. Egy kis ideig hagy bennünket hülyéskedni, de aztán nincs mese: ránk mászik. Egy szikrát sem lepődnék meg, ha jövő csütörtökig behajtana rajtunk néhány követelést. Kerek perec

kimondom, hogy nem csodálnám, ha az az egy-két személy, akire gondolok, egyszerre csak holtan rogyna össze. Na persze, nem garantálom, hogy így lesz, de nagyon úgy fest. És akkor nyílegyenesen kotródhatnak is az örök kárhozatba, arról nem is beszélve, hogy a püspök úrral sem találkozhatnak. Ajánlom nekik, fontolják meg alaposan a dolgot. Ami pedig a többieket illeti, a magam részéről vegyétek tudomásul, hogy én a lelkemet is kiteszem, amíg a szegény O'hOgain atya lábadozik, így hát nem tanácsolom, hogy bárki is megpróbáljon szégyenben hagyni. És pusztán azért, mert a mi Boldogságos Szűzanyánk leereszkedett közénk, még egyáltalán nem kell elbíznotok magatokat. Távolról sem vagytok tökéletesek, nyíltan a szemetekbe vágom. És az, hogy távolról sem vagytok tökéletesek, ez részemről csak a szokásos szépítő körülírás, ami sokkal kevesebb a valóságnál.

E gondosan megválasztott szavakkal még egyszer körülhordozta izzó tekintetét a templomon, aztán visszafordult az oltárhoz.

Prédikációja mindenkinél roppant tetszést aratott, kivéve Bridget MacCarthy szüleit, akik hajszál híján elpusztultak szégyenükben. Bridget otthon játszott csecsemő öcsiképével, Lizzie pedig éppen egy rózsaszín selyemblúzt varrt magának, bizonyos értelemben tehát mondhatni, az esperes úr hasztalanul koptatta a nyelvét. De az emberek felismerték, hogy visszanyerte régi kedves mivoltát. A mise után a templom előtt kis csoportokba verődtek, hogy sorjában, mondatról mondatra megtárgyalják minden egyes megjegyzését, és valamennyien osztatlanul egyetértettek abban, hogy legalább annyira nevelő hatású, mint amilyen ritka élvezet

volt hallgatni. A délelőtt folyamán a kocsmák hátsó ajtajánál szédítő mértéket öltött a törvényellenes szeszforgalom, ami mindig is biztos jele volt annak, hogy az esperes úr a helyzet magaslatán áll, márpedig az utóbbi jó pár hétben ez nemigen fordult elő. Patrickstown végre megérezte, hogy a merész, kalandos újítások korának bealkonyult, és mély elégedettséggel felkészült, hogy visszatérjen a kedves, meghitt kerékvágásba.

18

Szerdára minden elkészült s a megpihenő Patrickstown komótosan, boldog örömmel várta a nagy pillanatot, hogy a püspök felhelyezze a megszolgált koronát érdemdús fejére. A mendemonda, miszerint a kormány is képviselteti magát a szertartáson, alaptalannak bizonyult, eldöntött tény volt viszont, hogy a dublini Nemzeti Színház igazgatója megjelenik, és a közvélemény szerint legalább olyan jól megteszi ő is. Dublinből különvonatot szándékoztak indítani, az ország számos részéből pedig autóbuszokat. Csak az időjárás adott okot riadalomra, mert világosan látszott, hogy hamarosan egyszer s mindenkorra megváltozik. A levegő egyre rekkenőbb, egyre mozdulatlanabb lett, közben a hegycsúcsok felett vészjóslóan sötétkék fellegek gyülekeztek, amihez néhányan aggódó megjegyzéseket fűztek ugyan, ám az emberek többsége nem veszítette el a nyugalmát, abban a szilárd meggyőződésben, hogy a vihar kétszer is meggondolja, mielőtt tengelyt akaszt egy püspökkel.

Bertie-nek némi titkos megkönnyebbülésére szolgált Angi elhatározása, hogy szerda délután elutazik. Szörnyen bosszantó jelentette ki, hogy nem vehet részt a mulatságon, de hát már amúgy is két héttel tovább időzött Írországban, mint szabad lett volna, s mivel főnökeinek első, érdeklődő táviratát tévedésből a plébániának kézbesítették, a legutóbbi, amely végre hozzá került, meglehetősen erőteljes hangnemben szólította fel a hazatérésre. Együtt csomagolták be bőröndjeit, könnyek közepette, sűrű levélváltást, gyakori találkozást és sírig tartó hűséget

fogadtak egymásnak, végül Bertie egy pár gyönyörű rubin kézelőgombot erőszakolt Angi markába, amely úgy zárult az ajándékra, mint a rugós csapda, miközben a marok tulajdonosa szakadatlanul hangsúlyozta, hogy szégyen-gyalázat megfosztani Bertie-t ilyesmitől, és jaj, ő egyszerűen nem fogadhatja el.

Bertie egyik igéző vonása volt az a szent hiedelem, hogy barátai legalább annyira szeretik egymást, amennyire ő szereti őket. Úgy vélte tehát, hogy Andrew soha nem bocsátana meg neki, ha nem búcsúzhatna el Angitól, s ezért elhatározta, hogy útban az állomás felé benéznek a fogadóba. Valóságos kis karaván hajtott a kapu elé. Elöl könnyű, kétkerekű kis bricska vonult, benne Bertie és Angi. Bertie a küszöbön álló nagy események tiszteletére ezúttal lemondott megszokott, színes-vidám ruháiról, és ízléses, egyszerű galambszürke santungöltönyt viselt. Fején szalma zsirardikalap ékeskedett, amelyet – egyetlen dekoratív ötletként – halványlila selyemszalag övezett, hátul széles, laza csokorra kötve. Angi hófehér szerzetescsuhában pompázott, amelyet a helyi szabó másolt le sebtében Bertie hasonló ruhadarabjáról, és minden eddiginél vastagabban kipúderezett arcával leginkább egy strandoló vándorszínészre emlékeztetett. Párosuk után egy pónifogat kocogott, benne két fiatal nőszemély. A sort egy szénásszekér zárta le, néhány csomagolópapírba burkolt csomaggal meg Angi poggyászával, amely tekintélyesen megnövekedett Bertie ajándékai révén.

Az örökéber Mrs. Mangan vette észre elsőnek, hogy látogató közeledik. Éppen az utcára nyíló szalonban állt, ahol Andrew és Felim munkáját ellenőrizte, akik az ezüst

készletet tisztították roppant igyekezettel. Mrs. Mangan figyelmét kiváltképpen a második jármű vonta magára. A benne ülő két leányzó elég sajátosan összeválogatott pár volt, és valójában rá sem hederítettek egymásra. A fiatalabbik lány édes orcácskáján elkámpicsorodott kifejezés honolt, keze idegesen birizgálta táskája fogóját, s félrehúzódva a társaságtól, amelybe belecsöppent, elzárkózva a fellobogózott, felvirágozott környezet vidámsága elől csak ült és várakozott, mint akit egyedül a maga belső fájdalma foglal el. A másik fehérnép, aki annál takarosabban kirittyentette magát, élénken, figyelmesen nézelődött ide-oda, és fél szemmel az élen haladó urakra sandítva időnként megeresztett egy-egy csípős megjegyzést, amelyet színpadiasán gyöngyöző kacajjal kísért.

– Jézusmáriám! – sikoltott fel Mrs. Mangan döbbenten, amikor felismerte őket, majd kezét szájához szorította és csak állt, kiguvadt szemmel, mintha egy újabb jelenés kiváltságos tanúja lenne.

– Mi baja történt, Mrs. Mangan? – nézett fel Andrew az ölében szorongatott, elfeketült teáskannáról.

– Mennybéli Atyaúristen! – hebegte Mrs. Mangan riadtan gyászos hangon, mint akinek lassan több csodában van része, mint amennyit meg tud emészteni. – Mi dolga lehet őlordságának Bridget MacCarthyval meg Lizzie O'Rourke-kal?

Szerencsére hamarosan megkapta a kellő felvilágosítást, mert Bertie könnyedén leugrott a kocsiról, és befutott a fogadóba.

– Jó napot, Mrs. Mangan! No nézd csak, nem Mr. Felim Plunkett van itt? Üdvözlöm! Hello, Andy. Lám, lám,

megszolgálsz a betevőért? Ez aztán derék dolog – csivitelte. – No gyere, búcsúzz el szépen ettől az aranyos Angitól. Tudod, szegénykének muszáj hazamennie. A főnökei dühöngenek egy kicsit meg miegymás. De őrülten szeretne még látni téged.

– Egye penész – dünnyögte Andrew, kissé kelletlenül. – De legalább a kötényemet hadd vessem le.

– Hajói látom, mylord, utasai is vannak – bökte ki Mrs. Mangan, akinek kíváncsisága felülkerekedett jó modorán.

– Hát nem bűbájosak? Tudja, ők Angi nagynénikéjéhez utaznak, Tunbridge Wellsbe. A nagynéni ágyban fekvő beteg meg miegymás. Szerintem világszép dolog volt a főtisztelendő anyától, hogy ilyen gyorsan felkutatott neki valakit, pláne most, amikor annyi más dolga van. És maga a főtisztelendő úr írt mindkettőjüknek remek ajánlólevelet. Ismerd el, Andy – csacsogott tovább a kis lord –, alapjában véve nem is olyan rosszcsont az öregfiú. Még ezzel is hajlandó volt vesződni, úgy értem, épp mostanság. És milyen kedvesen, rendesen írt róluk. Hogy „saját tapasztalataiból állíthatja, mennyire erényesek, illedelmesek, szófogadók mind a ketten! Hogy igazán példás katolikus kislányok, meg miegymás. No, azért egy kis hátulütője persze, van a dolognak. Úgy értem, ha tesznek valamit az emberért, viszonzást is várnak érte, satöbbi. No de ez igazán tisztességes alku. Később majd elmesélek mindent. De most gyere gyorsan, különben lekéssük a vonatot...

Andrew kiment vele az utcára, és udvariasan szerencsés utazást kívánt Anginak.

– Esküdj, hogy felkeresel Londonban! – sikkantotta Angi, miközben gyengéden nyomorgatta Andrew kezét.

– Persze hogy felkereslek – fogadkozott csalárdul Andrew, és megpróbálta visszaszerezni végtagját.

– Vedd tudomásul, hogy a szívem szakad meg, ha nem láthatlak! Játékosan megfenyegette Andrew-t a mutatóujjával, s a napfényben csak úgy csillogott a rubin kézelőgomb. És máris elfordult, olyan véglegesen, mint aki becsap egy könyvet, s közölte Berrie-vel, hogy ha nem iparkodnak, még lekésik a vonatot. A kis menetoszlop nyikorogva tovazötyögött a zászlódíszben pompázó főutcán, a virágból font diadalívek alatt, miközben Angi a kalapját lengette.

Időközben Mrs. Mangan sutba vágta szokott diszkrécióját, és beavatta Felimet a szédületes új huncutságba. Épp ezen szórakoztak, mélységes gyönyörrel, amikor Andrew visszatért harci feladatához.

– Szóltam a szegény kis ürgének, hogy jöjjön vissza teára – mondta, és ismét felkötötte derekára a köténytt. – Szörnyen magányos lesz a kedvenc majmocskája nélkül. Min vihorásznak itt maguk? Nyilván a fiú kalapján, mi?

Az esperes úr finom hadicsele azonban jóval kevésbé derítette fel, mint a többieket, sőt, haragos tajtékokban felszínre vetette minden, rég elmerült angolságát.

– Azt hiszem, elég satnya lehet a humorérzékem – mormogta olyan hangon, mint aki homlokegyenest az ellenkezőjét hiszi. – De bizony én semmi mulatságosat nem találok az ilyen agyafúrt csínyben, ha egy szegény gyámoltalan idős hölgy ellen irányul.

– Jól van, no, hiszen az esperes úr csak azon igyekezett, hogy békés úton szabaduljon meg tőlük – próbálta lecsillapítani Mrs. Mangan, miután kitörülgette szeméből a nevetés könnyeit.

– Maga sem különb Tom O'Sullivannél, ezzel a „szegény, gyámoltalan idős hölgy"-ével – pirított rá Felim. – Mi a jó fenét tud arról a hölgyről? Lehet, hogy egy vén sárkány, sőt, ez a legvalószínűbb. Ami pedig a csínyeket illeti... hát tudja, bagoly mondja a verébnek!

– Az egészen más volt.

– Na persze, persze, persze. Az mindig egészen más.

– De az tényleg más volt, Plunkett. Én csak önvédelemből csináltam – nyerte vissza Andrew a jókedvét tüstént, amint eszébe jutott tulajdon agyafúrtsága. – És tudja, a fegyvertelen viadal egyik ősi, bevált alapelve, hogy ha az ellenséget csapdába akarjuk ejteni, ki kell használni a gyengeségeit.

– Mégiscsak kibújik az ipséből az angolszász! – vigyorgott Felim. – Mindig kiráz a kisujjából egy-két alapelvet, ha meg kell támogatni az igazát.

– Én, szerencsétlen, beteg, megtört ember – kezdett szónokolni Andrew –, idejövök, békét és nyugalmat keresni. És szinte azonmód a hibbantságok tengerébe, viharába pottyanok. Körülnézek. Szemlélődöm, figyelek. Észreveszem, hogy ha itt valaki valami ép elmére valló, egyszerű, nyilvánvaló és megcáfolhatatlan dolgot talál kiejteni a száján, az emberek máris nekiesnek, és ízekre szaggatják. Másfelől azt tapasztalom, hogy elég egy teljesen vad és eszelős, ha nem éppen törvénybe ütköző állítást megkockáztatnia, nemcsak, hogy minden rendbe jön, hanem a közösség hő tiszteletét is learatja. Hát most mondja meg, Mrs. Mangan – fordult a hölgyhöz a koldusok hízelgő siránkozásával –, nem lettem volna agyalágyult hülye, ha nem élek a kedvező lehetőséggel?

– Halvány fogalmam sincs, hogy miről beszél –

jelentette ki Mrs. Mangan –, de amúgy elég értelmesen hangzik.

– Dehogyisnem tudja, hogy miről beszél, nagyon is jól tudja. Ne merje nekem letagadni! – dörmögte igencsak zordul Felim.

– Ja, szóval arról! – nevetett fel könnyedén Mrs. Mangan. – No persze, és nem volt teljesen igaza?

– Ebben a faluban én vagyok az egyetlen becsületes ember, ez most már végképp kiviláglott – sóhajtott mélyet Felim.

– Elhiszem, hogy maga becsületes, már az itteni fogalmak szerint – helyeselt Andrew, és érdeklődéssel fürkészte. – Csak azt az egyet vagyok képtelen kideríteni, hogy voltaképpen melyik oldalon áll?

– Ó, hát a káosz peremvidékén, mint mindenki más – világosította fel Felim.

Mrs. Mangan ekkor gyengéden értésükre adta, hogy talán nem ártana beszüntetni ezt a tömérdek locsogást, mármint ha végezni akarnak az ezüsttel még éjfél előtt. Miután a két férfiú engedelmesen nekiveselkedett a munkának, a hölgy magukra hagyta őket és gyors, eltökélt léptekkel bevonult konyhájába. Mihelyt becsapódott mögötte az ajtó, arcáról lefoszlott a közismert, szelíd kedvesség, és vérengzően villogó szemmel egy hosszú, rozsdás kést ragadott fel. Elhatározta ugyanis, hogy a fáradságos előkészületek után, afféle végső simításként, kiadósabb mészárlást hajt végre a svábbogarak hadaiban, amelyek túlságosan hosszú ideig tekintették sajátjuknak a helyiséget. A következő óra folyamán Mrs. Mangan négykézláb mászkált ide-oda, szúrt, vágott, döfött, darabolt, kéjes szusszanásokat bocsátva ki minden egyes

hulla fölött. Kisvártatva a padló csak úgy sötétlett a lekaszabolt tetemektől, a hölgy arca viszont piroslott a diadaltól, félig kibomlott kontya a hátát verdeste. De mindhiába, bármennyit öldökölt le, az utánpótlás szakadatlanul özönlött. Csak jötték-jötték rendületlenül a lefolyólyuk nyirkos zugaiból, a szemetes vödrök zsíros hulladékából, a sparherd kormos erődítményéből, csak áradtak, és oly zavartalanul másztak át bajtársaik maradványain, mintha sokkal magasabb rendű célok vezérelnék őket, semhogy törődhetnének holmi egyéni tragédiákkal. Az elcsigázott hölgy végül feladta a harcot, s miután gyilkos pengéjét megtörölgette egy konyharuhával, csüggedten, tehetetlenül a tűzre tette a teaforralót.

– Sajnos, ma nemigen leszek megfelelő társaság – figyelmeztette barátait gyászosan a visszatérő Bertie. – Semmi a világon nem hangol le úgy, mint ha elutazik valaki. Ráadásul épp most kezdtem alaposabban megismerni és becsülni Angit. No persze, holnap csak bajunk lenne vele, így hát nem is olyan nagy szerencsétlenség. De azt hiszem, ő a legokosabb ember, akivel valaha is találkoztam – kivéve persze téged Andy –, és igazán aranyszíve van.

Két barátja minden tőle telhetőt megtett a vigasztalására, és igyekeztek másra terelni a gondolatait.

– Valami kis viszonzást említett az imént, a Mr. Fergusonnak szerzett szobalányok fejében – vetette fel a témát Felim.

– Ja igen, persze, persze – kuncogott Bertie. Zsebéből egy levelet húzott elő, egy darabig tanulmányozta, s közben gödröcskés arcáról, szeméből úgyszólván gúnyosan kaján derű sugárzott – már amennyiben képes

volt egyáltalán ilyesmire. – Természetesen senki a világon nem mondott egy árva szót sem arról, hogy a dolog összefüggésben állna a szobalányokkal – folytatta aztán, s átnyújtotta az irományt Felimnek –, és előbb-utóbb amúgy is bekövetkezik. És akkor már mért ne éppen most? Végtére is ennél többet nem tehetek értük. És nem is akartak tőlem mást.

– Egyszerűen nem tudok hinni a szememnek – jelentette ki Felim némi szünet elteltével.

– Olvassa fel – kérte Andrew –, hadd lássuk, hogy az én fülem ugyanolyan hasznavehetetlen-e.

Felim mély lélegzetet vett, és időnként meg-megremegő hangon olvasni kezdett.

Patrickstown Uradalom contra Zárda-birtok
Kedves Lord Patrickstown!

A városunk történetében bekövetkezett, szerfölött örvendetes esemény alkalmával ügyfeleim, az egyházközség vagyonkezelői megbíztak, hogy felhívjam becses figyelmét egy olyan visszásságra, amelyet ön, nézetünk szerint, bizonyára mély együttérzéssel mérlegel majd. Lordságod alighanem tudatában van annak, hogy meglehetősen nagy kiterjedésű földterületek, amelyek jelenleg a Patrickstown uradalom részét képezik, valójában nem illetik meg, mert igazság szerint a múlt sötét napjaiban a zárdától orozták el, olyan módszerekkel, melyekről e helyütt és jelenleg nem óhajtunk tárgyalni. A lényegről azonban történelmi bizonyítékokkal rendelkezünk, amelyet Lordságod

kívánságára irodánkban bemutathatunk. Mindez ideig, mint Lordságod is elismerheti, semmilyen lépés nem történt ezen igazságtalanság jóvátétele érdekében. A főtisztelendő anya elnyerte ugyan egy keskeny, terméketlen földsáv használati jogát, de nyilvánvalóan csak az ön szívességéből, nem pedig mint e terület valódi, jogos tulajdonosa. Most azonban úgy érezzük, hogy megérett az idő a helyzet új értékelésére. A zárda birtokjoga kiterjed arra a területre is, amelyen a pihenőlak áll, és tekintettel a minapi Magasztos Eseményre, feltétlenül ésszerű volna ezt a földdarabot haladéktalanul visszajuttatni azokba a kezekbe, melyeket legkivált megillet. Elismerjük, hogy a megosztás érintené a főkaputól a kastélyhoz vezető nagy fasort is, ám ügyfeleim máris biztosítják Lordságodat, hogy semmi kifogást nem emelnek, ha továbbra is használja azt. Ezenkívül, bár erre semmi nem kötelezi ügyfeleimet, hajlandók fontolóra venni bizonyos összegű kártérítés elfogadását a pihenőlak lebontása fejében, amelynek helyén kápolnát óhajtanak emelni. A márványszobrokat természetesen visszaszolgáltatják Lordságodnak, vagy pedig, ha úgy tartja megfelelőnek, értékesítik. Örömünkre szolgálna, ha Lordságod késedelem nélkül hozzájárulna indítványunkhoz, minekutána nem kívánnánk megrontani jelenlegi kapcsolatunkat a hosszan elhúzódó és költséges peres eljárással, amelyet visszautasítás esetén megindítanánk."

Miután befejezte a felolvasást, kurta, tiszteletteljes

csend uralkodott.

– Nem, nem, ez nem igaz – nyögte Andrew, és zavarodottan gyömöszölte két fülét.

– No, és mit gondol, kié ez a hasonlíthatatlan aláírás, amely mindezek alatt ékeskedik?

– Nem, nem, nem! – vonított fel Andrew, és hátravetette fejét.

– Rakoncátlan egy fickó, nem igaz? – mosolygott őlordsága. – Mérget vennék rá, hogy már akkor este ezt forgatta a fejében, amikor veled mászkált az erdőben.

– Lord Patrickstown, maga csakugyan a kiűzött bérlők földjének kisajátítói közé tartozik?

– Ugyan már, Mr. Plunkett, ami a dolognak ezt a részét illeti, sajnos, az kész zöldség. Úgy értem, ez a birtok több, mint négyszáz éve a mi tulajdonunkban van, a zárdát meg csak 1911-ben alapították. És az igazat megvallva, a telküket a Földhivatal tőlünk vette, bagóért. Mi tagadás, elég kíváncsi vagyok a történelmi bizonyítékaikra meg miegymás. De fogadni mernék, hogy Mr. La Trobe zsenialitása könnyedén megbirkózik az efféle apró munkával. De hát ez már úgyis teljesen mindegy. Lehet, hogy kicsit öntelten hangzik tőlem, de tökéletesen hülye azért nem vagyok. Világosan láttam az írást a falon, mióta csak befogadtak az Egyház kebelébe.

– Bertie, csak nem akarod beadni a derekadat? Soha életemben nem állok szóba többé veled! – bódult el Andrew, de amint észrevette kis barátja elfelhősödő arcát, sietve hozzáfűzte: – Ó, felejtsd el, ne törődj velem! De hát ezt nem teheted meg, nem teheted! Ez a szörnyűnél is szörnyűségesebb!

– Ezen már nem lehet segíteni – mondta egyszerűen a

kis lord.

– Akkor visszahozom a nyakukra a kísértetet, akasszanak fel, ha nem hozom! – mennydörgött Andrew.

– Juj, Andy, ilyen eszes fickó létedre csak nem hiszel a kísértetekben? – kapta meg válaszul a szelíd korholást.

Andrew kacagott, mint hiéna a sivatagban, és a kezébe temette az arcát.

– Te ugyanis éppen azt nem veszed észre, hogy engem az egész ügy egy csöppet sem izgat – magyarázta Bertie. – Ennek a birtoknak nincs több örököse, egyetlenegy sem. A halálom után úgyis megkaparintják, hát akkor meg mért ne szerezzék meg már most? Sőt, legyen az övék az egész kórság, és ne csak az a darabka föld. Tudod, az anyám után elég szépjáradékom maradt. Ő ugyanis kereskedőcsaládból származik, tudod, rózsafüzérekkel meg szobrokkal foglalkoztak, no persze, rendíthetetlen protestánsok voltak, de meglepően melegszívűek. Én meg megyek, és ellézengek majd Kensingtonban, amiről világéletemben álmodoztam.

Összekulcsolta kacsóit, és boldog kis sóhajjal hátradőlt.

– Tudod, Andy kedves – folytatta, úgyszólván határozott hangon –, igazán fölösleges, hogy emiatt most megint méregbe lovaid magad. Meg kell mondanom, ne is haragudj ezért, de az angolok, már akiket ismerek, túl gyorsan begurulnak mindenféle semmiségeken. Folyton azt hangoztatják, hogy ők csuda nyugodtak meg józanok meg miegymás, de már az első apróság kiborítja őket. Nem érzed magad is, hogy igazam van? Nézd csak meg, mekkora kalamajkát csaptál, csupán, mert az a szegény öreg esperes megpróbált beperelni egy kicsit! Azt hihette volna bárki, hogy magad vagy a megtestesült reformáció!

És figyeld csak meg, milyen gyönyörűen rendbejött most minden! Neked az a bajod, hogy egyszerűen nem hagyod maguktól kibontakozni a dolgokat.

– Milyen igaz, milyen csodálatosan igaz, milyen észveszejtőén igaz! – vágta rá Felim, teljes meggyőződéssel.

Andrew kimeredt szemmel, hüledezve bámult hol az egyikre, hol a másikra.

– Ni csak, itt van Mrs. Mangan a teánkkal – fejezte be jókedvűen Bertie. – Igyunk egy csészével, aztán haza kell rohannom, hogy befejezzem a vicik-vacakolást holnapra. Ebédre a püspök lesz nálam, de vacsorára feltétlenül el kell jönnötök mindkettőtöknek! Úgy értem, ha van kedvetek. Akad ám zugban egy-két üveg, pezsgőm is, és azt hiszem, még nem láttátok a Kaméliás Hölgy-alakításomat sem!

19

A közvélemény egyöntetű elismerése szerint az esztendő legsikeresebb vallási rendezvénye a pihenőlaknál tartott búcsújáró körmenet és az épület püspöki beszentelése volt. A látogatottság magasan túlszárnyalta az esperes úr legvérmesebb álmait; híres és hírhedt személyiségek is igen szép számban jelentek meg. A fotóriporterek szinte kezüket-lábukat törték a hajszában, a szervezés a normális apró zökkenőket leszámítva mindenütt jól működött, az idő, bár elviselhetetlenül fülledt volt, nem változott meg, míg le nem zajlott az esemény, és finom kísérőzeneként mindvégig szakadatlanul csilingeltek a perselyek édes csengettyűi, amint az egyházközség megbízható tagjai ide-oda járkáltak a zarándokok sűrű tömegében, hogy gyűjtsenek az új kápolnára, az afrikai hittérítő missziókhoz, az oltáregyesületeknek, a Páli Szent Vince jótékonysági egyesületnek, és végül, de nem utolsósorban, az esperes úr saját plébániai alapjára. Nem szenvedtek mellőzést a világi érdekek sem. Patrickstown egyeden dicső nap leforgása alatt nem csupán a jó hírén esett csorbát köszörülte ki, de kárpótlást vett a hosszú, aszályos hetekért is.

A hívők már pitymallattól özönlöttek a faluba, autóbuszokon, kocsikkal, sőt, gyalogszerrel is. A rendőrség helyi képviselője, az őrmester csupán egy pillantást vetett a nyüzsgő tömegre, és menten pihenni tért a kvártélyára. Egyszerűen nem volt berendezkedve arra, hogy ilyen szintű népmozgalommal megbirkózzék, és úgy vélte, sokkal okosabb, ha fülére húzza a paplant, és fütyül

az egészre, mint ha cirkuszi bohócot csinál magából. Egy darabig valóban úgy látszott, hogy feltétlenül eluralkodik a zűrzavar. A főutcán a felfelé tartó hármas kocsisor a lefelé igyekvők legalább olyan tömör hadoszlopával találta szemközt magát, és mivel egyik fél sem volt hajlandó kitérni, csak álltak, motorház, motorház ellen, míg vezetőik dacosan meredtek egymásra a szélvédők mögül. Mindennek a tetejébe Miss Amanda Browne eltökélte, hogy súlyosbítja a helyzetet, és ezzel indít rohamot a protestantizmus érdekében. Kedvenc deres vadászlován, valamint Patrickstown és Mary vilié minden kopójának kíséretében fel-alá „nyargalászott a faluban, és falkáját mindig oda uszította, ahol a legsűrűbb volt a csődület. Az ebek ide-oda száguldoztak, itt egy ebédcsomagot ragadtak el, amott egy rémüldöző gyereknek hízelkedtek, kellemes, mély ugatásuk versengett a zarándokok himnuszaival, lengő farkuk csak úgy kavarta a levegőt őszinte gyönyörűségük kéjmámorában. Amanda csupán Mr. Wimbush nyomatékos felhívására törődött bele a visszavonulásba, és könnyű vágtában végiglovagolt a maryville-i úton, ahol viszont a különvonatról épp lekászálódott hívek zárt soraival akadt szembe, akiket úgy rebbentett szét, mint pelyvát a szél, sőt, a gyarlóbbja utána is csábult, abban a homályos reményben, hogy talán valami sporteseményt láthat.

Minekutána a világi hatalom csődöt mondott, nem volt más megoldás, az egyházit kellett segítségül hívni, s csakhamar fel is bukkant az esperes úr tagbaszakadt alakja, amint hangtölcsérrel a kezében az engesztelhetetlenül szembenálló kocsik góca felé rohant.

– Mi a jó fenét gatyáznak itt maguk, hé! A lentről jövők

rükverceljenek, és forduljanak be a vaskapun a fasorba! – süvöltötte. – Mikor én tegnap egész este azzal veszkődtem, hogy kitapétázzam a környéket plakátokkal! Hát analfabéták maguk, egyikük sem tud olvasni? Ez már mégiscsak több a soknál!

A leteremtett gépkocsivezetők némi zúgolódással ugyan, de szépen, lassacskán hátrafaroltak járműveikkel. Egyikük letekerte az ablakot, és fejét kidugva hosszan, tűnődőn szemlélte az esperes urat. Mr. Tom O'Sullivan volt, az ügyvéd, akinek futó szeszélyében kedve szottyant, hogy húsvér valóságában, ráadásul természetes környezetében is szemügyre vegye egyszer tisztelendő ügyfelét.

– Gyerünk már, mozgás! Nem álldogálhatunk itt egész nap! Odabenn a kertben megtalálják majd a parkolót. A jegy öt shilling. Alkudozás nincs! Hé, maga! – ordított oda dühösen Mr. TomO'Sullivannek. – Mit mereszti itt a szemét? Nem ért angolul?

– Roppantul örvendek, hogy megismerkedhettem önnel, esperes úr – válaszolt nyájasan az ügyvéd. – Nevem O'Sullivan, én voltam a védője, tudja, a perében.

– Nekem ugyan sose volt semmilyen perem – vágta rá határozottan az esperes úr. – Hogy a fenébe lehetett volna a védőm benne? Ne fecsegjen itt badarságokat. Iparkodjon inkább elsikeríteni innét a járgányát. Mielőtt végképp kavarodást csinál.

Mr. O'Sullivan engedelmesen hátramenetbe tette a sebességváltót, és szép lassan araszolt vissza a lejtőn a Patrickstown-kastély vaskapuja felé.

– Ügyfelem valóságos mintaképe az ír katolikus lelkipásztornak: alázatos, szerény, buzgó és könyörületes – mormolta álma tagon. És azon morfondírozott, milyen

nagyszerű, hogy oly ritkán tud bármit is az ügyekről, amelyeket vállal.

.A gépkocsik megzabolázása után az esperes úr figyelme a gyalognépre terelődött.

– Mozgás, mozgás, haladjunk! Ne féljetek, hamarosan leülhettek! Imádkozzatok csak tovább, de közben azért szedjétek a lábatokat is! – bömbölte folyamatosan. – Mellesleg ha valamelyikőtök hirtelen meg találja látni Szeplőtelen Anyánkat, nehogy pánikba essetek! Nagyon valószínű ugyanis, hogy találkoztok vele, így hát őrizzétek meg a nyugalmatokat! – Ekkor sebesen berontott a sorok közé, és mint egy juhászkutya, kihajkurászott az út szélére egy hiányosan öltözött fiatal nőt. – A szégyen önt el miattad, némber! Nem valami tánclokálba jöttél! Keríts valamit, amit magadra ölthetsz, vagy takarodj innen! – A fiatal nő hangos zokogásra fakadt. Ám az esperes úr vizsla szeme ekkor már egy fiatalembert pécézett ki, akinek a vállán filmfelvevő himbálózott, és máris utána vetette magát. – Magának nincs erre engedélye! – ripakodott rá. – Tudom, mert személyesen adtam ki mindegyiket. Nem tűrök itt máma semmiféle jogosulatlan fotóbetyárkodást! Azonnal tessék felmenni a plébániára, és befizetni a díjat a Bizottságnak, úriemberhez illően, vagy pedig kinnhagyja a gépet! Mozgás, emberek, mozgás! – ordított bele ismét a tölcsérbe. – Foglalja el mindenki a helyét, rögtön kezdünk. És senki ne felejtse el, amit az előbb mondtam! A mai szent napon a Boldogságos Szüzet ünnepeljük, amiért eljött hozzánk, a mi egyházközségünkbe. Épp ezért, ha megint ide talál látogatni, amin egy percig sem csodálkoznék, senki se veszítse el a fejét! Csak imádkozzatok szépen, és maradjatok veszteg! A mai nap

kegyelméből mindnyájan sokkal derekabb keresztények lesztek! Milliók és milliók adnák oda a szemük világát is, ha ma itt lehetnének. Ehhez foghatót soha életetekben nem fogtok még egyszer látni, azt garantálom. Szóval az irány: egyenesen végig a fasoron, aztán balra felfelé a pihenőlakhoz. Mindenhová kiraktam az útjelzést, világos, mint a nap, még akarattal sem lehet eltévedni! Csak minél szaporábban! Aki akar, énekelhet is, de megállni nem szabad!

Ebben a pillanatban egy kisfiú érkezett lóhalálában, jelenteni, hogy megjött a püspök úr, és éppen átöltözik a sekrestyében, továbbá, hogy a körmenet indulása tíz perc múlva esedékes, valamint, hogy a Mária-lányok közül ketten hánynak az izgalomtól, és a többieken is erősen mutatkoznak a túlzott feszültség jelei. Az első hírnököt azonnal követte egy második, hogy bepanaszolja Macskaszemű O'Keefe-et, aki nem kevesebb, mint harminchat, hitelesen Malachy Lynch zakójáról származó gombot adott el, darabját öt shillingjével. Az esperes úr zaklatottan szétnézett, és sebtében a hozzá legközelebb álló egyén markába nyomta a tölcsért.

– Tegye már egy kicsit hasznossá magát, hallja – kezdte, de későn vette észre, hogy az illető egyén éppen Andrew Butler. – Hát nincs magában annyi illem, hogy szedje a sátorfáját? – sziszegett rá bőszen.

– Ejnye, esperes úr, nem gondolja, hogy ez meglehetős hálátlanságra vall? – vigyorgott rá Andrew. Ezzel szájához emelte a tölcsért, és belesüvöltött. – Igyekezzünk, kérem, igyekezzünk! Foglalja el a helyét mindenki mielőbb, hogy elindulhasson a körmenet. Gyorsan, gyorsan, hölgyeim és uraim, ne kényelmeskedjünk! Ha

valakit eltaposnának, benn a parkban elsősegély-sátor található! Na, mit szól, milyen voltam? – fordult az elkomorult lelkipásztorhoz.

– Mintha erre születtem-volna, nem igaz?

– Csak a Mindenható tudja, hogy maga mire született – horkant fel az esperes úr.

– Rajta, zarándokok; folyvást, folyvást! Püspök van a sarkatokban! – bőgte Andrew.

– Csak ne csúfolódjon itt nekem! – mordult rá marconán az esperes úr. – És elő ne jöjjön a hülye vicceivel! Ma még az egyszer lehetőséget adok magának, hogy segédkezzen nekünk, de ezt is csak merő könyörületességből. Viselkedjen hát illendően, ha tud egyáltalán. – Egy utolsó fenyegető pillantást vetett rá, és loholt egyéb kötelességei után.

Andrew a tölcsérrel a kezében felmászott az út mentén a füves töltésre, és figyelni kezdte az előtte elhaladó tömeget. Vonultak, egyre vonultak az emberek, pirospozsgás, bozontos szemöldökű bukmékerek, sápadt, pattanásos papnövendékek, csinos lányok, tűsarkú cipőben, tolldíszes kalapkával, testes családanyák, tömérdek csemetéjük élén, széles pofacsontú, bozontos hajú parasztlegények, zord tekintetű, keskeny ajkú, égő szemű fanatikusok, hőségtől szenvedő, hájas, kedélyes üzletemberek, csuhás-sarus szerzetesek mintha egész Írország hömpölygőit volna itt tova, a terelt nyáj bárgyú kifejezéstelenségével. A mozdulatlan levegő, és odafönn a sajátosan ólmosra színeződő, viharral fenyegető égbolt valahogy még fokozta a jelenet valószerűtlenségét, s Andrew ismét úgy érezte magát, mintha álmodnék. Sürgősen előrántotta a lapos üveget, amellyel a gondos

Mrs. Mangan látta el, és ivott egy jókora korty whiskyt.

– Hölgyeim és uraim, kérem, igyekezzenek! A püspök úr mindjárt elindítja a körmenetet! Ne tartsuk fel a püspök urat! Siessenek, kérem, amennyire csak tudna!

Csakugyan én művelem ezt? – tűnődött álmélkodva Andrew. Sóvárogva leste, mikor vonul el előtte Felim, hogy megkapaszkodhasson derűs józanságában, mert a komédia, amelyben részt vett, túlságosan nagyarányú volt, semhogy egyedül elviselhette volna. Ekkor a falu felső végén felcsattanó, fültépő sivalkodás jelezte, hogy a Mária-lányok rázendítettek a nyitó himnuszra, és kisvártatva fel is tűntek az első fehérruhás kis alakok, amint lefelé kanyarogtak a virág borította úton. Mögöttük ballagtak a ministráns fiúk, akik a feszületet és a templomi zászlókat cipelték, utánuk nyugodt méltósággal az esperes úr lépkedett, őt a püspök követte, süvegben, pásztorbottal, s végül Patrickstown lakossága zárta büszkén a menetet. Andrew ismét meghúzta a fiaskót.

– Nyomás, kérem, szedjük a lábakat! Ne vesztegessük az időt! Gyorsabban! Gyorsabban!

A tömeg engedelmesen botorkált előre, mint a lábasjószág, amikor bottal ösztökélik. Andrew csak nézte, amint az utolsók is benyomakodtak a vaskapun, kezében ernyedten fittyent le a szócső, ereiben szétáradt a whisky, s azt a kellemes érzést keltette, hogy végre eltávolodik ettől az egész, fantasztikus ügytől. Ekkor sivító egércincogással megérkeztek eléje a kislányok, a fehér fátyolba burkolt, édes pofikák a földre szegeződtek, a kesztyűs kis praclik imára kulcsolódtak. A kisfiúk peckes-férfiasán tartották magasra zászlóikat, szemük megható gyermeki áhítattal meredt az égre. Majd az esperes úr

haladt tova, ezúttal nyugodtan, hivatalosan, széles ábrázatán derűsen higgadt öntudattal, s dús baritonja időnként elvegyült a sipító szopránokkal.

Az esperes úr nyomában haladó püspök enyhén megmegremegő, süveges fejével az atyai bölcsesség és jóság mintaképe volt. Utána, tiszteletteljes távolságban, teljes délelőtti eleganciában Bertie tipegett, mint holmi vidám kis veréb, mögötte pedig édesanyjával, Mrs. Lynch-csel, valamint a község más előkelőségeivel maga Malachy masírozott, akinek dölyfös méltósága egyszerűen meghaladta a szavak kifejezőerejét.

Senki, de senki közülük nem vetett még egy pillantást sem Andrew-ra, aki alig pár napja a falu életének legfőbb középpontja volt. Ő pedig úgy érezte magát, mintha valami bizarr zenés vígjáték zárójelenetét nézné, amikor az összes főszereplő a színpadra gyűlik a finálé kórusához. Tovahaladt előtte a La Trobe fivérek jeles hármasa, csodaszép szemükből elragadtatás sugárzott, hangjuk csengett, mint bűbájos harang. Ellibegett Mrs. Mangan, legszebb fekete ruhájában, ünneplő gyöngysorával a nyakán. Macskaszemű O'Keefe, kinek zsebeit majd szétrepesztette a csalárdul szerzett zsákmány, megjelenésének ünnepélyességében, tekintélyében szinte a püspökkel vetekedett. Andrew mély megkönnyebbülésére felfedezte végre Felim vonzó ábrázatát a hipnotizált arcok tengerében. Gyorsan felágaskodott, megpróbálta magára vonni barátja figyelmét, hogy legalább egy pillantást válthasson vele, a kölcsönös egyetértés, a beavatottság jelét, mint két épelméjű ember az eszelősök hordái között. De Felim együtt énekelt a tömeggel. Andrew lekecmergett a töltésről, s hirtelen támadt, baljós előérzettel úgy

helyezkedett el, hogy barátja, vezetője, élete mentőkötele legfeljebb fél méterre tőle haladjon el. Felim mind közelebb és közelebb ért, s végül már a hangját is hallotta, amely könnyedén szárnyalt a többieké felett.

Máriát dicsérje lelkünk,
Máriát dicsérje szánk!

– zengte odaadóan, ájtatosan Felim, és noha teljes arccal Andrew felé fordult, kifejezéséből a felismerés leghalványabb jele is hiányzott.

Andrew lassan visszamászott a töltésre, leroskadt, és fejét a kőfalnak támasztotta. Az iménti látvány végképp megfosztotta gondolkodóképességének maradványaitól is. Hirtelen eszébe villant Felim kijelentése, hogy ő a káosz peremén áll, jómaga azonban úgy érezte, hogy a kellős közepébe ékelődött be, kimozdíthatatlanul. Eddig majd felvetette a gyönyörűség, úgy örült már előre is a pillanatnak, amikor, miután végigröhögték Felimmel a nap eseményeit, egész gazdagságában, teljes terjedelmében feltárja majd neki a móka lényegét. Most azonban rádöbbent, hogy a játék sokkal bonyolultabb és sokágúbb, semmint képzelte volna, és hogy a tréfa őrajta csattan. Bambán meredt Felim távolodó feje után, és szinte gépiesen nyúlt ismét a flaskához. A hegyek felől felhangzott a közelgő vihar első, mély morajlása, s Andrew-nak úgy rémlett, hogy maga az égbolt fakad fékezhetetlen, irdatlan röhögésre. Szorongó szemében szinte gunyoros, csúfondáros kifejezést öltött az egész táj, s mintha a folyócska is pukkadozott volna nevettében. – Hát csak nem képzeled, hogy itt bármire is bizton

számíthatsz? – hallotta bugyborékoló kacagását, amint sebesen tovacsobogott a folyam felé. Andrew elszántan, sőt, mind odaadóbban folyamodott az üveghez, hálásan a mindentől-eltávolodás érzéséért, amelyet a tartalmától kölcsönzött. A közös ének apránként elhalt, helyébe fentről, a legelőről MacCarthyék szamarának ordítása lépett, s a csúcsok fölött ismét felcsattant a derültség dörgő robaja. Andrew körülbelül fél óráig heverészett még a fűben, emlékezetében kuszán kavarogtak az utóbbi hetek eseményei, míg végül az utolsó csöpp whisky is elfogyott, s ő ráeszmélt, hogy részeg. Ekkor nagy keservesen feltápászkodott, s ujjával méltatlankodva megfenyegette a kis falut övező, bíborfényben izzó hegyeket.

– Most már értem végre, miért vedel mindenki egész Írországban! – ordított fel szenvedélyesen, és kissé imbolygó léptekkel elindult Mrs. Mangan fogadója felé.

Az esperes úr zsúfolt, de gyönyörteli napjának legszívderítőbb eseménye a vihar volt, amely igen jólnevelten a szertartások befejezése után, épp a kellő időben tört csak ki. Az esperes úr úgy érezte, mintha maga az Ég kezeskedett volna e jellel, hogy a falu visszatér a normális, rendes kerékvágásba, és ebben volt is valami igazság. Az eső órákig és órákig itatta a kiszikkadt földet, míg az országutat, a dűlőket, az ösvényeket sárfolyókká nem változtatta. Alkonyat felé aztán gyérülni kezdett, végül már csak finoman szemerkélt, párafátyolba vonta a hegyeket, és valami mélabúsjelleget adott a vidéknek. A táj újra könnyesen, töredelmesen vezekelt, nyoma sem volt többé kék égnek, erős, tisztán ragyogó fénynek, melegnek, jókedvnek, napsütésnek, semminek tehát, ami a rend

felforgatásához vezethet.

Az esperes úr dolgozószobájában iddogált, és parázs elégedettséggel vette számba a történteket. Ó, nincs többé egy szál gondja sem, sőt, fölébe kerekedett az egész betegségnek! Az asztalán tornyosuló levelek világosan tanúsítják, micsoda tekintélyre, jelentőségre tett szert ország-világ előtt, és a pénz! hát a pénz csak úgy ömlött egész nap, bővebben, mint a Niagara. Lustán kipiszkált a kupacból egy angol bélyeggel ellátott borítékot, és felbontotta. A Hírkürt Lapkiadó Részvénytársaságtól jött, a postán alkalmasint keresztezte azt a bizonyos levelet, amelyet ő küldött nekik.

Tisztelt Uram!

Értesítjük, hogy a közelmúltban alkalmunk nyílt tanulmányozni jogtanácsosának, Mr. Patrick La Trobe-nak levelét, amelyben dr. Andrew Butler általunk publikált cikkének egyes kitételeivel foglalkozik. Részvénytársaságunk jogtanácsosai a mai napon juttatják el válaszunkat Mr. La Trobe-nak, mindamellett szeretnénk személyesen is tudomására hozni, hogy a kifogásolt pontokat illetően tisztelettel jelesen kérjük bocsánatát, továbbá, hogy mélységes megrendülés tölt el, amiért ilyen tekintélyes és megbecsült személyiség, mint ön, ennyire igazságtalan és indokolatlan támadást volt kénytelen elszenvedni. Elismerjük, hogy a szóban forgó cikk, merőben nélkülözött minden alapot, és meg kell állapítanunk, hogy közlésével – bár ez jóhiszeműen, tudósítónk feddhetetlenségébe vetett

bizalmunk alapján történt – roppant hibát követtünk el. Fenntartás nélkül, teljes egészében visszavonjuk a cikkben foglalt sérelmes és kártékony állításokat, őszintén sajnáljuk, hogy ezeket lapunkban megjelentettük, és készségesen elfogadjuk a kárpótlásra vonatkozó feltételeket, amelyeket az ön jogtanácsosa meghatározott.

A Hírkürt Lapkiadó Részvénytársaság nevében
Mély tisztelettel:
PULVERMACHER

Az esperes kurtán felröhögött.

– Marhák – dörmögte.

A következő boríték, amelyet felnyitott, kiváló minőségű papírból készült, s zöld pecsétviaszán tiszteletet keltő családi címer lenyomata rajzolódott ki. Az esperes úr arcán a kezdeti hüledezést a lassacskán bősz haraggá hevülő felháborodás kifejezése váltotta fel, miközben elolvasta a finom, dőlt betűs kézírással rótt sorokat.

Költségvetés Ügyvédi honorárium tárgyában
Tisztelendő Ignatius Peart esperesplébános úrnak
Helyben

Rendszeres kiszállások ügyfél lakására a Hajnali Hírkürt napilapban megjelent cikkel kapcsolatos intézkedések megvitatása céljából.
Az intézkedésekből következő levelezés költségei.
Kiszállás a Legfelsőbb Bírósághoz, Dublinba, négy alkalommal.

Kutatási munkák, tervezés, elmélkedés a per sikeres kimenetelét célzó legjobb módszeren, ideértve számos álmatlanul töltött éjszakát.
Harminckét tanú felkutatása és meggyőzése ügyfél érdekében.
A felsőbb köröknek szükségképpen felajánlott jutalomdíjak megtérítése.
Ügyfél perével kapcsolatos jogi kérdések kiegészítő tisztázása végett beszerzett jogi szakkönyvek költségei.
Benzinköltség és egyéb elkerülhetetlen kiadások a kellő mozgékonyság megteremtése céljából.
Ügyfél perével kapcsolatos szorongás és túlfeszített munka következtében felmerült orvosi kezelés költségei.
Fentiek miatt rendelt pihentető üdülés költségei.
Összesen 300 font.

Peart esperes úr ezt az okmányt pici cafatokra szaggatta. Lám, ez igazán jellemző Patsy La Trobe-ra, hogy képes felemelni azt a gonosz fejét e minden napok legboldogabbikán, akár egy kígyó a virágok közül. Az esperes úr agyán egymás után villantak át a különféle tervek, hogyan tiporhatná el ezt a dögvészt, de bár egyik ötlete fantáziadúsabb volt, mint a másik, a lelke mélyén jól tudta, hogy egytől egyig valamennyi eleve kudarcra van ítélve. De hogy erre az iszonyú követelésre keresztet vethet az a nyomoronc, annyi szent. Pereskedjen csak, ha akar! Az esperes úr arca megenyhült már a puszta gondolattól is, hogy történjék bármi, ezentúl soha többé, senki, sehol semmilyen felelősségre vonással nem

fenyegetheti.

Visszatért jókedvében felállt és az ablakhoz lépett, szeme gyengéden siklott végig a szürke, tönkreázott kerten, a környező fákon, az ablaktáblán lecsurgó esőcseppeken, a pázsiton gyűlő pocsolyákon, a földig vert virágágyakon, a mogorva, sötét égbolton, amely hosszú hetekre korlátlan mennyiségű csapadékot ígért.

– Milyen kellemes, enyhe időnk van, hála érte a Mindenhatónak! – rebegte félhangosan, és lassan, áhítattal telve lehúzta a redőnyt.

TARTALOM

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

Tartalomjegyzék

1	3
2	15
3	22
4	36
5	55
6	65
7	80
8	107
9	119
10	135
11	151
12	166
13	180
14	198
15	216
16	230
17	251
18	273
19	286